

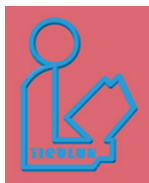
LÊ VĂN TRƯỞNG

*người
me
tội
lỗi*

MÂY HỒNG

người mẹ
tội lỗi

Lê Văn Trương

**người mẹ
tội lỗi**

Lê Văn Trương

**Bìa: *NXB Mây Hồng*
Nguồn: *Gallica.bnf.fr***

**người mẹ
tội lỗi**

LÊ VĂN TRƯỞNG

ĐỜI MỚI
48-62 Phố Hàng Cót, Hà Nội
xuất bản - 1922

PHẦN THỨ NHẤT

Có phải chăng trong cái bộ mặt gạch muôn vẻ của Hà Nội, ta chỉ trông thấy cái bộ mặt r ám nắng của chú thợ nề. Và trên những bức tường vôi, trên những mái ngói, ta chỉ hình dung thấy độc bàn tay sẵn sùì của chú thợ sẽ cùng cái thân hình rắn chắc lắ lư bất tuyệt với chiếc cửa dài.

Hà Nội ít lâu nay như một con thú trong thời kỳ động đực, điên lên với

chàng, với đục, với bay, với thước thợ, với những khuôn bê-tông, với những chất... rắn.

Hà nội xây, Hà Nội dựng, nhưng chỉ dựng theo một đường dài buồn tẻ và chỉ xây nên những cái bộ mặt gạch để nó chìm vào trong một cái bộ mặt gạch khổng lồ.

Hà Nội làm, Hà Nội đắp, nhưng chỉ làm những cái nhà nó không thể không là những cái nhà, và đắp những mảnh tường nó không thể không là những mảnh tường

Hà Nội kiến thiết, kiến thiết dữ lắm, nhưng chỉ kiến thiết những mảnh tường để thành những cái nhà.

Không hơn !

À, cái vẻ thơ của sáng tác, nó không

có. Hay nếu có thì cũng chỉ có cái vẻ thơ của gạch đỏ, của vôi trắng, nghĩa là một vẻ thơ nó giết những cái nên thơ.

Bảo nó là một con thú trong thời kỳ động đực, nhưng nó chỉ rập khuôn được những cử chỉ điên cuồng, chứ nó không có phần sinh khí của tạo tặc, của bất tuyệt, của vĩnh viễn muôn đời bộc ra trên những quằn quại của con thú đi tìm yêu, để ghen, để đẽ, để tiếp cái dòng sông chảy không ngừng của bao thế kỷ. Và nó thiếu hẳn cái phần say sưa của gạn gù, uyển chuyển của ve vãn.

Nó thẳng thì thẳng tắp, cong thì cong tít, mà ngang thì ngang phè...

Sự sống đã không phải là một đường dài và những góc vuông, nên Hà Nội chỉ sáng tạo nên những cái chết của vôi, của gạch : chúng sống chỉ chờ để đổ sụp.

Hoặc giả trong đời sống của chúng cũng có những biến đổi, nhưng chẳng qua cũng chỉ là lấy cái Chết này để vá vào cái Chết khác, chẳng qua cũng chỉ là biến đổi theo cái óc nông cạn của thằng người chỉ biết có chữa sửa.

Ở tất cả những năm gạch của Hà Nội mà người ta gọi là những cái nhà, và ở tất cả những dãy năm ấy mà người ta gọi là những cái phố, ta chỉ trông thấy độc một đe dọa của thời gian, và tượng hình được một cái phù du nó đang cố giãy giụa để khỏi phù du.

Nếu cái phần thơ của Hà Nội kiến thiết mà có thì nó cũng chỉ có ở trong cái chỗ cố gắng ấy thôi. Và như thế cũng đã là nhiều rồi, nhiều lắm lắm cho cái kiếp người rồi. Bởi thử hỏi trong cái kiếp người còn cái gì sôi nổi và đẹp đẽ bằng hai chữ “cố gắng”.

Vì thế cho nên Hà Nội có những phố kỳ lạ. Tưởng nó đổ sụp từ bao giờ, ấy thế mà nó cứ đứng mãi. Rồi thì lâu lâu ta lại thấy một vài viên ngói đỏ lóe vá vào một vài cái mái ngói phủ rêu, một cái tường vôi mới quét trắng xóa, vài chiếc cửa sơn mới để cố mới lại cái đời đã cũ rích, và để chửi những bạn đồng nghiệp đang loang lổ chung quanh.

Dãy phố chùa Vua thoát trông thật như một bà già hom hem đang ho rũ xuống, dưới sức đè của tháng, năm và bệnh tật. Nếu ta lại được sở Địa chính của tòa Đốc lý nói cho biết xưa kia những chủ nhà ấy chỉ được phép xây bằng “toc-xi” thôi, thì trời ! Ta càng thấy cái hom hem ấy hom hem đến chừng nào. Và ta liền hình dung ngay thấy tháng năm là một cái gì ghê khiếp lắm.

Rồi thì qua cái bể ngoài còn tạm tạm của nó, ta vụt trông ngay thấy những bức tường rỗng ruột, phủ sơ có một lần vôi cát. Mà nếu ta tò mò ngó vào, thì ở nhiều nhà, cái lần vôi cát ấy đã đổ xuống từng mảng. Rồi nhìn những chân tường, ta có cái cảm tưởng nhìn thấy những chiếc răng sún, rồi ta phải bâng khuâng, tự hỏi sao mà chúng nó đứng vững được ?

Nếu lúc ấy mà hú lên một hồi còi báo động, ta liền nghĩ ngay đến một ngọn chồi không lồ nó hắt vèo đi những cái rác.

A, nếu có một trái bom rơi gần đấy thì chỉ sự cựa động của khí giới do trái bom gây ra cũng đủ san bằng cả cái dãy phố này rồi.

Toàn là nhà một tầng, toàn là làm hẹp, toàn là để đủ cho một gia đình chui

rúc và sống vừa vặn cái đời sống đắt đỏ của đất Hà Nội. Không còn thừa những cái cần phải thừa và không thiếu những cái không thể thiếu, đã là may lắm rồi.

Tuy thế mà dãy phố này không có thừa một nhà nào, và nếu có một chủ dọn đi thì có hẳn sáu bảy chủ xô đến.

Người ta thích ở đây vì nó rẻ tiền nhà, vì nó tĩnh mịch, nhưng chính những gia đình đông con thích ở đây, vì trước cửa chùa vua Đế Thích, có một bãi cỏ để cho trẻ con chơi và ít xe cộ đi lại, bỏ dãy phố này là một phố cụt. Hay nó không cụt, nó chỉ không cụt cho những người đi qua có thể do con đường nhỏ mà sang được phố nhà Rượu, chứ xe thì chỉ đến hết con đường đá chạy theo dãy nhà là chịu.

Dãy phố tuy ngắn thế mà còn xẻ làm

đôi cơ đấy. Sở Công Chính của thành phố trong cái chương trình kiến thiết, còn định xây một con đường nó ăn vào con đường đê quai từ ô Cầu Dền sang ô Đông Mác.

Cái đặc điểm của phố này đành là ở chỗ nó lụp xụp, nó có một bãi cỏ, nó có ở trước mặt nó một cái chùa thờ một vị cao cò đệ nhất, nhưng đó chỉ là những cái đặc điểm mà ai ai cũng có thể biết.

Chứ đến cái đặc điểm phải dùng đến việc mới biết của nó, thì chỉ những người có sự mới biết được thôi.

Là một con đường cụt, nó ít người qua lại, ít bị dòm ngó.

Là một phố vắng và một nửa phố trông ra bãi cỏ chùa Vua, người ở đây không sợ con mắt tò mò của những

người ở phía trước mặt, lẽ giản tiện là cái trước mặt không có.

Phía trước mặt lại có mấy cây quéo cổ thụ xanh tươi và một tấm bia to xây trên một bệ đá lớn. À, nếu người ta làm văn sĩ, thi sĩ hay có những trường hợp tình cảm rạo rực mà người ta thấy cái hồn văn sĩ hay thi sĩ chạy qua thì cũng có một cái gì để cho vui mắt và gửi lòng đấy.

Chùa gợi cho người ta một cái gì cổ kính, cây cổ thụ và cành lá rườm rà gợi cho người ta một cái gì êm dịu, cái mà của một bà Công chúa đời Lê xây bên cạnh con đường nhỏ đi ra phía nhà Rượu gợi cho người ta hình tượng những phù trầm của cuộc thế, tấm bia kỷ niệm đem đến cho người ta một cái gì phải nghĩ ngợi cả cái mảnh trời từ phía cửa trông ra qua nóc chùa gãi vào nguồn mỹ cảm, thứ nhất cái nghĩa địa chạy dài theo dãy phố

buộc người ta phải nghĩ đến những cái ngăn ngại của kiếp người để bắt người ta phải ngẫm nghĩ đến cái vui của sum họp và cái dài buồn tẻ của chia ly. Thật chung quanh đấy, vô số thứ có thể làm nẩy tứ và mở rộng tâm hồn.

Phương chi cạnh đấy dăm chục thước, lại có những cái hồ để cho người ta có thể câu, và cách đấy chừng vài trăm thước, lại có đền Hai Bà để người ta đến chiêm ngưỡng, và một cái sân mát mẻ, cây cối um tùm để cho người ta có thể tổ chức những cuộc nói chuyện thú vị, và đem con cái lại tiêu khiển nô đùa cho qua ngày Chúa nhật.

Nhưng đó cũng chỉ mới là những cái đặc điểm cho những người sống một cuộc đời thường đi tìm một vài phút tịch mịch, và cần phải tìm ra dăm cái đặc điểm trong vài phút tịch mịch thôi.

Cái đặc biệt của nó để cho những người có sự cần phải sống những phút sôi nổi là nó có những đường đi từ tứ phía lại, và cũng có thể từ đây tản đi tứ phía. Có lẽ cả Hà Nội không có một phố nào mà có nhiều con đường và nhiều ngách để đến như cái phố chùa Vua mà người ta đặt cho cái tên Gustave Dumoutier này.

Thì hẳn ta chẳng cần nhắc tới con đường chính nối phố này vào phố Huế. Cứ nhắc những con đường nhỏ từ phố Huế vào đã có ba rồi. Một, từ dãy hai mươi bốn gian lần theo tường Nghĩa địa, một ở cuối hai mươi bốn gian đi qua vào một phố nhỏ nó là một chi nhánh của phố chùa Vua. Một từ bóp cầu Cầu Dền đi qua làng sở tại, rồi ngoắt lên bằng hai con đường.

Lại còn có thể đi từ nhà Rượu sang, nếu cần thì có thể đi từ ô Đông Mác lại. Qua vài bờ ao, vài con đường nhỏ, nhưng cần thì bờ ao với đường nhỏ, có kể gì.

Nó có cái lời là nếu ta không muốn cho ai để ý đến ta thì từ nhà ta ra đi, ta có thể đi ra bằng nhiều ngã, và nếu ta về thì ta lại tự nhiều ngã mà về. Ta chỉ việc thay đổi là tự khắc chẳng ai biết ta là ai, và chẳng ai chú ý đến hành vi của ta.

Nó hơn các phố khác ở chỗ ấy. Ở các phố khác đi về thì mặt chân chân ra đấy, ai cũng thấy biết. Vả cái nguy là giống người, vốn giống tò mò, lại muốn thấy biết ta đến đây để làm gì, mà ta ở đây thì ta làm gì, đời sống của ta thế nào ?

Rồi còn một nghìn câu hỏi của thế nhân chia vào thân ta, chĩa vào cái cửa nhà ta nữa.

Thế nhân chỉ tò mò hỏi cho biết thôi, nhưng sự ước đoán của họ nhiều khi nó ảnh hưởng không ngờ đến ta một cách khốc liệt, bởi thế nhân chẳng những có một cái lòng tò mò muốn biết, mà thế nhân lại còn có một cái mồm để đi hót, để đi gieo truyện.

Ồ, vô phúc, nếu nó gieo phải cái chỗ có quan hệ mật thiết đến đời ta !

Ở phố chùa Vua này, nếu người ta muốn, người ta rất có thể tránh được cái nọc độc của thế nhân tò mò.

Người ta rất có thể vụt đến, vụt đi mà chẳng ai biết. Và người ta có nhà hay không, cũng chẳng ai hay. Thứ nhất về đêm, ở đây đèn lại tối, lại gần một nghĩa địa hiu quạnh, đường lại vắng, người ta tha hồ vùng vẫy.

Rẽ sang con đường nhà Rượu là thôi hết, chẳng có con mắt nào nhìn được ta nữa. Mà ra con đường nhà Rượu, có phải chỉ có một ngã đầu thôi, người ta có thể theo con đường đến Hai Bà hay theo con đường nghĩa địa.

Ban đêm, phố chùa Vua phủ một bí mật và một vắng vẻ nó làm cho kẻ buồn lại phải nghĩ ngợi đến sự thuận tiện của nó, hay những người cũng có một tâm sự cần phải trốn tránh như kẻ buôn lậu.

✱

Buổi chiều một hôm mùa rét, một người đàn bà bận đồ đen, khoác măng tô tím than quàng khăn gần kín cả mặt, xuống xe ở gần công nghĩa địa phố Sergeant Larrivé.

Anh xe đình ninh đó là một me đến thăm mà ai ở nghĩa địa, chắc lười :

– Người như thế mà không lấy ta, hoài của ?

Rồi tự dưng, anh thấy thương cho thân thể người thiếu phụ, rồi thì sau khi nhận được tiền, anh cầm còng xe đứng băng khuâng ngó theo. Tới khi thấy thiếu phụ không tạt vào cổng nghĩa địa mà lại đi theo ven tường để ngoắt về sau nghĩa địa, anh thở dài sung sướng:

– À, không phải !

Và anh lại băng khuâng tự hỏi :

– Ô, bà ấy vào đấy, vào xóm đèn Hai Bà, sao không để kéo ngay tới đấy, mà lại bảo đỏ tự đây ?

Rồi nhớ đến lúc mặc cả :

– À, bà ấy tử tế thật, không đi thêm của mình vài bước. Mặc cả đến nghĩa địa tây thì tới nghĩa địa tây, bà ấy xuống.

Trong khi anh xe đang đứng thăm khen thiếu phụ thì tới góc nghĩa địa, thiếu phụ quay lại thấy anh ngó theo, ruột bống nao lên, rồi tự hỏi em câu nóng giã :

– Ô nó ngó gì mình mà ngó dữ thế kia ? Hay nó biết đấy ?

Tự hỏi thế, rồi thiếu phụ muốn đi thẳng ra phía nhà Rượu, nhưng vừa bước được hai bước thì thiếu phụ đã tự cười mình là lẩn thẩn và tự nhủ : “Mình đi xe từ nhà ra hàng Trống, từ hàng Trống mình đã đi bộ ra hàng Khay mới lại thuê nó thì nó làm sao mà biết được. Chẳng qua, mình gì... thì mình cứ hay giật mình”.

Tuy thiếu phụ không dám nhắm to trong tâm tưởng hai chữ “có tật” của câu cách ngôn, nhưng hình bóng của chúng cũng đã lọt vào, lọt vào rồi, nên mắt thiếu phụ đang sáng ngời một ý định, bỗng như mờ đi bởi bóng đen của hối hận, thiếu phụ ngập ngừng không muốn bước nữa.

Nhưng cái ngập ngừng ấy chỉ thoáng trong một khắc thôi. Thiếu phụ nghĩ đến một khuôn mặt, nghĩ đến một khổ người, nghĩ đến những giờ phút say sưa đã sống với cái khuôn mặt ấy, cái khổ người ấy trong một khách sạn tại bãi biển, thiếu phụ lại như được khuyến khích, thiếu phụ dận gót một cái mạnh như để xua đuổi một cái gì ở trong đầu, rồi ngoắt nhanh vào phía sau nghĩa địa.

Thiếu phụ không đi về phía xóm đền Hai Bà. Như anh xe tưởng, thiếu phụ đi

thẳng ra phía chùa Vua. Vì đến lúc ấy, thiếu phụ mới nhận thấy đây là đường đất gồ ghề khó đi, và đến lúc ấy, thiếu phụ mới nhìn thấy những vũng bùn do trận mưa hôm trước gây nên. Rồi mới bắt đầu lo cho đôi giày “muyn” và đôi vớ lụa trắng của mình.

Thì ra trong cái hai trăm thước, nghĩa là từ phố Sergent Larrivé cho tới chỗ rẽ về đền Hai Bà này, thiếu phụ còn nghĩ những cái gì ấy. Mà những cái gì ấy phải là quan trọng thì nó mới đủ lực lượng để làm cho một người đàn bà trẻ và đẹp quên không nghĩ đến sự bảo vệ những đồ phục sức của mình.

Thiếu phụ đến chỗ Trại Khách mới bắt đầu ngẩng lên nhìn phố chùa Vua, nhìn sơ qua thôi, rồi khi tới con đường chạy theo tường chùa Vua mới là nhìn kỹ càng.

Thiếu phụ nhìn kỹ cái nhà số 32 sơn đỏ ba mặt trông ra đường, thiếu phụ nhìn con đường chạy dài ra phố Huế, nhìn con đường chạy vào phía ngõ, nhìn tất cả bằng đôi mắt long lanh. Rồi khi thấy có mấy đám người nhớn nhoe đi ở đường, thiếu phụ liền vội bước chậm lại. Bước chậm lại, để lục xem trong cái đám người ấy có cái bóng dáng nào quen quen không ?

Ồ, hình như có, ồ, hình như không phải ! Thôi thì lúc ấy bao nhiêu người quen thân và bao nhiêu người quen sơ trong đời thiếu phụ đều bị đem ra duyệt binh khắp lượt.

Rồi thì những hình ảnh ấy lưu thành một cuốn phim chỉ huy sự mau hay chóng của đôi chân thiếu phụ.

Và nếu không có một cái bóng ở trong khung cửa sổ nhà 32 vậy, vậy bằng tay hàng mắt, bằng cả sự giãy giụa của cơ thể thì có lẽ thiếu phụ duyệt binh cái số người đi đường chưa biết bao giờ xong.

Vì biết có người vấy mình trong cái lò mờ của khung cửa sổ, thiếu phụ mới rảo bước.

Cứ cái đà ấy, thì ta tưởng thiếu phụ phăm phăm vào ngay nhà ấy, bởi nhà ấy ở thẳng ngay đầu con đường là ra phố nhà Rượu. Nhưng không, kìa một cái xe từ phía đường phố Huế vùn vụt đi lại, thiếu phụ vội vàng quay ngay về phía đường vào chùa Vua, bởi hình như thiếu phụ nhận thấy ở trên xe một cái bóng đáng quen quen.

Cái bóng ở trong cửa sổ lúc ấy mới lên tiếng, lên tiếng thật to để nói rất khẽ :

– Đây cơ mà ! Đây cơ mà !

Tuy khê thế, nhưng thiếu phụ cũng nghe thấy rõ mồn một. Tuy nghe rõ mà thiếu phụ không dám trả lời. Chẳng những đã không dám trả lời, còn không dám nhìn về phía ấy nữa, và cứ phăng phăng vào phía chùa.

Cái bóng thấy thiếu phụ thế lại cứ cất tiếng để rít lên rất khê, rít lên cùng một lúc với những bàn tay vẫy, những bàn chân dận xuống đất, những cái đầu lắc lia lắc lịa để hòa nhịp với mình quần quai như bị đòn đánh.

Và kỳ lạ một điều, sao cái bóng ấy không mở phăng cửa đi ra, tiến thẳng về phía thiếu phụ, kéo tay thiếu phụ vào nhà, giản tiện biết mấy!

Chẳng những cái bóng ấy không dám

mở cửa đi ra làm cái việc rất giản tiện ấy, mà cũng không dám mở cửa kính để lên tiếng gọi, và giờ tay vầy nữa.

Nó cũng như thiếu phụ hình như bị một cái sợ hãi gì đè lên đầu, và hành động một cách e dè như những người mất quyền tự chủ, hay là chỉ có độc cái quyền tự chủ của sợ viết bằng chữ hoa.

Thiếu phụ đi vào tới chỗ xây bia thì cái xe cũng đỗ ở phía nhà 60. Thiếu phụ nhìn những người xuống bồng tùm tùm cười.

Một người đàn bà nhà quê và một đứa bé con ở một chuyến tàu nào về, lễ mễ vác xuống mấy cái thúng.

Thiếu phụ lúc ấy mới dám quay mặt về số nhà 32, rồi cau có gật đầu với cái bóng.

Cái gậy đầu ấy như có ý bảo :

– Biết rồi !

Và cái cau có ấy nghĩa là thế này :

– Làm gì mà rồi lên thế, không sợ người biết ư ?

Lạ thay, sự thần giao cách cảm của thiếu phụ với cái bóng kia, cái gậy đầu cùng cái cau có ấy của thiếu phụ, cái bóng ấy hiểu, cái bóng ấy đứng im một khắc, rồi cái bóng ấy đã ra phía cửa, tay cầm cái quả bàng và cả cơ thể như căng ra bởi sự chờ đợi.

Từ trong phía cửa chùa, thiếu phụ ung dung đi ra như một người đi lễ, vừa mới cầu thần phật xá tội và ban phúc cho mình rồi chắc ở sự che chở của những sức tối linh thiêng, người đi lễ khoan khoái nhìn trời, nhìn đất,... nhìn người.

Và thiếu phụ nhìn người thật, nhìn kỹ lắm, nhìn như lúc này thiếu phụ đã nhìn, như bám lấy tà áo và khuôn mặt người ta.

Nhìn mà lòng cứ thắc thỏm.

Thì ra cái ung dung ấy chỉ là cái ung dung của bề ngoài.

Lại như lúc này, thiếu phụ chỉ sợ nhìn thấy người quen đi ở trong cái phố vắng ấy, rồi thì vô phúc những người quen ấy lại hỏi thiếu phụ cái câu mà thiếu phụ chẳng muốn cho ai hỏi mình cả :

– Bà đến đây làm gì đấy ? Bà lại chơi với ai ở đây ?

✱

A, những câu trả lời, thiếu phụ đã xếp đặt sẵn sàng cả ở trong đầu rồi :

- Tôi đi lễ.
- Tôi đi thăm một người bà con qua đây.
- Tôi đi lễ ở đền Hai Bà.
- Tôi tìm nhà một người quen mà không thấy.

Thiếu phụ xếp đặt hàng mấy chục câu trả lời tùy người thân, sơ, thiếu phụ sẽ nói ra trong khi với ai, thiếu phụ cũng chỉ xếp đặt cho một vẻ mặt rất thư thái.

Từ cửa chùa Vua cho tới số nhà 32, bất quá không đầy trăm thước, ấy thế mà thiếu phụ đi qua, nó mới vất vả khó khăn làm sao,

Càng khó khăn khi đã đi hết bãi cỏ phải qua con đường trải đá và gạch để sang tới vỉa hè bên kia.

Con đường ấy chỉ rộng độ sáu, bảy thước mà thiếu phụ tưởng chừng như nó bất tuyệt.

Trời ơi! Chân thiếu phụ thấy run, tay thiếu phụ thấy run, cả người thiếu phụ thấy run.

Trời ơi ! Sao con đường ngắn thế mà dài thế !

Nhưng dài hay ngắn thì đi rồi cũng đến, cánh cửa nhà số 32 đã thấy lách cách hình như chỉ rình rình để mở.

Thiếu phụ nhìn thấy cái quả bàng trắng ở cánh tay mình có chừng hai thước bỗng toát mồ hôi, mặc dầu hôm ấy rét như cắt ruột.

Một ý nghĩ khủng khiếp vừa đến làm cho thiếu phụ rùn người tưởng chừng ngã khuỵu ngay xuống đấy: “Trời ơi! nếu

trong khi mình nắm cái quả bàng kia đẩy cửa bước vào mà có một người nắm lấy tay mình rồi hỏi mình: Mợ vào đây làm gì? ” thì mình trả lời làm sao ?

Thiếu phụ vụt đặt tay lên ngực, rồi ngẩng phứt đầu dậy như sẵn sàng để đối chọi với một cái gì ghê gớm và chờ một cái gì ghê khiếp.

A, a, người ta nghĩ lẫn thẩn quá thì chỉ có hóa điên.

✱

Cửa mở. Bốn cánh tay dang ra :

– Mình !

– Mình !

Cái khắc say sưa qua đi, cái sợ vô tận lại đến.

Thiếu phụ quay trông cái cửa hình như nhìn thấy cái nguy cơ vẫn có thể tự đẩy mà vào, và cái khóa mỏng mảnh kia thì chẳng chắc gì.

Người tình nhân của nàng hiểu cái nhìn ấy, nói ngay:

– Khóa này chắc lắm. Hôm anh thuê cái nhà này, anh đã xem tất cả lại rất kỹ càng. Mình đừng lo. Yêu nhau đến chết là cùng, chứ có cái gì mà mình phải lo.

Phải, nàng yêu, nàng yêu lắm, nhưng nàng không muốn chết, không thể chết vì nhiều lẽ thâm kín mà nàng không thể nói ra, nếu nàng không thấy được thỏa mãn bởi câu nói ấy. Càng không thỏa mãn vì một linh khiêu bảo cho nàng biết người ta chỉ nói câu ấy, chứ không ai sống được triệt để câu nói ấy. Chính thân nàng là một tang chứng mặc dầu

nàng yêu lắm, và đã vượt bao nhiêu cản trở, cả ở trong nàng và cả ở ngoài nàng để đến đây.

Nàng thần thờ trả lại cái hôn cho tình nhân. Rồi khi thấy một bóng người đi ở ngoài đường ánh vào cửa kính, nàng vội vàng trở cửa sổ:

– Kia mình, đóng cửa chớp lại, không nhớ một cái.

Người tình nhân của nàng đang lúc bông bột, bị gợn lòng vì câu nói ấy.

– Thì anh đã bảo chết thì thôi, có cái gì mà lo.

Nhận thấy sự không bằng lòng của tình nhân, nàng gượng gạo:

– Ai chẳng hiểu thế, nhưng mà...

Người tình nhân xịu mặt, ngắt lời :

– Đã yêu nhau, không có những nhưng mà.

Tuy thế, chàng vẫn ra đóng cửa chớp. Sau khi đã được bảo vệ bởi những cánh cửa đóng kín rồi, nàng mới yên tâm, nhưng nàng lại vụt nghĩ đến những việc đã qua :

– Chúng nó cứ bám chặt lấy định theo, tôi phải dỗ mãi, chúng nó mới chịu ở nhà với vú em. Tôi biết mình nóng ruột chờ tôi.

– Tôi xuống đây từ một giờ, tưởng chết ngạt ở đây.

Nàng giơ tay vuốt má người yêu :

– Tội nghiệp, nhưng hấn bảo hai giờ mà mãi hơn ba giờ tôi mới đi, tôi làm sao được. Lại bị chúng nó quấy bám dính lấy, biết làm thế nào. Tôi lại không dám đi xe

thẳng đến đây, nhờ một cái. Tôi phải thuê xe đến hàng Trống, rồi tôi đi bộ ra hàng Khay. Rồi mới dám thuê xe đến đây. Tuy mình dặn tôi thế, nhưng tôi không dám thuê xe lại thẳng. Nhờ lúc đứng trả tiền xe kền càng, có ai trông thấy. Tôi đã đi lễ ở chùa đây mấy lượt, tôi biết có con đường nhà Rượu vắng.

Rồi vùng nghĩ đến sự hải hùng của mình lúc này :

– Lúc tôi xuống xe ở nghĩa địa, thẳng xe nó cứ đứng trông theo tôi, tôi giật cả mình.

Người tình nhìn chăm chú vào mặt nàng, nhìn vào cái nụ cười đã bao phen làm chàng say mê, nhìn vào hàm răng trắng nõn nó hình dung những cái gì tươi, trẻ, lành, bổ, rồi tươi cười:

– Chó. Cẩn thận quá ! Đa nghi quá !

– Ô, chứ không à ? Nhỡ một cái !

Toàn những nhỡ một cái nó làm cho người tình phải se ruột.

Ruột se, tức là đầu phải nặng những ý nghĩ buồn khổ, người tình nhân gặp ngay cổ xuống, nhưng chỉ một khắc, lại ngẩng ngay lên, và nhìn nàng bằng một cái nhìn trách móc :

– Em Phương !

– ? ? ?

– Em không yêu anh mấy đâu !

Cái nhìn thăm thía ấy làm cho Phương vượt được lên trên những lo sợ cả về ngày nay và cả về ngày mai. Nàng gục ngay đầu vào ngực người yêu :

– Chả yêu lại đến thế này !

Thật là một tang chứng sáng như ban ngày mà không ai có thể chối cãi.

– Nhưng em đến mà em còn cứ lo sợ thắc mắc thì anh khổ lắm. À thế lúc này đã sắp đến đây, sao lại còn rẽ vào lối chùa Vua. Thế không trông thấy tôi đứng trong này vậy à ?

– Có, sao lại không trông thấy. Nhưng lúc ấy, em thoáng thấy một chiếc xe đi qua em trông lại tưởng là con mẹ Cả Nhiên ở đầu phố. Con mẹ ấy nó có cháu nó ở phía này. Mà cái mồm nó thì ghê lắm. Nó vẫn hay sang bên nhà đánh chẵn với đẽ tôi.

Và gỡ khỏi cánh tay tình nhân, và
giơ bàn tay mình lên:

– À từ giờ, đừng có vậy như thế nữa nhé. Cứ để yên rồi tôi vào. Vậy như thế, nhớ có người quen họ trông thấy thì chết tôi đấy.

Rồi ấn ngón tay vào cằm :

– Lần sau hể vậy như thế, không thềm vào đâu đấy.

Người tình nhân cướp ngay lấy ngón tay ấy hôn mãi:

– Thôi bây giờ tôi là tên nô lệ của mình rồi, mình làm tội tôi thế nào, tôi chả phải chịu.

Những câu ái ân vẫn có cái đức tính làm cho người ta mỉm lòng, thú nhất người ta đến đấy chỉ có để mỉm lòng, và có mỉm lòng thì mới đến đây. Phương áp má vào má người yêu :

– Thế từ giờ bảo nghe thì không làm tội nữa.

Người tình nhân quỳ ngay xuống dưới chân nàng:

– Thì từ trước đến nay, lúc nào anh không tôn thờ em như một bà thần có lúc nào anh dám trái ý em đâu.

Nàng kéo tay người yêu bắt đứng dậy, rồi kéo lại phía đi vắng :

– Em hiểu, nên em mới thương anh đến thế này được chứ. Anh xem, em hy sinh biết bao nhiêu là thứ cho anh. Hẳn mà biết thì em chỉ có chết.

Rồi vùng quay ra phía cửa sổ :

– Cái phố này cũng vắng vẻ đấy chứ?

– Vắng lắm. Anh đi tìm mãi mới được đây là vừa ý đấy. Em đừng lo, ở đây

có mấy phía đến, em không sợ có ai để ý đâu. Lần sau em có thể đỗ xe ở bốp Cầu Dền rồi đi thẳng con đường hẻm, rồi hết đường thì rẽ đến đây. Phía ấy chỉ có ba nhà mà họ đi làm suốt ngày.

– À thế nhà này còn có cửa ra phía ấy nữa à ? Thế sao mình không bảo cho em biết.

– Thì đã bảo rồi thôi. Nhà này là một nửa cái lục lăng, có ba gian thì ba cửa đều thông ra đường. Nói đại...

Vừa nói đến đấy, người tình nhân biết mình lỡ lời đã đánh thức cái bóng ma, vội vàng nói chữa:

– Anh khổ công lắm mới tìm được cái nhà này đấy. Anh vì sự yên vui của đời chúng ta. Anh không thể sống xa em được.

Dù người tình nhân cố lấp liếm đến thế nào thì cái bóng ma cũng đã nổi dậy ở trong lòng Phương rồi:

– Nhưng thế thì ba gian cùng gần đường quá. Nhỡ nói to...

– Chúng mình làm gì mà nói to.

– À thế có ai trong nhà không ?

Người tình nhân lúc này mới cố hết sức cắt nghĩa:

– Tôi biết mình không muốn có một ai... có thể biết chuyện chúng mình. Nhưng tôi nghĩ nếu cứ khóa cửa rồi lúc nào chúng mình đến cửa mới mở thì người ta nghi. Tôi phải về quê gọi lão bếp già nó ở với tôi từ lâu lên. Nó kín đáo và trung thành với tôi lắm. Vả lại chúng mình còn có khi cần phải sai bảo đến nó. Gọi xe gọi xiếc...

Nghe biết một người thứ ba có thể biết chuyện bí mật của mình. Phương không còn hồn vía :

– Nhưng mình đừng cho nó trông thấy mặt em nhé.

Nhưng tình nhân nắm lấy hai tay nàng :

– Thì anh đã bảo nó kín đáo, và trung thành với anh lắm mà. Bây giờ có đem nó giết thì nó cũng không nói đâu.

– Nhưng nhớ nó búp xép đến tai vợ mình.

– Không, vợ anh không biết anh thuê cái nhà này và mượn nó ra. Thì đã bảo nó kín như một cái mả mà. Mình không tin cho gọi nó lên mà xem.

Phương vội xua tay.

– Không, không...

– Thì anh đã bảo mình có thể tin ở anh mà.

– Nhưng nhớ một cái !

– Không bao giờ nhớ được. Anh lo nhiều chứ. Anh có cái bổn phận phải bảo vệ cho sự yên vui của đời mình nhiều chứ. Xin mình tin ở lòng anh yêu mình. Nó ở với anh đã lâu, anh lại làm ơn cho nó nhiều rồi. Con nó bây giờ làm được phó lý cũng là nhờ ở anh.

– Nhưng sợ mình thì nó cũng phải sợ vợ mình. Nhớ rồi sau này... thì em còn mặt mũi nào.

– Không mà. Anh đã bảo không mà. Với lại vợ anh nó không ghen đâu.

– Ô anh nói thế, ớt nào là ớt chẳng cay. Em trông vợ mình mặt nghiêm nghiêm và đáo để lắm.

– Không, cái bề ngoài trông thế thôi chứ nó hiền lành lắm. Anh đi chơi suốt đêm luôn, nó có nói gì đâu.

– Nhưng đi chơi khác, đối với em lại khác.

– Đành thế, nhưng anh đã bảo em có thể tin ở anh mà.

Rồi biết nếu cứ dùng những tài liệu ấy thì không bao giờ Phương có thể yên tâm, người tình nhân liền xoay phương lược.

– Thôi những việc ấy không cần nói tới nữa. Anh chỉ nói một điều này rồi tùy mình muốn nghĩ thế nào thì nghĩ. Anh yêu mình một mối tình sâu xa như thế,

nếu có xảy ra chuyện gì thì anh khổ trước, khổ lắm . Anh bảo vệ cho sự yên vui của đời mình, tức là anh bảo vệ cho cái hạnh phúc của đời anh. Một khi người ta đã vì hạnh phúc của mình thì người ta không thể cầu thả và sơ suất được. Xin em cứ tin như thế là đủ, và em lại nên tin rằng nếu có thế nào thì anh có thể chết được đấy. Đây mình xem, anh yêu mình một mối tình thế nào trong bốn năm nay, anh chịu bao nhiêu là thiệt thòi..., cho tới vụ cuối hè, mình mới cảm động mà thương anh. Mình cứ nên nghĩ thế và mình vui vẻ đi, chú trông thấy cái mặt mình buồn lo thì anh khổ lắm, anh đau lắm.

Người tình nhân nói đến đấy bỗng ứa nước mắt, Phương vội vàng ôm chầm lấy:

– Thôi em hiểu rồi. Mình đừng khóc nữa, mình đừng buồn nữa. Em cũng yêu

mình nhiều lắm, chứ có phải không đâu.

✱

Từ lúc ấy, Phương hết lo thật, lúc ấy nàng mới để ý nhìn đến gian buồng:

– Gian này cũng xinh đấy nhỉ. Nhưng chỉ phải phía này thì về mùa đông gió lạnh. Nhà lại không có lò sưởi.

Vừa nói, nàng vừa ôm chặt lấy người yêu :

– Mình bày biện đồ đạc đẹp lắm nhỉ, tốn tiền lắm nhỉ ? Những tranh ảnh ở đâu mà đẹp thế ?

– Anh mua của một họa sĩ nổi tiếng đấy.

– Mình cầu kỳ quá.

– Ở đây là cái tổ ấm áp của đời chúng mình, không kỹ tính làm sao cho được.

Rồi hôn lên má người yêu :

– Phụng sự một tình yêu thì kể gì đến đồng tiền. Và chúng ta cũng không đến nỗi nghèo. Mà dù có nghèo...

Và nhìn bằng một cái nhìn cầu khẩn :

– Ở gian phòng khách và phòng ăn, anh chưa mua kịp lò sưởi, chứ ở gian buồng ngủ bên kia có lò sưởi điện. Anh biết em sợ rét. Anh đã đốt từ lúc tối đấy. Đi, em sang bên ấy cho ấm.

Tiếng gọi của ái ân đành rằng mạnh, nhưng cái chỗ đắm người của người đàn bà là sự e thẹn, người tình nhân biết thế nên khi thấy Phương ửng đỏ mặt vội vàng lùi binh.

– Hay chúng ta hãy ở đây uống cốc rượu đã. A, anh đưa em đi xem các gian nhé. Anh phải trần lức ra bảo họ quét vôi và chữa sửa lại, chứ chủ trước họ ở bẩn quá. Đấy em xem, cái gì cũng mới cả.

Người đàn bà vốn thương những người biết nhượng bộ trước lòng tự ái của mình và biết thể tình cho cái e thẹn không thể tránh được của cái tình đàn bà, Phương nhìn người tình nhân bằng một cái nhìn hứa hẹn, rồi đứng dậy :

– Ủ, anh đưa em đi xem một lượt đi. À gọi thằng bếp lên đây đã.

Thấy Phương đã tin ở mình, người tình nhân sung sướng quá, nắm lấy cánh tay nàng rồi cúi đầu xuống cầu một cái thật mạnh.

– Chó, cú cầu người ta. Bắt đền đấy.

Một dịp để cho người tình nhân hôn hàng trăm chiếc lên má.

✱

Người bếp rón rén đi lên :

– Lạy bà ạ.

Phương như thấy nét mặt hiền lành của ông ta thì tin ngay và hết thắc mắc ngay. Nàng mở ví lấy ra năm đồng :

– Đây tôi đãi ông để diêm thuốc.

Người bếp già ngước mắt lên nhìn chủ, chưa dám nhúc nhích. Người tình nhân vội nói ngay :

– Mợ đã cho cầm lấy.

Người bếp già lúc ấy mới tiến lại phía Phương :

– Con xin bà.

Người tình nhân đưa mắt nhìn nàng như có ý bảo: « Đấy, tôi đã bảo nó chất phác hiền lành mà » rồi cất tiếng :

– Anh sang buồng ăn lấy rượu và cốc ra để tôi với mợ uống rượu cho đỡ rét.

Người bếp vừa đi gần tới phía cửa buồng ăn thì Phương gọi giật lại :

– À ông, ông tên là gì, để tôi gọi cho tiện, chứ ông già thế kia mà gọi là bếp...

– Thưa bà, con tên là Mít, nhưng bà cứ gọi con là bếp cũng được.

Phương tùm tùm cười :

– Tên gì lại tên là Mít.

Rồi nàng liếc người yêu bằng một cái nhìn lảng lơ. Người tình nhân sững

rộn lên trong khi ông bếp, ma một đòi vật lộn với sinh kể không cho ông biết những lỗi tỏ tình khúc khuỷu của những người sang, cứ kính cẩn :

– Thừa bà, con tên khác cơ, nhưng lúc con ở với cụ cố con, vì con hay ăn mít, nên cụ cố gọi con là thằng Mít, rồi người ta bắt chước gọi, rồi thành tên.

Phương sẽ đánh vào tay tình nhân

– Ủ cái tên ấy cũng hay đấy! Thế từ nay tôi cứ gọi ông là ông Mít nhé.

Người tình nhân cúi sát ngay đầu vào má nàng :

– Thế anh thì anh cứ gọi mình là bà Mít nhé.

Phương đẩy người yêu ra :

– Chó. Chỉ nhảm thôi nào.

✱

Người tình nhân mở tủ búp phê :

– Đây anh mua toàn những thứ rượu mà mình thích : Lại có đủ các thứ đồ nguội để khi nào mình đói thì mình ăn. Hiệu bánh tây gần đây. Nó chỉ chạy một loáng là có.

– Nhưng hôm nay, em không đói.

– Thì để hôm nào mình đói mình ăn.

– Nhưng để lâu thì nó thiu đi.

– Ồ, rồi anh mua một cái frigidaire, để bao giờ mà thiu được. Rồi mình xem, anh sẽ sắm dần đủ cả. Dưới bếp kia có đủ các thứ. Nếu hôm này, mình có thể

ở lâu, chúng ta ăn một bữa cơm ở đây, mình sẽ thấy, chẳng thiếu một thứ gì.

Phương thở dài:

– Không bao giờ.

Người tình nhân mắt sáng lên :

– Anh ấy bảo với tôi độ cuối tháng anh ấy đi Saigon.

– Thì cứ nói thế, chứ công việc ngoài này bừa bộn, biết bao giờ rút ra mà đi được. Và có thế thì tôi cũng không thể đến đây với mình được, vì chúng nó xa tôi một buổi là không được.

Người tình nhân hiểu, không dám thẳng thắn chiến đấu ngay với tấm lòng của người mẹ, liền bẻ sang một thế địa khác :

– Nhưng nếu mình thương tôi. Đòi chúng mình chỉ còn thiếu một bữa cơm thân mật với nhau. Giá bao giờ tôi có thể cùng với mình trong một ngày một đêm thì chết tôi không còn ân hận gì.

Rồi băng khuâng:

– Ô trong cái nghịch cảnh của chúng ta, cứ liều là được.

Nhưng thấy vẻ mặt tiu nghỉu của người yêu, nàng lại ái ngại, nàng dịch ghé lại gần :

– Thôi mình, đừng có tính chuyện đường dài. Chúng ta gần nhau phút nào hãy cứ sung sướng với nhau phút ấy, rồi đến đâu hay đến đấy. Nào bây giờ mình cho em uống rượu đi, em thấy hơi lạnh rồi đấy.

Vừa thấy người yêu cầm chai sâm banh to, Phương liền xua tay:

– Ấy, ấy, chai nhỏ kia thôi. Em uống nhiều, nhớ về nhà mặt đỏ thì khó nói lắm.

Thì ra một khi người ta đã ở trong nghịch cảnh, dù muốn hay không, người ta cũng cứ phải hãm vào cái bóng ma, và chốc chốc người ta lại vô tình lồi nó dậy.

Người tình nhân nghe Phương nói thế thì cau ngay lông mày lại, rồi than:

– Kìa em, sao em bảo với anh một khi chúng ta gần nhau, chúng ta chỉ biết yêu nhau, sung sướng với nhau, mà đừng nghĩ gì cả cơ mà.

Phương chưa kịp nói sao thì người

tình nhân đã mở nút kê cái “Pan” rồi rót đầy vào cốc :

– Những ngày như ngày hôm nay, chúng ta phải biết điên rồ một chút chút. Em đã bảo với anh đến đâu hay đó cơ mà. Nếu em không uống thì anh có cái cảm tưởng là em không yêu anh mấy, và em nhát hèn trước hạnh phúc.

– Không phải thế. Nhưng...

– Anh lạy em đừng nói tới những chữ “nhưng” trong lúc này, chứ không thì anh vỡ tim anh ra mất.

Phương vì yêu, nên nhượng bộ :

– Ủ thì thôi.

✱

Hai người chạm cốc, nhưng Phương chỉ dám uống một nửa.

Trời! Cái cảnh con người phải tự hạn chế cốc rượu yêu đương đó mới nào nùng làm sao !

Cái não nùng ấy người tình nhân hiểu cho nên khi nhìn thấy cái nhìn buồn rầu của Phương nhìn cốc rượu màu hổ phách đang sủi tăm, chàng không dám ép nữa. Chàng chỉ thở dài, rồi đưa tư tưởng về cái chỗ não nùng, nó cũng não nùng chẳng kém cái não nùng của người yêu

– Ô, giá có bao giờ chúng ta có thể uống say túy lúy với nhau thì anh sung sướng để cho giảm đi mười năm tuổi thọ.

Khi đau xót của người tình nhân, Phương cũng hiểu, nàng liền đưa cốc của mình cho người yêu :

– Người ta cứ gì phải say bằng rượu. Còn nhiều thứ khác say hơn mà chẳng phương hại gì cả.

Câu ấy đưa theo một cái nhìn âu yếm khiến cho người tình nhân sung sướng như điên. Chàng vợ lấy cốc rượu mà lúc nãy môi nàng đã nhấp vào, và lúc ấy chàng chỉ nhìn thấy độc có làn môi đỏ thắm ấy ở trong cốc rượu.

Chàng sắp uống thì Phương giơ tay ngăn lại :

– Ấy chúng ta uống chung.

Người tình nhân không nghe, nốc thẳng một hơi, rồi nhìn nàng bằng những cái nhìn nóng dẫy.

Phương chìa môi:

– Chó. Cứ là khó bảo như thế.

Người tình nhân hăng hái :

– Mình bảo tôi mọi điều tôi đều xin nhắm mắt nghe hết, nhưng chỉ có những

điều mà... tôi có cái alm tưởng yêu mình kém đi là tôi không nghe thôi.

Hai làn môi sắp chạm nhau thì cửa bỗng đẩy cái “rầm”, Phương mặt tái nhợt lùi phắt ngay lại rồi ngơ ngác nhìn chung quanh như để tìm chỗ trốn.

Người tình nhân thì nhảy bổ ra phía cửa, rồi sau nửa phút nghe ngóng quay vào ôm lấy Phương:

– Trẻ con chúng nó chơi đáo đùa nhau đấy mà.

Rồi quát người bếp :

– Ông có ra tổng cổ những ranh con đi cho tôi hay không ?

Thấy người yêu còn run như dế, chàng khuyến khích :

– Mình đừng sợ, một khi tôi đã che

chở cho mình thì mình đừng sợ. Mình không tin tôi có đủ tài lực bảo vệ cho mình hay sao. Nhất là... thì chúng ta đem nhau vào Saigon, hay đi đâu với nhau chứ cần cái gì nữa. Yêu mình, tôi liều đấy. Mình thương tôi mình cũng nên liều liều một tí chút chứ.

Rồi giận bọn trẻ phá cuộc vui của mình, chàng muốn mở cửa ra trừng phạt chúng nó thì Phương đã vội kéo áo lại can :

– Thôi mình. Mặc chúng nó. Lôi thôi rồi chẳng ra thế nào.

✱

Cả cái nguồn khoái cảm của hai người chỉ vì có một tiếng động mà bị gián đoạn.

Rồi thì người tình nhân bỗng thấy xót xa về chỗ cả cái hiện tượng hạnh phúc mà mình đang cố bênh vực một cách sốt sắng chỉ vì sự đùa giỡn của một đứa trẻ mà tan tành à, nếu không có một đứa trẻ đạp chân vào cái cửa nhà mình ?

Thì có phải cái thân hình yêu quý mình ôm trong bàn tay bây giờ đang nóng hổi bởi máu ái ân không ? Trái lại bây giờ nó đang lạnh giá vì sợ hãi. Mà cái mặt hoa đang từng bừng bỗng tái mét như gà cắt tiết dù rằng rượu sâm banh mà người ta ca tụng rằng vốn có mãnh lực đem lại cho người ta nhiều cái thú máu hào hùng cũng không thể làm cho nó ửng tí đỏ.

Lòng kẻ nhân tình lúc ấy bỗng thấy chán nản và cảm thấm thía thấy tất cả ngang trái của một tình duyên tội lỗi.

Những lời nói đang thao thao, bỗng hấp hối trong cổ, rồi chàng ngồi vật xuống cạnh người yêu, tay nắm lấy tay, chẳng còn biết nói năng gì, mà cũng mà cũng không còn hơi sức đâu để nói.

Câu chuyện ái ân đã rồn tan vụn như bị một sức đè, rạn ra, rồi vỡ tan tành, rồi những mảnh vỡ ấy chìm vào không khí nặng nề của gian buồng làm dội vào lòng hai người một xót xa cùng cực.

Bốn con mắt bỗng tìm nhau, rồi người ta vụt nhìn thấy ở trong con mắt nhau cái tê tái của hận nhau. Rồi thì bốn cánh tay lại bỗng ôm choàng lấy nhau, rồi thì người ta òa lên khóc, khóc những dòng máu mắt của những cuộc tình duyên ngang ngửa, khóc cái bất lực của sức người, khóc cái ai oán của cuộc đời, mà đã là kiếp người chẳng ai tránh khỏi.

Nhưng giọt nước mắt ấy làm cho họ vui vui lòng đau chút, rồi thì người tình nhân vụt nhận thấy mình yếu hèn đã để cho cái thất vọng lây sang được đến mình là người có cái bổn phận phải che chở cho sự yên vui của cuộc tình duyên tội lỗi.

Và chính vì nó là một cuộc tình duyên tội lỗi mà càng phải dùng tới thật nhiều nghị lực và quả cảm. Người tình nhân nhìn người yêu qua những làn nước mắt, bỗng thấy then về chỗ yếu đuối của mình.

*

Vì cảm thắm thía thấy rằng sự quả cảm của người yêu ăn dịp với sự quả cảm của mình, người tình nhân vụt hối hận

rằng mình đã để cho thất vọng và chán nản đưa đi quá xa.

Một phản động lực vụt trở dậy mạnh mẽ ở trong tâm hồn chàng. Nhưng cả cái mạnh mẽ của nó cũng chỉ đủ để quét đi những thắc mắc, những hãi hùng mà tiếng động ở cửa kia gây ra trong thần trí của Phương thôi, chứ nó cũng không đủ để gây nên những mỹ cảm say sưa.

Vì thế cho nên người tình nhân có cái cảm tưởng chua xót rằng mình dìu một cái xác chết vào giường, chiếc giường mà một giờ trước đây, chàng đã tưởng tượng với bao nhiêu cái bù khu.

Người ta đến đây là để... đến cái giường, cho nên người ta đến cái giường đấy thôi, chứ người ta còn đâu có cảm giác bị cuốn hút tới đây bởi một sức mạnh thần bí như mấy giờ trước nữa.

Cái sức mạnh thần bí ấy đã bị một cử chỉ của một đứa bé dùng mỡ làm tan đi mất rồi !

Cả dây thần kinh của hai người vừa ít phút trước đây được căng lên như một dây huyền bởi bàn tay nâng niu của thần tình ái đã bị cái bộ mặt ngáo của cái sợ làm cho chùng, làm cho nhão.

Vì thế, họ không ngửi thấy làn hương thơm phức của gian buồng và của chăn gối, mà từ trưa, người ta đã bơm vào đấy những thứ nước hoa thượng hảo hạng.

Nệm và chăn đã được người bếp già ủ những chai nước sôi đều nóng rực, nhưng chăn nệm nóng thì có ích gì một khi lòng lạnh giá như thế này, một khi người ta dắt nhau đến cái tổ ái ân chỉ bởi một ý nghĩ đừng khiến cho nhau phải bẽ

bàng, chứ không phải vì khát vọng của cả cơ thể và tâm hồn.

✱

Đồng hồ buông sáu tiếng đều đặn rồi im đi như một ảo huyền nó làm tan cái ảo huyền của đôi tình nhân.

Phương hoảng hốt :

– Em phải về.

Người tình nhân cố nèo nàng nằm xuống :

– Em hãy ở với anh nửa giờ nữa.

– Không được, sáu rưỡi, đã đến giờ cơm rồi.

– Thì chậm một tí có sao.

– Chậm thế nào được. Hẳn khó tính lắm, Thứ nhất chúng nó nhao lên.

Nhưng vừa nói xong, nàng bỗng nhận thấy mình tàn nhẫn quá, nàng lại vội sửa :

– Chúng ta còn gặp nhau nhiều, chứ có phải một hôm nay đâu.

Rồi thấy nét mặt tiu nghỉu của người yêu, nàng đành nhượng bộ :

– À hay thôi, em ở với mình mười lăm phút nữa.

Nhưng nhượng bộ mà vẫn băn khoăn :

– Sáu giờ mười lăm về thì rồi sắm sửa cũng mất mười lăm phút. Từ đây về nhà xe chạy nhanh cũng đến nửa giờ.

– À hay anh ra lấy xe để ở nhà người bạn phố Huế đưa em về.

Phương giãy nảy :

– Không được, người ta nhìn thấy em đi ô tô với anh thì chết.

Cái mười lăm phút ấy còn có nghĩa gì một khi nó đã không để cống hiến cho ái ân, mà là để bắn khoản cho những ảnh hưởng có thể xảy ra.

Vì thế, cho nên khi sáu giờ mười lăm, cặp tình nhân ra khỏi giường thì cả hai đều như có cái cảm tưởng được giải thoát.

PHẦN THỨ HAI

Một khi khi người ta tính giờ ở miệng thì nó dung dị và đúng tầm tắp, nhưng sự chia tay của một cặp tình nhân – thứ nhất là một cặp tình nhân đã linh cảm rằng đang để cho nhau một cái buồn, và bao nhiêu điều thắc mắc – đâu có phải là chuyện dễ dàng và dứt khoát ngay được. Người ta nói đi rồi dặn lại, người ta hôn đơn, hôn kép, người ta vùng vằng, rồi chùng chùng chình chình mãi tới bây giờ kém năm, Phương mới

dứt áo ra về được.

Ra khỏi cửa, nhìn thấy đường, nhìn thấy ánh sáng, nhìn thấy người đi lại dưới cái ánh sáng ấy, Phương lại thấy sợ, sợ run rôi.

Luôn luôn, nàng lo có ai trông thấy, và luôn luôn nàng nghe cái tiếng ghê rợn nó hỏi nàng cái câu ghê rợn

– Đến đây làm gì ?

Ở trong nhà tình nhân bước ra, nàng thu hẹp hai vai, nàng thu hẹp hai tay, nàng rón rén hai chân như tên ăn trộm sợ đụng vào bất cứ một thứ gì nó có thể vang lên cái tiếng báo hiệu : “có nó ở đây”. Nàng sợ đụng cả vào không khí vì không khí cũng rất có thể là một báo hiệu, và kỳ chưa, nó lại như cố giấu những bàn tay rất có thể nắm lấy nàng.

Nàng sợ cả cái bóng, cái bóng nàng, vì bóng nàng sao mà nó linh động thế, nó gọi lên ở trong thần trí nàng những cái hình người đang theo dõi nàng.

Nàng sợ, sợ cả các tiếng động, cả cái tiếng động của chân nàng, bởi vì tiếng động nào cũng như mang máng có chứa ở trong cái câu hỏi ghê rợn : “Mày đi đâu đấy ? Mày đến đây làm gì ?” nó bám riết lấy nàng như đàn chó săn bám riết lấy con nai.

Trời ơi ! Cái sợ đâu mà ghê gớm thế, nó như từ trong tạng phủ toát ra giá buốt như băng, lại như từ ngoài trời thấm nhập vào, lạnh hơn gió lạnh.

Đi qua khỏi nhà tình nhân chừng ba mươi thước, lúc ấy nàng mới thấy như được thoát nạn, đỡ lạnh, đỡ sợ. Nhưng

kia, vụt một cái bóng ở một mái hiên nhô ra “chộp” lấy nàng :

– Lạy bà !...

Nàng hoảng kinh muốn bỏ chạy, nhưng trời ơi ! Xương bánh chè ở đầu gối như long, chân tự dừng dứ lại không tài nào cử động được nữa.

Bị chôn chết ở đấy, nàng mới quay đầu – Ái chà ! Rõ mới nặng nề, vất vả làm sao ! — nhìn cái nguy cơ bằng đôi mắt sợ hãi của con thú bị dồn vào con đường cụt. Thì ra, hù vía ! Chỉ là một con mẹ ăn may mặc chiếc áo tơ công kênh với bị gậy.

Có lẽ nàng vừa mới thở cái thở dài sung sướng nhất của đời nàng. Rồi nàng sung sướng nghe cái tiếng đập rộn ràng của trái tim, nó cũng vừa sung sướng nhận thấy không phải là một tai nạn.

Ấy thế rồi lúc ấy, nàng mới có sức để mắng con mẹ ăn mày :

– Đồ phải gió, làm cho người ta hết cả hồn.

– Lạy bà, xin bà đồng trinh.

Nàng vội vàng mở ví ném cho nó, nhưng không phải ném cho nó một đồng trinh mà là một dùm xu hào. Nhưng vừa nghe tiếng xu hào kêu trong cái rổ nhỏ, nàng lại hoảng sợ, sợ con mẹ ăn mày này có thể nghi nàng mà theo dõi, hay ít nhất, nếu lần sau đến đây, nó nhận được nàng lại leo đẹo theo nàng, thì rắc rối biết mấy.

Ấy thế là nàng vùng thục tay vào trong rổ, định nhặt lấy những đồng hào. Nhưng lúc ấy, nàng đứng quay lưng ra ánh đèn, và cái rổ bị bóng nàng che lấp, chẳng nhìn thấy gì, nàng quờ, quờ mãi.

Rồi sức nghĩ mình đứng đây lâu – khổn nạn, nàng đã đứng được một phút đầu – rất có thể có người trông thấy, nàng lại vội vàng rút tay, rồi rảo bước. Nhưng đi rồi thì nàng hồi lảo, hồi rất có thể bị con mụ ăn mày nhận thấy mà ám nàng trong những lần sau.

*

Nàng rảo cẳng ra mãi qua hai mươi bốn gian mới dám đi xe. Lên tới xe, nàng mới thật là hết sợ.

Nhưng vừa hết sợ thì nàng lại phải băn khoăn về sự về chậm, về sự chống hởi cái cơ về chậm. Và xen vào cái băn khoăn ấy là cái thắc mắc đối với tình nhân, vì nàng biết đã để lại cho tình thân một đau khổ.

Lúc ấy, nàng cũng lại hối, hối lắm. Và còn tiếc rằng sự mạo hiểm của mình chỉ đem đến cho tình nhân độc có cái đau xót.

Nàng nhớ lại gian nhà, nhớ lại cái công của tình nhân đã bỏ ra để chọn và để bày biện nhưng gian nhà ấy để mà mua thêm lấy cái buồn phiền cho thân.

Chà, lúc ấy thì nàng thấy thương, thương lắm. Giá có thể quay lại để nói một lời cho tình nhân vui lòng thì nàng cũng quay lại ngay.

Nhưng còn bữa cơm, còn chồng con nàng đang chờ nàng ở nhà kia. Mà nhìn đồng hồ thì đã gần bảy rưỡi. Trời ơi, lúc ấy ruột nàng lại bị nóng như cào. Nàng giục anh xe, nàng giục mãi, nàng hẹn thưởng cho nó năm xu. Nhưng phải anh xe già, cứ chạy chậm dì dì, giục mãi cũng

chỉ có thể. Mà nếu có phải anh xe trẻ, thì cho dù nó có chạy nhanh đến thế nào cũng không kịp được cái lòng nóng nảy của nàng.

Đã thế, đến đầu hàng Đào, nàng lại gặp bà Phán Vinh là người bạn thân. Nàng đã vờ quay đi, không nhìn thấy, nhưng bà Phán Vinh đã trông thấy nàng, gọi réo lên.

Phương lờ đi như không nghe thấy, nhưng bà Phán Vinh đã cho xe nhà chạy theo. Và gọi, gọi mãi. Không thể làm sao được nàng phải cho xe đỗ lại.

Bà Phán Vinh trông thấy nàng là nói ngay một thôi một hồi:

– Gớm, nghĩ cái gì mà nghĩ khiếp thế ? Người ta gọi hết cả hơi mà không nghe tiếng.

Rồi nàng chưa kịp trả lời thì bà đã nhìn chăm chú ngay vào mặt mà hỏi cái câu nó như giật ra từng mảng tâm hồn:

– Có việc gì mà mặt mũi trông phờ phạc ra thế ?

Nàng vụt thấy mồ hôi ứa ra chân tóc, nham nháp trong lần áo len. À, nếu vẻ mặt phờ phạc của nàng mà chồng nàng nhận thấy. À, hú vía ! Bây giờ, nàng mới thấy sự cần phải kiểm soát hành vi và cử chỉ của mình.

Nàng bắt đầu ngay từ đấy. Nàng gượng cười:

– Việc gì đâu. Nóng về vì sợ nhà tôi và các cháu chờ cơm.

– À, thế ra vì thế mà lờ người ta đi đấy.

– Đâu phải, có trông thấy đâu.

– Thế đi đâu về mà chậm thế ?

Phương bối rối

– Đi có tí việc riêng...

Vừa nói đến chữ “riêng”, nàng đã lại sợ, vì thế mà bạn có thể tò mò xét đến hành vi mình, nàng lại vội vàng chữa :

– Có tí việc cần ở dưới kia. Họ cứ giữ lại nói dai như đĩa đói.

– Ai đấy ?

Chỉ có hai chữ ấy mà làm cho lòng Phương xôn xao và mặt nàng tái nhợt, nàng lúng túng chưa biết trả lời ra sao, thì may, bà Phán Vinh lại đã hỏi :

– À thế nào, anh ấy bảo sắp đi Saigon, đem chè vào trong ấy bán và đặt đại

lý có phải không ? Nghe đâu bác ấy lại còn muốn buôn gạo ra ngoài này nữa phải không ?

– Nghe nhà tôi rục rịch như thế, nhưng không biết bao giờ đi. Nhưng ai bảo cho biết thế ?

– Lẽ!

Nghe bạn nói đến tên tình nhân, Phương bỗng giật nảy mình. Rồi nhìn bạn tưởng chừng như bạn đã biết cái bí mật ghê gớm của đời mình. Mà bạn gọi cái tên ấy ra trong lúc này, chỉ độc có một mục đích là để dò la mình.

Thốt nhiên, Phương thấy ghét bạn, người bạn thân nhất của đời mình, người bạn lúc nhỏ cùng ở với mình một phố, cùng học với mình một trường.

Cái cảm giác ấy vừa nổi lên thì liền một cảm tưởng bên cũng nổi theo : “Bạn đã là kẻ thù của mình định thử thách dò xét mình, nếu mình nghe cái tên ấy mà hoang mang, nín lặng lâu như thế này thì bạn đã nghi rất có thể nghi thêm, đã ngờ, rất có thể ngờ thêm.

Nàng phải nói, nói ngay, nói ngay để phá cái nghi ngờ ấy, nói, nói bất cứ câu gì. Nhưng vì bối rối nàng chẳng tìm ra ngay cái câu “bất cứ” ấy. Trời ơi ! Sao lúc này nàng lại “ma bần” như thế, xưa nay nàng thông minh hoạt bát lắm cơ mà!

Vì không nói được, đã hoang mang, nàng lại càng hoang mang và kìa khô chữa, bạn nàng lại hạ giọng nói về Lễ hình như Lễ,... như mình đã là... hình như bạn đã biết, hai người thân với nhau rồi

– À, anh Lễ nghe đâu mới mua được một “lô” sắt ở Hải Phòng rẻ lắm, có phải không ? Tôi định nói với anh ấy để lại cho một ít để làm nhà ở hàng Lọng. Cái nhà tôi đang xây thiếu sắt. Mà Hà Nội thì bây giờ khan quá.

Vì nghi cho bạn nói móc máy mình và có ý dò la trong đời tư mình, Phương trả lời một cách tàn nhẫn:

– Ai biết đâu được đến công việc của anh ấy,

Nhưng vừa nói xong, Phương nghe thấy cái giọng gay gắt của mình, và nhìn nét mặt ngơ ngác của bạn lại vội vàng chữa, chữa bằng cái cười, chữa bằng lời nói:

– Nghe nói như thế, nhưng không biết có thật không ?

Bà Phán Vinh chỉ muốn biết một cái tin nó có ích cho sự làm nhà của mình, nên cũng không nhận thấy sự khó chịu của bạn:

– Nhưng chị nghe ai nói thế mới được chứ ?

– Nhà tôi.

– À, anh ấy đã nói thì chắc là thật. Bởi hai người thân với nhau lắm, có việc gì cũng cho nhau biết.

Không hiểu sao lời ấy vang lên ở bên tai Phương như một mai mĩa, và nàng thấy nóng má. Và rồi thì nàng có cái cảm tưởng vừa bị tát. Và rồi thì bà Phán Vinh lại vô tình bồi thêm cho nàng một cái tát nữa :

– Có phải thế không ?

Phương thấy hàm mình như vụn bị cứng lại. Nàng vất vả lắm mới nói được:

– Chuyện lại chuyện đàn ông họ với nhau, tôi biết đâu đấy.

Rồi nàng muốn thoát thân :

– Thôi đi nhé. Không nhà chờ cơm.

Nhưng nào bà Phán Vinh đã buông tha :

– Rồi hẵng hay. À nếu tôi hỏi có thật mà anh ấy không chịu bán cho tôi, thì đảng ấy mua hộ đảng này nhé.

Cái giọng thân mật xưa nay bạn vẫn dùng để nói với mình, sao bây giờ Phương thấy ghét thế. Nhưng nếu không nói xuôi, thì bạn còn giữ lại, nằn nì biết đến bao giờ.

– Ừ để xem.

Phương vừa bước chân vào tới cổng thì u già đã nói ngay:

– Bà đi đâu về thế ? Cô cậu nhớ khóc vang cả nhà.

Tình mẫu tử lúc này bị nhường bước, Phương hỏi trước cái câu nói đóng đinh vào lòng sợ hãi của nàng từ lúc nãy đến giờ :

– Thế ông có nói gì không ?

– Thưa bà, ông đi đã về đâu.

Sự sợ hãi vụt như được chấp cảnh biến ngay đi, lòng Phương bỗng nhẹ nhõm, nhưng liền đó là lại rộn lên vì thương con. Giờ này, tối tăm như thế này, mà các con nàng phải ở nhà có một mình. Lại quá bữa, đói nữa.

Nàng tắt tả đi vào thì vừa gặp thẳng Quốc, con Quận chạy ra. Chúng nó ôm chặt lấy nàng như muốn nuốt ngấu, nuốt nghiền lấy.

Cái ôm ấy làm cho Phương khổ sở biết chừng nào. Kể từ khi nàng phạm vào tội ngoại tình, nàng chưa bị một trừng phạt nào nặng nề như thế. Nàng chưa bị một tiếng dỗi nào nặng hơn. Và cũng chưa từng có cái cảm giác nào mạnh bằng, cả cái cảm giác sợ hãi nó bám riết lấy nàng như xương bám lấy thịt từ trước tới nay.

Con Quận trách bằng một lời trách nó mới... êm ái làm sao. Nhưng chính vì nó êm ái, mà cái ảnh hưởng của nó càng mạnh :

– Mợ đi đâu lâu thế ? Quận nhớ mợ quá. Chả có ai coi Quận cả.

Nàng ôm lấy nó hôn, hôn để xin lỗi. Dưới những cái hôn ấy, mặt con Quận đang ủ rũ bỗng tươi lên. Cái tươi sáng ấy cũng là một hình phạt nó nhắc nhở cái buồn mà tội lỗi của nàng đã gây ra cho con nàng.

– Thế con có đói không ?

Con Quận còn rúc trong ngực nàng, chưa kịp trả lời, thì thằng Quốc đã nói ngay :

– Chúng con đói lắm. Chúng con bảo vú em cho chúng con ăn một quả chuối trước, nhưng vú em không bằng lòng cho chúng con ăn.

Phương quay lại mắng ngay vú em :

– Thế tại sao vú không cho em ăn ?
Cái vú này mới lão chứ

– Thưa bà, con sợ ăn chuối rồi không ăn được cơm nữa. Ông bà vẫn dặn con thế thôi.

Phương mới sức nhớ ra, biết mình mắng oan vú em, liền chữa :

– Nhưng là những bạn khác cơ, chứ bạn này quá bữa các em nó đói, phải cho các em ăn chứ. Người ta phải tùy đáo tùy liệu, chứ cứ nhất quyết một đẳng thế nào được.

Vú em vẫn ôn tồn :

– Nhưng thưa bà từ trước đến nay, chưa quá bữa bao giờ, nên con không biết.

✱

Từ trước đến nay ? Thì từ trước đến

nay nghĩa là từ ngày vú em ở nuôi thẳng Quốc, sáu năm nay rồi, có bao giờ gia đình Phương xảy ra sự gì khác.

Người mẹ và người nội trợ vẫn vắn cho nó chạy đúng như cái máy. Nhưng từ nay, từ cái ngày nàng bước ra ngoài bốn phận của người vợ và người mẹ ?

Lúc ấy lòng nàng thấy gợn lên một hồi tiếc. À, giá nàng không gặp Lễ ? Giá Lễ không theo đuổi nàng trong bốn năm nay bằng một mối tình thiết tha và kính cẩn ? Giá cái năm ấy không đưa con ra nghỉ mát ở Đồ Sơn. Giá nàng không ở nán lại dăm hôm. Giá chồng nàng không về Hà Nội mấy ngày để cho Lễ có cơ hội tỏ tình với nàng.

Nàng hồi lảo, tiếc lảo. Hồi đã không cương quyết theo con đường nghĩa vụ, tiếc đã làm mờ cuộc đời trong sáng và

đẹp dễ trong hai mươi mấy năm trời, thứ nhất làm vẫn đục cái hạnh phúc gia đình trong bảy năm nay.

Cái hối tiếc ấy liền mang ngay đến cho tâm hồn nàng một tan tác, nàng ném chiếc áo “măng-tô”, rồi ngồi vật xuống ghế, thở phào.

Thằng Quốc thấy thế, liền nắm lấy tay nàng hôn, rồi hỏi bằng cái giọng êm dịu :

– Mợ đi đâu về mà mệt thế ?

Câu hỏi ấy trong lúc này, lại là con nàng hỏi, vang lên trong hai tai nàng như một tiếng sấm. Nàng rùng mình, rồi nàng vội ôm chầm lấy con để giấu cái bối rối :

– Không, mợ có làm sao đâu ?

Thằng Quốc phụng phịu :

– Không, có đấy, mẹ nói dối Quốc đấy.

Thì nàng nói dối thật, nàng đã nói dối nhiều từ cái ngày nàng để cho tiếng gọi của ái tình kéo nàng đến bờ vực của tội lỗi. Từ ngày ấy thì nàng toàn dối trá. Nàng nói dối người, nàng nói dối nàng. Nàng thêm cái dối trá này lên cái dối trá khác.

Nàng biết là thấp hèn đấy, nhưng nàng không làm sao được. Nàng cứ phải nghiêng rặng mà chồng chất cái thấp hèn này lên cái thấp hèn kia.

Quyền tự chủ đâu còn ở nàng. Nàng đã bị tình thế lôi đi. Bây giờ thì nàng không còn có thể làm theo lẽ phải được nữa, bởi nàng đã ăn ở ra ngoài lẽ phải.

Nàng hôn, hôn thẳng Quốc để trốn khỏi phải nghe những tiếng trách móc của nó, những tiếng trách móc của lương tâm :

- Thế bây giờ con ăn cơm nhé ?
- Nhưng cậu đã về đâu.
- Thì các con cứ ăn trước đi.
- Không, lúc sáu giờ cậu về đây, cậu bảo con dọn mợ thế nào cũng phải chờ cậu.
- Nhưng bây giờ cậu chưa về. Các con ăn rồi còn đi ngủ chứ.
- Nhưng không có cậu, nó làm sao ấy.

Nó làm sao ấy ! Tấm lòng của đứa con thương nhớ cha vụt mở ở dưới chân nàng một cái vực sâu thăm và đen ngòm.

Nếu sự bí mật kia mà vỡ lở, thì nó còn làm sao hơn thế này nữa.

Bất giác, nàng nghĩ ngay đến nét mặt nghiêm nghị của Giao, của chồng nàng, người chồng dù không làm cho trái tim nàng say sưa như Lễ, nhưng trong bao năm trời đã yêu nàng bằng một mối tình chân thật và chắc chắn và thứ nhất đã tạo ra cho nàng một gia đình mà ai cũng phải tôn trọng, mà nàng thì có thể chắc chắn về tương lai.

Chứ bây giờ ?

Bây giờ thì tương lai là một thứ nàng không dám nghĩ đến. Nàng không dám nghĩ đến bởi vì nàng cảm mơ hồ thấy nó chứa đầy nguy hiểm.

Thốt nhiên nàng thấy lạnh lòng, lạnh cái lạnh lòng lúc ở chỗ hò hẹn bước ra.

– Không các con cứ ăn trước đi, để phân cậu, để mợ chờ cậu.

– Nhưng sợ cậu giận.

Có thể mà chúng nó còn sợ cậu giận. Nếu Giao lại biết sự phản bội của nàng ! Liền lúc đó, nàng nhìn ngay đôi mắt hiền từ của Giao, rồi thì ngay ở trong cái chỗ hiền từ ấy, nàng như thấy nảy ra những tia lửa phản nộ.

Nàng biết những con mắt ấy rất hiền từ trong yêu đương, nhưng chúng cũng có thể rất độc dữ trong sự bảo thủ. Bất giác, nàng thấy những tia lửa phản nộ ấy lướt qua gáy nàng như một lưỡi dao cạo.

Đang ngồi, bỗng nàng run lên. Thăng Quốc và con Quận vội ôm lấy nàng:

– Mợ làm sao thế ? Mợ rét ư ?

Rồi chúng lễ mễ “khiêng” từ ghế chiếc “măng-tô” đem lại cho nàng :

– Mẹ khoác áo này đi.

*

Sự săn sóc của các con càng làm nàng hối hận. Nàng nhắm mắt và rùng mình như để đuổi những hình ảnh ghê khiếp chúng đang kéo đến xâm chiếm hồn nàng:

– Không, mẹ không rét.

Hai con nàng nhìn nàng bằng đôi mắt dò hỏi :

– Thế mẹ làm sao ?

Nhìn cái nét mặt ngây thơ của các con bị cái bản khoăn làm cho ngơ ngác,

nàng thấy buốt ruột. Nàng cười, nàng cười, nhưng nàng cảm ngay thấy cái cười của nàng không đậm đà tự nhiên ở chỗ nó không thể làm cho các con nàng vui ngay. Nàng kéo chúng lại bàn ăn, và muốn cho chúng quên đi, đừng để ý đến nàng nữa :

– Các con đi ăn đi.

Thằng Quốc nguẩy đi :

– Mẹ thế, con không ăn đâu.

Nàng xốc nách nó giơ cao lên, rồi cười to, nhưng vì nàng không còn hơi sức đâu nên tiếng cười không giòn mà nó rè ra. Cái rè ấy, nàng nghe rõ và nàng biết rằng nó vô duyên lắm.

– Ô, chỉ nhảm thôi nào, mẹ đã bảo mẹ không làm sao nào. Các con ăn cơm trước đi không đói, Bếp đâu, đem đồ ăn

đây cho anh chị ăn, rồi để phần tao với ông.

Nàng vừa quần khăn ăn vào cổ cho các con, vừa nhìn trộm chúng. Thấy vẻ mặt của chúng đã tươi lên, lúc ấy nàng mới yên bụng và không hiểu tại sao, có lẽ là do một phần động lực của lòng, không hôm nào nàng thấy muốn chiều các con bằng hôm nay :

– Hôm nay, mợ bón cơm cho cả hai con nhé.

Thằng Quốc châu ngay mớ :

– Không, không. Thế để cậu mắng cho ấy à ? Mợ có bón thì bón cho con Quận, chứ con đã lớn rồi, con phải và lấy. Cậu bảo thế.

Rồi cười một cái cười có vẻ "người lớn" :

– Con và khéo lắm. Không vãi một tí nào đâu. Cậu vẫn bảo con ngoan hơn thằng Kinh, thằng Địch con ông Lễ.

Trời ơi ! Tại làm sao con nàng lại nhắc đến tên của tình nhân nàng trong lúc này, trong lúc nàng đang muốn xả thân để hầu chúng, để tạ tội với chúng. Nàng không muốn cho chúng nó nhắc đến :

– Thôi để cho mợ hầu con, không nói đến chúng nó nữa.

Nhưng thằng Quốc cứ nói :

– Cả ông Lễ cũng bảo thế, bảo con ngoan hơn chúng nó. Mà chữ con cũng viết tốt hơn nữa cơ. Con biết đọc quốc ngữ rồi mà chúng nó chưa biết đọc cơ.

– Thì chúng nó nhỏ hơn con. Thôi.

Nhưng thằng Quốc không thôi. Lòng hiếu thắng của con trẻ cứ bắt nó phải nói, nói nhiều.

– Ở ờ, thế thì mợ quên. Thằng Kinh lên bảy, hơn con một tuổi, có thằng Địch mới kém con một tuổi chứ. Ông bà Lễ bảo nó đi học trước con cơ đấy.

Nàng muốn cho con nàng thôi, thôi đừng nhắc đến cái tên nó gây ra cho nàng bao nhiêu hối hận trong lúc này, nhưng nàng chưa biết tìm cách gì thì vừa may, bác bếp bung hai bát cơm lên. Thằng Quốc giằng lấy một thì nàng vội giữ lấy :

– Thì con để cho mẹ hầu con một hôm xem nào.

Thằng Quốc nghe đến chữ hầu, sung sướng cười, nhưng nó cũng lại nói :

– Nhưng chỉ một lần thôi nhé, không có cậu giận con đấy nhé, mẹ nhé.

✱

Phương bón cơm cho hai con gần xong thì có tiếng ô tô vào cổng. Thăng Quốc ngừng nhai :

– Ấy đấy, cậu về đấy. Giá mẹ đẻ con chờ cậu.

Miệng nói là chân nó tụt từ trên ghế xuống, hấp tấp chạy ra. Con Quận ngồi trên bàn cũng cuống quýt :

– Ấy mẹ bế con xuống, để con ra đón cậu mau mau, không anh Quốc hôn mất cả rồi.

Những phát biểu thân ái của hai con đối với cha đem một cái buồn mênh

mông đến cho Phương. Phương đặt con, rồi dắt con ra đón chồng.

Tiếng nhong nhong của thằng Quốc hòa với tiếng cười của Giao. Phương mắng chiếu lệ

– Cậu đi về mệt, sao con lại cười cồ cậu như thế?

Thằng Quốc cãi :

– Cậu cho con cười cồ, cậu mời con đi ngựa đấy chứ.

Còn Giao thì bênh :

– Thôi cho con nó cười một tí. Tôi có làm gì mà mệt.

Hôn một cái vào má vợ :

– Sao mợ cho con ăn chậm thế ? Tôi có về chậm thì mẹ cho con ăn cơm trước đi có được không ?

Thằng Quốc vô tình nói ngay:

– Mợ cũng vừa mới về đấy. Hôm nay cả cậu và mợ về chậm.

Mà con Quận thì vỗ tay :

– À ngựa biết hôn! Ngựa biết hôn.

Giao dắt con :

– Mợ đi đâu mà về chậm ?

Phương cố làm ra thản nhiên :

– A, gặp chị Phán Vinh giữ lại nói chuyện mãi.

– Cái chị ấy là cứ dai như chấu, Lúc sáu giờ tôi sắp đi thì chị ấy cũng lại đây tìm mợ.

Hú vía ! Phương vừa toan nói rằng mình ở chơi nhà bạn. Nàng biến sắc rồi nhận thấy tất cả nguy cơ khi người ta đã

không thể nói thẳng và nói thật. Tương lai lúc ấy, nàng bỗng cảm thấy là một cái gì mỏng meo lắm. Và chỉ, chỉ một bất ngờ là nó có thể rách, có thể đứt. Và nếu nó đứt, nó sẽ gieo bao nhiêu người xuống vực tối !

Vì bị xâm chiếm bởi những ý nghĩ ấy, Phương mất hẳn bình tĩnh. Rồi sợ chồng nhận thấy sự bối rối ở trên mặt mình, nàng lùi lại phía sau, đặt tay lên cổ áo chồng :

– Cậu cởi áo pardessus ra, rồi đi ăn cơm không em đói lắm.

Giao quay ngay lại :

– Ô, thế tại sao mẹ không xơi cơm trước đi. Tôi đã bảo nhà này cần nhất là các con và mợ, tôi thì thế nào cũng xong cơ mà. Lần sau, mợ đừng có chờ tôi nhé.

Phương phải cố gắng chống đỡ :

– Nhưng các con nó muốn chờ.

Giao nhìn con, sung sướng. tùm tùm cười :

– Lũ chó. Tôi cử đi đậu một tí là chúng nó nhớ nhao lên.

Đặt tay vào má con Quận :

– Từ giờ, cậu cấm không được chờ cậu đấy nhé.

✱

Thằng Quốc, con Quận chạy lăng xăng chung quanh bàn ăn đùa nghịch, rồi lâu lâu một đứa lại đứng vào phía giữa cha mẹ, bí ba bí bô.

Mỗi lần như thế, Giao lại ngừng đùa

nói chuyện với nó khiến Phương phải gất :

– Thôi đi chơi đi để cậu con ăn.

Lần nào cũng y như lần nào :

– Thì để cho chúng nó chơi với tôi một tí. Ăn không có chúng nó thì còn ngon gì.

– Nhưng chúng nó cứ ám thế thì đồ ăn nguội cả, cậu ăn còn ngon gì nữa.

Các câu nói chầm bập và sẵn sốc ấy, Giao đáp bằng một cái nhìn đầy sự đồng cảm và yêu đương.

– Ngươi một tí, tôi ăn có sao, mợ đừng lo.

Những câu ân ái Phương nói chẳng qua vì thói quen do sự chung đụng gây nên, chứ bây giờ thì nàng còn lòng ruột

nào. Nhưng bây giờ nói xong thì nàng lại thấy thẹn. Cái trò yêu đương nàng đóng đây làm cho nàng nhận thấy mình là giả dối và thấp hèn.

Một khi nàng đã phản bội chồng như thế thì những câu ân ái nàng nói ra vật lại nàng thành những câu chửi. Mà những cử chỉ sẵn sốc chỉ là để cho nàng càng nhận thấy một cách cay chua cái tội ác của nàng.

Bữa cơm hôm ấy, nàng ăn chẳng thấy mùi vị gì. Chẳng những thế, nàng thấy đầy anh ách, chẳng buồn ăn nữa, nhưng nàng phải cố nuốt, cố ăn cho thật lâu kéo sợ chồng nghi. Tuy thế, nhưng nàng giấu làm sao được con mắt yêu đương của người chồng.

Giao thấy nàng ít xới thì hỏi ngay:

– Sao mẹ ăn uể oải làm sao thế ?
Chắc lúc chờ tôi, đã lóe lòng trước cái gì
có phải không ?

Sự nhận xét tinh tường của chồng
làm cho nàng hoảng sợ. Nàng chỉ tưởng
Giao mải chơi với con, mải ăn không để
ý đến nàng mà nàng đã cố giấu giếm như
thế, ai ngờ chồng nàng nhận thấy hết.
Thì ra bây giờ nàng mới nhận thấy sự
thông minh và nhanh nhẹn của chồng.
Nàng sực nhớ đến câu Giao thường nói
trong khi có ai làm việc gì sai suyển đối
với mình.

– Tôi ấy à ? Không ai có thể dối tôi
được. Con ruồi bay qua là tôi biết con
đực, con cái ngay.

Nàng vội vàng nói xuôi :

– Chỉ ăn có quả chuối thôi.

Nàng nói như thế bởi vì nàng sức nhớ đến câu nói của thằng Quốc, đòi ăn chuối mà vú em không cho ăn. Nhưng nói xong thì nàng đã thấy hối và lo.

Nải chuối để nguyên trên búp phê đã bị bẻ quả nào đâu! Từ đấy thì nàng cứ nhìn nó một cách lăm lét chỉ sợ chốc nữa Giao nhận thấy sự dối trá của mình. Và nếu Giao hỏi để truy ra nguyên cớ ! Chà, với một con người như thế, nếu mỗi nghi mà xen vào lòng, thì Giao sẽ tìm ra ngay.

Nàng nhớ, nàng cố nhớ xem Lễ và nàng có để một dấu vết khả nghi nào để cho chồng nàng có thể dò thấy không. Nàng sung sướng mà nhận rằng không. Nhưng nàng cũng chưa yên lòng, bởi cái

lẽ rất thường rằng có kẻ nào phạm tội mà yên lòng được đâu. Chính cái bóng họ là một kẻ thù chỉ rình rình tổ giác họ, lòng họ chính là một viên quan tòa lúc nào cũng vặn hỏi họ...

Ấy thế là Phương và vội và vàng cũng chẳng nghĩ gì đến chỗ chồng hạch hỏi về vì sự mình ăn ít, ăn nhiều nữa. Còn việc khác cần hơn.

Và xong cơm và nàng đặt đĩa bát toan đứng dậy. Nhưng vừa nhồm dậy thì nàng lại sực nghĩ ngay ra rằng sự vội vàng ấy có thể làm cho chồng nàng nghi nhìn theo nàng. Ấy thế là cái nhồm dậy ấy liền đời ngay thành cái thể xoay mình, xoay về phía chồng, nhưng vì nàng hấp tấp, nên đùi đụng phải chân bàn cái “thình”.

Giao ngừng ngay hỏi:

– Ô, có làm sao không ? Có đau không ?

Rồi vừa giơ tay xoa chỗ đùi đau, vừa trách bằng một cái nhìn êm dịu :

– Đi đâu mà cứ lật đật lật đật thế. Thật là như con.

Khổ chưa ! Nàng không muốn cho Giao để ý đến mình, nhưng vì vụng về mà thành ra cứ làm cho để ý thêm.

– Không, tôi không đau, cậu xơi cơm đi không nguội cả.

Vì đang bực mình với mình, nên giọng thành ra gay go. Cái gay go ấy nói xong nàng nhận thấy ngay, nàng lại hoảng sợ. Nàng vội vàng chữa bằng một nụ cười và một cái hôn.

– Thôi chó ăn đi, người ta không kh-
iến để ý đến người ta.

Câu ân ái do sự chống đỡ gây ra ấy làm cho Giao sướng rộn lên. Chàng phớt má vào cánh tay vợ :

– Nhưng người ta yêu, người ta cứ để ý đấy. Cấm cũng không được.

✱

Từ bàn ăn ra búp phê thật là chỉ có ba bước. Và nải chuối rành rành ra kia, vắn một quả ăn đi, hay ra ngoài vất đi, nào có khó gì. Ấy thế mà Phương mãi chưa đứng dậy được, mãi chưa làm được. Mà Giao thì sắp ăn xong đến nơi rồi, thẳng bếp sắp bưng đĩa chuối ra bàn rồi.

Phải ra mau, ra mau để xóa cái tang chứng giả trá đi. Nhưng làm thế nào mà lại một cách tự nhiên được, và làm một cách tự nhiên được để cho chồng nàng

không nghi kỵ một tí gì cả.

À, sao bây giờ nàng quần thế. Trước kia nàng mau trí khôn lắm cơ mà. Thì ra cái ý nghĩ sợ bị chồng nghi đã như một cái đai sắt gò lấy thông minh của mình. Mà tội ác ở trong lòng là một thứ gì một trăm mặt, người ta nhìn đâu cũng thấy cái mặt của nó.

Vừa may thằng Quốc đòi ăn chuối. Trời ơi! sao lúc này nàng không lấy cái cơ cho con ăn mà đứng dậy.

Bác bếp nghe thằng Quốc đòi thì vội vàng đi và phía búp phê. Nàng sợ bác bùng lại bàn ăn, cũng vội vàng đứng dậy, vội vàng nói ngay:

– Thôi để tôi cho em ăn. Bác liệu mà dọn bàn đi.

Giao quay ngay lại :

– Ô mợ định không cho tôi ăn nữa hay sao mà bảo nó dọn bàn đấy.

Phương mới chớm sợ thì Giao đã cười rồi quay đi:

– Người ta còn đang ăn cơ mà. Người ta còn ăn một bát nữa cơ mà.

Phương lại búp phê vụn ba quả chuối đưa cho mỗi con một quả, rồi giấu một quả vào lòng bàn tay, len lén đi ra.

Ra khỏi cửa là nàng muốn ném ngay đi, nhưng ném đâu ? Chồng nàng là người cẩn thận, bất chợt trông thấy có thể hỏi lời thôi. Nàng muốn ăn cho nó mất tang, nhưng bụng đầy, cổ ráo, nàng thấy nếu mình ăn thì thế nào cũng nôn.

Nàng nhìn ra phía đường, nàng tắt tả đi ra, ném quả chuối qua cổng sắt.

Không may thế nào, quả chuối lại trúng ngay vào một người đi đường, họ hét vang lên :

– À, đứa mất dạy nào ném gì vào ông đấy ?

Nàng quên không nghĩ đến chỗ đó. Trời ơi, nếu y cứ chửi rầm đường, chồng nàng nghe tiếng chạy ra thì thật là bất được tay nàng ở trong bị. Nhưng may, y chỉ hét một câu rồi đi.

Thấy ngoài đường im tiếng, Phương mới sung sướng quay vào. Chà, cái phút mừng ấy mới đắt giá làm sao.

Giao vẫn chưa ăn xong. Nàng ung dung lại phía búp phê, ung dung vắn một quả chuối, ung dung nhai. Nhưng kìa, chiếc gương bồ dục to ở phía trước mặt chiếu lại cả cái hình ảnh của nàng.

Nàng ngẩng lên trông thấy, thấy luôn cái trơ trẽn của con người trong gương. Lần ấy là lần đầu, nàng mới hiểu sâu xa cả cái nghĩa câu : “thẹn đỏ mặt tía tai”.

✱

Tối hôm ấy, lúc hai con đi ngủ, Phương hôn chúng nó những cái hôn dài và nhiều hơn trước. Nhưng quái, nàng vẫn thấy làm sao ấy. Hình như thiếu cái vẻ đậm đà. Có lẽ vì thế mà chúng nó không nhận thấy.

Có lẽ chính bởi tội ác đã đi qua nên làm giảm sức nóng của những cái hôn ấy đi. Một khi nàng đã phạm cái tội phản bội đối với cha chúng để làm cho đời chúng nhất đán có thể tan vỡ và đau buồn thì những cái hận này còn bao giờ mà lấy lại

được, và hôn như thế thì có nghĩa gì !

Ruột nàng thì cứ se lại, bao nhiêu khoái cảm lúc buổi chiều chẳng còn gì nữa, hay là chỉ còn thay vào đấy một xót xa, nàng ngồi lên mép giường băng khuâng tự hỏi sao mình lại có thể đi như thế được.

Thì chồng đã đành rồi, nàng không yêu được, nàng chỉ kính trọng thôi. Nhưng con ? Nàng là một người mẹ không biết yêu con và thương con ư ? Không, không, nàng yêu con và thương con lắm.

Lòng hối hận và xót xa của nàng lúc này là một tang chứng không thể chối cãi. Nhưng tại làm sao lại đi ?

Nàng nghĩ đến những câu nói thiết tha của Lễ, nàng nghĩ đến cái buồn ghê gớm của Lễ. Nhưng thế cũng chưa đủ,

bởi nàng thấy thiết tha đến con hơn. Bây giờ, nàng đã hiểu rồi, nàng cũng nghĩ đến cái thu vui yêu đương của chính thân nàng nữa.

À, thì ra nàng là một người mẹ ích kỷ, đã đem “chơi đùa” với hạnh phúc của đời các con nàng.

Bất giác, nàng quay đi không dám nhìn mặt con nữa. Vừa lúc ấy thì ở dưới nhà có tiếng Giao gọi nàng. Nàng uể oải xỏ chân vào giày, rồi chầm chậm đi xuống. Sự trông thấy mặt chồng, cũng như sự trông thấy mặt con, nàng thấy khó chịu và ngại ngại lắm sao.

Ồ, giá lúc này nàng có thể nằm một mình trong buồng kia mà nghĩ ngợi. Nhưng nàng không thể. Đời nàng còn nhiều bốn phận, còn liên can đến nhiều người.

Nàng ra tới cầu thang thì gặp vú già lên :

– Thưa bà, ông con gọi bà.

Nàng hỏi chiếu lệ:

– Có việc gì đấy ?

– Con cũng không biết.

Đến lưng chừng cầu thang, nàng lại muốn quay lên bảo vú già xuống nói với chồng rằng nàng mệt đã đi ngủ rồi. Nhưng vừa tính thế thì nàng lại nghĩ : Nếu Giao biết nàng mệt lại lên hỏi lời thôi.

Ồ, giá chồng nàng đi chơi đâu một đêm.

Giao tiếp đón nàng bằng một bộ mặt nghiêm trọng :

– À, vợ này, tôi định mai kia đi Saigon. Phải thừa cái dịp này mà khuếch trương công việc ra mới được.

Rồi ôm lấy vợ :

– Tôi cần phải làm giàu thật nhiều cho vợ và cho con.

Tiếng nói của người chồng chỉ nghĩ đến vợ và đến con làm cho Phương thấy sạm mặt và nao lòng. Càng nao lòng khi Phương nghĩ đến : nếu Giao mà đi vắng, thì nàng không tài nào cưỡng được với tiếng gọi của Lễ, nghĩa là không tài nào cưỡng lại được với tiếng gọi yêu đong của lòng nàng. Nàng nghĩ đến tương lai, cái tương lai có thể tan vỡ :

– Thôi chúng mình thế cũng là thừa

ăn thừa tiêu rồi, cậu đi làm gì cho nó vất vả. Với lại đi thế thì các con nó nhớ chết.

Nàng không dám nói là nàng nhớ. Nàng đã thấy then, không dám nói dối nữa.

Giao nói bằng một giọng cả quyết:

– Nhớ cũng phải đành chịu. Với lại có mợ ở nhà. Nếu bây giờ không nhân cơ hội mà cố gắng lên cho chúng nó thì sau này sợ không còn nữa. Sau này chúng nó lớn lên còn đi học đi hành, tốn lắm. Vả thời buổi này mà không có đồng tiền thì bị kém sút người ta đủ mọi phương diện. Chúng ta tuy được có tiếng to như thế, nhưng nào có bao nhiêu đâu. Đấy mợ xem, trước kia mợ ngỏ ý muốn có một chiếc ô-tô hai chỗ ngồi để chiều chiều mợ cầm lái lấy, đưa hai con đi chơi mà vì không thừa tiền nhiều, tôi không thể

chiều mợ được. Chuyến này đi mà trúng lập thành cơ sở ở trong ấy thì mợ tha hồ.

– Em thể này đã là sung sướng lắm lắm rồi.

– Nhưng vẫn còn một vài cái ý muốn của mợ mà tôi không chiều được. Mai chúng ta đi mua một chiếc xe hai chỗ ngồi để cho mợ ở ngoài này dùng với các con. Còn tôi thì đem cái xe hòm đi.

Phương vội gắt :

– Thôi, không tồn tiền. Trước em muốn nhưng bây giờ em không muốn nữa. Ở nhà có đi đâu, xe nhà kéo con đi học, đủ rồi.

– Không. Thừa tiền để làm gì. Chuyến này, tôi đi nếu trúng thì lãi một vài vạn, mà tệ lắm thì cũng được vạn bạc. Chiếc xe hai chỗ ngồi bấy giờ đắt lắm cũng chỉ

sáu bảy nghìn thôi. Nào mợ thích hiệu gì nào, tùy ý mợ chọn.

Tuy bấy giờ Phương rất khổ về sự được chồng chiều, nhưng nàng cũng không thể cản nổi cái ý muốn : cho Lễ nhìn thấy mình oách trong một chiếc xe lộng lẫy. Và nhiều nhiều khác nữa...

Lòng tự ái của đàn bà vẫn là mạnh lắm :

– Nhưng cậu có thừa nhiều tiền không đã.

– Một người buôn bán như tôi có bao giờ chịu để tiền thừa. Nhưng tôi cũng đã để dành riêng món tiền mua xe cho mợ. Chuyến này vào Saigon, nếu không lãi nhiều thì cũng được cái xe. Thế mợ bằng lòng nhé !

Phương tỏ sự bằng lòng một cách khác :

– Nhưng cậu đi bao nhiêu ngày đã nào ?

– Công việc kinh doanh, ai mà nói trước được, nhưng ít nhất thì cũng phải nửa tháng.

Nghe nói đến cái thời gian dài như thế, Phương hoảng sợ, vì nàng biết nàng không thể cưỡng được với ý muốn của Lễ. Nhưng Giao biết đâu đến cái tư tưởng thâm kín ấy, chàng lại tưởng vợ hoảng sợ vì nhớ mình. Chàng vội vã nắm chặt lấy tay vợ :

– Mẹ tưởng ở ngoài này mẹ nhớ tôi mà tôi không nhớ mẹ hay sao. Tôi nhớ bằng trời. Nhưng việc đi thì phải đi, vì

mợ mà tôi phải đi, vì lo cho ngày mai của các con mà tôi phải đi.

✱

Nghe chồng nói thế, Phương có cái cảm tưởng như mình đang nghe những lời mặt sát, mặt sát cái hành vi của nàng. Nàng thù mặt đờ lười, không còn biết nói thế nào.

Giao cảm động chẳng nhận thấy gì hết, và nếu có nhận thấy sự ngơ ngác của nàng thì chàng cũng chỉ cho là vợ nghĩ đến sự chia tay sắp tới mà buồn thôi. Chàng càng dễ dàng :

– Mợ phải vì con mà can đảm mới được. Chúng ta còn trẻ, phần hưởng thụ còn lâu dài. Và cái cơ hội này không đến hai lần. Tôi vào đặt đại lý chè trong ấy và có điều đình với một nhà máy gạo để

cho họ luôn luôn gửi ra đây. Cứ cái thời giá này mỗi toa lãi trăm bạc. Một tháng vài trăm toa, bao nhiêu là tiền. Với lại anh Lễ cũng nhờ tôi tiêu thụ hộ những đồ sắt và aluminium của xưởng anh, và cả các thứ tơ lụa, xà phòng thơm, anh ấy mới làm ra nữa, anh ấy bằng lòng để tôi làm đại lý độc quyền tiêu thụ ở trong ấy. Anh ấy để cho tôi một giá hời lắm.

Tuy Phương biết rằng vì Lễ yêu mình mà chịu thiệt thòi như thế, nhưng cái cảnh người chồng bị người ta lừa đi xa để cho người ta được gần gũi vợ mình làm cho nàng thấy ngượng.

– Cậu đã khỏi việc có lãi ra rồi, còn làm hộ anh Lễ làm gì nữa. Mặc anh ấy có được không ?

Người chồng ngay thẳng nói những câu ghê hồn :

– Ô, mặc thế nào được. Tôi với anh ấy là chỗ bạn thân. Và không nói đến lợi lộc, tôi còn có cái bốn phận giúp anh ấy, để chấn hưng công nghệ. Chỗ anh em với nhau, nhân tiện một công đôi việc, mình không giúp anh ấy anh ấy rất có thể giận mình, và anh ấy thiết tha với bạn.

Cái tình bạn mà Giao gọi ra lúc ấy như đèn chết dí Phương, đèn luôn cả Lễ theo. Nàng thấy xấu hổ cả cho mình, cả cho Lễ nữa :

– Nhưng...

– Chẳng nhưng gì cả. Đã là chỗ anh em xưa kia, mình có việc gì, anh ấy hết sức giúp, tại sao bây giờ anh ấy có việc nhờ mình, mình lại không giúp anh ấy. Anh

ấy bận ở ngoài này nhiều lắm, không thể đi được.

Lễ bận, phải. Phương đã hiểu Lễ bận cái việc gì rồi. Lương tâm của nàng chồm dậy. Nàng chẳng đắn đo :

– Mặc, mình đừng làm cho anh ấy. Hơi đau và lời lẽ bao nhiêu.

Giao trở mắt không hiểu. Nhìn thấy vẻ kinh ngạc của chồng, lúc bấy giờ Phương hối rằng mình đã lỡ lời.

Nàng toan tìm cách để che lấp thì Giao đã hỏi :

– Mẹ như ghét anh ấy làm sao ấy có phải không ? Tôi tưởng anh ấy quý mẹ lắm đấy chứ. Hay chị ấy có điều tiếng gì với mình ?

– Không phải thế. Nhưng thế thì

hình như là mình phải... nhờ vả gì anh ấy, và như là... làm cho anh ấy làm sao ấy.

Giao cười tát yêu vào má vợ :

– Mợ trẻ con và đàn bà lắm. Công việc là công việc, tình cảm là tình cảm. Vả nếu trong việc này mà nói đến tình cảm thì anh ấy là người phải nhờ mình, mình tiêu thụ và khuếch trương giúp anh ấy cơ mà. Cái lỗi làm việc mình nói nó cổ lắm rồi, bây giờ người ta có những quan niệm khác về kinh doanh. Mình không xem có bao nhiêu hãng tây lớn vẫn đứng đại lý cho các xưởng kỹ nghệ nghèo hơn và nhỏ hơn nhà mình đấy hay sao.

Có một cái lý về tình cảm rất rắc rối thì Phương đã không thể nói ra, nàng đành viện đến cái lý của đàn bà :

– Nhưng em không thích thế.

Giao lại cười to :

– Nếu theo cái thích của đàn bà thì ở trên trái đất này dễ không có một công việc gì. Cái thích của đàn bà chỉ là những cái thích nhảm. Nhưng anh hỏi thật : mình với chị Lễ có điều tiếng gì không ?

– Em với chị ấy thì còn có điều tiếng gì. Vả chị ấy hiền lành dần dần như thế, thì còn ai nữ trách gì chị ấy.

Giao đứng dậy :

– Nếu thế thì tôi không thể chiều cái thích của mợ được, bởi cái thích ấy có hại cho công việc, và hại cho cả cái tình bạn của tôi đối với anh ấy. Và tôi đã trót nhận lời với anh ấy.

Rồi hôn vợ :

– Thôi chó, bằng lòng vậy. Lần sau thì

anh sẽ chiều hết tất cả những cái thích của chó.

✱

Vì suốt một ngày bị kích thích như thế, cho nên lúc hai giờ đêm khi Phương ngủ được thì nàng thiếp đi. Giấc ngủ thật là vắn lên những giấc mộng. Vì khu-ya mới ngủ cho nên đến giờ dậy thường buổi sáng, nàng không dậy được. Mà Giao thấy nàng ngủ say cũng không cho người gọi nàng.

Chàng trở dậy cùng với các con ăn điểm tâm rồi đi công việc.

Lúc tám giờ, Phương đang mơ mơ màng màng với những hình bóng ghé gớm thì vẳng nghe có tiếng gõ cửa, tiếp đến tiếng gọi :

– Thưa bà, có bà Lễ hỏi bà có việc cần.

Cái tên bà Lễ đọc ra trong lúc ấy gieo vào tâm hồn nàng một khủng bố ghê khiếp. Nàng ngồi phắt ngay dậy, tỉnh băng. Rồi thì tim nàng đập rộn ràng. Một câu hỏi nóng như dầu sôi đến với nàng :

– Hay Hằng đã biết hết chuyện rồi đến đây để gây sự ? Cho nên mới đến sớm thế này chứ ?

Nàng lắng hết tai nghe thì vẫn thấy lặng như tờ. Cả khu nhà chỉ lâu lâu dội lên bởi những tiếng cười giòn tan của con Quận. Lúc ấy nàng mới đỡ sợ, rồi nàng nghĩ ngay đến người chồng là người nắm trong tay cái vận mệnh của đời nàng. Nàng cất tiếng hỏi vú già :

– Cậu có dưới nhà không ?

Từ ngoài cửa, tiếng rú già lọt vào như một giải thoát :

– Thừa bà, ông con đi rồi ạ.

Nàng vùng nhìn lên đồng hồ: tám giờ mười hai phút. Trời ơi, sao nàng dậy trưa thế ? Mọi hôm, nàng dậy từ sáu giờ cơ mà. Lúc ấy, nàng mới bắt đầu bận khoản về những điều nghi của chồng mình đối với giấc ngủ trưa của mình.

Nàng bước chân xuống giường, nhưng trời! Chân tay nó mới rời rã làm sao ! Nặng nề, nàng bước ra mở cửa cho vú già :

– Bà Lễ đến từ bao giờ ? Có việc gì thế ?

– Con không biết. Con nói bà còn ngủ thì bà ấy bảo gọi bà bây giờ đã trưa rồi.

– Thế vú không thấy bà ấy nói gì chứ?

– Con chỉ thấy bà ấy bảo muốn hỏi bà có một việc cần lắm.

Phương lại thấy run. Xưa nay, Hằng không bao giờ đến sớm như thế cả. Nàng đã toan thoái thác bảo vú già rằng mình mệt ngủ say không gọi được, nhưng sau nghĩ đi nghĩ lại thì nếu có chuyện gì thì âu cũng một lần. Và lúc này là lúc chồng nàng đi vắng.

✱

Nàng vừa mở cửa phòng khách thì Hằng trông thấy đã cười rồi đơn đả hỏi ngay :

– Đêm qua làm gì mà nay dậy trưa như thế, để cho người ta phải chờ tám trống canh ?

Thấy nét mặt tươi cười của Hằng, lúc ấy Phương mới yên tâm :

– Hôm qua mãi khuya mới ngủ. Sáng rét lười chả muốn dậy.

– Nhà tôi cũng thế, lúc tôi đi cũng còn quần chăn ngủ.

Ồ, sao Hằng lại nói thế, sao Hằng lại đem đối chiếu giấc ngủ của chồng với mình. Hay Hằng đã biết đấy, mà sự tươi cười kia chỉ là sự mào đầu của một cơn thịnh nộ? Nhưng không, Hằng vẫn tươi cười vui vẻ thế cơ mà.

– Hôm qua, tôi nhìn sơ mi thì thấy hết những vết son, chắc lại đi dan díu với con nào.

Thốt nhiên, cái bản năng tự vệ chồm dậy ở trong người Phương. Nàng sẽ hất

đầu ra phía sau rồi hỏi với một cái giọng khiêu khích :

– Thế chị có tra khảo gì không ? Chị đến đây để hỏi tôi...

Hằng cười :

– Không, ai dám hỏi. Nhà tôi đi chơi gì, mặc. Tôi đến để rủ chị đi thăm bà Vinh Cát.

Phương thở dài một cái nhẹ nhàng:

– Bà Vinh Cát làm sao ?

– Thấy bảo bị sốt rét thương hàn nặng lắm. Vào nằm nhà thương ngày hôm kia. Tối qua bà Phán Vinh nói chuyện mới biết.

Miệng nói tay đặt lên trán bạn :

– Chị cũng hâm hấp nóng đấy, coi

chùng độ này cái chứng thương hàn nhiều lắm đấy. Có sốt nhớ đừng ăn cơm nhé.

Sự vợ Lễ sẵn sóc đến sức khỏe của nàng mới là một mai mỉa làm sao. Nàng vừa xấu hổ, vừa khó chịu :

– Không, vừa mới ở trong chăn ra nó thế, tôi không sao cả. Thế chị chờ tôi trang điểm xong rồi chúng ta cùng đi.

– Ủ, mau lên. À mà này, tôi định cho nó đi mua vài cân cam, chị nghĩ thế nào ?

– Ủ đi thăm người ốm thì cho thế thôi chứ. Nhưng thôi, không cần phải bảo chúng nó đi, chốc nữa, chúng ta đi tạt qua hàng Buồm mua.

Lúc Phương trang điểm xong xuống phòng khách thì gặp cả bà Phán Vinh ở đấy. Thấy bạn bà xin lỗi ngay với Hằng, rồi kéo Phương ra một góc:

– Chiều hôm qua, tôi đến hỏi anh ấy nhưng anh ấy không bằng lòng bán cho tôi. Đẳng ấy vờ mua cho đẳng ấy hộ đẳng này vài chục tạ, chứ làm nhà mà thiếu sắt thì biến to.

– Tôi làm gì mà dùng đến sắt. Có để tôi bảo nhà tôi hỏi mua giúp cho.

– Ô thôi, cái anh hổ xám ấy không rắc rối đâu. Có đẳng ấy hộ tớ thì hộ không thôi.

– Thế để tớ nói với...

– Nói với chị ấy à ? Chị ấy biết gì

công việc của anh ấy. Và chị ấy cũng chẳng có quyền gì, chị ấy có nói anh ấy cũng không nghe đâu, vô ích. Chỉ có đảng ấy giả vờ mua hộ một người quen thân thì anh ấy để lại. Tớ xem chừng anh ấy nể đảng ấy lắm.

Lời lời cứ như buộc, khiến Phương không tài nào nén được :

– Ô hay, tớ thì tớ làm gì mà anh ấy nể.

– Không, anh ấy nể lắm, tớ biết. Đi đến đâu, anh ấy cũng ca tụng đảng ấy một cách nhiệt liệt lắm.

Phương lại đâm lo, lo sự ca tụng ấy có thể làm cho nhiều người nghi. Nàng lại lấm lét nhìn Hằng đang đùa với Quận ở ghế.

– Nhé, chốc nữa tạt qua, nói hộ tớ một tiếng nhé. Tớ biết chỉ có vợ chồng đảng ấy hỏi mua thì anh ấy bán lại thôi.

– Lỡ anh ấy có việc dùng biết đâu.

– Anh ấy mua đấu giá được mấy vạn đồng bạc sắt, dùng gì cho hết được.

Phương nói xuôi :

– Ủ thế để xem. Thế nào rồi tớ trả lời.

– Cố nói hộ nhé. Bây giờ phải đến cân vôi đây.

– Thế nào không cùng đi với chúng tớ lại thăm bà Vinh Cát ư ?

– Thăm hôm qua rồi. Ốm nặng lắm, không khéo nguy mất. Thôi đảng này đi đây.

Vừa nói, bà Phán Vinh vừa bọc nàng trong một cái nhìn mà nàng cho là ý nghĩa. Nàng tự nhủ: “Ô hay ! Sao con này nó lại biết được ? Nhưng chả có lẽ, Lẽ là một người kín đáo lắm cơ mà. Và mình với Lẽ nào đã đi đến đâu !”

✱

Bà Phán Vinh đi rồi thì Hằng nói ngay :

– Con mẹ này tôi ghét lắm. Nó cứ đi long lên Hồi trước tôi nghe người ta đồn nó chiêm nhà tôi. Hôm qua, nó lại hỏi mua sắt, nhà tôi tẩy trắng tay không bán. Trông nó mới trơ trẽn làm sao !

Phương đã như rù, như chín phải miễn cưỡng :

– Người ta đồn thế, chứ đã chắc đâu mà nghi oan cho người ta. Tôi xem chị ấy cũng là người tử tế.

– Tử tế ở ngoài mặt ấy. Nhà tôi tính hay mê lắm cơ. Mà tôi thì không nói được. Nhiều khi nghĩ buồn quá. Độ này, tôi biết nhà tôi lại đang mê con nào, trông người cứ ngơ ngẩn. Những lần trước thì tôi nhin, chứ lần này thì thế nào tôi dò được tôi cũng làm cho ra lẽ. Con cái lớn cả rồi.

Những câu nói ấy tuy làm cho Phương lo, nhưng cũng làm cho Phương sướng, sướng ở chỗ được yêu. Nàng nhìn Hằng.

– Thế chị không sợ anh ấy...

Hằng nói bằng một giọng cả quyết:

– Nể sợ cũng có chừng thôi chứ, làm

quá ai mà nể sợ cho được. Không giữ để cho chúng nó bòn rút hết tất cả à ?

Phương có cái cảm tưởng như ai vừa ném tro vào mặt mình, mặc dầu nàng yêu Lễ không phải vì mục đích lợi lộc. Nàng cố cãi cho mình :

– Cũng có nhiều người họ yêu nhau không phải vì tiền tài chứ ?

Hằng trề môi :

– Làm gì có cái thứ đàn bà ấy. Đấy ngay như con mẹ Phán Vinh nó không lẳng nhăng mà lại chóng khá được như thế ư ?

– Thế chị có biết chắc rằng y có tình ý với anh ấy không ?

– Tôi thì tôi không bắt được quả tang. Không có lửa thì sao có khói. Người ta

đồn ầm cả lên đấy. Chị tính những việc ấy thì có giấu ai được.

Phương lại thấy lạnh cả lòng :

– Nhưng chị có hỏi không ?

– Nhà tôi nghiêm lắm, tôi không dám hỏi. Vả có hỏi thì đời nào nhà tôi chịu nói những việc như thế.

Lo, nhưng lòng tò mò như một con rắn cũng vẫn lọt vào trong thần trí đánh thức sự muốn biết dậy. Phương muốn biết cho thật rõ cái nhân cách của người yêu mình:

– Thế hai người đã dan díu với nhau, sao anh ấy lại bỏ, mà hôm qua anh ấy lại tẩy trắng tay ?

– Nhà tôi tẩy đã từ lâu rồi. Trước thì hẳn đi lại nhà tôi cũng thân, nhưng sau nhà tôi bảo hẳn tham lắm, nên sơ đi.

Rồi chép miệng:

– Mình nghĩ cũng đại. Mình tiếp đón chúng nó vào trong nhà để chúng nó chiêm chổng mình. Thật bạn bè đời nay chán quá.

Câu ấy làm cho Phương tắt thở. Nàng nắm chặt lấy cái thành ghế để khỏi lảo đảo. Nàng thấy chân như không buồn bước nữa. Như nàng có cái bốn phận không được làm cho Hằng nghi. Theo đà, nàng hỏi :

– Thế anh ấy hay lẳng nhăng lắm ư ?

– Không, nhà tôi cũng chơi bời vừa thôi. Nhưng chỉ phải cái mê vương phải ai thì rút không ra.

– Thế chị đã thấy anh ấy mê ai chưa ?

– Có, hồi mê một con ở Huế, mấy lần vào hàng tháng ở đấy với nó, tiêu tốn không biết bao nhiêu là tiền. Hồi ấy, tôi khổ sở không biết chừng nào.

Rồi quay sang nhìn bạn

– Chỉ có chị là tốt số. Anh ấy thật là đứng đắn, chăm chăm chú chú làm giàu cho vợ con. Tối nào anh ấy lại đăng nhà, nhà tôi có rủ anh ấy đi đâu là anh ấy cũng từ chối. Và đi khuya, anh ấy sợ chị buồn. Sao cũng là lấy chồng mà chị sung sướng thế hử chị ?

PHẦN THỨ BA

Bữa tiệc hôm nay, thật là Phương không muốn mà có. Tình thế bắt buộc phải có, cái thanh thế doanh thương buộc phải có.

Đó cũng là một thứ quảng cáo nó không thể không có ở trong đời những người buôn bán lớn. Giao muốn phô trương sự mình đi Saigon.

Cả đến việc này, Phương cũng không muốn cho chồng đi, vì nàng biết nếu

xa chồng, nàng không thể không lại đến phố chùa Vua được. Nhưng vì không có có chính đáng nên nàng không biết làm thế nào mà giữ lại được.

Đã có lúc nàng định giả vờ ốm nặng để cho chồng khỏi đi, nhưng vì nghĩ thân mình đã nhiều tội lỗi, nàng xét không thể để những tội lỗi ấy là một điều ngăn trở cho cái tương lai rục rở mà chồng nàng đang cố xây dựng cho con.

Nàng không thích nhất cái điều mà chồng nàng đứng lên tiêu thụ ở Trung kỳ và ở Bắc kỳ những sản phẩm của những xưởng công nghệ của Lễ. Vì những lời nói của Hằng, nàng rất sợ rồi đây người ta có thể nghi nàng nọ kia. Thứ nhất nghi cho người chồng ngay thẳng đã lợi dụng sắc đẹp của vợ. À, Giao xứng đáng điều gì, chứ điều ấy thì không.

Dù Phương không yêu được chồng, nhưng nàng vẫn nhận thấy cái nhân cách và cái danh dự của Giao. Trong việc này cũng như trong việc trước, nàng không viện được có gì chính đáng để đánh đổ cái quan niệm của Giao, nên nàng phải ép lòng chịu.

Thì ra bây giờ nàng mới nhận thấy rằng một khi đã phạm tội, thì hổ miệng bị mắc quai. Nàng càng không dám nói tha thiết, vì sợ chồng nàng nghi. Cái hôm mà Giao bảo nàng đặt tiệc ở nhà để mời khách đến, nàng chỉ nói sơ :

– Thì đặt tiệc ở hiệu có được không ?

Giao chỉ trố mắt nhìn nàng :

–Ồ làm sao lại thế ?

Thì nàng đã sợ hãi không dám nói nữa.

– Nhà mình sang trọng như thế này, công việc của mình cần phải có tín nhiệm, tại làm sao mình lại đặt ở hiệu. Đặt ở hiệu là những người không có nhà, có cửa sang trọng cơ chứ. Mà đặt ở hiệu thì bao giờ sang trọng bằng ở nhà được. Mọi sợ phải mệt nhọc vất vả chứ gì ?

Phương phải vội vàng chối :

– Đâu có phải thế. Em chỉ lo ồn ào, các con nó... gì thôi.

– Thì mọi năm chúng mình đặt tiệc bao nhiêu lần, có làm sao đâu ?

*

Cái ý của Phương là muốn cho chồng đặt tiệc ở hiệu để hôm ấy cáo ốm không đi. Nàng sợ phải nhìn thấy Lễ trước mặt chồng, trước mặt mọi người. Dù thế nào thì nàng cũng không muốn để cho chồng

mình bị nhục với ai.

Từ hôm cùng với Lễ chia tay ở phố chùa Vua đã mấy lần, Lễ đến chơi đây nhưng Phương đều lấy cớ bận việc không xuống, hay ở dưới bếp không lên. Nhìn người chồng và người tình thân thân thiết với nhau, cùng vui cười trò chuyện với nhau là một điều trên sức nàng.

Nhưng một khi nàng đã không có cớ gì để ngăn, một khi nàng đã bị tình thế đưa đi, tội lỗi dắt đến thì cái nàng muốn tránh, nàng không tài nào tránh được.

Lúc này, kể tên các quan khách, nàng không kể tên vợ chồng Phán Vinh. Thấy thế, Giao sững sốt hỏi ngay:

– Ô, mình quên vợ chồng anh Phán.

Vì muốn tránh nhiều nỗi ngượng ngùng, nàng bảo đại :

– Không phải em quên đâu. Bữa tiệc này là một bữa tiệc công việc, vợ chồng anh Phán thì có giúp ích gì được cho mình.

– Đành thế, nhưng chị ấy là bạn thân của mình, chị ấy có thể giận chúng ta.

Miệng nói là tay Giao liền thêm tên vợ chồng Phán Vinh vào cùng vài bốn người nữa, rồi đưa cho người thư ký đánh máy mời.

Thế là trong việc này, nàng không muốn cũng lại không được, bởi nàng không lấy có gì để gạt vợ chồng Phán Vinh ra.

Còn một điều nàng lo nữa là sợ Lễ không cho vợ lại. Ô, nếu không có vợ Lễ trong bữa tiệc này ? Ít nhất thì sự vợ

Lễ có mặt ở đây cũng là một cái bình phong có thể che đi nhiều chuyện, và gần được miệng nhiều người. Và như thế thì nàng cũng đỡ ngượng nghịu, và có ai đồn đại, thì vợ Lễ cũng đỡ nghi.

Điều lo ấy quả là hiện thực. Giấy mời đưa đi buổi sáng thì buổi chiều nàng nhận được thư của Lễ xin kiểu cho vợ, lấy cớ là có việc bận phải về quê.

Nàng đọc bức thư, ngân ngừ một lát rồi lên gác tìm chồng

– Nhà mình và đằng anh Lễ bây giờ có công việc thân mật với nhau như thế, nếu chị ấy không lại thì mất cả thân tình đi, ta phải có mời chị ấy cho kỳ được.

Giao vô tình :

– Chị ấy không biết ăn, biết nói cho nên anh ấy đi đâu có cho chị ấy đi bao

giờ. Thôi chị ấy không đến thì thôi.

Phương can thiệp :

– Ô, thế mà chị ấy đến nhà mình mới là thân chứ. Cậu viết giấy bảo anh ấy đi.

Lại vô tình :

– Tôi viết chẳng ích gì đâu. Hay mợ viết đi, mợ viết thì may ra anh ấy nể anh ấy cho chị ấy lại.

Ô kia, ra chính Giao cũng biết Lễ nể mình ư ? Nếu, thế thì nguy, nếu thế thì phải mời vợ Lễ đến cho kỳ được.

– Được rồi, để tôi viết.

Nàng viết, nàng viết một bức thư khá dài gửi cả cho vợ chồng Lễ. Tuy đề tên thì thế, nhưng ý chính trong thư chỉ là để cho một mình Lễ. Nàng kèm vào đây một vài lời bóng gió, dọa đoạn tuyệt nếu

Lễ không cho vợ đến.

Nàng viết xong bức thư, đọc đi đọc lại kỹ càng, rồi đưa cho chồng xem. Giao đọc xong cười :

– Thế này thì thế nào anh ấy cũng phải cho chị ấy đến.

Phương chắc như thế, bởi vì Phương chắc ở tình yêu của Lễ. Mặc dầu Hằng có nói một vài câu về cái tính nết trai lơ của chồng, nhưng Phương cũng thừa biết là Hằng ghen mà nói như thế, chứ trong bốn năm nay, Lễ đối với mình thiết tha thế nào, nàng đã biết rồi.

Đàn ông ai chả chơi, có lẽ trong đời Lễ cũng có những cái tình chốc lát, nhưng nàng quyết mỗi tình Lễ đối với mình không phải là thứ tình ấy. Nếu thế, sao lại kính cần như thế, ân cần như thế?

Sao Lễ lại chịu phí công tìm tòi một cái nhà ở một phố tiện lợi như thế, rồi trang hoàng cái nhà ấy như một cái động để đón một nàng tiên ? Không có thể là chốc lát cái nhìn Lễ nhìn mình. Và nếu thế thì sao Lễ lại chịu theo đuổi nàng trong bốn năm, tìm hết cách để thân được với chồng mình sau khi gặp mình có một lần ở nhà một người bạn.

Phương tuy lo nhiều nỗi, khổ nhiều bề, nhưng nàng vẫn không thể không nghĩ đến chỗ thiết tha nhất của lòng nàng. Nếu không thiết tha thì sao là một người đàn bà bao nhiêu năm ôm lấy bốn phận, nàng lại vượt ra ngoài bốn phận ? Và nàng lại liều đi tới một tương lai mà nàng biết là đầy cạm bẫy.

Nàng đã hy sinh nhiều như thế, nàng có quyền chờ đợi ở người yêu nàng một mối tình tuyệt đối. Nàng cho người

mang thư đi rồi tự nhủ : “Nếu Lễ thật yêu mình thì thế nào bắt được thư này cũng phải cho vợ đến. Bởi Lễ phải theo ý muốn của mình, bởi Lễ phải sợ sự dọa nạt đoạn tuyệt ngầm chứa ở trong”.

Nàng cho người mang thư đi rồi hồi hộp ngồi chờ. Người đàn bà nào chẳng hồi hộp chờ cái tin để biết mình được yêu hay không ?

Một giờ sau, người nhà mang thư trả lời về.

Tuy trong thư để tên hai người, nhưng cũng như bức thư đi, cái ý chính là để cho một mình nàng:

Anh chị Giao.

Tôi bắt được cái thư của chị, phải vội vàng bằng lòng ngay. Thật quả là hôm ấy nhà quê có việc bận thật, như anh chị đã

muốn như thế thì còn việc gì cần hơn là chiều ý anh chị nữa.

Tôi đưa bức thư của anh chị cho nhà tôi xem, nó cảm kích lắm, nhưng vì xưa nay ít đi những tiệc tùng, nó ngại ngại. Nhưng đã là chỗ anh chị lấy lòng thương tôi, thì tôi chắc có điều gì lắm lẽ anh chị cũng sẵn lòng bỏ qua đi, và cũng lại sẵn sàng che chở cho là khác.

Thôi anh chị đã thương chúng tôi thì mọi điều cứ xin đáp điểm cho, ấy thế là chúng tôi đã hàm ơn nhiều lắm rồi.

Nay kính.

LỄ

Phương đọc đi đọc lại bức thư để cố nhận cái nghĩa ngầm nằm trong ấy, nhận

những chữ mà Lễ chỉ viết cho một mình mình.

Nhận thấy rồi, nàng cúi xuống đặt lên đấy một cái hôn. Nhưng kia, son ở môi nàng dính một tí lên đấy. Mà bức thư thì thế nào nàng cũng phải đưa cho chồng xem.

Sợ hãi, nàng rút mùi-soa lau, nhưng vì là son tốt, lau mãi không sạch mà nó lại bết vào rồi dây ra to. Nàng cuống cuống, vừa định toan đóng cửa để tìm cách tẩy thì tiếng giấy của Giao đã cồm cộp ở cầu thang. Nàng toan bỏ ngay phong thư vào túi, nhưng lại sợ nhìn thấy tên người nhà đã về, chồng nàng sẽ hỏi thì nguy to.

Nàng còn đang lúng túng chưa biết tính cách gì cho ổn thì chồng nàng đã vào tới cửa phòng khách, và hỏi ngay :

– Thế nào, có thư trả lời không ? Anh ấy chắc là bằng lòng đấy chứ.

Không còn biết làm thế nào, Phương đành phải đưa bức thư ra, đưa ra mà tay rin và lòng thì xôn xao.

Giao đọc qua bức thư rồi tùm tùm cười

– Tôi đã biết mà. Mẹ mà nài ép là anh ấy phải bằng lòng mà, chứ anh ấy xưa nay không cho chị ấy đi đâu đấy.

Thấy chồng không trông thấy vệt son. Phương đã mừng, nhưng nàng mừng hụt. Giao nói xong lại nhìn lại bức thư, nhìn chăm chăm vào vệt son.

Chà, thời khắc mới đi chậm làm sao ! Có những phút này nó dài bằng cả một thế kỷ.

Giao nhìn xong lại chúm chím cười:

– Ông mãnh là hay bí beng lắm cơ đấy. Cái vệt sấp môi này ý hản là đây ở cô nào.

Rồi nhìn Phương khiến cho Phương sợ run, tưởng chừng chồng đang xét xem màu son ở trong giấy có giống màu son của môi mình không :

– Anh ấy bừa bãi lắm cơ. Lắm khi đi hát cứ cho chúng nó lục vào cặp, tôi thì không đời nào có thể để cho ai lục lọi giấy má của tôi.

*

Gần chiều, Phương hồi hộp, vì sợ phải gặp Lễ. Phương biết thế nào Lễ cũng lấy cơ thân mật đến sớm. Và chàng nóng

muốn được gặp mặt mình, bởi sự nàng tránh mặt trong ít lâu nay có thể đề ra ở trong đầu chàng nhiều ý nghĩ hắc ám.

Ấy là Phương đã nèo cho kỳ được Lễ phải đi với vợ Lễ, chứ không thì Lễ còn đến sớm nữa. Nhưng mặc dầu thế, thế nào Lễ cũng đến sớm hơn mọi người nhiều lắm.

Sự ước đoán của nàng đúng. Giờ ăn hẹn bảy giờ, mà chưa tới sáu giờ, vợ chồng Lễ đã đến.

Ở trong phòng khách, thoáng thấy bóng chiếc Chevrolet màu đen hăm lại ở trước hàng rào sắt, Phương đã bối rối. Nàng vờ quay đi sửa lại mấy bông hoa cắm ở trên mặt bàn, làm hình như không thấy biết gì cả.

Giao lúc ấy cũng ở đấy reo lên ngay :

– Kìa vợ chồng anh Lễ đã đến.

Không phải Phương làm ra khó chịu, lúc ấy nàng khó chịu thật, nàng lầu nhầu :

– Giờ ăn hẹn bảy giờ, bây giờ đã đến làm cái gì.

Giao nghiêm ngay sắc mặt lại trách vợ :

– Ô hay, mợ hình như có ác cảm gì đối với vợ chồng anh ấy. Anh ấy tốt với chúng mình như thế, chứ còn thế nào nữa. Xưa nay anh ấy vẫn xử sự ra một con người lớn ; chẳng qua vì nghĩ cái tình thân với vợ chồng mình, anh ấy mới đến sớm như thế.

Tiếng cuội lạo xạo ở trước hiên nhà, Phương buộc lòng phải cùng chồng đi ra.

Lễ tươi cười :

– Nào anh chị có việc để chúng em làm giúp nào.

Giao sẵn đón :

– Chẳng có việc gì cả, chỉ có việc tối nay anh chị phải ăn no uống say với chúng em.

Lễ liếc nhìn Phương rồi bả lả:

– Cái việc gì, chứ việc ấy thì chúng em khá lắm.

Phương từ lúc nãy không dám nhìn Lễ, bây giờ mới ngược đầu lên. Nàng đọc ngay thấy cái đau buồn lo sợ ở trong con mắt Lễ. Nàng không cầm được lòng nữa, nàng nắm tay Hằng, tuy là nói với Hằng nhưng là để cho Lễ:

– Em tưởng chị không đến em buồn

quá. Nếu chị không đến thì em lại tận nhà em bắt đấy. Không hiểu sao, không có chị, em thấy thiếu thiếu làm sao ấy.

Nói xong, nàng liếc mắt nhìn Lễ thì thấy mặt đương ửng rỏ bóng sáng hỏ lên.

Hằng xin lỗi :

– Thật quả, em có việc bận phải về quê thật, nhưng chỗ anh chị không còn biết làm thế nào, phải lại đây thôi. Lại mà trong bụng không yên một tí nào.

– Nếu thế thì em không bằng lòng. Chị đã thương em thì phải vui vẻ mới được chứ. Chị lại đây với một ân hận thì khổ cho lòng em biết đến chừng nào.

Lễ lúc ấy mới lấy cớ để đưa lại gần Phương :

Nhà em nói thế là để nói đấy thôi.

Chứ còn có việc cần hơn là việc làm cho vui lòng anh chị.

Rồi nhìn Phương bằng một cái nhìn trách móc :

– Đọc cái giọng như nghiêm trọng của chị, em sợ quá!

Phương ném cho Lễ một cái nhìn ý nghĩa :

– Thử anh không để chị ấy lại xem.

✱

Khi người nhà đem cốc lên bày trên bàn thì cả Lễ và Phương đều nghĩ ngay đến cái lúc uống rượu ở chùa Vua, cả hai đều liếc nhìn vào Giao.

Cái nhìn đồng lõa ấy làm cho Phương thẹn. Nàng vội vàng quay sang hỏi Hằng để trấn áp cái khổ sở của lòng nó đang âm âm kéo đến. Hôm nay, nàng không muốn nghĩ gì cả, nàng cần phải có đủ sáng suốt để làm tròn vẹn cái nhiệm vụ của một bà chủ nhà lịch sự, biết quý khách. Suốt ngày hôm nay, nàng tự nhủ với nàng như thế. Nhưng không hiểu sao trông thấy Lễ thì bao nhiêu điều thắc mắc ân hận lại lởm chởm nổi dậy và tâm hồn của nàng lúc ấy thật là một bãi chiến trường giao tranh bởi không biết bao nhiêu cảm giác trái ngược. Vì thế cho nên khi nàng quay sang nói chuyện với Hằng, thì giọng nàng đổi khác ngay. Sự đổi khác ấy Lễ cũng nhận thấy.

– Chị thích uống rượu gì nào ?

Hằng lúng túng:

– Em có uống rượu bao giờ đâu. Uống vào say chết.

– Chị xơi một tí gì cho chốc nữa ngon cơm chứ.

Lễ nhìn Phương bằng một cái nhìn nó như có ý bảo : « tôi có tội gì đâu, mà em buồn ! » Rồi đỡ lời vợ :

– Thôi, chị cho nhà em một ly quinquina nhỏ thôi, chứ không say tí lên thì lôi thôi lắm.

Hằng nhấp môi vào ly rượu rồi nhìn vào phòng ăn.

– Chị trang hoàng bày biện khéo lắm nhỉ ? Em thì em vụng về lắm, vì thế cho nên có khách khứa, nhà em cứ mời ở hiệu.

Rồi nhìn chồng bằng một cái nhìn

đầy nhún nhường nhưng trong cái nhún nhường ấy, vẫn hàm một trách móc:

– Nhà em lấy phải em thật là đoảng.

Cái cảnh một người vợ tự hạ trước mặt mọi người, thứ nhất lại tự hạ ở trước mặt người tình nhân của mình vẫn có mâu nhiệm gây nên một phản động lực đẹp đẽ trong lòng một người có nhiều đức tính kẻ cả như Lễ.

– Ô, sao mẹ lại nói thế. Cử một cái đức thờ chồng nuôi con của rạo, chắt cha chắt chiu ở trong nhà cũng... là... đủ rồi,

Do một lòng bông bột và thương vợ – người vợ chỉ đem lại cho đời mình những bằng lòng – Lễ nói ra, nhưng nói đến nửa chừng, chàng mới nhận thấy là những câu nói ấy có thể bao hàm một ý nghĩa mỉa mai đối với Phương, nên chàng

lúng túng, rồi tới đấy thì im. Chàng im bởi chàng biết nếu ca tụng người vợ nữa, tức là sỉ vả người tình nhân. Thứ nhất là người tình nhân ấy cũng là vợ và là mẹ.

★

Cái chỗ bông bột của lòng Lễ, Phương hiểu — và có lẽ chính vì nhận thấy ở Lễ có nhiều đức tính hơn người mà nàng yêu Lễ — nàng không giận Lễ.

Lấy cái lòng con người yêu nhau, hiểu nhau mà không giận, những câu nói của Lễ vẫn có thể là một lời thống trách đối với người mẹ và người vợ tội lỗi là nàng.

Mặt nàng sầm ngay xuống, lòng nàng tối ngay lại. Nàng xót xa nhận thấy dù yêu mình, Lễ cũng không thể tôn trọng

được cái cử chỉ của mình. Lòng nàng còn đang hoang mang thì Giao lại nói những câu nó như đóng đanh lên mặt nàng:

– Tôi, tôi cho cử như chị ấy thế là tốt. Người đàn bà chỉ cần biết trông coi gia đình và săn sóc các con, còn mọi cái đều là phụ hết cả. Người đàn bà hiền lành để phúc cho con. Cần nhu mì và trung thành thế thôi. Có tất cả những cái khác mà thiếu những đức tính để cho gia đình có thể êm ấm thì bao nhiêu những cái khác cũng vất đi. Sự giao thiệp các thứ, tôi cho không cần lắm. Đi ra ngoài nhiều, lợi cho người nhưng chỉ thiệt thòi cho con, mà thôi.

Lẽ nhìn Phương, hiểu cái chỗ cay đắng của lòng nàng :

– À, nếu có thêm những đức tính xã giao thì nó cũng như gấm thêm hoa.

Giao hăng hái :

– Đành thế. Nhưng thiếu những đức tính cốt yếu thì những cái khác chỉ có hại mà thôi.

– Nhưng... cuộc đời là một thứ gì phiền toái, không thể nhất luật được. Có nhiều trường hợp đặc biệt... khiến ta không thể dựa vào những điều kiện luân lý sẵn có mà phẩm bình đời một người được. Có những cuộc sống ra ngoài khuôn khổ.

Giao ngắt lời một cách dần dỗi:

– Đối với đàn bà, không thể nói thế được. Đàn bà sinh ra để làm vợ, làm mẹ. Kẻ nào không làm nổi đầy đủ hai cái bổn phận thiêng liêng ấy là những người đàn bà hư. Làm đầy đủ hai cái bổn phận cốt yếu và thiêng liêng ấy rồi thì những cái

khác không có, cũng có thể bỏ qua được.

Lẽ cố bênh:

– Nhưng nếu có những cái khác thì càng hay.

Và chàng cũng chỉ có thể bênh được đến thế. Người đàn bà có chồng, có con mà đi ngoại tình thì có trời cũng không thể bênh được. Trời ở trong lòng chúng ta, mà chúng ta vốn ích kỷ, đến chính lòng chúng ta cũng không thể tự bào chữa nổi.

Phương ngồi chết dí, chết dừ trên ghê, không còn biết nói thế nào. Lẽ hiểu, lòng nao lên, chàng cố xoay câu chuyện sang vấn đề khác.

– À thế nào, hôm nay mời những ai đấy, có đông không ?

Chàng vừa nói xong thì Phương quay nhìn chàng. Nhìn thấy cái nhìn ấy, chàng rùng mình nhận thấy cái tư tưởng kiên quyết nằm ở trong. Thì ra sự cố gắng của chàng để xoay câu chuyện cũng là một cách buộc tội, chàng không còn tìm thấy lý do gì để bào chữa nữa.

À, người ta nói đến ái tình. Thì đành đành rồi. những người ta cũng vẫn không thể xóa cái tội lỗi nó đi liền theo.

✱

Lẽ cố xoay câu chuyện, nhưng Giao để cho vợ mình trả lời Lẽ, cứ nói với Hằng:

– Thường ngày, em vẫn khuyên nhà em nên bắt chước chị. Cứ thế là gia đình sung sướng. Mà chị tính ở đời còn gì

bằng hạnh phúc của gia đình.

Lễ khổ sở quá, khổ sở cái khổ sở của Phương. liền đứng dậy :

– À thế nào chị đưa em ra xem phòng ăn, xem bày biện thế nào.

Giao đang nói chuyện với Hằng quay ngay sang :

– Ủ, mình đưa anh ra xem. Nhà tôi đã xếp đặt thì chu đáo lắm.

Câu khen ấy bấy giờ vang lên như một câu chửi. Phương không làm sao được, phải đứng dậy. Nhưng đứng dậy mà mắt hoa lên, lão đảo muốn ngã. À, nàng đã hiểu cái trừng phạt trời dành cho tội ác rồi.

Nàng ra phòng ăn, nhưng đi cách xa Lễ ba bước và nàng chỉ sợ Lễ nói gì với mình.

Kẻ nào đã yêu thì lòng bỗng dưng tế nhị, Lễ hiểu cái chỗ sợ hãi của nàng, nên đi vội lên trước và ra đứng ở tít đầu kia phòng khách :

– Chà, chị bày biện khéo quá.Ồ, nếu không có những người đàn bà như chị, thì đời còn có gì là sinh thú nữa, xã hội còn có cái gì là nên thơ và rục rờ nữa.

Phương không trả lời, chỉ ngừng đầu lên nhìn Lễ, Lễ nhận thấy long lanh hai giọt nước mắt. Chàng vừa toan nói mấy câu để an ủi thì trước cửa đã có ô-tô đỗ. Phương vội vàng lau nước mắt quay ra.

*

Giao đi Saigon, một buổi sáng mùa đông mưa bay nhẹ hạt. Năm bảy người bạn thân đến tiễn chân, trong số đó tất nhiên là có Lễ.

Phương nhìn chồng, nhìn ra ngoài trời, lòng nao lên một lo sợ. Nàng đã nhận thấy tất cả chỗ không đẹp và cái nguy cơ của hành vi nàng. Nhưng bây giờ đây, còn có bạn bè, còn có chồng nàng thì nàng còn được che chở, chứ lát nữa đây, xe chạy, bạn bè tản về, làm sao mà nàng cưỡng được với tiếng gọi cấp bách của Lễ.

Mà nàng thì không muốn gặp Lễ nữa ! Nàng linh cảm thấy rằng con đường queo nó cùng. Vả thừa cái lúc người chồng đi vắng, để gây dựng cho tương lai của gia đình, của các con mà... thế, thì lòng nàng bất nhẫn.

Vì bị căng xé bởi bao nhiêu ý nghĩ phiền tạp, nên mặt nàng cứ đỏ dần. Giao có biết đâu cái chỗ thâm kín ấy, cứ tưởng vợ nhớ mình nên buồn càng khuyên như :

– Tôi đi mười lăm ngày, tôi lại về, việc gì mà buồn. Một loáng thôi mà.

Một loáng ? Không. Cái mười lăm ngày xa cách ấy có lẽ chỉ là loáng so với bao nhiêu của một cuộc xum họp, của một cặp vợ chồng đối theo thời gian nhưng nó sẽ có một thể kỷ ảnh hưởng do những việc làm ám muội của nó gây ra.

Phương cảm thấy thế, nên lòng càng xao xuyến. Trong khi ấy thì những cái nhìn nóng nảy của Lễ đã như bám lấy da thịt nàng mà kéo, mà lôi. Và nàng thấy như nàng không thể chống cự được với nó.

Lúc ấy tám giờ, thằng Quốc đã đi học, chỉ còn có con Quận ở nhà. Nó cứ bám chặt lấy Giao, rồi nó khóc đòi đi theo.

– Cậu đi tí, cậu về, thôi về.

Phương ôm lấy nó, dỗ nó thế, nhưng nó cứ giãy ra:

– Không, cậu đi Saigon đấy !

Tiếng kêu của con lại như đổ dầu sôi vào lòng Phương và nó như vang lên như báo hiệu : cậu đi Saigon thì bao nhiêu việc sẽ xảy ra ! Tiếng kêu ấy đã kêu cái tan vỡ của một cái gì nó sẽ đến, nó đang đến một cách chắc chắn.

Rồi thì biết bao nhiêu viễn tượng hãi hùng vùng đến với Phương. Nàng thấy mình có bốn phận phải ghìm mình trên cái dốc trượt. Bao nhiêu cuộc đời phải trượt theo mình,

Nàng nắm tay chồng, mắt sáng quắc một quyết định.

– Thôi cậu cứ yên chí mà đi, em ở nhà xin hết sức... thay cậu trông coi mọi

việc, quyết không có việc gì chẳng lành xảy ra đâu.

Không hiểu sao, nàng nói xong, nàng lại thấy cần phải quay về phía Lễ, rồi khi thấy Lễ tái mặt đi, nàng lại thấy lòng nao nao. Nao nao để lại phải thầm trách mình là yếu ớt. Nàng cố bám lấy con để cầu xin nó che chở cho mình.

– Thôi, con ở nhà với mẹ, để cho cậu đi. Thôi mình đi đi, mình cứ yên chí mà đi đi. Ở nhà quyết là không xảy ra việc gì đâu.

Xe vừa mở máy, thì nàng đặt con, quay ngay vào để mặc bạn hữu và Lễ đứng ở hè nhìn theo, nàng không dám cùng đứng lại đấy, vì sợ Lễ lại tạ sự kiếm cơ gì mà vào.

Vào đến trong nhà, nàng liền gọi vú già lại dặn :

– Cậu đi vắng, tao không tiếp ai cả. Hễ ai có hỏi tao thì bảo tao cũng đi vắng, nghe không ?

Con vú già nhìn nàng :

– Cả ông Lễ cũng thế chứ ?

Nàng hoảng sợ, con vú già cũng đã biết sự bí mật của đời nàng rồi hay sao ? Nhưng không, nó thì biết gì, chẳng qua thấy hai nhà thân nhau thì nó hỏi thế.

– Bất cứ ai. Ông Lễ thì cũng như người khác, chứ có khác gì.

Nàng quyết định như thế, để không cho Lễ gặp mặt mình, mà đã không gặp thì không còn có thể nói gì được nữa. Nhưng nàng đã không tính đến cái lòng sốt sắng, liều lĩnh của người tình nhân, và những mưu mô do tấm lòng ấy bày đặt ra.

Nàng đang bồi hồi ngồi ở trong phòng khách thì bỗng nghe chuông điện kêu vang, nàng liếc mắt xa, rồi dặn lại vú già :

– Nhớ nghe không, bất cứ ai hỏi tôi, cũng bảo tôi đi vắng. Dặn cả chúng nó thế, ai mà không nhớ tôi đuổi ngay đi đấy.

Con vú già đi ra rồi đi vào :

– Thưa bà, ông Lễ ông ấy bỏ quên cái mũ đây thôi ạ.

Phương ngừng đầu lên thì thấy chiếc mũ mùi ghi vẫn còn treo trên mắc. Thì ra Lễ đã lập tâm như thế để quay lại nói vài câu với nàng. Mà những câu ấy là những câu gì, nàng đã biết rồi.

Nhưng nàng không thể nghe, nghe

một lần nữa ! Nàng trở cái mũ cho con vú già :

– Cầm ra đưa cho ông ấy và dặn ông ấy : ông con đi vắng, bà con không muốn tiếp ai. Vậy gặp bè bạn quen, ai muốn lại chơi, xin ông bảo thế cho, để họ đừng lại làm phiền bà con.

Con vú già vừa quay đi thì sực nghĩ rằng chữ phiền nó nặng quá, có thể làm cho Lễ đau đớn, nàng lại gọi giật vú già lại :

– Thôi, chỉ bảo ông con đi vắng, bà con không muốn tiếp ai thôi.

*

Nàng nói xong thì quay lên gác. Nàng thấy cần dùng phải đi ẩn, vì ở đây

thì đủ sao cũng gần Lễ lắm, chỉ cách có một bức tường và một bức hàng rào.

Nàng vừa lên tới gác thì bỗng nghe thấy tiếng Lễ gọi mình :

– Chị ơi, em hỏi chị cái này đã. Anh dặn mà em quên đi,

Thì ra sau khi nghe vú già nói như thế, Lễ không chịu lui.

Phương đã không muốn bắt lời, nhưng sợ để Lễ cử gọi choang choang như thế thì người ta nghi, nàng đành phải cho Lễ gặp mặt. Nhưng không phải là gặp mặt ở phòng khách,

Nàng lên trên gian phòng ngủ mở ra đường rồi cúi xuống :

– Nhà tôi dặn gì thế hở anh ?

Lễ nhìn lên, mặt buồn thiu. Nàng cố không cảm động, và cứ lờ đi như không trông thấy những điệu bộ khẩn cầu của Lễ :

– Anh dặn .. anh dặn... chị nếu có ai hỏi việc gì có can thiệp đến sự buôn bán thì bảo người ta lại đằng em để em trả lời cho người ta.

– Vâng, thế được rồi.

Nàng gật đầu, rồi khi thấy Lễ nhún vai co mình như để nói : “cho tôi gặp một tí thôi, thì nàng lắc đầu, rồi bế con Quận giơ lên.

Xong, nàng quay vào. Nhưng nàng không thể quay vào hẳn đi, nàng đứng nấp ở bên tường nhìn theo. Và rồi thì nàng bỗng đem lòng thương hại khi thấy Lễ đầu cúi gục cung cúc đi như một kẻ bị đè nặng bởi thất vọng.

Lòng người đàn bà thì thật là một mở phiền tạp. Phương chi người đàn bà ấy lại là một người vợ, người mẹ và một người tình nhân, thì cái phiền tạp ấy không còn thú gì phiền tạp hơn.

Thấy Lễ đau đớn như thế, nàng lại muốn gọi ngay lại để nói một câu an ủi, nhưng may cho nàng nàng vừa giơ tay, cất miệng toan gọi thì con Quận đã nằm áo nàng kéo ra :

– Mợ ơi, mợ ơi đi chơi bày nhà với con đi.

Nhìn thấy con, Phương trấn tĩnh ngay được, nhưng từ đấy thì nàng thấy buồn khổ làm sao. Và nàng không muốn nhớ đến Lễ mà cứ phải nhớ.

Nàng không để ý chiều con cho nên mấy lần nàng đánh đổ đồng sắt bày nhà

của con khiến nó phải phát tức, đập vào tay nàng:

– Ô hay ! Cái mợ này chơi làm sao !

Nàng thở dài đứng dậy :

– Thôi, thế con chơi một mình đi.

Con Quận đời nào chịu nghe :

– Không, chơi một mình thì chơi thế nào. Ai lại chơi một mình bao giờ.

– Thế mợ gọi vú em lên chơi với con nhé.

– Không, con không thích vú em, con chỉ thích chơi với mợ thôi. Cậu đi Saigon, cậu dặn mợ phải chơi nhiều với con cơ mà.

Câu ấy liền lôi Phương về bốn phận người mẹ. Nàng lắc mình như để xua

đuôi những ám ảnh, rồi cả quyết ngồi xuống, nhưng tính trẻ nó như chong chóng, còn ai mà lường được, con Quận lại đã không chơi bầy nhà nữa rồi. Nó lấy tay xoa lưng tung những thỏi sắt:

– Thôi xuống vườn đi, con muốn đào núi đào sông cơ.

Phương biết thế nào Lễ cũng còn lớn vồn đi qua nhà mình, và trông thấy mình ở vườn, Lễ rất có thể gọi mà mình không thể từ chối, không nghe liền gạt đi :

– Mưa mới bắt, đừng chơi con ạ.

– Không, con cứ chơi.

– Kìa, mợ đã bảo.

Con Quận giậm chân xuống sàn :

– Thế con chơi cái gì bây giờ

Vì bực bội với mình, Phương nói bằng một giọng gắt gỏng:

– Con muốn chơi thì chơi, nhưng cấm không được xuống vườn.

Con Quận lăn ngay ra, òa khóc. Vì đang tức, nàng phát ngay cho nó một cái.

– À, con cái nhà bảo không được có phải không ?

Cái phát ấy làm cho con Quận khóc thật, và nàng thì hối hận. Nàng vội vàng ôm lấy nó :

– Ừ thì xuống vườn.

Ra đến vườn, qua khỏi các bức tường là nàng đâm lo, hình như không được che chở. Thì ra nàng sợ chính cái lòng nàng. Và vừa chơi với con, nàng không thể không nhìn ra đường.

Y như rằng, hai mẹ con vừa chơi được chừng mười lăm phút thì Lễ đi qua. Thoáng thấy bóng cái áo pardessus màu tím, nàng vội vàng quay mặt đi. Không hiểu sao, lúc ấy Lễ không vào ngay, có lẽ Lễ sợ người nhà nghi, Lễ đi thẳng. Lúc ấy mà Lễ gọi thì Phương thật không còn có thể tìm sở gì thoái thác cho được.

Phương quay mặt đi, rồi khi tính thăm Lễ đã qua khỏi nhà mình rồi, liền dắt con vào, vì nàng biết thế nào lần này thì Lễ cũng gọi. Nhưng con Quận nhất định không vào :

– Không, em ở đây cơ, em đã đắp núi xong đâu. Con sông của em sắp có nước chảy rồi.

Nó không vào thì nàng vào một mình, nhưng nàng vào trong phòng khách, sẽ vén rèm cửa sổ nhìn ra ngoài.

Chỉ năm phút sau là áo pardessus tím đã hiện ra sau cái hàng rào sắt rồi và cất tiếng gọi con Quận.

Rồi con Quận chạy ra. Rồi hai người thì thăm một lúc, rồi Lễ lại nhìn vào phía nhà bằng một vẻ mặt sầu thảm rồi quay đi.

Thằng Quốc đi học về giờ ngay một quyển truyện ra khoe :

– Con gặp bác Lễ, bác ấy bảo quyển truyện này hay lắm, bác ấy đưa cho mẹ xem.

Phương đã đoán biết thế nào ở trong quyển truyện ấy, Lễ cũng viết gì cho mình nên cầm lấy rồi mở ngăn kéo bút phê cất vào, không muốn xem.

Thằng Quốc trở mắt :

– Bác ấy bảo truyện hay lắm, sao mợ không xem đi.

Phương cau mày:

– Mợ không thích xem truyện. Từ giờ bác ấy có cho mượn thì bảo mợ tôi không xem nhé. Mợ cấm không được cầm về đây.

Thằng Quốc sùng sốt :

– Thế trước kia cậu bảo mợ mê truyện lắm cơ mà.

– À trước kia khác, bây giờ khác. Bây giờ mẹ ghét truyện lắm rồi. Mợ để thì giờ chơi với các con, có thú hơn không ?

Thằng Quốc ôm ngay lấy mẹ:

– Cậu đi Saigon, mẹ phải chơi với chúng con nhiều có phải không ?

– Phải rồi!

Nó hôn mẹ rồi nhảy cẫng :

– Bây giờ mẹ yêu chúng con nhiều có phải không ?

– Phải rồi.

– Yêu để cho chúng con không nhớ cậu có phải không ?

– Phải rồi.

Những câu « phải rồi » nàng giả vờ tiếng một như những cái đinh nàng cố đóng cho chắc lấy sự quyết định của mình.

Vì thế cho nên từ lúc đó cho tới lúc ăn cơm, cho tới khi ăn cơm xong, nàng cố không nhìn về phía chiếc bàn để quyển sách, không nhìn, nhưng nàng cứ phải nghĩ đến luôn, mặc dầu nàng không muốn nghĩ.

Chẳng cần phải đọc nàng cũng đã biết được đến chín phần mười những điều mà Lễ viết ở trong rồi. Điều nghĩ này khiến nàng nhớ đến những việc lúc sáng. Thì ra từ sáng đến giờ, lúc Lễ định vào, lúc Lễ đi qua, lúc Lễ trở lại, nàng đều đoán đúng lòng Lễ cả. Sự nhận xét ấy thốt nhiên đem đến cho nàng một vui thích.

Rồi cái vui thích ấy vụt đưa đến một ý nghĩ : "Nào thử xem lần này mình đoán có đúng không nào !" Nàng đứng dậy toan đi về phía bàn để quyển sách.

Nhưng vừa đứng lên thì nàng đã lại ngồi xuống ngay. Từ nay thì nàng không có thể đọc những cái gì của Lễ viết cho nàng nữa.

Tương lai của chồng nàng, của con

nàng và chính cả của nàng buộc nàng như thế.

Nhưng... nhưng chính vì cái tương lai ấy nàng lại phải có cái bốn phận tiêu bủy những dòng chữ tố cáo ở trong quyển sách kia đi. Ô, nếu những dòng chữ mà lọt vào tay chồng nàng ?

Nàng vội vàng đứng dậy. Và thốt nhiên nàng thấy khoan khoái, và người nàng bỗng như nhẹ nhàng, chân nàng bỗng như có cánh.

Thì ra đó chỉ là một cái cớ để tắc trách với lương tâm.

Lúc nàng đặt tay vào cái núm đồng, nàng tự nhủ nàng sẽ không đọc. Nhưng khi cầm đến quyển sách, nàng lại tự nhủ cái tự nhủ khác, và luôn luôn lòng yêu tìm được những cớ cho nàng : À, đằng

nào thì mình cũng không thể đến với họ được nữa, bởi thế thì nguy hiểm, nhờ một cái chẳng còn ra thế nào, thì bây giờ đọc để cho biết cũng chẳng sao.

Ấy thế là bụng nghĩ, tay mở, hấp tấp mở.

Nàng giờ đã gần hết các trang mà vẫn không thấy gì. Thốt nhiên, nàng thấy buồn về chỗ mình đoán sai. « À, hay chuyện này là một chuyện tình ái, Lẽ muốn cho mình đọc cả quyển để mình cảm mà... hy sinh ? Hay anh ấy định cho mình mượn để xem thật, chứ cũng chẳng viết cái gì ở trong đâu ».

Nhưng chả có thế ! Cái câu nó chấm hết những ý nghĩ của nàng, rồi bàn tay giờ nhanh hơn trước.

Lúc nàng nhìn thấy các dòng chữ

chị chít ở cuối trang, sao nàng mừng thế.
Rồi thì càng quên phăng sự quyết định
lúc mở ngăn kéo,

Rồi thì nàng đọc ngẫu nhiên.

Tuy không để cho ai, nhưng đó là
một bức thư, mà là một bức thư viết cho
nàng, vừa viết xong, và gần nước mắt
còn nhòe nhoẹt, Ô, thì ra Lễ khóc. Phải
rồi, nàng biết, Lễ khóc thật, vì Lễ yêu
nàng lắm, điều ấy thì chắc, chắc lắm lắm.
Thốt nhiên, lòng nàng thấy thốn thức,
Và nước mắt nàng không muốn nó cũng
cứ trào ra. Trời ơi ! Sao chồng nàng đã
không thể làm cho nàng yêu. Nhưng đó
có phải lỗi đâu tại chồng nàng ? Tại sao
chồng nàng lại là người thiết thực quá,
không có những điều kiện trả lời cho
chỗ mơ hồ, lãng mạn của lòng nàng? Thì
đành rằng nàng là người vợ hư, người
mẹ bất tử rồi, nhưng trời ơi ! Sao nàng

lại buộc nàng dẫn mình trong cái tình yêu tội lỗi thế này.

Lúc ấy thì thật nàng cũng không biết rằng mình đau hay mình sướng. Có lẽ có cả hai cái cảm giác ấy. Và cái mà nàng trông rõ nhất lúc bấy giờ là cái bộ mặt thâm sâu của Lễ nó nổi lên ở giữa những dòng chữ. Và rõ ràng nàng trông thấy những con mắt đang khóc và nước mắt của chúng rỏ xuống đây, chính đây :

"Tôi đã tội tình gì đối với em mà em nỡ xử với tôi một cách tàn nhẫn như thế. Trời ơi! em không biết thế là em giết đời tôi đó hay sao. Có phải thế thì em cứ nói phắt ra một câu thì tôi sẽ từ nay vĩnh viễn không dám lại gần em nữa, hà có em phải lánh mặt tôi như thế.

Tôi chỉ là một kẻ tình nhân yêu em, chứ tôi có phải là giống sài lang đâu mà

em phải trốn tránh tôi. Em cứ truyền xuống một cái lệnh là từ nay, tôi xin nghe, nghe hết.

Phải rồi, chúng ta là kẻ tội lỗi, đã yêu nhau trong tội lỗi, nhưng dù thế thì chúng ta cũng vẫn là kẻ yêu nhau, trời cũng không thể chối cãi được.

Tôi xuống dưới ấy chờ em, nếu từ giờ đến tám giờ tối mà em không xuống thì tức là em muốn cho tôi chết đấy.

Tôi không tự tử đâu, nhưng em thử tưởng tượng cái tâm hồn của một kẻ đang yêu đương sôi nổi như tôi nó tàn rữa đi, và từ nay không sống lại với sự vui tươi của cuộc đời nữa.

Mà tôi mới có ba mươi ba tuổi. Và tôi đã làm gì nên tội nếu chỉ là cái tội đã đi yêu em là người mà tôi không thể không yêu.

Em đừng tưởng tôi không chống cự với tôi. Tôi chống cự trong bao nhiêu năm rồi, em biết đấy chứ. Nhưng trời ơi, sắp đã làm gì nên tội trong khi bị nam châm nó hút.

✱

Phương đọc xong bức thư thì nàng định xé đi, nhưng vừa xé được một chút thì nàng lại thấy mình tàn nhẫn. Xé như thế thì có khác chi xé lòng nhau.

Nàng đem quyển sách lên buồng, nàng đóng cửa lại, nàng đọc kỹ càng, rồi nàng úp mặt xuống gối, nàng khóc.

Nàng tưởng tượng đến Lễ lúc này đang khắc khoải chờ nàng ở cái tổ ấm cúng. Nàng nghĩ đến chỗ khổ sở của Lễ.

Rồi nàng thấy nóng ruột, nóng ruột

cái nóng ruột của Lễ. Nàng vùng dậy gọi các con vào.

Chúng nó đang chơi ở dưới cầu thang, nghe tiếng mẹ gọi, mừng rỡ chạy lên.

– Mẹ không ngủ trưa à ?

– Không, mẹ không muốn ngủ. Các con ở đây chơi với mẹ.

Rồi muốn lấp cái tiếng rạo rục và không muốn nghe những tiếng gọi cấp bách bên tai, nàng nắm tay con Quận

– À, à, xuống dưới nhà, mẹ mở radio cho các con nghe.

Thằng Quốc gặt đi :

– Ô, tiếng tây, tiếng tàu gì, con nghe không được, mẹ mở kèn hát đi, con thích lắm, con chỉ thích nghe kèn hát thôi.

– Ừ thế mợ mở kèn hát nhé!

Vì bối rối, nên nàng không chọn đĩa thành thử lại là một bài vọng cổ ca cái buồn chết người của ly biệt.

Thoạt nghe, nàng rùng rờ, giờ tay hắt cái loa thì thằng Quốc đã hét lên :

– Không, không, bài này con thích, con thích nghe tiếng Saigon.

Rồi nó nói với vú em bằng một giọng hóm hỉnh :

– Cậu đi Saigon chuyến này chắc là cậu biết nhiều tiếng Saigon lắm. Khi nào về đây, cậu sẽ ca cho tôi và còn Quận nghe cho mà xem.. Cậu tôi giỏi làm cơ.

Rồi quay sang Phương :

– Bây giờ xe ô-tô của cậu đến đâu rồi mợ nhỉ?

Thật Thằng Quốc đã là một vị cứu tinh mà nó không tự biết. Cái hình ảnh của người chồng bôn ba trên đường doanh nghiệp, vì vợ, vì con, bỗng làm cho lòng Phương bình tĩnh lại.

Nàng ôm lấy con hôn, hôn cái hình ảnh của người chồng xa vắng, rồi nàng lẩm bẩm tính:

– Bây giờ có lẽ cậu con vào tới Thanh Hóa.

– Thế chưa đến Saigon ư ?

– Đã đến thế nào được. Mai hay ngày kia mới đến.

– Ô-tô cậu đi như bay, thế mà ngày kia mới đến cơ à ? Thế thì Saigon xa lắm nhỉ, mợ nhỉ.

– Xa lắm, những gần hai nghìn cây

số, lại phải lên bao nhiêu là núi, xuống bao nhiêu là đèo, dốc, khiếp lắm cơ.

Thằng Quốc trở mặt :

– Thế có nguy không? Cậu vẫn bảo ô-tô trèo núi nguy lắm cơ mà.

Rồi nó nhắm mắt để hồn theo cậu nó trên con đường gập ghềnh.

Tuy nó không nói gì, nhưng cái im lặng ấy trong lúc này nói nhiều. Và cái câu mà nó nói lớn nhất: "Nhỡ cậu thế nào".

Lòng hối hận của người mẹ lúc ấy đuổi phăng cái hình ảnh của người tình nhân đi. Phương ôm con :

– Con đừng lo. Cậu cầm lái giỏi lắm cơ, không thể... lật xe được.

– Có phải cậu cầm lái giỏi hơn bác Tài nhiều lắm không, hở mẹ ?

– Giỏi hơn nhiều lắm. Cậu cầm đã trong bao nhiêu năm. Trước thi xe ở Tam Đảo, cậu được giải cơ mà.

Thằng Quốc lặng im một khắc rồi lại vùng quay lại hỏi mẹ:

– Nhưng nhớ lúc cậu mới, cậu để cho bác Tài cầm.

– Không, bao giờ đến chỗ nguy hiểm cậu cũng cầm lấy.

– Thế mẹ chắc thế chứ ?

★

Phương đã hết sức chiến đấu, nhưng đến khi chiều tà buông dần cái đen tối

xuống cảnh vật thì nàng thấy lòng mình rủn dần. Rồi khi đèn điện thành phố bật thì nàng bỗng thấy bàng hoàng làm sao !

Luôn luôn, nàng bị cái khuôn mặt thâm sâu của Lễ đến ám ảnh. Nàng ngồi vào bàn như kẻ mất hồn. Nàng buồn rĩ đến nỗi con nàng hỏi nàng cũng không buồn trả lời.

Các con nàng thấy nàng thể chỉ liếc mắt ngó nàng, kính trọng sự buồn rầu của nàng, vì chúng ngờ mỗi buồn ấy là do một nguồn cảm thiêng liêng.

Khi đồng hồ buông tám tiếng rền rĩ thì nàng bỗng giật nảy mình ngơ ngác nhìn chung quanh.

Thằng Quốc thấy thể thương quá không cầm lòng được nữa chạy lại nắm lấy tay nàng rồi khẽ hỏi :

– Mẹ nhớ cậu có phải không ?

Đôi con mắt nàng mở to, rồi nàng ôm choàng lấy nó :

– Phải rồi, mẹ nhớ cậu.

Nói xong, nàng tưởng chừng như cháy môi. Lửa tự trong lòng đốt ra.

Rồi sợ nó còn hỏi nữa, nàng vội vàng nói:

– Con đem sách ra học đi, rồi còn đi ngủ chứ.

Nàng cố trông cho con học, cố nghe cho con học, có lúc nàng cùng học với nó nữa, à, nàng chỉ mong làm sao đuổi được cái rạo rức nó đang cuộn cuộn ở trong lòng nàng. Và quên được đôi con mắt mà nàng trông đâu cũng thấy nó đang nhìn nàng bằng một thống hận.

Cái đau đớn ghê gớm viết ở trong đó như bảo nang: “Em đã không thương tôi thì không thương hẳn từ đầu, sao em lại dắt tay tôi đến đây, rồi bỏ tôi với bao nỗi đau khổ”.

Nàng yêu, yêu lắm, nàng thương, thương lắm.

Nàng yêu, yêu lắm, nàng thương, thương lắm, nhưng nàng cũng lĩnh cảm thấy rằng nếu nàng xuống dưới phố chùa Vua lần này thì nàng phải xuống mãi. Và rồi thì từ nay không thể sao cưỡng được với ước muốn của Lễ, của lòng nàng. Rồi thì cái nó đến, nó sẽ đến, con đường cong phải cùng.

Tưởng tượng đến khi chồng nàng biết, nàng rùng mình. Chồng nàng quyết là không tha thứ cho nàng. Nghĩ đến lúc chồng nàng đuổi nàng ra khỏi cái gia

đình này, nghĩ đến lúc nàng phải xa lìa các con yêu quý, nàng thấy lạnh toát cả chân tay. Thốt nhiên nàng run lên cầm cập. Thằng Quốc lại vội vàng nắm lấy tay nàng:

– Ô hay, mợ làm sao thế? Mợ lại nhớ cậu có phải không ?

Nàng lắc lia lắc lịa cái đầu:

– Không, không, mợ thấy lạnh.

Thằng Quốc gấp phắt ngay sách, rồi nhẩy xuống ghế:

– Thôi thế mợ đi ngủ đi. Đi ngủ đắp chăn thì khỏi lạnh ngay.

*

Miệng nói là tay nó kéo Phương đi.

Phương theo nó ngoan ngoãn như một đứa bé con. A, nếu con nàng cứ che chở cho nàng như thế.

Vừa cởi áo, nàng vừa bảo chúng nó :

– Tối nay, các con ngủ chung với mợ nhé !

Thằng Quốc nói bằng một giọng ra phết người lớn :

– Cậu đi vắng thì phải ngủ chung với mợ chứ. Em nằm một bên, con Quận nằm một bên hai chúng con ôm cho mợ ấm, nghe không ?

Chúng nó ghì lấy nàng, rồi chúng nó nói chuyện. Cái cảnh riu rít ấy khiến cho nàng lại càng ghê sợ cái cảnh chia lìa. Nàng thấy phải đem hết nghị lực để ghìm mình lại trên cái dốc nguy hiểm nó sẽ làm tan nát bao nhiêu cuộc đời của

bao nhiêu người thân yêu.

Ồ, giá các con nàng cứ ôm chặt được nàng như thế này mãi thì quyết là nàng sẽ không phạm vào tội lỗi nữa.

Nhưng chỉ được một lúc thì hai đứa nó ngủ tít rồi cánh tay chúng rời khỏi mình nàng. Rồi thì nghe cái tiếng thở đều đều của chúng, nàng lại tưởng chừng như nghe thấy cái tiếng thở dài của ai.

Đồng hồ buông mười tiếng lạnh lẽo và buồn tẻ. Nàng cố ngủ, nhưng không tài nào ngủ được.Ồ, giá nàng ngủ được như các con nàng một giấc cho tới sáng mai, để chờ ánh sáng thì có lẽ ánh sáng sẽ giúp cho nàng đủ sức lực để kiên quyết. Cái bóng tối âm thầm này mới làm cho con người ta mê muội và mềm yếu xiết bao.

Thốt nhiên, một hình ảnh đi qua gian buồng, đi qua con đường lạnh lẽo ở trước cửa nhà nàng, rồi thì nó bắt nàng ngồi dậy. Nhưng vừa ngồi lên, trông thấy hai cái đầu tóc bơ phờ của hai con yêu quý, nàng lại hấp tấp nằm xuống ngay.

Nàng nghiêng mình bên chúng nó rồi ôm chặt lấy chúng nó, như để cầu xin chúng nó che đỡ cho mình, cho cái yếu mềm của lòng mình.

Nàng cố nhắm mắt, cố ngủ. Trời ơi ! Lúc này nàng mới nhận thấy giấc ngủ là một thứ gì quý báu ở trên đời, không phải ai cũng muốn mà được. Từ đây, thì nằm trên chăn dưới đệm, giữa hai con, nàng tưởng chừng như nằm ở trên vạc dầu. Một cái nóng không biết từ đâu bỗng kéo đến đốt cơ thể nàng. Nó đốt chân, nó đốt tay, nó đốt người, nó đốt đầu, nó đốt chín ruột gan.

Nàng thấy khắp da thịt dần dật bốc lửa. Lần này thì nàng không còn thể sao mà nằm được nữa. Nàng sẽ ốm chết mất. Nàng viện cái có, cái có nó là một dấu hiệu yếu đuối của lòng nàng, rằng nàng phải vì con nàng mà không thể ốm.

Nàng lòn từ trong chăn ra ngồi trên chiếc ghế, nhất định không đi lại phía cửa sổ mà nàng biết chắc lúc này Lễ đang đứng ở dưới đường nhìn lên. Một khi người ta đã nhượng bộ cho lòng mình một lần thì người ta sẽ phải nhượng bộ mãi. Nàng chỉ ngồi ở ghế chừng hai phút thì nàng đã tìm được lý lẽ để đi về phía cửa sổ gian buồng như thiếu không khí cho nàng. Ô, nàng tức thở lắm, một chút khí trời sẽ làm cho nàng ngủ được, biết đâu.

Thật là một có đích đáng để khỏi ốm, Phương chỉ lại thêm vào đấy cái lòng

tò mò của người tình nhân muốn biết mình có được yêu dấu cái độ người ta phải xông pha sương rét vì mình không ?

Và điều này mới lại là một điều kỳ quái của tâm lý : tuy nàng không đến chỗ hò hẹn, nhưng giá lúc này (mà nàng biết chắc Lễ đang ngủ một cách ngon lành ở trong chăn thì nàng khổ sở lắm, nàng sẽ giận Lễ một cách không thể nói. Nàng đã vì Lễ mà trần trọc thì nàng cũng muốn rằng Lễ không được ngủ như nàng.

Đã có những ý tưởng ấy thì ngồi yên làm sao ở ghế mà không ra phía cửa sổ cho được.

Phương đứng dậy đi ra phía cửa sổ. Rồi thì Phương mở cửa sổ ấy, một vấn đề của nửa phút lưỡng lự.

Phương mở cửa sổ, gió lạnh vèo vào,

rồi vèo lạnh luôn trái tim nàng, khi mắt nàng sục tìm ở dưới đường không thấy Lễ đâu. Không biết một cái gì như một tức bực bỗng dâng từ ruột gan lên, rồi thì một cái gì âm ẩm như súp đổ từ trái tim nàng xuống.

Rồi nàng thấy chán, chán cái gì, nàng cũng không hay.

Lúc ấy, mưa bay nhẹ hột. Nàng giơ tay ra mưa mà cũng không thấy lạnh, nàng nhìn xuống dưới đường vắng tưởng chừng như đó là một cái mồi rộng nó chôn một cái gì đẹp đẽ của đời nàng. Nàng đứng, đứng lâu lắm, mà chẳng thấy lạnh.

Rồi tới khi nghe tiếng con Quận gọi mẹ, nàng quay vào giường nằm với nó. Nằm xuống là nàng thấy tức bực, tức bực ở chỗ được yêu, mặc dầu nàng không

muốn yêu vì nếu yêu thì đời nàng sẽ bị nghiêng ngửa.

Nàng tự nhủ : “À, như thế thì họ có nhớ mình bao nhiêu. Mình tội gì mà hy sinh cái cảnh yên vui của đời mình cho một tình yêu mỏng mẻo như thế. Nhớ một cái chồng mình biết thì chỉ một mình mình khổ thôi. Vì tất người ta đã rõ cho mình một giọt nước mắt. Chẳng qua mình đẹp thì người ta thêm khát mình, chứ người ta yêu gì mình đấy”.

Nàng cố ngủ : “À, người ta có vì nhớ mình mà hy sinh một giấc ngủ đâu, mình tội gì mà trần trọc cho khổ cái thân”.

Nàng phải báo thù bằng giấc ngủ, nhưng giấc ngủ chẳng đến cho. Cứ bặt rằng mình không được yêu một cách cùng cực đã chặn đường không cho giấc ngủ đến.

Rồi vì không ngủ, nàng nghĩ miên man rồi nàng thấy thù ghét Lễ. Vì Lễ mà nàng đã lỗi đạo với chồng con, vì Lễ mà nàng phải khổ sở trong bao nhiêu ngày. Nàng khổ, nàng khổ lắm, nhưng nàng khổ không phải vì những lẽ ấy. Những lẽ ấy chỉ do sự cảm thấy mình không được yêu để ra thôi. Chính cái khổ của nàng là thấy mình không được yêu như mình tưởng.

✱

Đốp, một cái gì đụng vào cửa kính. Nàng vùng dậy, sung sướng chạy ra cửa sổ. Nàng cho rằng Lễ đứng ở dưới đường ném lên.

Nàng hấp tấp chạy ra, nàng vội vàng mở cửa sổ, nàng hăm hở nhìn xuống đường.

Đường vắng vắng teo ! Chỉ có gió lạnh, chỉ có mưa bay! Chỉ có những cây ủ rũ xếp hàng bên đường như những đồ chết rét.

Chà! Cái thất vọng của lòng lúc ấy thật là lên đến cực điểm. Nàng chắc chắn là mình không được yêu rồi. Trời ơi ! Khi cái chắc chắn ấy lùa vào trong tâm tưởng nàng thì cái lỏng lẻo cũng liền lùa theo vào trong các khớp xương. Không hiểu sao, nàng muốn khóc, và lòng nàng lúc ấy cũng đã khóc rồi.

Bực mình, nàng đóng sầm hai cánh cửa sổ. Nàng vừa đóng xong thì cái gì lại đổp vào phía cửa dưới nhà.

– À, nàng còn mở làm gì nữa. Phải đâu đó là Lễ ném...

Lúc này, Lễ còn nằm gọn lỏn trong

chiếc chăn ấm áp với vợ con, chứ Lễ tội thân gì mà đi mưa gió cho nó khổ cái thân.

Chẳng qua nàng ngu ngốc mà tưởng tượng ra thế, chứ Lễ đời nào yêu nàng đến bỏ được một giấc ngủ, đến đi trong đêm sương rét vì nàng, để mong được gặp mặt nàng.

À, nàng đã ngu như con chó, đã cực kỳ là dại. Nàng đã đi hy sinh biết bao nhiêu cái thiêng liêng ở trong đời cho một người chẳng yêu nàng một tí nào.

Từ nay thì không, không khi nào nàng ngu dại nữa. Nàng phải sống cho bốn phận, cho chồng, con, là những người rất thân yêu nàng.

Phương ngủ thiếp đi lúc nào không biết. Lúc nàng bị hai con gọi dậy thì thấy

thân thể mỗi như dừ, mà miệng thì đắng
chát.

Dậy là nàng nghĩ ngay đến những
việc đã xảy ra ngày hôm qua, nàng bỗng
thấy thất ruột lại. Nàng nghĩ ngay đến
cái sự mình không được yêu, mà mình
đã đi đại khờ hy sinh nhiều quá.

Lúc thay áo cho hai con xong, nàng
ôm lấy chúng :

– Thôi từ nay mẹ chỉ ở nhà với hai
con thôi, chẳng đi đâu cả.

Cái nghĩa xa thăm nằm trong câu ấy,
hai con nàng không hiểu, mừng reo lên :

– Ừ nhé. Chứ cậu đi vắng, mà mẹ đi
đâu thì buồn chết.

Nàng cả quyết :

– Không, mẹ không đi đâu cả. Mẹ

không rời các con một bước.

Rồi mắt sáng quắc, nàng giơ tay lên trời :

– Mợ thể như thế.

Thằng Quốc nhảy lên kéo tay nàng xuống :

– Ô, việc gì mợ phải thế. Nhỡ mợ có việc cần phải đi đâu thì sao. Mợ đi một tí rồi mợ lại về cơ mà.

Phương lắc đầu:

– Chẳng có việc gì cần bằng việc ở nhà để cho các con vui.

Thôi thế là từ này, nàng phải đoạn tuyệt với mối tình tội lỗi để ăn ở lại với chồng, với con. Lúc ấy, nàng hối hận nghĩ đến người chồng đứng đắn đã dốc lòng yêu quý nàng trong bao nhiêu năm mà

bây giờ đây đang lặn lội trong vất vả để gây tương lai cho nàng và các con nàng.

Người chồng tuy không có cái gì cao đẹp và nên thơ để cho nàng tôn thờ, nhưng đã tử tế với nàng biết bao. Chính nàng đã phụ chồng nàng nhiều lắm.

Nàng cần phải ăn ở lại để chuộc tội với chồng nàng, với con nàng. Mà bây giờ còn kịp. Thế cũng đã là khốn nạn nhiều lắm rồi. À, nàng không thể để cho Lễ mê hoặc nàng được nữa. Từ nay thì nàng phải là một người vợ rất trung thành, một người mẹ rất tận tâm.

Và một khi có chồng con rồi, nàng phải sống như thế chứ. À, tại làm sao nàng đã có thể coi thường gia đình nàng, chồng con nàng, danh dự nàng đến như thế được ! Thật nàng đã là một người mẹ khốn kiếp, một người vợ đốn mạt. Chà,

sao nàng lại có thể để cho người ta lừa dối đến như thế được.

✱

Nàng bước chân vào phòng ăn, lòng nặng trĩu một hồi hận. Nhưng cái hồi hận ấy liền đi ngay khi người bếp cầm một chiếc khăn mặt lên và nói:

– Trời ơi! Ông mới đi vắng mà nhà hôm qua đã xem trong nhà có trộm. Bà thử xem, có mất gì không? Con ra quét vườn thì bắt được chiếc khăn mùi soa này, chắc là nó lấy đồ đi rồi nó để rơi.

Phương vô ngay lấy chiếc mùi-soa ấy. Nàng đã hiểu rồi. Nàng còn đang tần ngần nhìn chiếc mùi-soa thì người bếp đã lại nói :

– Con xem vườn thì có vết chân trèo vào, nát cả mấy luống cây. Mà khôn thể thì thôi, nó lại đi giầy tây để cho khỏi lạnh chân. Chắc thằng này là thằng đứng ở ngoài, có thằng ở trong ném ra.

Phương đã hiểu. Lòng nàng bỗng sợ hãi. Trời ơi ! Đêm qua lúc Lễ trèo vào, nếu có người biết. Lúc ấy thì nàng chỉ lo cho tính mệnh của Lễ, chứ nàng chưa nghĩ đến chỗ người ta có thể nghi ngờ cho nàng.

Trời ơi, nàng đã ngờ oan cho Lễ không yêu nàng đến cái chỗ nàng muốn được yêu như thế. Thì hôm qua, chẳng những Lễ đã đi ở ngoài đường trong đêm sương rét mà Lễ còn dám mạo hiểm trèo vào vườn nhà nàng, để mong được gặp mặt nàng.

Thì ra, những hòn đá cuội ném lên

cửa sổ nhà nàng tối hôm qua, chính là Lễ ném. Nhưng tại làm sao nàng mở cửa thì lại không nhìn thấy. Có phải ít nhất, Lễ cũng được trông thấy mặt nàng, có phải ít nhất chàng cũng được an ủi biết bao nhiêu không ? Lúc ấy nàng thấy thương rộn lên vì Lễ rét, và nàng buốt ruột nghĩ đến cái buồn của Lễ. Nàng vội vàng bảo người bếp :

– Khăn mặt này là khăn mặt của ông đấy, chắc là sáng hôm qua, ông bỏ rơi ra đấy, chứ trộm gì. Tôi ở trên gác, cả đêm có thấy gì đâu.

Người bếp nói bằng một giọng tin tưởng:

– Thế là nó chưa lấy được. Chắc là đêm qua chúng nó mới rình mà chưa lấy được gì. Con xem vết chân trên vườn thì rõ lắm. Để đêm hôm nay con thức, nếu

chúng nó đến nữa thì con đâm cho mỗi đứa một nhát.

Phương thốt nhiên thấy lạnh gáy và tưởng chừng như có ai cấu vào ruột mình:

– Trộm gì, nhà này thì chúng vào làm sao được, chúng còn lạ gì không biết nhà ta có súng. Không phải trộm đâu. Không cần phải thức. Vết chân ở đấy, có lẽ là vết chân của ông.

Hôm qua, lúc tiễn ông đi Saigon, bao nhiêu bạn của ông giãm bữa lên vườn, chú trộm chiếc gì.

– Thừa bà, không. Lúc ông đi rồi, con mới quét vườn cơ mà. Con có thấy vết chân, vết chiếc gì đâu. Chắc là trộm đấy, bà ạ. Tối nay phải đóng cửa ngõ lại cẩn thận mới được. Bây giờ, cánh ăn sương

là chúng nó ghê gớm lắm, chứ không vừa.

Thấy hai con mắt người bếp nhìn chăm chăm vào mình, lúc ấy Phương mới sợ bác bếp nghi, vội nói xuôi:

– Ủ thì tùy đấy. Ông đi vắng thì ở nhà các bác phải trông coi cho cẩn thận.

– Vâng. Ông đi vắng mà xảy ra việc gì thì khi ông về, ông giết chúng con. Con chắc nếu hôm nay mà chúng nó đến rình thì chúng nó phải chết với con. Để con bảo các anh xe thức chờ với con nữa. Chúng nó đã rình đêm qua thì đêm nay, thế nào chúng nó cũng đến nữa.

✱

“Chúng nó thế nào cũng đến nữa” –

Cứ nghĩ đến lời bác bếp mà Phương thấy rợn cả gai ốc.

Nàng nghĩ đến sự nguy hiểm có thể xảy đến cho Lễ. Nàng nghĩ đến ngọn giáo ngắn vẫn gác ở bếp mà nàng chắc thế nào trưa nay, bác bếp cũng sẽ mài sáng loáng.

Lễ đã yêu nàng, nhớ nàng như thế thì chắc đêm nay thế nào Lễ cũng đến không khỏi được.

Chà, nếu Lễ đến trong cái lúc mà bác bếp và thằng xe đang rình. Mắt nàng hoa lên như đã nhìn thấy mũi mác của bác bếp phóng ra trúng vào ngực Lễ. Nàng bỗng rùn cả tay chân.

À, nàng phải làm thế nào để bảo ngay cho Lễ biết, để Lễ đừng đến nữa mới được

Nhưng tìm Lẽ ở đâu bây giờ. Và làm thế nào mà báo cho Lẽ biết được. Nàng không thể viết thư đến nhà Lẽ được. Nhớ Hằng biết thì khốn đốn to. Mà nàng thì nàng không thể để một bút tích gì ở trong tay Lẽ được. Đã bao nhiêu vụ án tình xảy ra chỉ vì những bức thư.

Lúc ấy, nàng vì quá yêu chỉ nghĩ đến có Lẽ thôi, nhưng sau khi đã nghĩ đến Lẽ rồi, nàng lại miên man nghĩ: nếu Lẽ mà chết ở nhà mình trong khi chồng mình đi vắng.

Rồi nhà chức trách điều tra. Người ta sẽ thấy, thấy hết, thấy cái nhà ở phố chùa Vua mà Lẽ đã thuê để dành cho những cuộc hò hẹn, người ta sẽ đem nàng cho đối diện với ông phó Mít, ông phó Mít sẽ nhận được ra nàng.

Chà ! Bao nhiêu mạng người, bao

nhiều sự yên vui của bao nhiêu đời người can hệ ở như nàng. Nàng phải hành động ngay mới được. Chẳng những nàng phải vì Lễ mà hành động, nàng phải vì nàng, vì chồng con nàng mà hành động nữa.

Nhưng làm thế nào mà gặp Lễ. Làm thế nào mà nói cho Lễ biết được ? Hay là nàng cho người mời Lễ lại đây ?

À không thể. Trong khi chồng nàng đi vắng, mời Lễ lại như thế thì Hằng sẽ nghi, còn viết thơ thì chắc chắn là không thể rồi.

*

Thằng Quốc đi học rồi, nàng ngồi phân vân nghĩ chưa biết nên tìm cách nào cho ổn, thì có người nhà mang vào cho nàng một bức thư.

Nhìn thấy nét chữ của Lễ, nàng miệng hỏi chân bước rảo ra cửa :

– Thế nào ? Người mang thư còn đây không ? Nó không đợi lấy giấy trả lời à ?

– Thưa không, không thấy nó nói gì cả.

– Thế bác thử chạy ra đầu đường xem nó có đây không thì gọi nó lại đây tôi bảo.

Trong lúc cấp bách, Phương không còn thể chọn kể được nữa. Nàng định bụng nếu tên người nhà đến thì sẽ dặn y nhắn Lễ xuống chùa Vua. Nhưng bác xe chạy đi một lát rồi chạy về:

– Thưa bà, chẳng tìm thấy anh ta đâu cả.

Phương lại bồn chồn, gắt với bác xe :

– Thì mày chạy quá ra tận đầu phố xem nào. Mày đi có một tí như thế thì làm sao mà thấy được.

Bác xe đi ra, thì nàng cũng đi ra cổng ngóng.

Nàng tạt vào phía vườn nhìn thì nhận rõ những vết giày. Nàng nhắm mắt ước đoán những hành vi của Lễ, lòng đau khổ của Lễ đêm qua, lúc liễu mạng trèo vào đây. Rồi nàng lại mở mắt để nhìn rõ ràng những dấu vết.

Không còn sai được rồi. Lễ vì nàng không xuống, nhớ quá, đi thơ thần cả đêm ở ngoài đường, rồi đứng ngoài cửa nhìn vào nhà nàng để nhớ có thấy nàng thì gọi.

Lễ chờ không thấy, rồi vì yêu quá mới trèo vào trong vườn, đứng kín nhìn lên.

Rồi Lễ lấy cuội ném vào cửa sổ phòng ngủ của nàng. Nhưng tại làm sao, lúc nàng mở cửa ra thì lại không thấy ?

Hay là lúc ấy đã gần về sáng, cái lúc mà Lễ buồn. khổ quá, không chịu được nữa mới liều như thế. Lúc ấy, có lẽ nàng đã mệt, ngủ thiếp đi rồi. Nàng thấy tự trách mình tệ bạc. Rồi khi thấy bác xe lại chỉ về có một mình nàng thấy không thể không mắng:

– Mày chậm như con sên, chẳng được cái việc gì bao giờ cả !

*

Đọc bức thư, Phương rung rung hai hàng nước mắt. Thật là một lời kêu than nào nuốt.

Em Phương yêu quý,

Cả đêm hôm qua lang-thang ở ngoài đường, tôi mới thấu hết cái đau xót và nhục nhã của thằng con trai yêu gái mà không được người ta yêu trả lại.

Nghĩ đến cái nông nổi ngòi còm còm ở chùa Vua chờ em, và sự tôi đi cung cúc nhug một con chó mất chủ ở ngoài đường mưa rét tối hôm qua, tôi nhận thấy tôi ngốc, tôi dại vô cùng.

Càng dại hơn khi tôi thấy nhớ quá, không thể nén nổi lòng, trèo rào vào nhà em lúc ba giờ sáng. Lúc ấy, giá có một tên người nhà nó trông thấy cho tôi một nhát, hay cảnh sát túm được, dẫn tôi về bắt bỏ tù, thì thật thân tôi không đáng một đồng xu.

Thân tôi sở dĩ như thế là vì em đó. Nhưng bây giờ tôi đã hiểu rồi, tôi, tôi không có quyền khinh thân tôi như thế, bởi vì

có ai thiết tha đến thân tôi đâu.

À, mà tôi còn vợ, còn con, còn cả một tương lai rục rĩ đang chờ tôi, tôi tội gì nơi hoài thân, hoại thể tôi cho em là người chẳng thương xót tôi một chút nào cả!

Tôi không thể ngốc như thế được. Hôm qua, lúc mặt trời hừng sáng thì tôi đã hiểu rồi, tôi không thể để tôi chết trong bóng tối như một con chó, chết cho em là một người không có một chút lòng. Thôi, nếu em đã không muốn thì chúng ta vĩnh biệt. Tôi đau, tôi khổ, tôi cắn răng. Ô, người ta ở đời chỉ sợ không biết cắn răng chứ một khi đã biết cắn chặt hai hàm răng lại thì đau khổ nào mà chẳng vượt được.

Tôi sẽ cố quên em như người ta cố quên một ám ảnh nặng nề, tôi cố quên em bởi vì em đã quên tôi như một cái áo rách.

Người chẳng đau khổ tí nào,

LỄ

Phương nhìn những dòng chữ, nhìn luôn thấy cái nét mặt sầu thảm của Lễ khi viết những dòng chữ ấy. Nàng vắng như nghe tiếng Lễ rít lên khi viết : “Người chẳng đau khổ tí nào”. Lễ bảo đoạn tuyệt cùng nàng, nhưng nàng chẳng thấy giận tí nào. Nàng biết Lễ yêu quá nên giận, giận quá nên viết thư như thế. Chứ Lễ thì bao giờ có thể không yêu nàng được, quên nàng được. Mà Lễ giận nàng là phải, Lễ đã liều tính mệnh vì nàng, chứ nàng thì dám liều gì cho Lễ đâu. Nghĩ thế, nàng thấy yêu rộn lên, thương rộn lên, rồi thì nàng từng bừng cái sung sướng được yêu ở trong những lời đoạn tuyệt ấy.

Không, không, nàng phải làm gì cho xứng đáng với tấm lòng Lễ yêu nàng.

Chẳng nghi ngờ gì nữa, nàng gọi thẳng xe để đi, chẳng biết là đi đâu, nhưng nàng cần phải đi.

Con Quận nghe nàng bảo đánh xe lúc ấy mới khóc thét lên :

– Không, mẹ đi đâu, phải cho con đi đấy.

Tiếng khóc của nó, than ôi ! Không làm thức dậy cái tình mẫu-tử, mà chỉ làm thức dậy cái khôn ngoan của người tình nhân. Nàng biết không thể đánh xe nhà đi được vì nếu gặp Lễ thì có mặt thẳng xe đây, ăn làm sao, nói làm sao.

Nàng nghĩ ngay đến chiếc xe Ford mà chồng nàng mới sắm cho nàng. Nàng muốn cho Lễ trông thấy nàng lộng lẫy ở trong chiếc xe ấy. Nàng muốn cho Lễ trông thấy nàng cực đẹp, cực sang.

Nàng hất hàm ra hiệu cho con vú em bế con Quận đi chơi, rồi nàng lên gác trang điểm.

Không lần nào, nàng say sưa tô điểm bằng lần này. Nhìn vào trong gương, nàng như nhìn thấy nụ cười bằng lòng và đôi mắt tôn thờ của Lễ.

Nàng biết trong ruột Lễ đau khổ, Lễ quá phần chỉ mà nói thể thôi, chứ trông thấy mặt nàng thì Lễ lại say mê ngay. Lúc ấy nàng thấy mình không còn có thể từ chối gì được với Lễ cả. Nàng bồi hồi như cảm thấy mình bị cuốn vào trong cái hơi thở nóng hổi của Lễ. Từ đây nàng đã như nhìn rõ thấy cái nét mặt hân hoan của Lễ khi Lễ nhìn thấy nàng.

À, Lễ đã đau đớn nhiều lắm, nàng cần phải an ủi Lễ mới được. Lễ đã lạnh lẽo nhiều lắm rồi, nàng phải đem đến

cho Lễ một chút ấm áp mới được. Lúc ấy thì nàng quên hết tất cả mọi bồn phận. Nàng nghĩ đến gian nhà ở chùa Vua một cách khoái trá.

Nàng sẽ đền bù cho Lễ gấp mười những nỗi xót xa của Lễ cái đêm ngày hôm qua.

*

Nàng đạp ga cho xe chạy. Như lúc xe chạy rồi, nàng mới không biết là đi đâu, và tìm Lễ ở đâu. Nàng cho xe chạy vòng vài phố, rồi nàng đến thẳng ngay nhà Lễ.

Hằng đang ngồi ở cửa hàng nhìn thấy xe nang đỗ, tươi cười chạy ra :

– Chà, chị mới sắm cái xe đẹp quá nhỉ. Trông chị ngồi trên xe, thật lộng lẫy

như bà tiên. Thảo nào tôi thấy các ông ấy ai cũng khen chị.

Câu ấy làm cho Phương chợt dạ, vì thế cho nên nàng không dám hỏi ngay đến Lễ vội.

Ruột nóng như lửa, nàng bước chân vào trong nhà. Nhìn không thấy Lễ, nàng đã thất vọng. Nàng buộc lòng phải ngồi khề khà uống cho hết ấm nước Hằng pha. Sau nàng mới cố làm ra vẻ tự nhiên:

– Anh đâu ấy nhỉ?

Hằng sầm ngay mặt xuống:

– Ấy không biết, vừa mới đi đấy. Tối hôm qua, không biết đi đâu cả ngày, cả đêm. Mãi sáng hôm nay mới về quần áo lấm be lấm bết. Tôi hỏi thì chỉ gắt : Đi đâu thì hỏi làm gì ?

Phương nghe Hằng nói, thấy sốt cả ruột. Và nang thấy không thể ngồi lâu được nữa.

Nàng cáo từ thì Hàng cố giữ lại :

– Thì chị hãy ngồi chơi với em đã nào. Mấy khi lại chơi.

Rồ thân mật :

– Em khổ lắm. Nhà em cứ đi chơi đêm luôn. Chắc độ này nhà em lại mê cô nào.

Và nhìn vào những quần áo và cái mặt phấn tô điểm một cách rất mỹ thuật của Phương :

– Có lẽ rồi em cũng phải bắt chước chị ăn mặc và diện vào mới được. Có thể nào rồi chị dạy em với, nghe không.

Chẳng những Phương chẳng thấy

thương cái cảnh cô đơn của người vợ, nàng cũng không thấy thẹn nữa.

Thương thì nàng cần phải thương người khác hơn, bởi cái người khác ấy khổ vì yêu nàng. Còn thẹn ? Thì lúc này, nàng không có thì giờ.

*

Nàng trả lời mấy câu nhát gừng rồi đi ra. Lên xe, nàng lại không biết đi đâu, tìm đâu, nàng định quay xe về nhà, hy vọng rằng một khi Lễ về nhà biết nàng lại chơi thì thế nào cũng sẽ tìm đến. Nhưng xe vừa nửa đường nàng lại sức nghĩ ra rằng đang trong lúc đau khổ như thế này, Lễ không đời nào chịu về nhà.

Cứ nghĩ đến chỗ đau khổ của Lễ, nàng thấy điên lên. Lúc ấy thì nàng có

thể làm tất cả những việc rồ dại để mua lại sự vui vẻ cho đời Lễ.

Nàng quay xe, cho chạy thẳng xuống chùa Vua. Một linh khiêu bảo cho nàng biết Lễ xuống đây, xuống đây để nghiền ngẫm mỗi tình đau xót của đời mình.

Mặc dầu Lễ khổ sở, nhưng Lễ đã yêu, ít nhất chốn ấy cũng nhắc nhở cho Lễ nhiều kỷ niệm êm ái, mặc dầu là nhắc nhở để mà đau thêm, khổ thêm.

Nàng dẫn ga như bay. Đến phố Huế thì nàng gặp bà Phán Vinh cũng đi xe nhà đi xuôi, nhưng nàng cũng lơ đi như là không nghe thấy, mặc dầu bà Phán Vinh gọi.

Xe đã quặt vào đường chùa Vua, nàng mới sực nghĩ ra rằng bà Phán Vinh rất có thể cũng xuống đây, rồi nhìn thấy xe nàng để ở trước cửa nhà Lễ.

Nàng vội vàng hãm xe lại rồi cho lùi ra, nhưng vừa lùi ra được chừng năm bảy thước, nàng lái xe thấy rằng như thế thì nàng hèn lắm, không xứng đáng một chút nào với cái tình yêu của Lễ. Nàng lại cho xe chạy thẳng đến đỗ ở trước cửa chiếc nhà Lễ thuê.

Nàng nhìn chiếc cửa sổ, chỉ lo Lễ không có đấy.

Xe nàng đỗ, một tụi người xúm đến xem, nàng cũng chẳng để ý.

✱

Nàng đến thẳng cửa nhà, hồi hộp gõ cửa. Ông Phó Mít chạy ra mở thấy nàng, mừng rỡ :

– Trời ơi, bà, hôm qua ông con chờ bà suốt ngày, không thấy bà lại.

Nàng hấp tấp hỏi :

– Thế bây giờ ông đâu ?

Ông Phó Mít trở vào phía buồng. Nàng chạy vội vào. Lễ mặt đỏ như gấc còn mặc nguyên cả quần áo đang nằm thêm thiếp ngủ ở trên giường. Lễ cứ thêm thiếp chẳng trả lời. Thấy mùi rượu nồng nặc, nàng quay lại hỏi ông Phó Mít.

– Ông làm sao đấy ?

– Không, ông con không làm sao cả. Ông con đến đây từ sớm, ông con uống không biết bao nhiêu là rượu, thế thôi. Ông con uống nhiều lắm, con can thế nào cũng không được. Lúc ông con mới đến đây, ông con định phá cho nát cái nhà này, con phải lạy ông con mãi, ông con mới thôi.

Rồi nhìn một cách dò hỏi vào mắt Phương :

– Không biết ông con làm sao mà hình như khổ sở lắm. Luôn luôn, ông con kêu chết. Cả ngày hôm qua ông con như điên, như cuồng lên.

Phong nhìn Lễ rồi òa khóc.

*

Bà Phán Vinh đến nhà Phương trong một buổi chiều giữa giờ ăn. Theo như lời dặn, người nhà bảo Phương đi vắng.

Bà liền bảo tên người nhà :

– Tôi biết bà có nhà. Bác cứ vào bảo với bà tôi có một việc lành muốn thưa với bà, chứ không phải việc dữ đâu. Bác cứ bảo thế thì tự khắc là bà tiếp tôi.

Nghe tên người nhà nói, Phương choáng hồn. Phương nhớ đến việc mình gặp bà Phán Vinh mười hôm trước đây, nhớ đến cái hôm say sưa mà mình để ô-tô của mình ở trước cửa chỗ hò hẹn.

Mấy hôm sau liền, nàng đến thì hình như nàng thoáng thấy xe của bạn đi qua, nàng nghi ngờ thế, nàng hỏi Lễ thì Lễ cứ nhất định là không phải. Trong lúc mê ly, Phương cũng quên đi và không để ý đến nữa. Nay vụt thấy tên người nhà nói như thế và sự bà Phán Vinh cứ nhất định đòi vào cho kỳ được, nàng thấy nao nao khắc khoải.

Không làm sao được, và cũng muốn biết cái nguy từ đâu đến, nàng bảo tên người nhà :

– Thế bác ra bảo mời bà vào đây.

Bà Phán Vinh vào với một vẻ mặt tươi cười, với một cái nhìn ý nghĩa, với những lời nói nửa mỡ, nửa nạc nó mở ra ở trước mặt nàng cả một cái vực sâu thẳm và tối om :

– Gớm, chồng đi vắng, định thủ tiết với chồng hay sao mà cấm cung đấy. Nhưng người ta là đàn bà thì việc gì phải tránh người ta.

Rồi bà lả :

– Khiếp, độ này diện thế, tậu chiếc ô-tô sang thế ? Cả phố chùa Vua ai trông thấy cũng phải lác cả mắt.

Và vỗ vai Phương, làm hình như quên những lời nói trước :

– À, thế nào, độ này có mạnh khỏe không ? Gớm đã lâu không gặp, nhớ nhớ là. Chị tề lắm.

Phương đã chín cả ruột, phải miễn cưỡng trả lời :

– Tệ gì. Độ này nhà bận việc, nên sợ chuyện không được lâu, chẳng muốn tiếp ai.

Bà Phán Vinh mở to hai mắt, rồi cười tí :

– Bận việc ? Đẳng ấy bận việc gì ? Thôi tớ biết rồi.

Cúi xuống cạnh tai Phương :

– Nhớ chồng có phải không? Ở nhà để nghĩ đến chồng có phải không ?

Ngừng ngay lên với một vẻ mặt nghiêm trang :

– Có phải đẳng ấy bận thì tớ cũng không ám đẳng ấy lâu. Đi qua, nhân tiện tạt vào đẳng ấy để hỏi xem đẳng ấy đã

nói hộ với thằng cha Lễ cái việc mua sắt
giùm cho tớ chưa ?

✱

Với những câu nói bóng gió, với cái
nét mặt của Bà Phán Vinh, Phương đã
biết ngay rằng bạn đã nắm ở trong tay
cái điều bí mật của đời mình. Nàng thấy
lạnh toát cả chân tay, sống dở, chết dở,
nàng trả lời:

– Từ hôm ấy, tôi có gặp anh ấy đâu
mà nói hộ được.

Bà Phán Vinh làm ra vẻ kinh ngạc,
cái thứ kinh ngạc nó buộc chết người ta
vào một điều gì:

– Chị không gặp, tôi cứ tưởng chị
gặp luôn luôn đấy chứ.

Vừa nói, bà vừa nhìn Phương bằng cái nhìn nó có cái nghĩa : “Thôi tôi biết cả rồi !”

Phương có cái cảm tưởng như mình phát điên dưới cái nhìn ấy, nàng ấp úng mãi :

– À, có gặp, nhưng gặp cái hôm anh ấy đến đây ăn tiệc cùng với anh chị và hôm anh ấy tiễn nhà tôi đi. Nhưng hôm ấy, thì ai nói được.

– Thế à ?

Rồi bà Phán Vinh vùng hỏi:

– À, tôi nghe người ta nói anh Lễ cố hết sức “vận động” và điều đình để cho anh nhà đi Saigon có phải không ? Không, anh Lễ tôi biết, anh ấy tính việc giỏi lắm.

Phương có cái cảm tưởng như một cái thiêng. liêng gì của lòng mình vừa bị người ta giày xéo. Dù nàng không yêu chồng, và nàng đã phản chồng, nhưng cái danh dự của Giao là thứ mà không ai có thể ngờ được. Nàng vùng dậy vì tức giận, quên cả khôn ngoan :

– Chị nghe chi những lời đồn của thiên hạ, chúng nó rồi mồm không biết làm gì, chỉ nói nhảm. Nhà tôi đi về việc gạo và việc chè của nhà tôi, nhân tiện anh Lễ gửi bán giúp hộ ít hàng, chứ nhà tôi thì còn phải nhờ ai giúp đỡ.

Bà Phán Vinh biết trong lúc ấy mà già néo thì đứt dây, liền ôn tồn, nhưng ôn tồn cái thứ ôn tồn nó dẻo như thép mà quất vút lên người ta mạnh hơn gân bò:

– A, tôi biết chứ, tôi biết anh nhà lắm

lắm chứ, tôi chơi với anh chị đã lâu, tôi còn lạ gì. Thiên hạ nó nói thì mặc chúng nó chứ.

Rồi vùng trở mặt, nhưng vẫn ngọt như không, ngọt cái thứ ngọt nó dìm chết những con ruồi đã vô phúc sa vào liễn mật:

– Tuy thế, nhưng ở đời này không có lửa thì không có khói. Thiên hạ tuy thế họ cũng khôn lắm, có cái gì giấu được họ lâu đâu. Thì đằng nào anh cũng bán họ hàng cho anh Lễ, thế nghĩa là cũng dây vướng vào với anh Lễ.

Phương tự biết mình không thể địch được với một kẻ thù đã cầm nắm được cái bí mật ghê gớm của đời mình. Nàng giận sôi lên có thể giết ngay được bà Phán Vinh, nàng cũng giết ngay. Nhưng nàng vẫn phải dịu giọng :

– À, thì chỉ bán hộ ít hàng thế thôi.

Bây giờ, nàg chỉ muốn biết bà Phán Vinh định đến đây làm gì mình :

– A, thế chị chỉ định nhờ tôi có độc một việc ấy thôi có phải không ?

Bà Phán Vinh thấy Phương đã chịu thua mình, không tấn công nữa, nhưng bà cũng chưa trả lời câu hỏi Phương vội. Bà thấy phải làm cho Phương yên lòng đã, bởi bà biết sự khai chiến công khai chỉ là một việc cùnq bất đắc dĩ đối với một kẻ giàu lòng danh dự như Phương,

Bà biết luôn được cả cái khôn ngoan : giặc cũng không nên đuổi. Đuổi thì nó quay lại, quay lại thì hỏng cả. Bà chỉ cốt lợi dụng tình thế để được việc cho mình thôi mà.

– Tôi nghe người nói thế, tôi phản

đối họ ngay. Chỗ chị em, tôi hiểu chị, hiểu anh, tôi có cái bốn phận phải bênh vực anh chị, bênh vực anh chị mà đi về hòa với bọn ghen ghét nói nhảm thì còn trời đất nào nữa. Chẳng qua họ nói thì tôi cũng nhắc lại cho chị biết thế thôi, để chị... để phòng.

Sau khi đã chắc rằng mình đắc thắng rồi, và từ này, mình muốn gì, Phương cũng phải nghe, bà ngồi xuống cạnh năm bàn tay lạnh giá của Phương :

– Chị nên tin ở cái bụng tôi ở với chị. Từ nay hễ tôi nghe đứa nào nó nói xấu chị, tôi vạc mặt nó ra.

Nhưng lại sợ lỏng thùng thì con thú nó chạy mất :

– À, sự chị từ khách trong khi anh đi vắng, làm cho thiên hạ dị nghị nhiều lắm đấy.

Phương vừa cau mày, nhưng chưa kịp nói thì bà Phán Vinh lại làm cái bộ thân như không:

- À, chúng nó nói nhảm, nói nhí, chị hơi đầu mà đề ý. Nhưng tuy thế, mình không phải sống một mình, mình cũng phải để ý đến cái dư luận một chút. Bạn bè của mình họ quý mình, họ mới lại, tiếp họ vài câu, mất gì đâu.

Rồi đứng dậy tát yêu vào má con Quận :

- Mợ cháu là cứ hay khác tính, nhưng chỉ có bác biết thôi, chỉ có bác mới ở cho vừa lòng mợ cháu thôi. Thiên hạ thì người ta biết đâu. Cứ thấy khác là người ta giận.

Cởi đôi găng tay và chiếc khăn choàng, làm ra bộ thân mật:

– À, thế nào, có cà phê cho uống với.
Ăn cơm với cá lợm cả giọng làm sao chứ.

*

Phương đã kinh tởm và khinh ghét bà Phán Vinh lắm rồi, nhưng nàng biết đó là một kẻ thù nguy hiểm, và bà biết bà Phán Vinh có thể làm được tất cả, nên nàng phải buộc lòng vồn vã:

– Ủ, ở đây uống cà phê. Có bánh ngon lắm đấy. Rồi hôm nào gặp anh Lễ, tôi sẽ hỏi mua hộ cho chị.

– Hôm nào gặp thì lâu quá. Nhớ anh ấy bán cho người ta mất, mai chị lại nhà anh ấy nói hộ cho tôi đi.

– Nhưng từ hôm ấy đến hôm nay.... anh ấy đã bán cho ai chưa chứ?

Bà Phán Vinh nhả nọc:

– Tôi đã hỏi dò người ta rồi. Cũng có mấy người đến hỏi mua đấy. Nhưng cái anh phải gió ấy độ này cũng bận những công việc gì ấy, có ai gặp mặt được đâu.

Và lỏng ngay tay trái :

– Thôi, mai chịu khó... cất công đi hộ đẳng này một chút. Làm mấy cái nhà thiếu sắt, mà mua không có, đến nguy mất.

– Nhưng chị cần dùng độ bao nhiêu và những thứ gì?

Bà Phán Vinh mở ví đưa ra một tờ giấy:

– Đây chị cứ đưa cái này cho anh ấy, những thứ này, anh ấy có cả. Mà anh ấy thì chưa dùng đến.

– Độ bao nhiêu tiền ?

Bà Phán Vinh vớ chiếc gang :

– Chả mấy, độ dăm nghìn thôi.

– Nhiều thế cơ à ? Hôm nọ chị bảo với tôi mua ít thôi mà. Bây giờ mua nhiều thế này, sợ anh ấy không bán thì biết đâu,

– Tôi phải làm ba cái nhà, lại còn chữa lên hai tầng cái ở trong trại. Vì biết thế, nên mới phải nhờ chị. Chị nói hộ một tiếng thì gì mà anh ấy chả bằng lòng. Anh ấy nể... chị và anh ở đây lắm, anh ấy còn lấy vốn tôi là khác, một khi chị giới thiệu. Hôm nọ, tôi đã hỏi anh ấy, anh ấy cứ nhất định không, vì thế nên mới phải nhờ chị, chứ không ai muốn phiền chị làm gì.

Phương ngẫm nghĩ một lát :

– Thôi thế này nhé. Tôi nói hộ rồi thì chị đến anh ấy, chứ tôi biết giá cả làm sao.

– Ấy, chị nói thế nào ? Chị phải nói hộ tôi một cách thiết tha, chứ nói trượt đi thì rồi anh ấy gặp tôi, anh ấy lại thoái thác.

Và nhìn Phương bằng một cái nhìn đe dọa :

– Như thế thì nào có ích gì đâu. Công việc lại... đâu vào đấy, thế thôi. Chả hóa ra... chị chẳng giúp tôi được việc gì cả à?

Phương hiểu cái nhìn ấy :

– Thì tôi cứ nói sao cho anh ấy bằng lòng bán cho chị, và bán rẻ thì thôi, chứ gì.

PHẦN THỨ TƯ

Trong mười hôm nay, lần này là lần đầu tiên Phương nghĩ đến sự đi tới chỗ hẹn hò lấy làm ngại. Nàng ngại bởi vì nàng biết sự bí mật của mình đã vỡ lở, đã có một người thứ ba biết.

Một người thứ ba biết. Nàng rung mình. Mà cái người thứ ba ấy đang lợi dụng cái bí mật ấy để trục lợi, để lung lạc mình trong sự kinh doanh của y.

Trong mười hôm nay, ngày nào nàng

cũng đến chỗ hẹn hò với biết bao nhiêu khoái cảm, mà cái hôm đầu nàng ở cho tận đến bảy giờ tối ở đấy, nàng ăn bữa cơm trưa theo như sự ước muốn của Lễ, để đền bù cho cái đau khổ của Lễ.

Tối hôm ấy, nàng về, cả nhà ngơ ngác, ngơ ngác nhất là hai con nàng. Nghe nói hai con chờ nàng đến tận một giờ trưa, và chúng đã khóc hết nước mắt, nàng hối hận lắm. Nhưng hối hận mà nàng vẫn lại đi, vì hôm qua, nàng đã trót hẹn với Lễ. Nàng không thể đề cho Lễ khô sở một lần nữa. Nàng lấy có xe bị hỏng ở bên Gia Lâm không thể về được để che lấp cái tội lỗi của mình.

Cái lúc nàng về, hai con nàng trông thấy nàng vui mừng rú lên. Chà, cái mừng của chúng, cái rú của chúng làm cho nàng nhận thấy cái tội của mình to lớn đến thế nào ! Nhưng liền lúc đó,

nàng cũng nghĩ luôn ngay đến cái buồn ghê gớm của Lễ.

Nàng, nàng không thể để cho Lễ buồn một lần nữa, vì nàng biết Lễ yêu nàng như không ai được yêu ở trên đời. Hôm nay, Lễ đã khóc hết nước mắt ở trong lòng nàng. Đã có lần, cái ý nghĩ tự tử lớn vốn ở trong đầu Lễ trong cái đêm sương rét lang thang ở ngoài đường. Lễ thủ như thế, nàng tin ngay.

Mà cho dù Lễ có không tự tử thì cái buồn của Lễ cũng phải ghê gớm lắm cho nên Lễ mới phải nghĩ đến sự tự tử.

Nàng hối hận, nàng thương hai con mà nàng cứ đi là bởi chính nàng cũng bị cái hoan lạc, cái sung sướng được yêu thôi miên.

Điều này nói ra thì nó khí thấp hèn,

nhưng nói thế, bởi vì nó thế. Và đã là loài người thì ai cũng thế.

Hôm nay, biết chắc rằng chồng đi vắng, không bị cái sợ hãi ghê gớm ám ảnh, nàng đã được bình tĩnh mà hưởng cuộc vui, Phương chỉ lại thêm vào đấy tấm lòng muốn đền bù cho Lễ, thêm vào đấy cái cảm. tưởng mình được yêu một cách tuyệt đối.

✱

Lễ ngờ ý muốn được sống với nàng một ngày, chỉ một ngày thôi. Lễ mặt buồn như rĩ và cũng sáng như gương yêu cầu nàng điều đó, nàng từ chối làm sao được. À, chẳng qua, các con nàng khóc một chút, nhưng giả dụ nàng đi chơi mà xe chết ở đường thật thì sao ?

Trong một lúc lòng yêu bốc lên đến cực điểm nàng đề cái bốn phận làm mẹ xuống. Và thì kia, nàng đã liều đến cú để chiếc xe ở ngoài cửa. Trong thâm tâm thì nàng tự nhủ nếu nàng không như thế thì nàng không xứng đáng với cái tình yêu của Lễ: nàng đến đây với cái ý tưởng sẽ đền bù cho Lễ cơ mà.

Mà yêu nếu không liều một tí, không hy sinh một tí, thì sao gọi là yêu được ?

Đó chẳng qua là trong lúc yêu đương bông bột, nàng tự nhủ mình như thế, nhưng sở dĩ nàng tự nhủ như thế là vì nàng biết ngay bây giờ không có sự nguy hiểm nó lớn vờn ở quanh nàng. Chồng nàng trong khi đi Saigon đã đem theo sự nguy hiểm ấy đi.

Vì chắc chắn không bị trừng phạt, nàng mới yên lòng mà rạo rức trong cái

tình yêu Lễ vừa mang đến cho nàng bằng những tang chứng chắc chắn.

Hôm sau nàng đến, rồi hôm nào nàng cũng đến, nhưng Lễ giữ nàng ở lại cả ngày, nàng không ở nữa. Hình ảnh của các con nàng ngơ ngác mong nàng và lúi thủi ngồi ăn một mình là một sức mạnh ghê gớm nó làm cho nàng kiên lòng được trước sự kéo nài của Lễ.

Hoặc buổi sáng, hoặc buổi chiều, nàng chỉ đến vài giờ thôi. Phút say sữa qua đi, nàng đã không dám đi ô-tô xuống nữa rồi. Và nàng đã lại bắt đầu sợ người ta dị nghị. Mỗi ngày nàng đến bằng một con đường khác nhau, lúc về nàng cũng lại về bởi những con đường khác nhau.

Lần này nàng thấy ngại, ngại bởi vì nàng biết sự bí mật của đời nàng bị bại lộ. Một người thứ ba biết thì thế nào một

người thứ tư chả biết. Và “con mẹ” Phán Vinh thế nào chả hỏi chuyện với chồng, rồi chồng y thế nào chả đi nói chuyện với những người khác.

Nghĩ thế, rồi nàng tưởng chừng như cả Hà Nội biết chuyện mình. Và cả Hà Nội biết chuyện thì cái người... biết sau nhất thế nào rồi chẳng biết.

Nghĩ đến sự chồng một ngày kia có thể biết, nang vụt thấy một cái gì như nước đá cắn vào ruột. Nhưng biết làm thế nào. Nàng tự nhủ phải bảo Lễ quên đi, đoạn tuyệt đi. Nhưng vừa nghĩ quyết định thế, nàng thấy một cái gì như cái chết kéo đến tâm hồn.

Nhưng sâu khổ đến đâu thì cũng phải quyết định như thế, bởi đường cong thì nó cùng, mà cái kim trong bọc thế nào rồi nó cũng phải lòi ra. Nếu không gan

như thế thì cái nguy cơ không thể nào tránh được.

Yêu Lễ thì yêu thật, nhưng bỏ chồng con thì nàng không thể, không thể. Đến cái lúc mà nàng như nhìn rõ thấy nỗi hiểm nghèo ở trước mặt, nàng mới nghĩ đến điều này một cách thiết tha. À, giá trước kia, lúc Lễ mới bắt đầu yêu nàng, và nàng mới cảm thấy quý Lễ, nàng nghĩ ngay đến cái điều này một cách rõ rệt như thế thì không, nàng đã không bước lên cái dốc trơn của tình ái, nó đưa người ta không biết tới đâu. Khổ chưa, lúc ấy nàng chỉ nghĩ tới điều này như một cái gì xa lắm không bao giờ đến được, cũng như loài người nghĩ đến cái chết vậy thôi.

Nhưng thôi, thôi, quay về chỉ những kỷ niệm cũ nó chỉ có độc một cái đức quấy rối lòng và gây ra những lo sợ, và gây ra những hối hận vô ích. Cái bây giờ

là nàng phải tính đến việc cần kíp. Nếu nàng không làm cho “con mẹ” Phán Vinh bằng lòng thì nó rất có thể nói bung lên sự bí mật của nàng, nó rất có thể viết thư nặc danh cho chồng nàng.

Trời ơi ! Sao từ xưa tới nay, nàng lại có thể chơi với nó, chơi thân với nó là khác. Thì ra trước kia, nàng ham vui, nàng chỉ chọn những bạn có thể đem đến cuộc vui cho nàng, chứ nàng không biết tìm những bạn tâm tình.

Nhưng thôi, nhắc chi tới chuyện cũ cho nó náo lòng ra. Phải tính ngay tới chuyện cần kíp. Không phải một khi nàng đã làm cho “con mẹ” Phán Vinh nó bằng lòng trong việc này rồi thì nó có thôi không, hay nó cứ đi lợi dụng mình mãi.

Nàng giật mình khi nghĩ tới nếu “con

mẹ” Phán Vinh có lợi dụng nàng cũng cứ phải để yên cho nó lợi dụng.

A, không thể, không thể. Nàng phải bàn với Lễ cách gì để khóa mồm nó mới được.

✱

Nàng vừa cầm cái xác toan đi, thì thằng Quốc vội vàng nắm nàng lại:

– Hôm nay, mẹ cũng “lại” đi ư ?
Hôm nay Chúa nhật con được nghỉ, mẹ không ở nhà chơi với con ư ?

Tiếng “lại” gieo ngay vào tâm hồn nàng một hoang mang. Thì ra các con nàng đã nhận thấy sự năng đi của nàng. Nàng chưa biết trả lời ra sao thì nó đã lại nói bằng một giọng trách móc, nó hàm

chứa với biết bao nhiêu yêu đương:

– Sao mợ bảo cậu đi Saigon thì mợ ở nhà chơi suốt ngày với con cơ mà ?

Nàng không có can đảm đi nữa, nàng không có can đảm khước từ cái tiếng gọi triu mến của con nàng. Thôi đành, chờ chốc nữa, nó ngủ trưa, rồi nàng đi, nàng đặt chiếc ví đầm xuống bàn:

– Thôi có tí việc, nhưng me chả đi nữa.

Quận ôm lấy nàng và hôn vào bụng nàng :

– Ủ, mợ ở nhà nhé, mợ đi vắng nhà buồn lắm.

Ruột nàng đã rối lên, nàng không có đâu thì giờ mà nghĩ đến sự đau xót của câu ấy. Nàng chỉ định tìm cách làm

thế nào cho chúng nó ngủ. Nhưng quái, hôm nay sao chúng nó chẳng ngủ. Và thằng bé hình như cảm thấy cái tư tưởng thâm kín của nàng, cứ xoắn lấy nàng, chẳng rời ra một bước. Nó hình như chỉ sợ nàng đi mất.

Mọi hôm, cứ cơm trưa xong, chơi một tí là chúng nó đòi đi ngủ, mà nay thì đã quá một giờ rồi. Mà Lễ thì chờ nàng quyết là từ sáng kia rồi. Mà tối nay thì thế nào “con mẹ” Phán Vinh cũng lại hỏi tin tức đấy.

Nàng không làm sao được, phải buộc lòng nói với các con

– Thôi các con đi ngủ đi chứ, bây giờ chưa ngủ ư ?

Thằng Quốc mồm muốn mếu:

– Đi ngủ để mợ đi ấy ư ?

Có con vú em đứng đấy, nàng thấy thẹn :

– Không, mợ không đi đâu, con ngủ đi. Mợ ngồi đan ở cạnh các con.

– Ừ, thế thì con ngủ.

Ruột rối như mớ bòng bong, nàng phải miễn cưỡng cầm chiếc que đan, nhưng nào nàng có nghĩ đến đan. Nàng chỉ liếc nhìn về phía giường, xem các con nàng ngủ chưa ?

Thấy chúng nó nhắm mắt và hình như thở đã đều đều, nàng se-sẽ đặt que đan nhẹ nhẹ đứng dậy rồi rón rén ra cửa.

Nhưng nàng vừa mới nắm tay vào cánh cửa thì thằng Quốc đã vùng dậy khóc to :

– Kia, đấy mợ đi đấy.

Thì ra thằng bé sợ mợ nó đi, nên cứ phấp phồng không ngủ. Nó chỉ giả vờ nhắm mắt thôi.

Lúc này thì nàng không thể... như nhược được với con nữa rồi, việc cấp bách lắm rồi, Lễ nóng ruột chờ nàng đã lâu lắm rồi.

Nàng quay phắt ngay lại, nghiêm sắc mặt:

– Ngủ đi, mợ đi một phút, mợ về. Con nhà lớn rồi, không có thể hư như thế. Vú em đâu trông cho chúng nó ngủ. Đừng thế, hư nào.

Mắng xong, nàng rảo cẳng đi, tưởng chừng như bị đuổi theo bởi cái tiếng hư mà nàng vừa mắng con nàng.

Lễ trông thấy nàng, trách ngay:

– Trời ôi, anh chờ em lâu quá. Em làm gì mà chậm thế.

Rồi tới khi cầm tới tay nàng, thấy lạnh giá, Lễ hoảng hốt :

– Kìa, em làm sao thế, em làm sao mà buồn thế ?

Nàng ngồi lả xuống đi-văng không nói, Lễ càng cuống quýt :

– Ô hay, em định giết anh hay sao đấy?

Tiếng kêu than chân thành quá, khiến cho lòng Phương đã giá buốt lại tưởng chừng như được nóng lại. Nàng nói trong một hơi thở nhẹ và như bị đứt từng quãng:

– Sự chúng mình yêu nhau có người biết rồi đấy. Em vừa mới gặp “con mẹ” Phán Vinh ở dốc hàng Gà.

Lễ giật mình và sửng sốt :

– Sao lại có thể thế được, chúng ta kín như bưng thế này. Chị Phán Vinh làm sao ?

Phương nhìn Lễ :

– Hẳn biết đấy. Hẳn biết bởi vì hôm nọ, em để xe em suốt ngày tại đây.

Thấy vẻ mặt tái ngắt của Phương, Lễ xét thấy mình cần phải can đảm và bình tĩnh và nếu chàng có sợ thì cũng chỉ là vì người yêu mà sợ thôi:

– Sao chị Phán Vinh lại có thể biết được ? Chị ấy rình chúng mình à ? Mà làm sao chị ấy biết được mà rình ?

– Những hôm đi qua đây, thật là hấn đấy. Hấn biết thật rồi đấy.

Rồi Phương kể lại câu chuyện tối hôm qua cho Lễ nghe.

– Lúc này, chị ấy gặp em chị ấy bảo : “Có xuống đấy, nhớ nói hộ nhé”. Thế là chị ấy biết đích rồi còn gì. Trước em cũng tưởng chị ấy dè chừng bắt bóng không thôi, nhưng bây giờ chắc chắn rồi.

Lúc này, Lễ không nhúc nhích và cũng chẳng nói. năg gì, nhưng nhìn thấy màu da biến từ đỏ sang tái nhợt, và con mắt sáng quắc lên, Phương biết Lễ quyết định một cái gì ghê gớm. Nàng rùng mình nắm lấy cánh tay Lễ :

– Nhưng em hỏi thật anh, trước kia anh có trêu hấn không ?

Nét mặt Lễ đang cau có bỗng rã ra.
Chàng nắm chặt lấy hai tay người yêu :

– Ô, sao em có thể ngờ cho anh một điều như thế ? Với con người ấy, anh yêu làm sao được. Cái thú tâm tính như thế làm sao có thể có đủ hồn để rung lên với hồn anh.

– Nhưng sao em nghe thấy Hằng bảo thế ?

– Nó thì nghi cho cả trời. Điều này thì có, trước kia chị ấy cũng chấp chơi anh, nhưng anh yêu làm sao được một người thấp kém như thế. Anh nhìn ngay thấy cái chỗ vật chất dơ bẩn và cái chủ tâm trục lợi của nó ngay. Chính nó cũng chấp chơi cả anh Giao nữa, anh Giao nói với anh như thế. Anh Giao không tẩy nó thẳng cánh như anh, nhưng anh ấy cứ nghiêm như ông thần, thành ra sau

nó chán. À ra bây giờ nó định lợi dụng chúng mình ?

✱

Lễ đi đi lại lại ở trong gian buồng như một con hổ bị giam, một lúc lâu, rồi vùng quay lại :

– Nó là một con rắn, phải giẫm bẹp đầu nó mới được. Anh đã có cách, chứ không thể để như thế này được. Phải quyết liệt với nó mới được. Anh ấy à ? Anh xẻo tai nó, nếu nó dám...

Phương sợ hãi vội vàng nắm lấy cánh tay Lễ :

– Ấy mình, mình đừng thế, mình đừng bạo động mà nhỡ tiếng tăm vỡ lẽ bung ra thì em chết mất, em không thể

đến với mình được nữa đâu. Thôi dăm ba nghìn đồng bạc sắt bán cho nó, có thua thiệt là bao nhiêu, mình thương em là hết.

Lễ đỡ lấy Phương nói bằng một giọng quả cảm nó làm cho Phương sung sướng biết bao, sung sướng cơ hồ quên hết các nguy cơ nó đang chờ mình, quên cả hai con bây giờ đang mong ngóng mình ở nhà:

– Ô, đâu có phải vấn đề tiền tài, anh có mất hết cơ nghiệp đi cho sự yên vui của đời em, anh cũng bằng lòng nữa là. Vài bốn nghìn bạc xứng đâu với những cái em đã hy sinh cho anh, với đâu tấm lòng em thương anh. Không, không phải vấn đề tiền tài. Vài bốn nghìn bạc sắt, anh cho không nó cũng được nữa là. Nhưng anh muốn trị nó để cho nó từ không dám đe dọa em nữa, anh muốn cắt đi cho em

một ám ảnh nặng nề. Chà, anh yêu em mà tưởng tượng có một người đe dọa được em, tưởng tượng đến sự em phải canh cánh bên lòng vì nó thì anh sống làm sao được. Không, em cứ để mặc anh, anh đã có cách. Đối với những đứa khốn nạn như nó, không thể dùng cách ngọt nhạt được. Được đằng chân rồi lân đằng đầu.

Phương xua tay :

– Thôi, thôi đừng, Giao sắp về đến nơi rồi. Hãy để cho qua việc này, không nhớ một cái, hẳn rất có thể vì bức tức trả thù viết thư nặc danh cho Giao. Giao về, chúng ta hãy xa nhau trong một thời hạn rất lâu đã. Rồi thì mình muốn làm gì thì hãy làm.

Lễ nhàn mặt :

– Anh yêu em như thế này, mà phải xa em lâu thì anh sống làm sao được. Thôi em ạ hay là chúng ta liêu... em bỏ Giao đi, anh cũng bỏ Hằng đi... thế này nó khổ sở cho nhau lắm.

Phương hai mắt mở to vì kinh hãi, mà miệng thì há hốc không nói được một câu nào.

Lẽ trông thấy thế vội vàng ôm lấy nàng:

– Thôi em không muốn thế thì thôi, anh lạy em. Thôi thì bao nhiêu ý muốn của em, anh xin chiều, anh xin nhắm mắt chiều theo.

✱

Một lúc lâu, Phương mới lại hôn :

– Từ giờ mình đừng có nói như thế nữa. Chúng ta thế này cũng là nặng tội lắm rồi. Giao đã làm gì em, Hằng đã làm gì mình ?

Lễ cúi đầu :

– Chúng ta chỉ có... một tội là không yêu họ được thôi.

– À, nhưng họ yêu chúng ta ?

– Nhưng chúng ta không yêu được họ, thì cái tình yêu của họ chỉ làm cho chúng ta khổ mà thôi.

– Trời ơi ! Anh đừng nói thế. Em như thế này cũng đã là lỗi đạo với Giao lắm rồi. Em còn thế nào... Giao yêu em lắm. Nếu có thế nào thì tức là em giết Giao. Và con chúng ta đã làm gì chúng ta. Không, không, từ giờ em cấm anh không được nghĩ đến cái chuyện ấy nữa.

Em yêu anh, yêu lắm, nhưng bỏ Giao, bỏ con em thì thà em chết. Anh nên nhớ thế. Và anh phải tìm hết cách để che chở cho sự yên vui của gia đình em, che chở cho cái tình yêu của chúng ta. Và chỉ có thể bằng cách ấy.

Nghe những lời kiên quyết của Phương, Lễ biết mình đã đi quá :

– Thì vâng, em muốn thế nào anh cũng xin vâng. Anh chỉ chiều ý em thôi.

– Thế mai em bảo y đến thì anh bằng lòng bán cho y nhé.

– Được rồi, anh chỉ sợ bán cho y rồi y lại lợi dụng chúng ta trong những việc khác. Nhưng điều ấy cũng không cần. Tiền tài thì có nghĩa gì đối với tình của chúng ta. Anh chỉ lo chúng ta để cho y trục lợi mà y vẫn cứ đi nói... xấu chúng ta, và đi lan truyền cái điều...

– Mình đã cho y lợi thì thôi, chứ khi nào y lại còn thế nữa. Thế thì đâu còn là giống người. Em chắc là y không đến nỗi thế.

Lẽ nhìn người yêu rồi chậm rãi:

– Em ở vào một tình thế đặc biệt không biết đến cái chỗ thấp hèn và đều giả của loài người đầy thôi. Anh lăn lộn bao nhiêu năm, anh lạ gì. Anh Giao cũng biết cả đấy. Vì em được che chở và em không phải cọ sát với họ, nên em không biết đầy thôi. Em có thể ngờ điều này không : Có những kẻ suốt đời họ phải nhờ mình, rồi mình ra thì họ túng thiếu, ấy thế mà thường ngày ăn cơm mình, tiêu tiền mình mà họ vẫn mong cho mình bị phá sản đấy. Em, em có thể ngờ ở trên đời có những hạng người như thế không ? Có những hạng người nó đau đón về những hạnh phúc của kẻ khác, và nó chỉ

sung sướng khi nào thấy người khác đau đớn. Anh, anh quý em vì em đẹp như một nàng tiên, và cũng vì em có một tâm hồn cao như một bà thần. Em không thể ngờ xiết những cái đố giả của loài người đâu. Anh, anh đau khổ vì loài người lắm rồi, nên anh mới biết quý em.

Phải, Phương không thể ngờ tới chỗ loài người lại đố giả đến như thế.

Những câu hỏi của Lễ mở cho nàng thấy một chân trời mới. Nàng nghĩ ngay đến cái địa vị đặc biệt mà Giao đã xây đắp cho nàng để cho nàng không phải chạm đến những cảnh ti tiện và dơ bẩn của kiếp người. Nàng nghĩ đến cái sức che chở của Giao để cho nàng và con được sống trong yên vui.

À, điều này, bây giờ nàng mới biết. Nàng cũng như loài người, luôn luôn có

nước uống thì thấy nước nó thường đi. Nhưng thử một phen máy sắp chết khát, không có nước uống. À, lúc ấy máy mới biết nước là quý.

Vì có những điều nghĩ ấy, Phương rút nhìn ngay đến sự phản bội của mình, nàng thấy nó to lớn quá, nàng vội vàng bảo Lễ:

– Thôi Giao sắp về rồi, anh đừng làm gì. Nhỡ một cái chuyện vỡ lở ra thì em chết đấy. Anh cứ bằng lòng bán cho nó êm chuyện đi.

– Anh muốn trị nó là vì em, vì muốn cho chúng ta được yên tâm mà yêu nhau, chứ anh thì cần gì đến sự thua thiệt. Thôi em muốn thế nào, anh cũng xin chiều em.

Lòng Phương nao lên khi người đưa thư đưa cho nàng bức điện tín của chồng. Lúc ấy thật là biết bao nhiêu cảm giác dồn dập, mà cái cảm giác sợ hãi là trội cả. Nàng nghĩ đến khi Giao về Hà Nội, rồi có người có thể nói đến tại Giao sự dan díu của nàng với Lễ.

Miệng bà Phán Vinh là một thứ gì không thể tin được. Nàng lại còn lo sợ nàng đi vắng luôn có thể khiến cho đầy tớ bép xép, và các con nàng nhỡ trong một khi vô ý nói ra.

Dặn đầy tớ ? À, nàng không thể hạ mình xuống tới chỗ đó. Và thế cũng là đại, là đi tự thú “lạy ông con ở bụi này”, là tự xưng đem cái thân mình... À không, à không nàng không thể thế. Nhưng nàng phải dặn các con nàng, chúng nó

bếp xép lắm. Chồng nàng hôm nay bắt đầu từ Saigon trở về. Lâu lắm thì ba ngày nữa đến đây, mà chóng lắm thì cũng hai ngày và nếu bận công việc ở dọc đường thì năm sáu ngày cũng chưa biết chừng.

Trời ơi ! Sao lúc ấy nàng mong thế. Nàng mong cho Giao bận thật nhiều công việc để cho thật lâu mới về.

À, hôm nay nàng phải báo cho Lễ biết rằng chỉ gặp nhau có một lần này nữa thôi, rồi thì nàng ở nhà với các con, rồi chúng nó còn trẻ, chúng nó sẽ quên đi sự nàng đi vắng luôn,

Trời ơi ! Sao nàng mong muốn cho Giao bận việc lâu về một cách thiết tha như thế.

Nếu năm hôm nữa Giao mới về, nàng ở nhà luôn với các con nàng thì nàng sẽ

làm được cho chúng quên sự nằng hay bỏ chúng mà đi chơi. Chà! Sao nằng lo chúng nó bép xép đến như thế.

Sự đầy tớ bép xép, nằng không lo, bởi xưa nay, nằng nghiêm nghị, và chồng nằng cũng nghiêm nghị, có hỏi đầy tớ điều gì chúng mới dám nói, chứ không bao giờ dám nói leo cả.

Nhưng các con nằng thì không. Giao chiều chúng nó lắm. Thế nào Giao chẳng hỏi chúng nó những công việc của chúng nó trong khi mình đi vắng.

Nhỡ chúng nó sẩy mồm nói ra, rồi Giao vặn hỏi mình, nhỡ một cái thì khốn. Và nếu mình không trả lời được một cách trôi chảy, chỉ ấp úng thôi, để cho Giao nghi thì cũng là nguy hiểm rồi.

Lòng nghi ấy đã có, nếu ai hơi nói

bóng gió gì đến tai Giao. Chà, cứ nghĩ thế mà nàng tưởng chừng như phát điên.

✱

Không, không, thế nào nàng cũng phải dặn các con nàng. Ô, từ mẹ với con không thể có lòng tự ái. Chỉ có lòng yêu thương. Thì đành là nàng có tội với chúng nó rồi. Nhưng trong việc này, chính vì lòng yêu thương chúng nó mà phải dặn chúng nó,.. giấu giếm cái tội lỗi cho mình.

Trí khôn nàng mớm được cái cơ ấy cho nàng rồi thì tự dưng nàng đỡ thấy thẹn. Nhưng gọi là đỡ thấy thẹn. Trí khôn nàng mớm được cái cơ ấy cho nàng rồi thì tự dưng nàng đỡ thấy thẹn. Nhưng gọi là đỡ thế thôi, chứ khi nàng cất lời

nói với thằng Quốc thì ôi, nó mới nặng nhọc làm sao. Nàng tưởng chừng như bao nhiêu máu huyết của nàng đã trôi qua đây.

Lại còn cái sự nàng phải mơn man, thớ lợ để nói với nó, mới xé ruột làm sao. Mẹ phải đi thớ lợ đối với con, lại thêm vào một chút bọt dờ nữa thì nó mới nhục nhã làm sao !

Vài phút vui của người tình nhân đền bù làm sao cho cái xấu hổ của người mẹ lúc này! Nàng lằm! Thì nàng đã biết nàng lằm, nàng khốn nạn rồi. Nhưng trời ơi! Còn biết bao nhiêu nguy nan nó dính theo sự lằm lỗi khốn nạn của nàng biết bao giờ mới buông tha cho nàng.

Xira nay, nàng sống một cuộc đời hiên ngang trong ánh sáng thì bây giờ nàng phải lẩn lút trong bóng tối. Nàng

không chịu được sự mập mờ thì bây giờ nàng toàn sống trong mập mờ.

Nàng khinh bỉ sự nói dối thì bây giờ nàng phải luôn luôn nói dối. Nàng đem sự nói dối này để chữa sự nói dối khác, nàng đem cái gian trá này để che cái gian trá kia.

Cứ nghĩ thế mà nàng muốn oà khóc.

Nhưng lúc này không phải là lúc có thể khóc được nữa. Nàng phải tìm hết cách để “bênh vực” và để “che đậy” cho cái tội lỗi của nàng. Nàng mở tủ búp-phê lấy ra một nắm kẹo caramel đưa cho thằng Quốc. Rồi chờ khi chất sữa đang lam ngọt mồm nó, nàng mới bảo:

– Hôm nay, cậu có về hỏi thì đừng có bảo mẹ hay đi đâu nhé.

Vừa nói xong, nàng thấy then tê cả mặt, nàng vội giải nghĩa cho nó:

– Mợ đi là vì có việc cần, mợ không muốn cho cậu biết, vì biết cũng chẳng ích gì. Và tính cậu cứ hay lôi thôi, mất thì giờ ra.

Nó trẻ con nào còn có biết gì, những cái ngây thơ nhiều khi là một sức mạnh, cái sức mạnh vô cùng mãnh liệt nằm ngay ở trong cái ngây thơ của nó.

Thằng Quốc nhìn mợ, rồi giơ ngón tay rồi tùm tùm:

– Thế từ giờ mợ cho Quốc nhiều kẹo thì Quốc không mách cậu.

Phương có cái cảm giác như con nàng vừa dùng cái bàn tay trong trắng của nó tát lên mà nàng. Nàng tắt thở, mở to hai mắt nhìn con. Nhưng thằng Quốc

còn mãi ăn kẹo đầu có để ý đến sự ngỡ ngàng của nàng.

Chà, cái chữ mách nó mới nặng cho nàng làm sao! Từ khi nàng phạm tội ác, chưa có bản án nào gắt gao buộc tội nàng một cách gắt gao bằng chữ ấy. Chữ ấy lại thốt ra ở miệng con nàng!

*

Thì ra tuy nó còn bé, nó chưa biết một tí gì về công việc người lớn, nhưng nó cũng đã linh cảm rằng sự mẹ nó đi như thế là một cái tội. Và nếu không là tội thì sao nàng lại phải cầu xin nó giấu cho nàng.

Nàng còn chưa biết giả nhời với nó làm sao thì vú em đã dắt con Quận vào. Nó chạy vội ra dúm một chiếc kẹo vào tay em rồi bảo ngay:

– Đây mợ cho kẹo đây, ăn đi, và cậu về thì đừng có mách cậu rằng mợ hay đi chơi nhé.

Câu ấy do lòng thương mẹ mà nói ra. Nhưng nó trẻ dại, nó không biết khôn ngoan, nó đã nói trước mặt con vú em. Trời ơi ! Sạm mặt cho nàng biết bao. Cái cảm giác đầu tiên bật ngay ra, nàng thấy cần dùng phải mắng nó:

– Chỉ nói nhảm thôi nào. Tao đi đâu mà chúng mày nói thế. Bao nhiêu công việc phải điều đình trong khi vắng cậu.

Rồi thì nàng toan giơ tay lên cùm nó. Nó cúi mình để tránh và mắt lộ bao nhiêu kinh ngạc.

– Thì mợ vừa dặn Quốc thế thôi.

Câu ấy và thứ nhất cái vẻ kinh ngạc

của con nàng làm cho nàng hối hận không chừng.

Nàng không thể trách thơ ngây, tại làm sao không khôn ngoan, nàng không thể trách trong trắng, tại làm sao không thổ lộ, và con nàng nói như thế là vì lòng yêu thương nàng, chứ nó đâu biết đến chỗ phải giấu con vú em.

Lòng kẻ làm mẹ lúc ấy thật là gào lên bao nhiêu lời tha thiết, nhưng trời ơi ! Nàng không thể ôm ngay lấy nó mà hôn vì có mặt con vú ở đấy, vì nàng là một người mẹ tội lỗi cần phải giấu giếm, cần phải... khôn ngoan.

Nàng cố cười – nhưng cái cười ấy chuyển thành một nét nhăn xấu xa – nàng cố thản nhiên – nhưng cái thản nhiên ấy rít lên trong những luồng máu :

– Chỉ nói nhảm, nói nhí. Con nói thế thì hình như mẹ có tội gì, phải giấu cậu con ấy.

*

Nàng nói xong, quay nhìn con vú em. Đến khi thấy cái mặt quê mùa của nó vẫn chẳng có cái gì khác, nàng mới ôm chầm lấy hai con.

Và hôn.

Và hôn.

Những cái hôn ấy là những lời cầu xin tha tội một cách chân thành. À, giá có phép thần có thể xóa đi được quá khứ, có thể xóa đi được trong một chớp nhoáng những tội lỗi của nàng thì chỉ sống một năm nữa thôi, nàng cũng xin bằng lòng, vui vẻ mà bằng lòng.

Cái thứ sống mà tâm hồn phải quẩn quại, mà lời nói không đi đôi được với điều nghĩ, mà đầy những sợ hãi phập phồng, đầy những tủi thẹn, giả trá như thế này, thì thà chết đi còn hơn.

Thằng Quốc bị nàng mắng, đang xịu mặt, nay thấy nàng hôn, lại tươi cười. Nó sẽ cấu vào tai nàng:

– Bây giờ mẹ làm sao ấy. Chẳng biết đảng nào mà theo mẹ cho được.

Ruột nàng lại như xé vì lời nói ấy. Nàng đã làm giảm bao nhiêu cái đẹp để ở trong tình mẫu tử.

– À, thế bây giờ cậu về hỏi mẹ ? Có phải cậu đánh dây thép cho mẹ bảo cậu sắp về phải không. Dây thép lúc này người ta đưa đấy phải không? Mẹ đưa đây cho con xem nào.

Nàng đưa cho nó. Nhưng chữ tây, nó không đọc được, nó lại đưa trả lại cho nàng:

– Mợ giảng cho con nghe đi. À, sao không phải là chữ cậu nhĩ, mợ nhĩ ?

– Cậu viết tự Saigon, rồi cậu đưa cho người nhà dây thép, người nhà dây thép trong ấy mới đánh vào máy ra cho ngoài này, rồi người dây thép ngoài này mới đưa cho mẹ.

Thằng Quốc vỗ tay :

– À, thế gọi là dây thép. Thế nhưng cậu nói gì, mợ giảng đi.

– Partirai Saigon ce jour, huit heures, Stop, Câblerai Tourane, Vinh dernier étape. Baisers.

– Ô, thế nghĩa là gì ? Tiếng tây ai mà hiểu được.

– Nghĩa là cậu ở Saigon đi ngày hôm nay hồi tám giờ. Đến Tourane và Vinh cậu sẽ đánh dây thép nữa cho mợ biết. Từ Vinh thì cậu đi thẳng ra đây, không đỗ lại đâu nữa. Cậu bảo mợ hôn các con cho cậu,

Thằng Quốc vừa nhận hôn vừa bảo nàng :

– Chắc cậu nhớ các con lắm, mợ nhỉ?

Con Quận, đang nghịch còn mèò, quay lại :

– Cậu nhớ cả Quận nữa chứ ?

– Ừ, cậu nhớ các con, cậu nhớ cả mợ nữa. Cậu nhớ mợ nhiều nhất.

Phương đang tìm cách xóa nhòa đi ở trong tâm hồn con một cái gợn không đẹp và ở trong lòng nàng những bồn chồn, thì tiếng chuông reo vang, rồi người nhà vào báo cho nàng có bà Phán Vinh đến,

Bà Phán Vinh đến lúc này thì thật là đủ, đủ cả. Nhưng làm thế nào, nàng không thể khước được. Kẻ kia đã cầm nắm cái vận mệnh của nàng, của gia đình nặng ở trong tay.

Trông thấy bà Phán Vinh, nàng có cái cảm tưởng như tội lỗi của mình nó biến thành đa thành thật, lững thững tiến vào để cho nàng nhìn thấy hết cả cái chỗ ghê sợ của nó.

Rồi tới khi bà Phán Vinh cười lên, nói lên, nàng mới vụt nhận thấy rằng ra

ở trong người nàng cũng có cái máu của một tên sát nhân.

Trời ơi ! Giá lúc ấy mà nàng có thể giết bà Phán Vinh được. Không muốn mà tự dưng, đầu nàng quay về phía tường mà chồng nàng đã treo những con dao găm của Thổ, Mán và những thanh gươm cổ. Có lẽ cái nhìn của nàng lúc ấy quắc lên một ý định giết người và mặt nàng trông hung ác lắm nên thốt nhiên bà Phán Vinh giờ ngay tay lên che ngực, làm cái cử chỉ chống đỡ của kẻ gặp nguy hiểm. Nhưng cái cử chỉ ấy chỉ diễn ra trong một loáng cũng như cái ý định giết người chỉ vụt qua trong óc nàng thôi. Bà Phán Vinh cười ngay bởi vì nàng cũng cười ngay.

Nhưng từ đấy hình như bà Phán Vinh thấy rụt rè trước mặt nàng. Nàng

thấy thế bỗng áy náy vì nàng biết một khi mà bà Phán Vinh sợ mình, ấy là một cố để cho bà thù thêm mình, ghét thêm mình.

Mà đời nàng thì từ đây phải lo nhiều về sự thù ghét của bà Phán, Lễ vừa hé mở cho nàng nhìn thấy cái phương diện thấp hèn và đố kỵ của loài người. Nàng cần phải sợ sự thù ghét của họ.

Mà bà Phán Vinh thì có nhiều cố để ghét nàng, nếu quả như lời Lễ nói người ta có kẻ đau đớn về cái hạnh phúc của người khác, và có nhiều người chỉ có thể sung sướng trong khi người khác đau.

Bà Phán Vinh rất có thể ghét nàng vì nông đẹp hơn, vì nàng giàu hơn, vì nàng có ô-tô, và thời nhất là nàng được Lễ yêu trong khi không yêu bà.

Nàng vội vàng, vốn vã và hết sức tươi cười để xóa cái cảm giác ác liệt của lúc nãy mà nàng chắc rằng hà Phán Vinh đã nhận thấy.

✱

Sự tươi cười vốn vã của nàng đem ngay đến những ảnh hưởng tốt. Cái không khí đang nặng nề bỗng giãn ra.

Nhưng nó chỉ giãn được có một lúc, rồi thì Phương lại thấy giận sôi lên, càng giận khi thấy mình bất lực trước một người lợi dụng mình ra mặt.

Bà Phán Vinh nói vài câu bông đùa với thằng Quốc, con Quận, rồi quay lại :

– À, chị, có tý việc này nhờ chị. Chỉ có chị mới giúp nổi tôi thôi,

Vừa nói, bà vừa mở vì lấy một tờ giấy ra : Đó là cái đơn đòi tiền sất của Lễ. Phương nhìn tới chữ “Pour le Directeur” thì biết ngay đó là theo công việc, người thư ký kế toán cứ theo lẽ mà làm, chứ Lễ thì cũng không biết đến. Nàng đã hiểu bà Phán Vinh muốn nhờ gì ở nàng rồi, nhưng theo sự khôn ngoan tự nhiên, nàng xem xong rồi ngừng đầu lên, đưa mắt đánh một cái dấu hỏi.

– Chẳng nói giấu gì chị, độ này làm nhà phải tiêu nhiều quá, thành ra túng, mà tôi thì chân nâng, tiện thể thì là làm cố đi, chứ tôi không sẵn tiền như anh chị ở đây. Tôi vẫn tưởng anh ấy cho chịu trong ba tháng cơ, chứ ngờ đâu, anh ấy lại cho đòi ngay thế này. Thôi chị làm ơn nói với anh ấy cho tôi khát đến tháng sau.

Lễ có hẹn cho chịu bao giờ đâu, vả bà Phán Vinh còn lạ gì sự buôn bán, hàng ra

tiền vào, mà chính vì Lễ muốn giữ một sự tử tế để cho bà Phán Vinh đừng gây sự, nên mới cho đem sắt ra mà không bắt trả tiền trước. Phương hiểu như thế, hiểu luôn cả rằng bà Phán Vinh muốn buộc mình và Lễ mua sự im lặng của là bằng món tiền 5.345 đồng này đây thôi.

Nàng thấy lộn mửa, muốn cầm ngay tờ giấy ấy ném vào mặt bà Phán, và đuổi bà ra khỏi nhà, nhưng trời ơi, biết làm thế nào trong khi bà Phán Vinh đã cầm nắm cái bí mật ghê gớm của đời nàng, và máy chữ của tay bà có thể gây ra bao nhiêu tan vỡ. Đành rồi, nàng là người có tội. Sự tan vỡ của đời nàng là cái trừng phạt tự nhiên trời dành cho nàng, nhưng con nàng đã có tội gì, Giao đã làm gì để phải chịu sự đau đớn như thế.

Giao mà biết sự phản bội của nàng thì Giao sống làm sao. Tuy Giao có một

cái bề ngoài hồn hậu, nhưng nàng cũng biết chồng nàng giấu ở bên trong một nghị lực như gang thép, nếu chồng nàng biết chuyện thì thế nào cũng lìa tan, chứ chàng không bao giờ tha thứ, không bao giờ còn có thể ở chung với nàng là người mà chồng nàng biết đã có ngoại tình.

Như người đã bị trói chân trói tay, Phường đành để yên cho bà Phán Vinh khảo đả :

– Về tiền nong thì thật là tôi không dám biết, bởi chị còn lạ gì anh Lễ làm việc khe khắt lắm. Vả món tiền này là một món tiền to, tôi không muốn lôi thôi tới những vấn đề ấy. Có phải chị chưa có thì chị cứ lại khất anh ấy đi.

Bà Phán Vinh nhếch mép cười một cái đe dọa, Phường lại phải vội vàng nói ngay :

– Tôi chỉ sợ tôi khát hộ chị cũng không được thôi.

✱

Bà Phán Vinh biết Phương đã chịu lún mình câu nói ấy rồi, mà đó là bình phong của sự bằng lòng nhưng chẳng qua theo phép thì nàng tắc trách ra thôi, liền xóa ngay sự đe dọa ở bên mép bằng một nụ cười :

– Tôi biết, tôi biết anh ấy riết róng trong công việc, nhưng tôi cũng biết anh ấy là người giàu tình cảm.

Chậm rãi :

– Thứ nhất là đối với... chị... anh đây, Chị nói hộ tôi một tiếng là thế nào cũng được.

Phương phải nắm tay vào cái mép bàn để khỏi chồm lên để tát :

– Nhưng lỡ tôi khát cho chị mà anh ấy không bằng lòng thì sao ?

Bà Phán Vinh nhìn Phương bằng đôi mắt rình mối của con mèo rồi buông từng chữ :

– Đến lúc ấy... sẽ hay.

Lại sợ già néo đứt dây, bà vội ôn tồn :

– Chị hãy cứ khát hộ tôi đi, rồi thì khi anh ấy không bằng lòng, tôi sẽ xoay sau.

Lời lờ là ngấm chứa một đe dọa bóng gió. Ruột Phương cứ như nung như nấu. Lắm lúc, nàng muốn chồm lên hét người nhà tổng cô bà Phán Vinh ra cửa rồi thì muốn ra sao thì ra, nhưng cứ

liếc nhìn gian buồng mà các con nàng đã sống, nàng lại phải nén :

– Vâng, thế để tôi viết giấy khất anh ấy hộ chị.

Bà Phán Vinh xua tay :

– Giấy má thì... lồi thoi lắm. Thôi, cứ hôm nào, chị gặp anh ấy chị bảo cho một câu là anh ấy bằng làng ngay. Anh ấy thiếu gì tiền mà bảo phải cần tiêu đến. Chị cứ bảo hộ em đến bao giờ, em có là em khắc gửi trả anh ấy cẩn thận, không cần anh ấy phải cho người đòi hỏi nữa.

Rồi nghiêng đầu vào gần Phương, hạ giọng nói những câu ý nghĩa:

– Chả nói giấu gì chị, số tiền ấy nhà em đã đưa cho em rồi, nhưng em trót cho người ta vay mất, tháng sau người ta mới trả. Nếu nhà em biết... lồi thoi chưa

trả, thì nhà em giết em. Chỗ chị em, nhờ chị giúp em những lúc này.

Phương nghiêng rằng để khỏi thốt ra những câu chửi. Bà Phán Vinh lại giơ tay cầm bức điện tín ở trên bàn ra đọc :

– A anh nhà sắp về rồi ư ? Thế này thì có lẽ cùng ra chỉ ba hôm là về đến đây thôi. Nhưng chả chắc, vì thế nào đi qua Trung kỳ, chẳng có công việc giữ lại năm bảy hôm nữa. Chị còn nhiều thì giờ chán.

Câu nào cũng là câu ám chỉ mà cái mục đích chỉ là để cố nuốt cho trôi số tiền năm nghìn. Phương không thể chịu được sự dơ bẩn ấy lâu nữa :

– Thôi được, thế chị cứ chắc ở tôi. Tôi sẽ cố nói giúp chị. Và nếu quả anh ấy không bằng lòng cho khát thì tôi sẽ cho chị vay món tiền ấy.

Bà Phán Vinh biết Phương nói câu ấy là để đuổi mình đi, nhưng bà Phán chưa đi. Đã được lợi, là lại muốn hưởng cái thỏa thích của người đắc thắng:

– Ô, ô, thôi không cần, ai lại dám phiền chị đến như thế. Thôi chị cứ khất cho em. Nếu không được em sẽ liệu sau. Ai đời đã nhờ chị mua hộ lại còn bắt chị phải bỏ tiền ra cho vay. Không, không, em đâu dám quá như thế.

Rồi cười to :

– Chị khất là được.

Cười xong, bà Phán Vinh đứng dậy, đi tung tăng trong gian buồng nhìn ngắm mọi vật như để khiêu khích. Bà hết hỏi Phương về thứ nọ, lại hỏi Phương về thứ kia. Bà hỏi giá các đồ đạc, bà hỏi về sự

bày biện, rồi sau bà đến đứng trước một bức tranh :

– À, bức tranh này cổ lắm đây. Tôi nghe anh ấy nói mua mất những bảy trăm cơ đấy. Anh ấy bảo có những ba trăm năm, đó một danh họa vẽ có phải không ?

Phương còn hơi sức đâu để trả lời nhiều nữa.

– Vâng, nghe đâu thế.

Bà Phán Vinh nhìn ngắm bức tranh, sờ mó thớ lụa, rồi lại quay lại :

– Có phải đây là Lý Thiết Quài không nhỉ?

– Hình như thế.

Bà Phán Vinh tủm tỉm cười:

– Hình như gì nữa. Đúng thế rồi lại còn gì. Tôi cứ nhìn bộ râu quai nón là tôi nhận được ngay. À đây là sự tích bát tiên quá hải đây. Anh chàng rậm râu này là dê lắm đấy. Chàng ta rắc rối với Hà tiên Cô rồi thì hình như bị lửa đốt què chân thì phải. Phải con mắt hoăm hoăm. Và râu ria thế này, dê là phải.

Rồi chắt lưỡi:

– Tiên mà còn rắc rối nữa là người trần.

Sau khi đã bắn mũi tên cuối cùng ấy rồi, bà mới uể oải với chiếc măng-tô.

Phương thở ra một cái thở dài khoan khoái.

Bà Phán Vinh đi rồi, Phương cũng vội vàng lấy áo. Con Quận thấy thế nằm ngay lại :

– Mợ đi đâu đấy ? Mợ không ở nhà với con ư ?

Công việc đã cấp bách lắm rồi. Phương không có thì giờ để cảm động về những cái tiểu tiết nữa. Nàng cần phải gặp Lễ dặn những lời quan trọng.

Nàng cúi xuống hôn con, rồi bảo vú em :

– Vú đỡ chúng nó đi. Tôi có việc cần phải ra phố một lúc. Cậu sắp về, tôi phải điều đình xong những công việc cho cậu.

Nói xong là nàng đi cũng chẳng đỡ con Quận nữa. Thằng Quốc đang tìm bắt con mèo để buộc dây làm ngựa, thấy nàng đi, nhảy chồm ngay lên :

– Ô kìa ! Mợ lại đi nữa đấy ư ? Sao mợ bảo không đi nữa cơ mà ?

Nàng chẳng còn thì giờ đâu để giằng dai, nàng mắng át ngay nó đi :

– Thôi, không có nói nhảm. Mợ đi có việc. Ở nhà đừng có lôi thôi.

Ra tới đường là nàng nhảy ngay lên xe cũng chẳng mặc cả.

Từ hàng Cót đến hàng Trống, nàng đổi ba thằng xe, vì thằng nào cũng chạy chậm không kịp với cái ý muốn của nàng.

Lần này, nàng cũng chẳng cần phải đỗ xe ở đâu cả. Nàng cho kéo đến thẳng ngay nhà. Không có hào lẻ, nàng cho luôn cả thằng xe đồng bạc. Và nàng cũng chẳng còn nghĩ đến sự nó có thể nghi nàng lôi thôi. Vào tới nhà không thấy Lễ là nàng hỏi dồn :

– Ông đâu ? Ông đâu ? Ồ tại làm sao ông chưa đến ?

Ông Phó Mít còn thưa gởi thì nàng đã gắt :

– Thôi, không thưa gởi. Tại làm sao hôm nay ông chưa đến ?

Nàng hỏi như thế mà không biết rằng mình đã hỏi một câu vô lý. Phó Mít xưa nay chưa hề thấy nàng gắt bao giờ, sợ tái xanh cả mặt :

– Thưa bà tại hôm nay bà đến sớm quá.

À thì bây giờ nàng mới nhận ra cái lẽ rất thường ấy mà lúc nãy vì bối rối nàng không nhận thấy. Mọi hôm cứ cơm trưa xong, Lễ mới đến. Và nếu Lễ đến buổi sáng thì dặn nàng trước : sẽ chờ cả ngày.

Nàng ruột nóng như cào không thể nào ngồi yên ở đấy được. Nàng đã đứng dậy toan lên thẳng nhà Lễ, để tìm Lễ, nhưng ra gần tới cửa, nàng lại sợ vẻ mặt bối rối của nàng có thể làm cho Hằng nghi. Nàng hỏi Phó Mít :

– Ông có biết chỗ nào tìm cậu không ? Bảo cậu xuống ngay tôi có việc cần.

Nàng sung sướng biết bao khi nghe. Phó Mít trả lời :

– Ông con đã dặn con tất cả các chỗ và tất cả các cách để gọi ông con phòng khi bà có việc cần cho tìm đến. Bà ngồi chờ, con đi là được ngay lập tức.

Chà, Lễ đối với nàng mới chu đáo làm sao !

Cứ nghĩ thế, mà lòng nàng đang cồn cào bỗng thấy thư thái được một chút.

Cái giờ đồng hồ nàng ngồi chờ, nó mới dài làm sao ! Bây giờ nàng mới hiểu biết ý nghĩa của chữ mong. Và nàng mới nhận thấy ra cảnh đời phải chính thân mình sống thì mới hiểu biết cái chỗ sôi nổi và ý nghĩa của nó.

Và có sống như thế thì mới biết hết được cái nghiêm trọng của những giờ phút mình sống.

Thân nàng đầy tội lỗi rồi, và bây giờ đây nàng phải sống một cách lẩn lút trong bóng tối như một tên tội phạm sợ tất cả, nhưng nàng cũng vừa khám phá được ra rằng xưa kia nàng chỉ là một đứa bé con chẳng hiểu gì đến chỗ tôn nghiêm của kiếp người.

Vì thế, nàng mới có hành vi nhẹ nhàng như thế, nàng chỉ mới biết theo có cái đã thích của lòng nàng thôi.

Vì bé được cha mẹ yêu chiều, lấy chồng lại được chồng che chở, nàng không biết tới cái chỗ khó khăn của cuộc đời, và vì thế nàng không nhận chân được chỗ thiêng liêng của sự sống. Vì thế, nàng mới để cho một phút lòng bỗng bột đưa đi đến con đường chồng gai này. À nếu xưa mà nàng đã như bây giờ, nàng đã lường được ảnh hưởng của những cử chỉ mình gieo rắc ra thì đâu có đến nỗi như thế này.

Không phải rằng nàng đã hối hận về sự đã yêu Lễ, nhưng giá bây giờ mà phải làm lại cái việc ấy thì nàng quyết không làm. Nàng đã hiểu sự thấp kém và mọi khổ não do lòng ích kỷ gây nên.

Một phút sống thỏa thích của đời mình không đủ đền bù lại những đau khổ mà mình đã gây cho mọi người thân yêu.

Trời ơi! Nếu Giao biết, nếu Giao cùng nàng ly dị ? Cha mẹ anh em nàng sẽ khổ sở đến đâu ! Các con nàng sẽ đau đớn đến thế nào ! Thật là một đời chúng bị mang một mối hận và một vết nhơ.

À, bây giờ nàng mới hiểu cuộc đời mình không phải là thứ của riêng mình. Nó liên can hệ lụy đến biết bao nhiêu là người.

Thứ nhất cái cuộc đời ấy lại là cuộc đời của một người vợ và người mẹ như nàng.

Ngồi trong gian buồng mà nàng đã sống bao nhiêu phút điên rồ – mà ta cứ

cho là hạnh phúc nữa – nàng đã khám phá ra được biết bao nhiêu chân lý của sự sống và bao nhiêu bí mật của cuộc đời. Và nàng đem so sánh nàng ngày nay với nàng ngày trước. Nàng, thấy một sự xa cách đến chóng mặt.

Xưa kia, nàng xây một cuộc đời đài hoàng, vinh dự biết bao. Đến bây giờ, nàng có khác chỉ một tên kẻ trộm, sợ tất cả, sợ từ cái bóng và tiếng nói của mình.

À, nàng có chút tình yêu đền lại. Chứ không có chỗ ấy bám víu thì chỉ có đi mà chết đi, chứ còn sống làm sao được nữa,

Nàng đang bị giày vò bởi những ý nghĩ chua xót ấy thì cửa mở rầm, rồi Lễ mặt tái mét chạy vội vào quỳ ngay dưới chân nàng:

– Có việc gì đấy em ?

Nàng ứa nước mắt, ứa những dòng máu của cái hạnh phúc tội lỗi:

– Chúng mình bị con mẹ Phán Vinh nó lợi dụng. Và Giao sắp về.

Lễ ôm lấy đầu gối nàng :

– Con mẹ Phán Vinh nó đều giả, anh đã biết rồi, nhưng nó muốn tiền thì chúng ta thí cho nó, chứ việc gì mà em phải lo. Có phải anh về thì về, chứ có làm sao ?

Lễ vừa toan nói những câu quyết liệt nhưng thoáng thấy cái vẻ không bằng lòng ở trong con mắt nàng, lại vội vàng nói ngay :

– Ai nói với anh mà anh biết được. Em đừng lo. Và nói đại có thế nào, em chỉ nên tin ở cái tình yêu tuyệt đối và sự hy sinh của anh. Em nên tin ở anh có đủ

tài lực để che chở cho em cơ mà.

– Em chỉ sợ con mẹ Phán Vinh nó bép xép, lỡ một cái Giao biết, thì em chết đấy. Em không thể bỏ các con em được đâu. Mình có thật yêu em thì mình phải nhớ cho kỹ chỗ ấy. Có thể nào xảy ra thì chúng ta phải lìa nhau đấy.

– Thì anh đã thể nhắm mắt theo tất cả những ý muốn của em rồi mà. Thôi em cứ yên lòng. Chà, anh thấy nó gọi, lo quá. Tưởng có việc gì,

Phương đặt tay lên ngực Lễ như để vuốt ve trước cái đau buốt nó sẽ từ đây toát ra :

– Em phải ở nhà độ ít lâu mới được. Từ mai em không thể đến đây được nữa đâu.

Lễ cúi đầu một lát lâu, rồi ngừng đầu lên thở dài :

– Anh biết rồi. Em cần phải thế để cho chồng em khỏi nghi. Anh khổ lắm, anh khổ lắm, nhưng anh phải nghĩ đến sự yên vui đời em trước. Mà em chỉ muốn yên vui theo lối ấy,

Ngập ngừng một khắc:

– Nhưng anh cần dặn trước điều này, em không đến đây thì thôi, nhưng lúc anh lại đăng nhà thì em đừng có tránh mặt anh đấy. Anh sẽ rất khôn ngoan, anh không để cho ai có thể nghi đâu.

Và nói trong rên rĩ :

– Anh lâu lâu phải trông thấy mặt em thì anh mới sống được.

Nói xong, Lễ ứa nước mắt, Phương

lấy bàn tay chùi nước mắt cho Lễ :

– Em hiểu rồi, và em xin bằng lòng. Khổ quá, tại làm sao chúng ta không gặp nhau lúc trước... Thôi anh đừng buồn nữa. Anh không biết bây giờ em khổ sở và lo lắng lắm hay sao. Chỉ còn thiếu có cái buồn của anh nữa đấy thôi.

Lễ hôn lên tay Phương :

– Thôi, anh xin lỗi em, Vì anh yêu em quá, nhớ em quá.

– Thôi, thôi, anh bây giờ anh phải cần có can đảm thì mới đủ sáng suốt mà che chở cho em chứ. À, anh cho người đòi tiền con mẹ Phán Vinh đấy ư ? Sáng nay, nó đến em lâu lắm.

– Không, đó là công việc của người nhà họ làm, chứ anh có biết đấy là đâu. Dĩ nhiên là như thế chứ.

– Sáng nay nó lại em bảo nó chưa có tiền, nhờ em khất hộ với anh. Nhưng em hiểu rồi, nó định quịt của anh đấy. Anh nên thương em...

Lễ sốt sáng :

– Ô, anh lay em, đừng nói những câu như thế, đừng đem đồng tiền vào trong sự yêu đương của chúng ta. Anh biết rồi, anh biết đó là cái giá, nó đắt cho sự im lặng của nó chứ gì. Nó lấy thế, chứ nó lấy nữa cũng không cần. Nhưng với cái thứ người như thế, không thể non tay được !

Phương hoảng sợ:

– Anh lại định làm gì, Giao sắp về rồi !

– Không, không, anh chẳng làm gì cả. Những cái đứa nó đã khốn nạn như thế, mình lùi thì nó làm tới. Phải cho nó

biết tay. Anh bằng lòng cho nó số tiền năm nghìn ấy, nhưng anh phải buộc nó từ giờ cấm không được lại nhà em. Và nếu có tiếng tăm gì ở đất thì anh lập tức lấy lại. Cái đứa như thế chỉ có thể giữ nó bằng đồng tiền thôi. Và nó đã biết rồi, mình cũng không cần phải giấu nó nữa. Chứ em để như thế này thì rồi nó làm khổ em mãi. Em cứ để mặc anh phải ra tay với nó mới được. Em chỉ nên tin rằng anh lo cho sự yên vui của đời em hơn em nữa. Em cứ tin như thế.

– Vâng em tin lắm. Thôi tùy anh, chứ để nó cứ đến rắc rối với em thì em khổ lắm, và nhục lắm.

– Được, em cứ tin ở anh. Từ nay quyết là nó không dám đến làm phiền em nữa, Anh sẽ gặp nó buổi chiều hôm nay.

Lễ cố mời Phương ở ăn bữa cơm trưa, nhưng nàng lúc này còn nghĩ gì đến ăn nữa. Tuy thế vì thấy cái nét mặt sầu thảm của Lễ, nàng cũng bằng lòng. Thôi thì đành một ngày hôm nay nữa.

Bữa ăn hôm ấy thật là bữa ăn của người chết.

Một sự im lặng nặng như chì đè lên gian buồng để lâu lâu lại bùng nổ ra những lời an ủi hấp tấp, chúng lại lặn đi ngay trong chớp nhoáng và cái im lặng mênh mông.

Lễ thì nghĩ đến cái sầu khổ của sự biệt ly mà chàng cảm thấy nó lạnh như băng, còn Phương thì nghĩ đến cái nguy cơ nóng như lửa nó đang chờ nàng ở người chồng sắp về.

Ăn xong, chẳng kịp dùng đồ nước, nàng đứng dậy. Lễ vội vàng choàng nắm lấy tay nàng :

– Ô kìa ! Em, chúng ta chỉ còn họp mặt nhau có một chút nữa, sao em lại hấp tấp thế ?

Lời trách thăm vào tâm hồn xót xa như muối. Phương cảm thấy mệnh mông của cái chua xót, của cái yêu đương tội lỗi. Nàng sợ Lễ đau đớn vội ngồi xuống, nhưng nhìn thấy nàng bản thân chính Lễ lại giục nàng về :

– Thôi, em nóng ruột như thế, ngồi lại thì khổ cho anh lắm.

Do một thói quen cố hữu của cái sức phản động của loài người trong những trường hợp như thế, Phương trả lời :

– Không em có nóng ruột đâu. Thôi

em ở lại uống cà phê với anh đã. Đằng nào thì ở nhà chúng nó cũng đã ăn cơm rồi.

Nàng nói xong thì mới biết mình đã làm một điều thấp hèn đối với một người yêu mình đến có thể hy sinh hết cho mình. Mình đã không thực, đã dối trá. Ruột nàng đang nóng như lửa, tại làm sao nang lại đi bảo không. Và lúc ấy nàng không còn sung sướng gì hơn là được về.

Mà về đây không phải là để ăn cơm với chúng nó. Nàng về đây là để đến chơi các bạn quen dò la xem cái bí mật của mình họ đã biết chưa.

Nàng đã chọn ở trong đầu những địa chỉ của những người bạn quen cả nàng và quen cả bà Phán Vinh. Nếu bà Phán Vinh có bép xép thì những người ấy tất biết và sẽ khác ý với nàng.

Trời ơi, trong cái việc cón con này, nàng lại nhận ra bao nhiêu điều mà xưa kia nàng không nhận thấy. Thì ra thật là thân con người ta đích thị không phải là của mình mình. Dù mình muốn hay không thì mình cũng đã liên can đến nhiều người khác, và chịu nhiều ảnh hưởng ở nhiều hoàn cảnh.

Nàng đã lầm lẫn biết bao khi nàng tưởng rằng cái thân nàng, cái đời nàng là của một mình nàng, nàng muốn làm gì thì làm.

Bao nhiêu người đã sống cho nó, đã gia công vun xới nên nàng mới có cái địa vị ngày nay, có cái sự sống ngày nay, sao nàng lại đi phân phó nó một cách như chẳng liên can đến ai.

Bất cứ một hành vi gì của nàng, thì dù người khác muốn hay không cũng bị

ảnh hưởng tới, cũng như những cử chỉ của người thân yêu thì dù nàng muốn hay không cũng ảnh hưởng đến nàng.

Nàng bị buộc liền vào với một người bằng bao nhiêu mối liên lạc mật thiết. Đời sống của một gia đình như một sợi dây xúc-xích mà mỗi người là một mắt xích. Động tới một mắt thì tất cả sợi dây sẽ bị động theo.

Tại sao trước kia nàng không rõ cái mối quan hệ ấy, nàng lại muốn tĩa một mắt ra để đi sống một mình ?

Sao nàng không biết nghĩ rằng mỗi một cử chỉ của đời nàng có liên can đến bao nhiêu người. Trời ơi ! cái cử chỉ ấy lại là cái cử chỉ ngoại tình thì ảnh hưởng nó sẽ ghê khiếp đến thế nào !

Ra trước kia nàng chỉ là một con bé

ngu dại chơi lửa mà không biết lửa là nguy hiểm.

Bây giờ, nàng biết thì chao ôi ! Đã muộn lắm rồi ! Lửa đã đốt cháy bao nhiêu thứ thiêng-liêng sạch sẽ ở trong nàng rồi. Và nó sẽ đốt lây sang biết bao người khác nếu vô phúc mà tiếng tăm vỡ lở ra. Nàng tưởng ngay đến cái nhìn dữ dội của chồng nàng. Nàng như vắng nghe thấy cái giọng nói cương quyết nó giáng xuống như dao chém đá. Nàng hình dung ngay thấy hai đứa con nàng đang khóc lóc níu lấy nàng.

*

Rõ ràng, rõ ràng những cảnh thảm sầu ấy nàng vừa nhìn thấy, nhìn thấy ở trên làn nước cà phê vàng đen. Nàng

trông rõ, rõ những con mắt sáng quắc của chồng nàng, đỏ ngầu của con nàng.

Lễ thấy nàng giật mình thì hiểu ngay. Chàng lại thở dài:

– Thôi em uống mau rồi về đi. Anh thấy em hốt hoảng thế kia, anh khổ lắm.

Lần này thì nàng không nói dối nữa. Nàng tuy trong lúc bông bột đã phạm tội, nhưng dù sao thì nàng cũng là cái hạng người còn đủ lương tâm để làm lần thứ hai cái điều mà nàng đã nhận thấy là hèn thấp.

Nàng ngồi sát vào Lễ:

– Thôi, anh cho em về, em nóng ruột thật đấy. Em ở đây nữa thì cũng chẳng vui gì cho anh. Lòng em bây giờ tan hoang, nhưng anh đừng tưởng là em không yêu anh đâu. Em yêu anh lắm. Chờ khi

nào nó yên yên, rồi chúng ta lại đến đây với nhau. Chúng ta gặp nhau trong một cảnh ngộ éo le biết làm thế nào. Thôi, anh hôn em đi để cho em về. Những điều em dặn, anh phải nhớ đấy nhé.

Cái hôn lúc này không còn cái vị say sưa và bùi béo của nó nữa, bởi còn ai có lòng nghĩ đến nó. Ở đấy chỉ là sự đụng chạm của hai da thịt. Thế thôi.

Phương đã quay ra, thấy mặt Lễ buồn quá, lại quay vào:

– Kia mình, em đã nói thế mà, chúng ta cần phải khôn ngoan và can đảm mà. Mình buồn rĩ ra như thế, em làm sao cho yên lòng được mà. Em cho phép mình lại đăng nhà, em không tìm cách để tránh mặt đâu.

Lễ đã như người chết, phải có miễn cưỡng:

– Không, không anh có buồn đâu. Em đừng tưởng thế mà anh không yên lòng. Rồi nhớ một cái. Em nên tin rằng anh nhớ thì nhớ thật, nhưng vì sự yên vui của đời em thì bất cứ ở cảnh ngộ nào anh cũng cố gắng chịu được. Có lắm thứ buồn. Em cứ yên-chí rằng anh nghĩ đến sự an toàn của đời em là anh cố khuấy được nỗi nhớ nhưng rồi, thôi em về đi. À, nhưng mà nhớ có tin gì thì anh làm sao mà báo cho em biết được, bởi chúng ta đã không thể đến đây với nhau rồi.

Phương còn đang ngẫm nghĩ thì Lễ đã lại nói :

– À, hay thế này, anh muốn nói gì với em thì anh chấm những chữ ở trong một quyển truyện, rồi đưa cho em. Em cứ ghép những chữ ấy lại là thành một bức thư đấy.

– Vâng, thế thì kín lắm. Nhỡ gặp “con mẹ” Phán Vinh nó bảo thế nào nói ngay cho em biết nhé ?

*

Ở phố chùa Vua đi ra, Phương không nghĩ đến sự về nhà, nghĩ đến chỗ các con đang mong nhớ mình. Nàng chỉ nghĩ đến độc một điều lại dò xét ở nhà các bạn quen xem có ai biết gì không ?

Nàng nghĩ ngay đến bà Vinh Cát trước tiên là người quen cả bà Phán Vinh, quen cả vợ Lễ.

Nàng lấy cớ là đến hỏi thăm xem đã khỏe chưa. Trời ơi, nàng coi là một điểm gở và sạn mặt biết bao khi ông Vinh Cát trả lời cái câu hỏi thăm của nàng bằng một tràng khóc :

– Nhà cháu mất đã gần nửa tháng nay, chứ còn đâu nữa mà bà hỏi thăm.

Nàng tưởng chừng như chết đi trước cái đau thương của người chồng khóc vợ. Thì ra nàng mê man trong yêu đương, chẳng còn nghĩ đến cái gì, chẳng còn biết là bà Vinh Cát chết nữa. Thì đã bao lâu nàng không gặp ai và cũng chẳng trở đến thờ báo nữa.

Nàng xin lỗi, nói dối mãi để xin lỗi :

– Khổ quá, tôi về nhà quê, chẳng thấy biết gì cả. Ở nhà quê ra, tôi vội vàng đến thăm. Ai ngờ !

Tuy bối rối, nhưng cái thiện tâm của nàng vẫn mạnh, nàng bắt ông Vinh Cát phải thắp hương lên bàn thờ để cho nàng lễ, nàng lễ với tất cả một lòng thành kính và thương xót. Lễ xong, nàng nao

nao nhìn lên bức ảnh của bà Vinh Cát bày trên bàn thờ và nàng mong ước giá mình cũng được chết ngay bây giờ như bà Vinh Cát. Như thế, nàng thấy sung sướng hơn là phải sống cái cuộc đời dở sống dở chết như bây giờ.

Ít nhất thì nàng cũng được yên tĩnh, chứ bây giờ thì thật là như nằm trên chảo dầu sôi. À bây giờ, nàng đã hiểu rồi, bất cứ một hành vi gì của đời ta cũng mang ngay trong nó cái phần thương hay sự trừng phạt.

Thấy sáu đứa con bà Vinh Cát lắt nhắt đứng ở sa-lông mà đứa lớn mới lên mười và đứa nhỏ còn ẵm ngửa, nàng ngùi ngùi

– Chắc các cháu bây giờ...

Ông Vinh Cát ngắt lời ngay, vì bao nhiêu người đã hỏi ông cái câu hỏi ấy:

– Khổ quá, các cháu còn bé dại đã biết gì đâu, cứ đùa nghịch như thường, và khi nào nhớ đến thì cứ đòi réo lên bắt vú em đi gọi mẹ về.

Nói đến chỗ thương tâm, ông lại òa khóc :

– Nhưng bà tính bây giờ còn đi gọi ở đâu về cho được nữa !

Nàng nhìn đàn trẻ rồi thốt nhiên nàng đem so sánh cái cảnh ngộ của chúng với cảnh ngộ của các con nàng. Ít nhất, chúng còn sống hơn các con nàng một bậc, chúng còn có thành thực mà khóc thương nhớ tiếc mẹ chúng. Chứ nếu sự bí mật này mà vỡ lở đến tai chồng nàng thì các con nàng tuy còn mẹ mà cũng như chết. Nàng lại còn để cho chúng phải đeo một vết nhơ và một mối hận đến suốt đời và chúng lại không có

quyền khóc, chúng chỉ còn ngậm mỗi
cắm hờn để nguyên rửa nạng mà thôi.

✱

Ở nhà ông Vinh Cát đi ra, nạng rẽ lại
nhà Tham Bích. Lúc ấy vợ chồng Tham
Bích đã ăn cơm xong vừa đi ngủ.

Bây giờ nạng không thể lịch sự được
nữa. Nạng không có thì giờ. Nạng buộc
lòng phải bảo tén đây tớ :

– Em vào thưa với bà tôi muốn hỏi
bà có tí việc cần, chỉ hỏi một tí thôi.

Tên đây tớ lưỡng lự một khắc rồi
quay vào. Một phút sau thì bà Tham Bích
sung sính trong một bộ quần áo ngủ đặc
biệt tân thời tất tả chạy ra.

– Gớm mới mặt thế ? Người ta lại

đăng nhà mấy lần đều bảo đi vắng. Nghe người ta đồn cấm cung thủ tiết chờ chồng cơ mà ?

Phương đã thấy chột dạ: rõ ràng là giọng lười của “con mẹ” Phán Vinh. Nàng đã chết đuối cả người, cũng phải cố cười một cái cười thật tươi tắn :

– Lại chị Phán Vinh chị ấy đặt điều chế tôi thôi. Tôi đi về quê vắng thật. À thế nào chị Phán Vinh có năng đến chơi đây không ?

– Đến luôn, độ này chị chàng không biết phát tài gì mà mặt mũi cứ tớn lên. Tối hôm qua còn ở đây tổ tôm mãi.

Phương lại càng chột dạ, ruột đã héo hắt đi mà vẫn phải cố làm ra bộ thản nhiên như không.

– Cái chị ấy là hay rắc rối lắm cơ đấy.

Chỉ đặt điều trêu chọc, chị ấy bịa bản...
lắm chuyện buồn cười về tôi lắm cơ đấy.

– À, chị ấy tính cứ hay bông phèng
và ồm ờ chết đi. À chị ấy bảo chị mới
tậu cái xe “luých” những gần vạn có phải
không ?

– Điều ấy thì có.

– Chị ấy bảo đằng ấy vặn xe khắp Hà
Nội, lắm anh chàng mê chết ngất đi, có
thật không ?

Vừa nói, bà Tham Bích vừa nhìn
vào ngực Phương. Khốn nạn, Phương
có ngay cái cảm tưởng là cái nhìn cốt để
sục tìm cái điều bí mật mà nàng cố giấu,
nang lúu cả lưỡi:

– Chỉ láo.

Rồi cũng cố bông lơ:

– Cái con ranh ấy thế nào rồi cũng phải cắt tai mới được, chứ cái mồm nó là hay đặt để lắm lắm cơ đấy.

Nói xong, nàng cố nhếch mép để cười, nhưng nàng không còn sức để cố, thành ra nó chỉ là một nét nhăn. Nhưng may, bà Tham Bích đã cười hộ nàng:

– Thôi, bây giờ nó phát tài thì càng cười khỏe lắm. Nhưng phát tài thì phát tài đã đâu bằng chị.

– Tôi thì có gì ?

– À thế nào, nó bảo nó nhờ chị mua được một lô sắt của anh Lễ giá hời lắm có phải không? Trời ơi! Tôi biết thế tôi cũng nhờ chị mua giúp hộ một ít.

Đang xanh, mặt Phương bỗng đổi ra trắng bệch:

– Nó chỉ nói láo. Hôm ấy, nó gặp anh ấy ở nhà tôi, nhân thể có đấy tôi cũng nói vun vào cho một câu thể thôi, chứ giúp mới đáp gì.

– Nói đến đấy là nàng đứng dậy, nàng đến đây là cốt để dò la, ấy thế mà nàng sợ không dám nghe nữa, sợ phải nghe thấy cái điều gì ghê gớm. Nàng đứng dậy:

– Thôi về đây, còn để cho mà ngủ.

*

Lúc ấy bà Tham Bích mới níu lại :

– Không, ngủ gì ? Ở chơi đã, mấy khi. À quên, có việc cần gì đấy ?

Phương đã quên khuấy, bây giờ được bạn nhắc, mới nhớ ra, nàng bối rối rồi nàng vờ xuýt xoa :

– À thế có nợ không ? Đến có... một việc lại quên cả một việc. A... à... nghe chị có cái kèn hát hay lắm, có nhiều đĩa mới định lại mượn đây.

– Không, tôi cùng mua mấy đĩa với chị. Từ bấy có mua đĩa nào mới đâu và cái kèn của tôi có hơn trăm, bằng thế nào được cái Columbia của chị.

– Thế mà chị Phán Vinh chị ấy bảo mới lắm.

– Con ranh ấy thì đến phải cắt tai thật. Nó lại đây chỉ rủ người đánh tổ tôm hay mà chước chứ có nghe kèn hát bao giờ. Thế thì thôi. Nó đi đặt nhiều tin vịt lắm đấy. Độ này nó làm được ít nhà cửa, đi đâu cũng cứ vênh vang như con mẹ đại, nói huyền thuyên xích đế, chẳng biết đằng nào mà nghe cả. Cô chàng như sung sướng cái gì ấy.

Phương còn hồn vía nào nữa, nhưng nàng cũng nắm ngay lấy cơ hội để gieo sự nghi ngờ vào lời nói của bà Phán Vinh, nếu quả bà Phán Vinh đã nói :

– Cái con ấy nó cứ hay ồm ờ. Đây là việc nhỏ chứ nhớ việc quan trọng mà cứ nghe cái mồm... nhật trình bịa chuyện và phóng đại lên thì thật nguy to.

Bà tham Bích lặng thinh, có lẽ lặng thinh để ngẫm nghĩ về những hành vi của bà Phán Vinh, nhưng Phương thì liền cho ngay cái im lặng ấy là một ý nghĩa. Nàng lại sợ phải nghe, đứng dậy hẳn :

– Thôi đi về cho mà ngủ và nhớ con mẹ Phán Vinh nó có nói gì, chị đừng có nghe nó nhé.

Bà Tham Bích tiễn bạn ra tới cửa.

Đến cửa, bà còn giữ Phương lại.

– À thế nào, anh đi Saigon bao giờ về thế ? Chắc chị mong anh lắm nhỉ?

Phương cho ngay là bạn móc máy, vì đã biết hết cả chuyện mình với Lễ. Nàng cốt trả lời cho xong chuyện để mà được đi cho thoát :

– Không, mong gì.

Nói xong là nàng toan đi, nhưng bà Tham Bích đã để tay lên mép túi măng-tô của nàng :

– Ô, sao mà hấp tấp thế. Đã làm cho người ta mất giấc ngủ trưa lại không đem cho người ta cái gì ư? Này, hôm nào anh về có quà gì ở Saigon cho đây với đấy.

Rồi sẽ cù vào nách Phương:

– Chỉ nói mỹ tự. Lại không mong

chồng còn mong ai. Chắc nóng ruột lắm đấy nhỉ ? À thế nào bao giờ anh về?

– - Độ dăm hôm nữa. Thôi đi đây. Ừ rồi cho quà.

Bà Tham Bích chưa buông :

– Nếu về mà không cho đây quà thì đây... mách anh ấy về cái tội...

Phương hoảng vía, nhưng cái bản năng tự vệ của con người ta vốn mạnh :

– Tội gì ?

– Tội đến quấy đảo không cho người ta ngủ trưa.

Trời, Phương vụt thấy như khí trời thiếu cho buồng phổi của nàng :

– Tha hồ.

Bà Phán Bích sẽ vỗ vào lưng bạn:

– Phải, ai chả biết được chồng yêu nên ngang dọc chẳng cần gì.

Phối Phương đang nở lại như sắt lại.

– Tôi chưa thấy ai chiều vợ như anh ấy chiều. Mua cho hẳn một chiếc ô-tô để diện. Chẳng bù với nhà tôi, mình cứ hơi diện một tí là... ghen như thằng khỉ gió.

Phương ù tai, hoa mắt lết đi không muốn nói :

– Thôi lắm chuyện lắm. Về đây.

– Ô, độ này chị làm sao ấy ?

Đó là câu mà Phương phải nghĩ mãi khi người bạn thứ hai, sau vài câu chuyện, thốt nhiên nói với nàng như thế.

Nàng đến người bạn thứ ba. Ở đâu nàng cũng thấy mọi người nói đến tên Lễ khi nàng gợi đến chuyện bà Phán Vinh.

Dù không có những câu nói rành rành, nhưng vì nàng đã ngờ nhân cách của bà Phán Vinh nên nàng đã tin rằng bà Phán Vinh đã đem điều bí mật của mình đi nói khắp với mọi người và bây giờ thì bao nhiêu chỗ quen thuộc, ai cũng đã biết cả rồi.

Vì cái ý nghĩ ấy cho nên nàng nghe ai hơi nói khác một tí gì thì cũng cho là ám chỉ nàng, ai hơi nhìn nàng lâu là khinh bỉ nàng, và ai hơi cười to là chế giễu nàng.

Nàng thốt nhiên thấy mình vây bọc bởi những kẻ thù. Và cái kẻ thù ghê gớm nhất có thể làm tan vỡ được đời nàng khi Giao đang lên đường để về Hà Nội.

Rồi Hà nội ghét nàng, sẽ nói. Giao sẽ biết, biết hết. Lúc ấy, nàng tưởng chừng như trời sụp đổ xuống đầu nàng và đất như nứt ra từng mảng ở dưới chân nàng.

Rồi thì tự dừng cơn sốt rét ở đâu kéo đến
âm âm nung nấu cơ thể nàng.

À bây giờ, nhìn thấy cái nguy cơ đã
gần đến, nàng mới biết nàng đã đại đột
biết chừng nào. Và các tội của nàng là
to đến chừng nào, Thôi đành, có thể nào
thì cũng đành. Giao có quyền tàn nhẫn
với nàng, bởi nàng đã đem danh dự của
Giao giầy xéo xuống dưới gót chân. Lúc
ấy, nàng chỉ thấy trách mình và cảm
thấm thía nỗi đau đớn của Giao khi phải
buộc lòng tàn nhẫn đối với nàng.

Phải rồi, một khi Giao biết thì Giao
sẽ đuổi cổ nàng ra khỏi nhà, Giao sẽ đem
nàng ra tòa ly dị. Tòa sẽ cho quyền Giao
giữ lấy hai con. Còn nàng thì từ nay phải
sống với sự cô độc và khinh bỉ của loài
người.

Trong đầu nàng, thật là hiện ra không biết bao nhiêu hình ảnh ghê khiếp, nàng sốt dừ sốt chín khi bước chân vào đến nhà.

Thằng Quốc thấy bộ mặt thiếu nảo của nàng rú lên

– Kia, mợ làm sao thế ?

Nàng ứa nước mắt gục đầu vào ngực nó như để vĩnh biệt

– Mợ sốt lắm, con ạ.

Thằng Quốc đặt tay vào trán nàng:

– Ô, nóng thật. Ô, mợ lên buồng ngủ đi. Ô, u-hu, u hu.

Tiếng khóc của nó lôi nàng về với thế giới sự thật. Chà ! Lúc ấy, lúc xét thấy sắp

phải mất chúng nó, nàng mới thấy chúng nó thiết tha với lòng nàng biết đến chừng nào, thiết tha nhất tất cả trên đời.

Vút, nàng thấy sự phải xa chúng là một cái gì ghê khiếp hơn cái chết. Mà sự chúng oán nàng, khinh nàng sẽ là một cực hình... Trời ơi! À nàng không thể để thế. Nàng phải vì chúng mà bảo toàn lấy cái hạnh phúc cho chúng. Thân nàng đành rồi ! Nhưng còn chúng nó.

Nàng vội vàng hút những giọt nước mắt ở má nó :

– Thôi con nín đi, mẹ khỏi rồi.

Mà thật, không hiểu những lò xo bí mật trong người nàng luân chuyển ra sao, nàng thấy nàng đỡ sốt thật.

PHÂN THỨ NĂM

Hình ảnh của sự tan vỡ đến, đến luôn sự thức tỉnh của cái tình mẫu tử nó đang ngắc ngoải ở trong nàng.

Tưởng tượng phải xa con, nàng thấy như những cái gì ở trong ruột nó đứt ra.

Nàng hình dung ngay thấy tất cả sự đau đớn và cái lạnh lùng ghê khiếp của đời nàng, nếu chẳng may... Thốt nhiên, nàng tự nhủ nàng không thể để cho sự yếu đuối chi phối được nàng. Phải tìm

hết cách để chống đỡ, để bảo toàn lấy những cái thiết tha nhất của đời nàng.

Nàng yêu, yêu nhân tình lắm, nhưng cái tình của nàng với Lễ mà tan gãy, nàng còn sống được, chứ phải chia lìa với con nàng thì không. Không, cuộc đời của nàng không còn gì nữa.

Chính bây giờ, nàng mới đo lường được hết cái ảnh hưởng khốc liệt cho tội lỗi của nàng gây ra. Và nàng mới biết rõ nàng sẽ mất những cái gì.

À, nếu thế thì nàng phải chết, chết thật. Cơn sốt vụt như biến đi. Con mắt đang lơ lơ bỗng sáng quắc một ý định.

Chân tay đang rời rạc bỗng lại thấy râm rập một sức mạnh. Trên tan vỡ của cảnh huống, người tình nhân đã biến đi để nhường chỗ cho người mẹ.

Bây giờ, nàng nhìn tất cả bằng con mắt của người mẹ, nghĩ bằng tấm lòng của người mẹ, phấn đấu bằng sức lực của người mẹ, phấn đấu cho những cái gì của người mẹ mà nàng không thể để mất.

Nàng lặng lẽ nhìn hai con, nhìn luôn thấy cái nguy cơ nó đến, bởi một con mắt không rối loạn, bởi nàng đã nhìn nó bằng một tấm lòng không biết run sợ nó quyết thắng, bởi nàng đã biết, nếu nàng không thắng thì nàng không còn gì để sống nữa.

✱

Nàng đem cái tình cảnh của nàng ra xét nét, nàng thấy rằng nếu từ nay mà nàng không xuống với Lễ nữa, để cho chồng nàng có cơ hội bắt được quả tang, thì cũng chưa đến nỗi nguy cho lắm. Và

nếu chẳng may người ta có đồn đại đến tai chồng nàng thì sự chính danh của nàng trong bao năm và thứ nhất cái tình của chồng nàng yêu nàng, cái lòng của chồng nàng yêu con vẫn là một chỗ kh-iến cho nàng có thể trốn tránh vào đấy được.

Đành là đau xót rồi, và đến như thế thì sự sống chung đúc là một cực hình rồi, nhưng thế còn hơn là phải sống không có những đứa con bên cạnh.

Chồng nàng biết, đành rồi, nhưng nếu không bắt được quả tang thì chồng nàng cũng không có thể bỏ được nàng. Vì yêu mà không bỏ, vì các con mà không bỏ. Trời ơi, đã phải tính đến cái nước ấy, người vợ và người mẹ, thứ nhất người mẹ ở trong nàng thấy cái nhục nhã kéo đến làm tê cả mặt.

Nhưng thà thế, còn hơn là phải chia lìa với con,

Nàng tự nhủ nếu Giao mà chỉ có biết phong thanh thì nàng vẫn được yên ổn sống ở đây, mặc dầu là bị sống trong cái không khí nặng nề của sự ngờ vực.

Nàng ôn lại sự dan díu của mình đối với Lễ, nàng thấy nàng không để lại một cái di tích gì. Mà người ta thì không thể bỏ vợ một khi người ta không bắt được tang chứng rành rành của sự ngoại tình, thứ nhất cái người ấy là Giao, vẫn yêu quý, và tin tưởng ở nàng như Giao.

Giao có nghi chắc, cũng không nói ra, và nếu Giao có nêu ra thì nàng cũng chẳng thiếu gì cách cãi. Thì hẳn là trong lúc cãi ấy, nàng phải bênh vực mình bằng sự gian trá hèn mạt. Và rồi từ đấy thì nàng phải sống với sự gian trá hèn

mặt, bằng sự gian trá hèn mạt.

Lúc này nàng mới rõ tội lỗi nàng ngay ở trong nó những trừng phạt mà cái trừng phạt ghê-gớm nhất là cái nhục nó theo liền ngay ngày sống của kẻ phạm tội.

✱

Nàng nhìn hai con, rồi nàng giơ tay ra nắm lấy chúng nó cho ngồi lên lòng nàng:

– Thôi, mợ khỏi rồi. Các con đừng lo gì về mợ cả. Các con vui đi là mợ khỏi.

Thằng Quốc hỏi ngay cái câu hóm hỉnh của đứa con thương mẹ:

– Ô hay, thế sao mợ bảo mợ đã khỏi rồi. Mợ có khỏi thì con mới vui được chứ.

Nàng bối rối nghĩ đến sự thông minh của con, lại nghĩ đến nỗi buồn ghê gớm trong lòng mình. Ôi ! Những điều nghĩ ghê khiếp đó có thể, vì sự thông minh của con nàng, đem lại một sự chẳng may mà nàng đang sợ. Nàng cố gượng vui:

– Không, không, mợ khỏi rồi.

Thằng Quốc lại áp má mình vào má nàng:

– Mợ nói dối đấy.

– Không, con sờ trán mợ xem có phải hết nóng rồi không.

Thằng bé giơ cái bàn tay xinh xắn lên, rồi thấy không nóng nữa, nó nở ra một nụ cười hân hoan :

– Ô, hết nóng thật !

Nhìn thấy cái nụ cười sung sướng của nó, nang mừng rỡ, nang nắm cái bàn tay ấy, nang cắn.

– Ô, cắn đau mợ. Mợ chó.

Nàng cười, cười cái cười của người điên hay của người chẳng muốn nghĩ ngợi gì.

– Mợ chóng hết sốt nhỉ ?

– Không phải mợ sốt đâu. Lúc nãy tại mợ đi nhiều nên nó mệt đấy thôi. Bây giờ mợ hết mệt rồi, mợ lại khỏe như thường.

– Thật chứ ?

– Ai lại dám nói dối con.

Nói xong nàng nhìn khắp nhà cửa một lượt :

– À thôi, các con đi chơi đi, để mợ phải bảo nó thu dọn nhà cửa lại tử tế lại để đón cậu.

Chúng nó không bằng lòng đi chơi :

– Không, nhà cửa tử tế rồi. Việc gì phải đón cậu bằng nhà cửa.

Thằng bé không biết diễn cái tư tưởng của nó một cách rành rọt, nhưng nó muốn nói gì, Phương đã hiểu rồi.

Vì hiếu, cho nên nàng lại thấy xấu hổ, và nhìn con mắt nó, nàng như thấy sợ, sợ nó biết. Rõ ràng con mắt đen láy và lạnh lợi của Giao nó như bối, như xoáy vào những thú chàng nhìn.

Rồi nàng lo Giao sẽ nhìn thấy cái “không tử tế” của lòng nàng, khi Giao về đây.

Thằng Quốc đã vô tình nói một câu thâm trầm nó gợi lên ở trong lòng nàng bao nhiêu xót xa.

Phải rồi, nhà cửa thu dọn tử tế thì làm gì, nếu lòng người vợ đã đầy dơ bẩn như nàng, nếu cái danh dự của gia đình đã bị giây xéo...

*

Lúc ấy thì nàng không còn ruột nào để hối hận nữa, nàng chỉ nghĩ đến cách chống đỡ. Mặc dầu con nàng nói thế và nàng nghĩ thế, nàng cũng cho gọi người nhà lên, bắt chúng nó lau chùi đồ vật tử tế, và sửa sang lại vườn tược cẩn thận.

Nàng muốn cho chồng nàng về đây không trông thấy dấu vết gì của sự chèn ép của người vợ. Và lúc ấy nàng cầu

mong, cầu mong tha thiết cho Giao có nhiều việc bận ở dọc đường.

Nếu bốn năm hôm nữa, hay một tuần lễ thì càng chắc, Giao mới về đây thì thế nào cũng sẽ không xảy ra việc gì để cho Giao có thể nghỉ kỳ.

Cái điều nàng lo nhất là các con nàng bép xép. Nếu lâu Giao mới về, nàng ở luôn với chúng trong ít lâu, thì chúng sẽ quên đi sự hay đi của nàng.

Rồi khi nào nhận được dây thép của Giao ở Vinh đánh về, nàng sẽ xuống đón Giao tận Nam Định hay Phủ Lý.

Và rồi thì nàng sẽ giữ riết Giao ở nhà trong ít lâu không cho Giao đi tới đâu cả thì Giao làm sao mà nghe biết được. Và rồi thì lâu câu chuyện nguội, loài người cũng quên dần đi, và rồi thì trông thấy

Giao cũng chẳng ai nghĩ đến nữa.

Lúc ấy thì nàng hoàn toàn cầu mong ở thời gian đem đến sự quên lãng cho mọi người, cho con nàng. Nàng đặt hết cả hy vọng vào thời gian để xoay lại cái tình thế nghiêng ngửa.

Nàng còn hy vọng vào cả cái tính nghiêm nghị của chồng nàng nữa, dầu rằng do cái tính ấy mà chồng nàng biết sự phản bội thì sẽ có những quyết liệt ghê gớm đối với nàng.

Nhưng bây giờ, dầu nàng có quyền chọn. Nàng hay nghĩ đến cái nguy hiểm nhất.

Chồng nàng tính nghiêm nghị thì không ai dám chuyện trò bép xép với chồng nàng. Nhờ thế mà câu chuyện không đến tai chồng nàng, biết đâu.

Cái điều nàng lo nhất là bà Phán Vinh nhưng bà Phán Vinh đã có món tiền hơn năm nghìn đồng là cái giá của sự im lặng thì có lẽ không bao giờ bà nói. Bà là một người trực lợi, bà hiểu chữ lợi, chắc không bao giờ bà lại đại như thế.

Nàng chỉ lo cái lòng tham của bà. Nhưng tham thì cho tiền. Lẽ và nàng đã không phải là người tiếc tiền thì còn cần gì. Muốn thì cho, thế thôi.

Nghĩ thế, nàng đã thấy hơi yên tâm. Chà, sự yên tĩnh lúc ấy mới có giá trị làm sao !

Nàng hiểu hết cái giá trị của nó bởi vì nàng đã phải sống bao nhiêu giờ phút quẩn quại như bị cả một tổ kiến đốt.

Thì việc đời toàn đo bằng tương đối. Có ngắn mới hiểu dài, có đen mới hình

dung được trắng. Nàng càng hiểu cái luật lệ chặt chẽ mà sống: nếu lòng rối loạn thì chẳng còn hưởng được gì cái điều kiện tối cần cho hạnh phúc là trước tiên phải làm thế nào cho mình có thể bằng lòng mình. Hay làm thế nào để cho lương tâm dễ yên cho mình rồi hãy nghĩ đến những điều khác. Kẻ nào đã làm những việc ám muội để cho phải sợ cả cái bóng và tiếng nói của mình thì thôi hết, hết cả, chứ đừng nói đến hạnh phúc nữa.

Nàng nghĩ thế rồi bâng khuâng nghĩ đến sự sao bây giờ, nàng thấy biết nhiều quá, thấy biết những cái xưa nay chưa từng thấy. Rồi nàng thở dài, tự nhủ: “thấy biết để làm gì?”

Sự thấy biết của nàng đã bị mua bằng một giá đắt quá, mua bằng tội lỗi, mua bằng yên vui của đời bao nhiêu người. À, trước kia nếu nàng thấy biết việc đời

và những ảnh hưởng của nó như bây giờ.

✱

Phương khắc khoải chờ cái điện tín ở Vinh về để đem các con đi đón chồng ở giữa đường, nhưng chờ, chờ mãi không thấy. Mà nàng bắt được cái điện tín từ Tourane đã ba hôm nay rồi.

Nàng đang cho rằng Giao bận việc ở Huế và đang mừng về sự chậm trễ ấy thì bỗng một buổi trưa, lic nàng sắp sửa cùng với các con vào bàn ăn, thì tiếng còi ô-tô réo lên ở ngoài cửa rồi tiếng Giao gọi mở cửa cấp bách.

Nghe tiếng chồng, Phương lạnh toát cả người và hai chân như liệt đi, không tài nào bước nổi. Nàng muốn đứng dậy mà không tài nào đứng dậy được. Nàng

cứ ngồi ngó hai con vượt ghế chạy ù ra phía cửa.

Tai nàng vang lên những tiếng reo mừng... khủng khiếp của chúng :

– A, cậu đã về ! Cậu đã về!

Trong đầu nàng lúc ấy những câu hỏi nóng giãy lờm chớm mọc lên như những lưỡi dao : “Tại sao Giao hẹn tới Vinh thì đánh dây thép mà không đánh? Hay Giao đã biết chuyện rồi ? Hay Giao về bất thành linh như thể này là để rình bắt gian ?”

Ôi, còn không biết bao nhiêu những câu hỏi đại loại như thế nữa. Mà câu nào cũng có cái mãnh lực để giết mình, để phá tan đời mình.

Trong khi tâm hồn Phương đang bị đâm xía bởi những câu hỏi ấy thì tiếng

reo mừng nổi dậy lại càng to, càng ồn ào phía cổng.

Nàng nghe rõ ràng tiếng Giao hỏi :
“Mợ đâu ?” Nàng nghe rõ ràng tiếng riu rít cả ba bố con và tiếng giấy của Giao loạt soạt trên sỏi, nhưng nàng không tài nào đứng dậy được. Chân nàng như tê liệt, tay nàng như tê liệt, cả người nàng như bị sự sợ hãi làm rã các khớp xương không tài nào đứng dậy được.

Giao nhảy vọt vào phòng ăn như một con mèo vô lý lấy nàng, nàng rú lên, run hân lên, rồi tới khi thấy những cái hôn nóng hổi đặt trên mặt, trên cổ, trên đầu chính là dấu hiệu của sự vui mừng cùng cực màng mới lại hôn, tay chân nàng lúc ấy mới bắt đầu cử động được.

Nàng ôm lấy đầu chồng, rít lên cái vui mừng, nhưng không phải cái vui

mừng của gặp gỡ mà lại là cái vui mừng được thoát nạn :

– Chó, sao và bắt tử như thế ? Bảo đánh dây thép cho người ta sao không đánh. Về bất thành linh như thế làm cho người ta...

Hai chữ : “sợ quá” nàng chỉ nói ở trong cổ, chỉ đối với mình. Giao làm cái vui mừng ấy là cái vui mừng gặp gỡ, cho sự cảm động ấy là do tình yêu gây ra, và chàng làm thế nào mà nghe được những tiếng mà Phương chỉ nói thầm với lòng mình. Vừa hôn, chàng vừa rên rĩ :

– Thôi, tôi xin lỗi mợ. Tôi muốn chơi cái võ bất thành linh để cho mợ mừng. Mợ mừng lắm phải không ?

Hú vía !

Phải, Phương mừng lắm, mừng đã

được thoát chết. Nhưng nàng cũng cảm thấy tất cả sự mai mỉa ngầm chứa trong câu hỏi của chồng.

Vì thế nàng không dám trả lời bằng sự dối trá.

Nàng chỉ đặt tay lên má chồng :

– Chó ! Không biết ư, lại còn hỏi ?

*

Cái cảm giác sôi nổi của phút đầu qua đi, và lòng khao khát đã thỏa mãn, lúc ấy người ta mới nói đến những điều tiểu tiết và giảng rõ cho nhau những thắc mắc.

Nhìn thấy các món ăn bày trên bàn Giao xoa tay:

– À, cho ăn cơm mấy. Tôi chỉ lo về chậm bữa cơm thôi. Hôm qua, mãi khuya mới tới Vinh, nhà dây thép đóng cửa. Chợ đi vài giờ, dậy là đi ngay. Chà, lúc ấy tưởng giá có tàu bay, tôi mới hả.

Nói xong, Giao lại cúi xuống hôn như mưa bên mặt vợ, rồi sẽ hỏi vào tai:

– Ở nhà, mợ có nhớ tôi không ?

– Cứ hỏi lầm cẩm.

Giao cắn vào má vợ

– Tôi nhớ mợ và nhờ các con quá. Lúc này mợ nghe tiếng tôi về, cảm động quá không chạy ra được có phải không?

– Còn cứ hỏi làm người ta mê cả người đi lại còn.

Giao sung sướng ôm vợ :

– Tôi biết vợ yêu, vợ nhớ tôi lắm mà. Tôi cứ nóng ruột như lửa. Ở nhà, chắc mẹ con nhắc đến người ta luôn, nhưng biết làm thế nào. Công việc bắt buộc. À, chuyến này phát tài lắm. Tôi đã ký hợp đồng với hai nhà máy gạo, tôi đã đặt xong bốn đại lý chè. Từ nay thì khá lắm rồi. À, tôi đã bán được cho anh Lễ nhiều hàng lắm. Từ nay, mỗi năm anh ấy có thể bán vào trong ấy mười, mười lăm vạn, mà tôi thì cũng được hoa hồng bạc vạn trở lên. Đây, vợ xem, đi có một chuyến rồi thì ngồi ăn mãi. Anh Lễ nghe biết, chắc là phải bằng long.

Sự chồng nàng nhắc đến tên người tình nhân của nàng lúc này làm cho nàng hổ thẹn vô cùng. Nàng vội vàng gạt đi:

– Thôi ăn đã, chắc là cậu đói lắm. Chuyện ấy chốc nữa hãy nói. Bếp, xem có gì nữa thì dọn lên để cậu xơi.

Giao giờ tay nhón một miếng thịt luộc :

– Sáng sớm hôm nay nóng về quá, thành ra chẳng ai điếm tâm nữa. Đói tưởng hốc ruột ra. A bếp, cho người lại đằng ông Lễ nói chiều năm giờ mời ông lại đây nói chuyện.

Phương vội vàng cản :

– Thôi để sáng mai hãy hay, đừng đi mời nữa, bếp.

Rồi nhìn chồng:

– Thì hãy ở yên (nàng nói tới đây thấy ngượng mồm)... với các con đã, những việc ấy đâu có cần mà đã phải cuống cuống lên. Mai kia nào đã làm sao. Người ta nhớ hốc ruột ra không biết hay sao.

Giao trả lại vợ bằng một cái nhìn âu yếm:

– Ừ thôi, bếp, mai kia lại anh ấy cũng được. Chờ lúc nào tao bảo hãy đi mời. Đi mua thêm thịt quay hay thịt vịt về đây, tao đói lắm.

Phương phủi những làn bụi bám trên do chồng :

– Thôi cậu đi tắm rửa và thay quần áo cho nó mát mẻ đi để ăn cho nó ngon.

– Ừ, phải đấy.

Chàng cúi xuống công thẳng Quốc và tay bế con Quận đi lên gác. Chúng nó mừng cha về, lại được cưỡi trên lưng nên cứ rún rẩy, rồi hét : “ếp, ếp” vang nhà,

Phương mắng:

– Thôi xuống cả. Không biết cậu mới đi về cậu mệt lắm hay sao mà chúng mày cứ nghịch thế ?

Giao bênh ngay:

– Không, không, tôi không mệt đâu.

Rồi hôn vào má con Quận :

– Chúng nó nghịch thế này hết mệt chú lý.

✱

Giao kéo ghế vợ ngồi sát vào bên mình ở một phía bàn, và kéo sát ghế hai con cho ngồi hai bên:

– Ô, ngồi thế này, tôi mới ăn được.

Cái cảnh người cha thiết tha với gia đình, và cái tình của chồng yêu mình làm cho Phương chóng mặt. Và nàng thấy khổ sở vô cùng :

– Ngồi sát thế này thì còn ăn làm sao được. Và đũa chạm nhau chết.

Giao cúi xuống phớt một cái hôn trên má vợ :

– Tôi với mợ ăn chung một bát.

Miệng nói là tay Giao đẩy cái bát của mình ra xa. Phương khẽ đánh vào tay chồng :

– Các con nó cười chết.

– Đời nào các con nó lại cười cậu mợ chúng nó yêu nhau.

Câu ấy gợi ra ở trong thần trí Phương một câu khác rồi thì nó biến thành ra như một lưỡi dao đâm vào ruột nàng. Nàng lặng thinh thì Giao đã hỏi các con thật to:

– Cậu yêu mẹ, ngồi gần mẹ như thế này, chúng mày cười không ?

– Không, cậu cứ hôn mẹ nhiều đi. Mẹ nhớ cậu nhiều lắm cơ đấy.

Lại một cú để Giao cắn vào tai vợ để tỏ lòng yêu:

– Đấy, chúng nó có cười đâu. Mẹ nhớ tôi lắm có phải không ? Lúc này về thấy mẹ mặt tái đi, ngồi ngầy ra không nhúc nhích, tôi biết mẹ cảm động lắm. Tôi biết mẹ thương yêu tôi lắm.

Rồi hạ giọng :

– Có nhiều đêm, tôi không tài nào ngủ được, muốn bỏ cả công việc mà về ngay. Nay tôi cứ nằm mê thấy mẹ luôn, mẹ có bao giờ nằm mê thấy tôi không ?

Phương nép mặt vào vai chồng để giấu sự hổ thẹn :

– Tại làm sao không ? Cậu đối với em thế nào thì em đối với cậu cũng thế. Thôi ăn đi không đói.

– Tôi bây giờ chẳng thấy đói tí nào cả.

Rồi cảm khái:

– Chà, chúng mình chưa yêu nhau lâu bao giờ, chỉ mới có lần này. Tôi mới biết yêu mợ không thể nói. Thật nhiều khi muốn quăng tất cả công việc mà về. Nhưng nghĩ đi phải nghĩ lại, nên tôi nén lại được lòng, yêu nhau thì phải biết lo xa về tương lai cho nhau để cho mợ có thể sống như một bà chúa, ấy cứ nghĩ thế mà tôi lại can đảm nén đi được.

Lời lời yêu đương biến thành những câu rửa xả, Phương cứ chết điếng người ngồi nghe, và hể chồng nhìn lại phải cố

làm ra vui sướng. Thà chồng nàng cứ đánh giết nàng, nàng lại không khổ bằng phải nghe những lời yêu đương như thế.

Vừa gặp miếng thức ăn đầu tiên,
Giao lại ngừng.

– À quên, tôi mua biểu vợ một cái vòng kim cương và hai cái nhẫn ở trong ấy, tôi quên khuấy mất.

Miệng nói là chân đi ngay, Phương muốn giữ chồng lại không kịp.

Hai phút sau, Giao xuống với một chiếc hộp xinh xinh.

Phương đã chết tái, chết dù cũng phải tươi cười để chồng đeo nhẫn đeo vòng.

Nhìn ngăm chán rồi, Giao vùng hỏi:

– À, thế nào, ở nhà mợ có hay đi chơi không ?

Phương ghen hòng chưa kịp trả lời thì Giao đã lại nói:

– Thế nào, chiếc ô-tô ấy, mợ vừa ý đấy chứ ?

Phương chưa kịp trả lời thì con Quận đã nói ngay :

– Mợ đi chơi luôn, mợ...

Giao sung sướng ngắt lời nó:

– Ủ, thế thì tôi sung sướng quá, tôi chỉ lo ở nhà mợ buồn. Chiếc ô-tô ấy chỉ đem sang có hai chiếc ở trong xứ Bắc kỳ thôi. Một ông quan Tòa mua một chiếc, còn một chiếc tôi mua cho mợ.

Rồi búng vào tai thằng Quận :

– Con có thích cho mẹ con cầm lái xe một mình đi chơi với con không ?

✱

Giao về đã được mười ngày. Phương đã thấy đỡ sợ và đã bắt đầu thấy yên lòng. Càng yên lòng khi nàng tự nhủ mình có thể tin ở tấm lòng Giao yêu mình mặc dầu nàng biết nếu chuyện vỡ lở thì cái tình yêu ấy lại chính là một động lực của sự báo thù ghê gớm.

Giao yêu nàng ví dù Giao có mang máng biết thì nàng rất có thể víu vào cái cơ nàng sang, nàng đẹp, rồi người ta ghen ghét nàng mà đặt để ra thế. Người ta muốn ly gián bạn bè, người ta muốn hại nàng là người đã nhờ chồng mà hơn họ đủ mọi phương diện.

Đành rằng nàng toàn tìm sự chống đỡ ở những nguồn thấp kém và dựa toàn vào những cố ti tiện nó làm cho nàng càng phải đeo nặng sự nhục nhã trên lương tâm, nhưng biết làm thế nào, biết kén chọn làm sao một khi người ta đã phạm tội lỗi.

Nàng vừa thấy rằng mình không cần phải giật mình nữa thì bà Phán Vinh đến, đến đánh thức dậy sự sợ hãi ghê khiếp nó vừa chợp ngủ ở trong lòng nàng và mở đường cho biết bao nhiêu mối lo mà nàng vừa mới xua đuổi khỏi đi.

Nàng càng lo vì Lễ đã hẹn với nàng sẽ tìm cách buộc được bà Phán Vinh không bao giờ đến nhà nàng nữa.

Nàng càng lo khi đọc thấy sự đe dọa viết rành rành ở trong con mắt và nụ cười của bà Phán Vinh, Hơn nửa tháng

nay bà không đến, Phương đã tin chắc rằng Lễ đã khuất phục được bà, hay đã tìm được cách gì để lung lạc bà. Nay bà lại đến là nghĩa làm sao ? Tại làm sao ?

Bà Phán Vinh đến trong lúc nàng và chồng đang ngồi ở phòng khách. Thấy Giao, bà cười ngay bằng một cái cười ngạo nghễ.

– Gớm sao anh đi Saigon lâu thế. Anh chả đi thêm một tháng nữa để cho chị ấy,, nhớ anh điên hản lên một thế.

Bà Phán Vinh nói đến sự nàng nhớ chồng trong khi bà biết sự ngoại tình của mình hản là có ý nghĩa gì đây! Khốn nạn cho người chồng thật thà, nghe bạn vợ nói thế, lại lầm tưởng là thật, trả lời bằng một bộ mặt nghiêm trang, với những lời nói nghiêm trang :

– Tôi cũng biết thế lắm, nhưng chị tính công việc bắt buộc thế, biết sao được. Tôi tin rằng nhớ tôi, nhưng nhà tôi cũng biết thế tình cho tôi.

Bà Phán Vinh nhìn nàng, gật gật đầu, rồi nói bằng cái giọng nó vang lên biết bao chế riếu :

– Phải, chị ấy nhớ anh lắm lắm, và chị ấy cũng đã thế tình cho anh lắm lắm.

✱

Phương nghe những câu ấy, và thứ nhất nhìn đến cái vẻ mặt “xỏ lá” của bà muốn chồm lên tát giữa mặt bà một cái, rồi muốn ra sao thì ra, nhưng trời ơi ! Không phải đời nàng là của một mình nàng.

Nàng nhìn hai con đang lúi húi chơi ở một góc phòng khách, rồi cắn chặt răng để trấn áp nỗi giận dữ. Trời ơi, sao, bây giờ nàng mới biết cái lẽ đó. Nếu nàng biết từ trước thì có phải nàng đã chẳng để cho tiếng lòng đưa đi, để rồi mắc phải cái cảnh nhục nhã và hối hận của ngày nay.

Thật ra, từ trước tới nay, nàng không bao giờ có thể ngờ bản mình lại có thể đến cạm bẫy như thế. Nhìn cái nét mặt trắng trẻo và xỏ xiên của bà Phán Vinh, nàng thấy lo. Với một con người khốn nạn như thế, người ta không thể chắc trước được một điều gì. Nàng càng lo khi nghĩ đến cái tính nóng nảy và ngay thẳng của Lễ.

Nếu bà Phán Vinh mà đem cái nét mặt ấy xuống với Lễ thì Lễ rất có thể làm những điều mà lòng nàng lúc này rất có

thể làm lắm, nghĩa là tát vào mặt, và tống bà ra khỏi cửa.

Thế nào nàng cũng phải tìm cách bảo Lễ phải thương nàng mới được, vì nàng biết bà Phán Vinh còn lợi dụng cái tội lỗi của nàng để làm tiền nhiều lần nữa, chứ chẳng thôi đâu. Nếu trong một lúc sôi nổi mà bà Phán Vinh đã tỏ cái gì quá hèn hạ mà Lễ không nhìn được thì bà Phán Vinh rất có thể trả thù. Với một con người có một tâm hồn như thế, nàng biết là lòng tự ái mạnh lắm, và có lẽ ở đời, bà chỉ sống với cái tình cảm ấy thôi.

À, nàng phải tìm cách nói cho Lễ biết mới được, Lễ phải thương nàng nhiều mà nén lòng đi mới được. Lễ phải vì tương lai của nàng, sự yên vui của nàng mà đừng phần nộ mới được. Bà Phán Vinh bây giờ là con rắn độc, không thể

chọc giận nó, chỉ tìm cách nào cho nó im đi thôi.

✱

Nàng vừa nghĩ đến Lễ thì bà Phán Vinh cũng gọi chuyện Lễ. Nghe bà nói đến tên Lễ, lòng Phương đã hoang mang rồi,

Nhắc đến tên Lễ lúc này, ý hẩn bà đã định kiếm cái chuyện gì đây.

– À, thế nào anh, nghe người ta nói anh cổ động giùm ảnh Lễ bán được nhiều hàng lắm có phải không ? Anh Lễ di đến đâu cũng ca tụng âm ỹ cái tài kinh doanh của anh. Phải, anh Lễ ca tụng anh là phải lắm lắm rồi.

Khổ chưa, Giao ngay thẳng, nào biết

chuyện gì. Nghe bà Phán Vinh nói thế, chàng nở một nụ cười, cái nụ cười bằng lòng của một người đã làm đầy đủ công việc, cái nụ cười khoái trá của một người thật thà tưởng người ta khen mình một cách thật thà:

– Không, công việc tôi biết mảnh khỏe thì nó cũng có điều dễ dàng, và tôi với anh Lễ là chỗ anh em thân. Tôi phải hết sức giúp anh ấy.

Bà Phán Vinh nhìn Phương rồi sẽ nhếch mép :

– Phải, cái tình bạn... khăng khít của các anh, ai mà chả biết.

Phương tưởng chừng phát điên lên. Nhưng đến khi bà phán Vinh cất tiếng :

– À, tôi xin phép anh, tôi hỏi chị việc này một tí.

Nàng cũng phải cúi đầu ngoan ngoãn theo bà Phán Vinh sang phòng ăn. Và hỏi bằng một vẻ mặt hân hoan:

– Cái gì đấy chị?

Bà Phán Vinh đặt tay lên vai nàng :

– Nhà tôi giao cho tôi món tiền hai nghìn, tôi trót tiêu đi mất, nay nó hỏi đến mà không có thì tôi chết, chị có làm ơn cho tôi mượn rồi năm ba hôm, tôi thu xếp trả chị ngay, không hề dám chậm trễ.

Phương biết ngay là bà Phán Vinh tổng tiền nàng chứ cả Hà Nội ai không biết bà Phán Vinh cai trị ông Phán Vinh bằng một bàn tay sắt. Nàng muốn chạy ra quỳ xuống thú hết tội với chồng rồi nhờ chồng ném cổ bà Phán Vinh ra đường.

Nàng còn đương bối rối vì sự trâng tráo ghê khiếp của bà Phán Vinh, thì bà

Phán Vinh đã lại nói, nói để đe dọa:

– Chị phải thương tôi mới được, chị còn lạ gì chồng con chúng ta, có bao giờ họ dung tha những sự.. lươn khươn như thế.

tiên

nong

Phương ghen ngào:

– Tôi thể không nói dối. Tiên thì xưa nay nhà tôi giữ, chứ tôi không giữ bao giờ, tính tôi không thích trông coi về sự tiền bạc. Nhà tôi cứ đưa tôi một vài nghìn chi tiêu, hết rồi lại bảo nhà tôi đưa nữa. Chị có lấy độ một nghìn thì tôi có thôi. Nếu có sẵn ở két, tôi có tiếc chị tôi chết,

Bà Phán Vinh ghé mắt nhìn ra ngoài nhà:

– Tôi cần hai nghìn thật đấy. Một nghìn thì làm gì được. Thôi chị tìm cách gì giúp tôi.

– Tôi chẳng tìm cách gì được cả. Tôi chỉ có cách hỏi nhà tôi, mà tôi thì không muốn như thế một tí nào cả. Thôi chị lấy tạm một nghìn đi vậy.

– Không thật đấy mà, tôi cần hai nghìn lắm. Chiều nay mà nhà tôi hỏi không có thì tôi đến chết với nó chứ chẳng chơi đâu. Chị tìm cách gì giúp tôi một tí.

✱

Phương không làm sao được phải cúi đầu đi ra. Thấy vẻ mặt không được vui của vợ, Giao hỏi ngay :

– Có việc gì đấy mợ ?

Câu hỏi ấy làm cho Phương giật

mình, nàng tự nhủ, mình đang ở một tình thế có thể bị nghi kỵ, nàng phải khôn ngoan không được để lộ những tình cảm ra ngoài:

– Không có việc gì đâu. Cậu đưa cho tôi một nghìn.

Chẳng lưỡng lự, Giao móc túi lấy chìa khóa kết đưa ra :

– Đây thì mợ lên mà lấy.

– Cậu lên mà lấy hộ tôi.

Ba phút sau Giao đem tiền xuống, Phương gom vào với số tiền của mình đem vào phòng để đưa cho bà Phán Vinh:

– Đây hai nghìn. Một nghìn của tôi thì bao giờ chị trả cũng được, còn cái một nghìn của nhà tôi thì chị liệu sớm sớm cho, vì tiền nhà tôi là tiền buôn bán,

phải cần đến luôn.

– Không không, tất cả chỉ năm hôm nữa là tôi mang trả thôi mà. Tiền của anh, của chị cũng là tiền.

Không, tiền nhà tôi khác tiền tôi khác, chị liệu cho số tiền của nhà tôi thôi.

Phương nói ra khó khăn như thế để phòng sau này bà Phán Vinh dùng tổng tiền mình thôi, chứ nàng cũng thừa biết rằng bà Phán Vinh chẳng trả nào. Nàng thấy cần dùng phải báo cho Lễ biết, chứ không thể để mất như thế này được.

Bà Phán Vinh đi rồi thì Giao liền hỏi vợ :

– Chị Phán chị ấy hỏi vay mượn đấy có phải không ?

– Vâng.

– Thế từ trước đến giờ chị ấy có hỏi vay nợ lần nào chưa ?

– Có một vài lần, nhưng đều trả sòng phẳng.

Giao ngầm nghĩ một lát :

– Hôm nay, tôi trông chị ấy làm sao ấy. Vì chị ấy là bạn mình cho nên tôi không muốn nói, bởi tôi biết có tôi thì chị ấy có làm gì cũng phải sợ, nhưng chị ấy tráo trở và... lòi thoi có tiếng đấy, vì nợ không giao thiệp với chị ấy về tiền nong, nợ không biết đấy thoi.

Phương hoảng sợ và thấy cần phải bênh vực bà Phán Vịnh để cho không một nghi kỵ nào có thể chạy qua óc chồng nàng :

– Chắc là chị ấy cần tiền nên ngơ ngác thế. Tôi cũng nghe người ta đồn về

chị ấy nhiều điều tiếng không tốt, nhưng chơi thì cứ chơi, bởi quen nhau đã lâu, và bao giờ người ta cũng tốt với mình, thế là đủ. Chứ người ta không tốt với ai, mặc người ta.

Giao nghe vợ nói thế, vội đàn giải ngay.

– Không, tôi có nói gì đâu. Quen nhau, một vài nghìn giúp nhau trong lúc cần thì nghĩa gì. Tôi nghe người ta đồn về chị ấy thế nào thì tối cũng nói cho mợ biết, chứ chả lẽ vợ chồng lại giấu nhau. Phải, mợ nói phải, vì người ta tốt với mình là được rồi.

✱

Thoáng thấy nét mặt ngơ ngác của Lễ khi bước chân vào, Phương đã linh

cảm có việc gì chẳng lành xảy ra. Lại nhận thấy sự bứt rứt của Lễ hiện ra ở cái thân thể vắn vẹo, ở đôi mắt đầy bối rối. Phương chỉ mong cho chồng có việc ra khỏi phòng khách một khắc mà thôi, nhưng Giao cứ mãi mê bàn về công việc chẳng ra cho.

Nàng nhận thấy Lễ lúc ấy như người hình nhân ngồi chịu chuyện chứ chẳng còn bụng dạ nào. Tự dưng, nàng thấy nóng sốt cả chân tay. Nàng nhìn chằm chằm vào quyển sách Lễ cầm ở tay, và nàng chắc trước thế nào rồi Lễ cũng vờ bỏ quên lại đây. Ở trong ấy, sẽ có một thứ bí mật gửi cho nàng, xem nó thì rồi thế nào nàng cũng sẽ biết chuyện.

Vốn biết Lễ là một người quả cảm, nếu không có một việc gì quan trọng thì không khi nào nét mặt Lễ lại như thế.

Nàng càng không thể ngờ Lễ làm ra cái bộ mặt như thế để cho nàng thương, vì nàng rõ biết Lễ yêu nàng một mối tình chu đáo, Lễ chỉ tìm cho có đủ cách để nàng được yên lòng thôi!

Luôn luôn, Lễ ném những cái nhìn thắc mắc về phía nàng, và luôn luôn chàng lại phải vờ quay đi vì sợ Giao nghi.

Những cái nhìn ấy chỉ nói được cái đại cương thôi, chứ những tiểu tiết nó không tài nào diễn ra được. Đại loại, Phương biết là có một việc nguy hiểm xảy ra, nhưng cái nguy hiểm ấy làm sao, thế nào, và ở đâu thì nàng không thể biết được, cái nhìn ấy không thể nói được

Hai người đang nói chuyện thì bỗng cái nhìn của Lễ nhìn chằm chằm vào nàng như có ý bảo “đây này, nhìn này”.

Nàng hiểu cái nhìn ấy, trả lời bằng một cái nhìn : “tôi chú ý đây”, thì Lễ móc túi lấy ra một con dao díp, mắt môi mở ra, vờ cắt móng tay, rồi thừa một khắc Giao quay đi, sẽ giơ tay đặt lên cổ, rồi phác cái cử chỉ của một người đang cửa, trong khi đôi mắt sáng quắc rồi.

Giao quay lại, thì bàn tay của Lễ lại hạ xuống, lại làm cái việc cắt móng tay như thường.

Phương hiểu ý nghĩa của những cử chỉ ấy, lòng tán loạn.

Đến khi Lễ biết Phương đã hiểu rồi liền rút ngắn câu chuyện, rồi đứng dậy cáo từ.

Y như rằng, lúc ra chàng không đem quyển sách ra nhưng khổ chưa, Giao đã để ý nhìn thấy.

– Kìa anh bỏ quên sách.

Lòng Phương như kêu cứu trong khi
Lễ vẫn ung dung:

– A, quyển sách mới ra hay lắm, tôi
định đem lại cho chị muron.

Quay lại nàng :

– Em định đem đến cho chị xem, em
lại quên khuấy đi mất không thưa với
chị. Quyển này hay lắm, do một nhà văn
nổi tiếng viết đấy. Một truyện rất ly kỳ,
chắc là chị phải thích.

Giao cầm lấy quyển sách đọc qua cái
tên sách :

– Anh bận bao nhiêu là việc mà còn
thì giờ xem sách. Tôi thì chịu.

Rồi cười với vợ :

– Việc đó để phần nhà tôi. Nhà tôi cũng cứ đọc cả ngày ấy.

– Thì cậu tính cả ngày chả có việc gì, đọc sách cho nó vui.

Quay sang phía Lễ :

– Cứ nghe anh nói ly kỳ tôi đã thấy thích rồi.

Tuy miệng nói thế, nhưng cái nhìn thì có nghĩa : "tôi lo lắng, việc gì thế ? Có nguy hiểm lắm không ?"

✱

Lễ đi rồi, Phương muốn vô ngay lấy quyển sách để xem những trang cuối, nhưng vì chồng nàng ngồi đấy, nàng không dám, sợ Giao nghi.

Nàng làm bộ giở những trang đầu ra đọc nhưng các chữ cứ múa tí, nàng chẳng còn nhận được gì là gì. Nàng không dám giở trang sau ngay, vì sợ Giao thấy thế hỏi. Nàng lại còn sợ chồng nghi nghiễm gì nên nàng cầm quyển sách lại gần chồng làm bộ giở tung những trang cho chồng xem :

– Quái, tôi không hiểu tại sao cậu không thích xem sách. Xem sách vui lắm chứ. Và có lợi ích là khác.

Giao nhìn qua vào quyển sách cười :

– Tôi còn có những việc khác vui hơn,

Rồi hôn vào tay vợ :

– Tôi phải làm những việc khác ấy để cho vợ có thể tha hồ nhàn nhã mà đọc sách.

Lại gật gật đầu :

– Trong hai người chúng ta, một người đọc sách là đủ rồi.

Phương còn hồn vía nào để nhận lấy sự chửi rủa vô tình nằm ở trong câu chuyện ấy nữa. Sau khi đã làm cho chồng dừng nghi gì, Phương giở sơ sơ qua những trang đầu, rồi nàng giở đến trang cuối vì nàng biết bức thư bí mật nằm ở đấy, nằm trong những chữ mà Lễ đã chấm ở dưới. Vừa mới đọc được tên bà Phán Vinh ở dòng đầu ở những chữ đánh dấu ghép lại, Phương lạnh ngay gáy.

À, thế nào nàng cũng phải kiểm có lên gác đọc ngay, thì vừa may Giao đã với mũ đứng dậy.

– Tôi đi đằng này có chút việc nếu tôi có về chậm thì mẹ với con cứ xơi cơm trước đi để cho chúng nó đi ngủ sớm, mai tang täng còn phải đi.

– Thì cậu cố về sớm. Các con ăn cơm không có cậu chúng nó không vui. Thương con một chút.

Câu ấy tuy nàng nói với chồng, nhưng chính nàng nói với nàng để dè cái lòng rạo rức, và để vun cái chí kiên quyết từ nay phải tìm cách xa Lễ, chứ không thì những việc tà trời rất có thể xảy đến.

– Ừ thì để tôi cố về sớm. Nói phòng thế, chỉ sợ bàn luận công việc lâu. Chả lẽ đang nửa chừng, lại bỏ về thì sao cho tiện.

Quay ra, Giao lại quay vào :

– À mẹ nhớ mua bán cho đủ, chứ

không về quê mua không được đâu, rồi mẹ lại không bằng lòng.

– Tôi hiểu rồi, sáng nay đã mua bán đủ rồi. Con bánh cốm thừa thì chiều mới được. Nếu làm sớm thì sợ để lâu ăn không ngon.

✱

Giao đi là Phương chạy lên buồng. Tuy biết chồng đi vắng mà nàng cũng cẩn thận đóng chốt cửa, sau khi lần mò dọc dứt bức thư thì nàng gục xuống giường như một con thú bị người ta đánh lên đầu. Một lát lâu, nàng mới bừng tỉnh ngơ ngác nhìn chung quanh.

Nhìn thấy những đồ vật quen, nàng mới thở dài một cái thở dài não nuột. Nàng hoang-mang chưa biết tính cách

gì, những trang sách bị vò nhàu ở dưới bàn tay bứt rứt của nàng lúc nào nàng cũng không hay.

Phút hoảng-hốt đầu tiên qua đi, nàng mới nhìn nhận kỹ lại cái cảnh ngộ của mình, rồi nàng đọc lại bức thư, hy vọng rằng mình đã bối rối nhầm chẳng. Nhưng không, bức thư cũng vẫn rõ ràng và y như trước:

Con mẹ Phán Vinh nó xuống làm tiền tôi, nó đều giả quá nên trong một lúc phần nộ, tôi không giấu được lòng, tôi đã tổng nó ra khỏi cửa. Tôi chắc là nó thù chúng ta lắm. Vậy mai thế nào mình cũng xuống để ta tìm cách đối phó với nó. Tôi chờ mình suốt ngày. Thế nào mình cũng phải cố tìm cách xuống ngay chứ không phải chuyện chơi. Và xin mình tin cho rằng không phải rằng tôi nhớ mình mà muốn cho mình xuống đâu.

Phương biết Lễ đối với nàng một lòng thành kính, đời nào lại có sự khinh nhờn như thế, nhưng mai là ngày giỗ, nàng phải cùng với chồng con về quê thì làm thế nào. Việc là việc cần, nàng không thể lấy cớ gì mà thoái thác. Nhưng làm thế nào mà báo cho Lễ biết được. Nàng vội vàng đánh xe ra rồi lấy cớ đi sắm đồ lại thẳng ngay nhà Lễ. Vào nhà Lễ, thấy cái mặt lạnh lẽo của Hằng đối với mình, nàng đã ngờ ngay rằng Hằng đã phong phanh câu chuyện. Rồi đến khi nàng cất miệng lên nói những câu nhạt nhẽo và bóng gió thì Phương tin chắc là đã có người đem chuyện mình nói với Hằng rồi. Nàng đã toan không hỏi Lễ, nhưng công việc cấp bách biết làm thế nào. Và về phía Hằng thì nàng không sợ mấy. Hằng rất sợ chồng, có thế nào thì cũng

chỉ là những lời mĩa mai bóng gió thôi, chứ không đời nào Hằng dám làm cho to chuyện.

Cái nguy là ở phía Giao. Nếu chồng nàng mà biết rõ sự thật thì thế nào cũng tan vỡ rồi.

Vì thế, nàng phải nuốt nhục nhả và làm lơ đi như không biết cái thái độ lạnh nhạt và khinh bỉ của Hằng :

– À, thế nào anh đi đâu ? Hể anh có về chị làm ơn nói giùm hộ nhà tôi dặn anh mai chúng tôi phải về quê ăn giỗ, không thể... y hẹn được.

Hằng nhìn chòng chọc vào mặt Phương:

– Vâng, nhà tôi có về tôi sẽ xin nói, nhưng chả chắc đã về, nhà tôi độ này lại bị những con đĩ nó bắt mất hồn rồi.

Phương cố cười và cố bông lơ :

– Chị chỉ nói thế. Anh đi công việc đấy.

Và ruột nàng bị xé ra khi nói:

– Đàn ông ai chả chơi bời. Nhưng chơi bời đâu thì cũng lại phải về với vợ con. Chúng mình cứ giữ lấy con là giữ được họ. Ấy nhà tôi cũng thế đấy, ai đàn ông chả thế !

Nói xong, nàng vội vàng lấy cớ là có việc bận, cáo từ quay đi, nàng rất sợ những lời mai mỉa bóng gió của Hằng. Hằng muốn nói cho hả nên cố giữ nàng lại, nàng nhất định từ về.

Ra tới đường nàng xây xẩm mặt mày.

Lên ngồi trên xe ô-tô, tay nàng còn run lên. Nàng loay hoay mãi tới mở được

cho xe chạy. Bấy giờ nàng đã phải gạt tất cả ảnh hưởng những tội lỗi của nàng.

Cứ nghĩ thế, mà nàng thấy muốn chết. Nàng nhìn một cái cây to bên đường rồi dận “ga”. Một đứa trẻ cắp sách đi về phía gốc cây. Chân nàng đang dận mạnh, từ từ lui lại.

*

Một giờ thì Phương và chồng về tới Hà Nội. Thế là nàng đã phải về quê mất một ngày rưỡi. Trong cái thời hạn ấy, thật là như nằm trên đồng lửa. Nàng chỉ mong sao cho mau mau chóng chóng trở về để hỏi Lễ cho có đầu đuôi mọi việc và tính với Lễ những phương pháp để phòng ngừa tương lai.

Tuy nàng đã tự nhủ với mình phải hết sức khôn ngoan vì lúc này là lúc phải

tìm hết cách rào đón để chờ sau này có xảy ra việc gì thì chồng nàng cũng chẳng thể nghi nàng, nhưng nàng nhiều khi cũng không nén nổi sự bứt rứt khiến chồng nàng phải để ý :

– Mợ hình như mệt có phải không ?

Đang ủ rũ, nàng phải vội vàng tươi cười :

– Không em có làm sao đâu, xe đi nhanh em thấy hơi lộng óc một tí thôi.

Từ đấy thì nàng để ý đề phòng, nhưng không lâu, chỉ vài giờ sau là hồn nàng lại bị chìm vào trong khoảng tối đen mù mịt khiến chồng nàng lại phải áy náy :

– Không, em mệt thật đấy.

Lần này thì nàng không dám bảo rằng không sao nữa, vì như thế thì chồng

nàng rất có thể nghi. Nàng phải nói cho xuôi.

– Ủ, em thấy trong người hơi mệt mệt làm sao ấy.

Ấy thế là đêm hôm ấy giỗ xong, quan khách về rồi, Giao giục ngay vợ phải đi ngủ sớm.

Sự săn sóc của Giao chỉ càng làm cho Phương áy náy. Một người chồng tận tâm với vợ như thế nếu biết mình bị phản bội thì sự trừng phạt sẽ quyết liệt đến chừng nào.

Phương đã qua một cơn khủng khiếp nhất trong đời mình. Càng khủng khiếp vì chốc chốc Giao lại ở gian bên đi vào sờ trán xem vợ có đỡ không.

Thật là cả một đêm Phương trần trọc không ngủ được, như mỗi lần nghe tiếng

chân của Giao đi vào, nàng lại vờ ngủ say, làm như mình không sao cả thì mai về Hà Nội mới có thể đi được. Nếu Giao mà biết mình mệt thì ngày mai đời nào còn cho đi đến đâu.

Lúc bước lên xe để về Hà Nội, chà nàng mới thấy trong người nhẹ nhõm làm sao, có thể dùng chữ nhẹ nhõm trong tương đối, chứ cảnh nàng lúc này sao có thể gọi là nhẹ nhõm được.

Ở trên xe, nàng đã nghĩ cách để khi về đến Hà Nội là đi ngay. Nàng sẽ nói là đến thăm vợ Tham Bích nếu chồng nàng hỏi đến.

✱

Về tới Hà Nội, Giao vào buồng giấy giờ đồng thư từ trong hai hôm đi vắng ra xem thì nàng lên gác thay quần áo.

Hai giờ kém năm thì nàng xuống buồng giấy định nếu chồng có hỏi thì sẽ nói cho biết rằng mình lại thăm bạn.

Nàng mở cửa buồng giấy chưa kịp nói thì Giao đã nói trước:

– Tôi vừa nhận được một phong thư ở Nam Định gọi tôi xuống có việc cần. Tôi phải đi ngay, có lẽ đêm hay mai tôi mới về, mẹ và con đừng chờ cơm tôi.

Xưa nay, Giao vẫn vì công việc phải đi như thế luôn, nên Phương cũng chẳng để ý, và nàng cũng chẳng hỏi kỹ càng nữa. Nàng chỉ mừng rằng gặp cơ hội để đi mà nàng chẳng còn phải lo lắng gì.

Giao nhìn vợ suốt từ đầu đến chân rồi đứng dậy :

– Thôi tôi đi nhé. A, mẹ có đi đâu thì bảo tài xế nó đánh chiếc xe lớn đi, tôi

mượn chiếc xe của mẹ. Tài nó vừa ở quê ra mệt, tôi không muốn để cho nó phải mệt. Tôi cầm máy lấy cũng được.

Phương mừng như quạt vào ruột :

– Không, em không đi đâu cả. Nhớ có đi đâu thì em đi xe nhà.

Giao hôn vợ, hôn con, rồi đi ngay, coi bộ hấp tấp.

Giao đi thì Phương cũng đi. Phương chỉ lo hôm qua Hằng không về nói với chồng, bây giờ mà Lễ không có đây phải sai người đi gọi mất thì giờ.

Y như rằng, cái điều lo của nàng thực hiện, Lễ không có đấy thật. Thì ra Hằng đã không nói với chồng. Đích thị là Hằng biết chuyện rồi. Nàng hỏi ông Phó Mít thì mới biết hôm qua Lễ chờ ở đấy cho mãi tới mười giờ đêm. Và mấy

hôm trước đây có một người đàn bà vào đây, mà Lễ đã to tiếng với người đàn bà ấy.

Nghe tả hình dung thì nàng biết ngay là bà Phán Vinh. Nàng giục giã ông Phó Mít đi gọi Lễ.

Rồi nàng ngồi chờ, chờ mãi tới gần năm giờ mới thấy Lễ đến.

Lễ đến lại nói ngay :

– Hôm qua, anh chờ em suốt ngày, hôm nay, anh không ngờ em đến. « Con mẹ» Phán Vinh nó tệ quá, anh không thể sao chịu được, anh phải tổng cổ nó ra khỏi cái nhà này. Anh cố nén, nhưng không tài nào nén được. Thôi anh xin lỗi em. Thế nào ? Ở nhà anh ấy đã... có chuyện chưa ?

– Chưa, nhưng thế là anh giết em !

Lễ quỳ ngay xuống chân nàng:

– Thôi anh lạy em, em tha thứ cho anh, vì anh yêu em quá. Người ta có những phút mà mình không thể sao tự chủ nổi được lòng mình. Nó bần tiện quá, nó lại nói những câu hỗn hào đối với em, nên anh không thể sao đừng được. Anh đã toan tát cho nó mấy cái, nhưng sau anh lại dằn được. Anh chỉ đuổi nó ra khỏi nhà thôi.

Phương tay chân run cả lên, mà mặt thì tái nhợt :

– Thế thì thế nào nó cũng báo thù em. Thế là anh giết em đó. Em đã bảo anh thế mà anh không nghe em.

Nói xong, nàng lả đầu ra thành ghế. Lễ hôn vào tay nàng rồi van lơn :

– Thôi em, cơ sự đã như thế, em có

giết anh thì sự cũng đã rồi. Anh không thể chịu được một ai có cái thái độ hỗn hào đối với em. Bây giờ, em nên nhớ lục những thư của nhà dây thép gửi đến, xem cái nào khả nghi thì giữ lấy. Chắc là chỉ gửi thư nặc danh cho chồng em thôi.

Thấy mặt Phương nhợt ra, Lễ lại vội nói :

– Ấy là anh phòng xa thế thôi. Vị tất nó đã dám như thế. Anh đã bảo với nó nếu xảy ra chuyện gì đến tai chồng em thì anh sẽ giết nó. Và nó chẳng dại gì, vì nếu nó giở thái độ gì thì anh sẽ đòi nó cái số năm nghìn đồng bạc sắt nó mua của em. Nó là đứa tham tiền quyết không khi nào dại như thế.

Phương đang như con gà rũ chết cõ góc đầu dậy :

– Nhưng đằng nào thì anh cũng vẫn giữ « bon », chưa cho nó biên lai, như thế thì nó vẫn coi rằng anh rất có thể đòi nó sau này, nhưng thôi, đầu đuôi thế nào ?

ngay.

– Nó đến đây hỏi vay anh ba nghìn anh nhận lời ngay.

– Hôm kia, nó cũng đến hỏi vay em hai nghìn.

– Thế à ? Nó còn dám đến nhà em cơ à ? A, con này thế thì khốn nạn quá, quá lắm. Em không đưa cho nó đấy chứ.

– Có, em phải cho nó vay. Em sợ nó sanh sự.

Lẽ nhìn Phương bằng đôi mắt thương xót rồi òa khóc

– Chỉ vì em quá yêu anh mà phải lụy. Anh giận tại sao hôm ấy anh không giết phẳng ngay nó đi. Một mình anh chết nhưng em được yên.

Sự đau đớn và cái thất vọng cùng cực của Lễ làm cho Phương cảm động. Nàng đặt tay lên đầu người yêu :

– Thôi anh, sự đã rồi là sự đã rồi, nhưng đầu đuôi thế nào mà anh lại đưa nó xuống đây. Và bây giờ phải làm thế nào ? Giao mà biết thì em không thể ở cái nhà ấy được một phút đâu. Anh còn lạ gì tính Giao. Bởi Giao yêu em, nên Giao không thể nào tha thứ cho em. Giao tuy bề ngoài hiền lành thế, nhưng bề trong quyết. liệt lắm, anh còn không biết ư ?

Lễ biết Phương không bao giờ bằng lòng sự bỏ chồng, bỏ con để lấy mình, thở dài rồi bảo :

– Anh chắc rằng nó vì số tiền năm nghìn không dám dở dối gì đâu. Ấy là phòng xa đấy thôi. Nó viết thư cho anh hẹn giờ cho anh xuống đấy. Anh vì sự yên vui của đời em nên không thể không nghe lời nó. Anh đến, nó hỏi vay anh ba nghìn, anh biết nó tổng tiền ra mặt, anh cũng phải lờ như không. Anh nhận lời ngay. Nó thấy thế lại làm già, nó đòi lại cái «bon» của nó mua sắt, nhưng nó đòi anh bằng một giọng ba-que xỏ lá quá. Và trông cái mặt của nó đều quá, anh cũng có nói cho nó mấy câu. Nó sừng cổ lên rồi nói những câu vô lễ đối với em. Ấy thế là anh phát điên lên, anh tổng phăng ngay cổ nó ra đường.

Phương òa khóc :

– Nếu thế thì thế nào nó cũng mách chồng em rồi. Không tài nào tránh khỏi rồi. Em phải xa con em thì em phải chết,

chứ em còn sống làm sao ? Em biết nó lắm. Có lẽ nó đã viết thư cho Giao rồi, chứ chẳng không ? Vừa nói nàng vừa chạy ra hé mở cửa sổ nhìn ra đường. Không thấy một cái bóng khả nghi, nàng lại quay vào :

– Thôi từ giờ chúng ta không thể gặp nhau nữa. Gặp nhau thì thế nào Giao cũng biết.

Sự đau đớn của người yêu khiến cho Lễ quên sự đau đớn của mình:

– Thì tùy em. Anh chỉ xin theo em. Và anh chỉ nghĩ đến sự yên vui của đời em thôi. Nhưng anh khổ lắm, anh khổ lắm. Thôi đành, em đã không thương anh thì anh phải chịu. Em đừng lo. Giao mà không bắt được... Giao mà không mắt trông thấy thì không khi nào lại tin ở một bức thư nặc danh đâu. Và có thể

nào thì em cũng vẫn có thể cãi được, em đừng có lo.

Những lời ấy làm cho Phương bớt sợ thật. Nàng nhìn người yêu rồi chậm rãi hỏi :

– Vợ anh biết chuyện rồi có phải không ?

– Không.

– Biết rồi, anh đừng dối em. Hôm nọ, em lại, em thấy cái thái độ của chị ấy đối với em, em biết rồi. Anh hà tất phải giấu em.

Lẽ đập tan ngay chiếc chén ra thế :

– Anh có điều gì giấu em thì xin chết tan xác ra như cái chén này. Có lẽ con mẹ Phán Vinh nó đã nói bóng gió cho vợ anh biết, nhưng anh về nhà không

thấy gì khác thì anh biết đâu, nhưng em đừng lo, vợ anh quyết là không dám sinh chuyện gì đâu.

*

Xe vừa đến đầu phố thì Phương đã trông thấy chiếc ô tô mùi “kem” ở trước cửa. Giao đã về rồi ư ?

Lòng nàng cồn lên, rồi thì nàng hình như cảm thấm thía thấy một tai nạn gì vây bọc lấy nàng.

Nàng hỏi nhỏ thằng xe ra mở cửa :

– Ông về từ bao giờ thế ?

– Thưa bà, ông con vừa mới về xong, trước bà độ một lúc.

Phương thấy hơi mừng mừng. Từ

ngoài sân, nàng “rấp” một nụ cười vui vẻ, và dự bị những câu để chống chế.

Và trời ơi ! Sao thấy gian phòng ăn sáng trưng, nàng lại sợ thế. À, giá nó tối đi một tí, thì có phải nó không soi rõ nhiều cái không. Những cái ấy là những cái gì nàng cũng không biết nữa, nàng chỉ biết bóng tối lúc ấy lợi cho nàng. Thốt nhiên nàng thấy hồi về chỗ trước hai tháng đã đem lấp ba cái bóng một trăm vào chùm đèn ở buồng ăn.

Khổ quá, những hồi ấy, nàng tưởng ánh sáng chỉ làm rục rở thêm nhà nàng, nàng có ngờ đâu có những lúc mà nàng phải sợ ánh sáng, phải kiêng ánh sáng như lúc này.

Nàng lại càng hồi về sự về chậm. Nàng định ninh rằng đến một cái, nàng hỏi Lễ về mọi chuyện, rồi nàng về ngay,

ai ngờ Lễ lại không có đấy, phải chờ mãi. Mà nàng thì vì thương Lễ, không nỡ rút áo ra đi ngay được. Lễ, yêu nàng quá, thương nàng quá, mà Lễ cũng khổ quá nữa. Giá nàng về sớm chừng mười phút có phải trước chồng nàng không, có phải không có chỗ nào để cho chồng nàng nghi nàng không.

Ồ, mà sao nàng lẩn quẩn thế, xưa nay nàng đi chơi là thường, về chậm như thế là thường, có việc gì đâu. Sao bây giờ nàng lại phải e dè cái điều mà chồng nàng chẳng để ý đến bao giờ.

Nàng tự nhủ mình phải mạnh bạo và... cứ như thường. Nhưng trời ơi, cứ trông thấy cái bóng của Giao là nàng lại thấy không thể như thường được.

Và rồi khi nghe tiếng Giao hỏi : “Ai bấm chuông đấy ?” nàng lại thấy run lên.

Nàng ngừng lại ở phía cửa sổ mặt nhìn vào trong buồng ăn.

Chồng nàng chống hai tay vào cằm, mặt cúi xuống bàn ăn, hình như đi ô-tô về mỗi mệt. Nhưng quái, sao hai đứa con nàng ngồi cạnh cứ chằm chằm nhìn vào bố chẳng dám nhúc nhích,

Lúc ấy, Giao quay lưng ra phía nàng, nên nàng không rõ mặt, nhưng nàng cứ nhìn con mắt của các con, nàng cũng phỏng đoán được vẻ mặt của cha chúng. Tất là mặt cha chúng phải thế nào thì chúng nó mới ngồi im thin thít và mặt ngơ ngác như thế kia chứ.

Hay là Giao đã nhận được bức thư nặc danh, Giao tạ sự đi Nam để dò nàng và bây giờ Giao đã biết sự thực rồi !

Cái ý nghĩ ấy châm vào mặt, vào tim,

vào ruột, vào khắp cơ thể nàng như một bó lửa.

Xương bánh chè ở đầu gối tưởng chừng như long ra. Ồ, giá mà nàng có thể nằm ngay xuống cái sân sỏi này để không bao giờ dậy nữa. Nàng dừng lại một khắc thì tiếng thằng xe trả lời Giao : “Thưa ông, bà con đã về đấy ạ”, lại làm cho nàng phải chồm lên, lết đi, lết đi, đi về cái phía ánh sáng của gian buồng ăn.

Tất cả những trạng thái ấy chỉ chớp nhoáng, đảo nhàoang ở trong tâm hồn nàng chừng có gần một phút. Ấy thế mà nàng tưởng chừng như mình đã sống một thế kỷ của những cái gì dài vô tận.

Chà, từ phía sân vào tới buồng ăn chỉ có chừng năm thước, mà nàng tưởng chừng như bước không bao giờ đến và nàng mang máng thấy rằng mình mong

nếu không bao giờ đến cả thì mới sung sướng làm sao.

Trong buồng ăn có tiếng ghế động “két” xuống sàn, nàng giật nảy mình, rồi bước rào vào như một người nhắm mắt để đâm đầu xuống sông tự tử.

Nhưng thật là mâu nhiệm thay cái bản năng tự vệ. Khi nàng bước chân vào cái làn ánh sáng vuông do đèn điện ở trong buồng chiếu ra ăn hình xuống hiên, trên những viên gạch hoa chạy màu xanh, đỏ, nàng mở mắt. Rồi tới khi ánh điện ào vào mắt nàng, nàng thấy cái yếu đuối nửa khắc trước đây nó đến xâm chiếm hồn nàng, cơ thể nàng biến đi. Nàng thoăn thoắt bước vào với một nụ cười trên môi, với một câu hỏi thân mật:

– Cậu đi Nam sao về sớm thế ? Chà, cái nhà chị ấy giữ lại nói chuyện dai như

chảo chậm cơm các con mợ mất rồi.

Một im lặng nặng nề đón cái cười và câu hỏi của nông, những con mắt thao láo của các con đón cái cười của nàng.

Nàng nhếch lông mày để hỏi thằng Quốc một câu hỏi cam : “cái gì đấy ?” thì nó cũng hất cằm về Giao để trả lời bằng một câu không lời : “hình như cậu làm sao ấy”.

✱

Phương tiến về phía bàn ăn, đặt tay lên vai Giao :

– Cậu làm sao đấy ? Đi ô-tô về mệt phải không ?

Trong cổ Giao đưa ra những tiếng khò khè như con lợn bị người ta chọc tiết

lúc gần chết. Rồi Giao nặng nề ngóc đầu dậy. Giao vuốt những sợi tóc rũ xuống trán, rồi như cố gắng lắm mới nói được:

– Thôi mợ đi ăn cơm đi, các con chúng nó chờ lâu rồi.

Nói xong, Giao đứng dậy, cũng chẳng nhìn nàng. Nàng hoảng hốt :

– Thế cậu không ăn à ?

– Không, tôi thấy trong người mệt lắm, tôi nhịn ăn chiều nay.

– Thế em bảo chúng nó pha sữa cậu uống nhé ?

Lúc này, mắt Giao mới ngược lên nhìn nàng. Con mắt gì vừa nóng quắc, vừa tối sẫm, và sát khí bốc ra ngùn ngụt:

– Thôi mợ cứ xơi cơm đi, đừng để ý đến tôi. Tôi phải đi đàng này một chút.

Chín giờ, lúc các con ngủ, tôi sẽ về.

Giao nói xong lại hôn các con rồi đi ra, Phương nằm áo lại

– Cậu mệt thế, đi làm gì!

Thì bị Giao hất tay nàng ra như ghê tởm và rồi cứ lặng thinh đi ra.

Thôi dích rồi, dích rồi! Tai nạn sắp xảy ra đến nơi rồi ! Giao đã nghe biết được chuyện gì rồi. Mà Giao vì có mặt các con ở đây, nên phải nén lòng không nói ra đây thôi.

Nghe tiếng ô-tô chạy là Phương hỏi ngay thằng Quốc, cũng chẳng nghĩ đến chỗ thằng bếp và con vú ở đây:

– Cậu con làm sao thế? Cậu con giận ai đấy ?

Thằng Quốc lắc đầu :

- Không, cậu có giận ai đâu.
- Thế cậu có nói gì không ?
- Không.
- Thế cậu có hỏi gì về mẹ không?
- Không.
- Ô! Thế thì lạ nhỉ.

Vú em nói ngay :

– Không, ông con chẳng nói gì cả. Ông con về được một lúc thì bà về. Ông con về là ngồi ngay vào bàn cứ lăm lăm lì lì như thế. Ông con chẳng nói gì cả. Hình như ông con mệt. Ông con xưa nay nhiều khi vẫn thế, chứ có làm sao đâu.

Con Quận lúc ấy mới mếu máo:

– Có, cậu đã gần chết con mèo của Quận rồi.

– Làm sao cậu đá ?

– Không biết.

– Làm sao cậu đá thể hở vú em?

– Thưa bà, con cũng không biết. Con chỉ thấy tiếng mèo kêu rống lên là con chạy lên.

Thằng Quốc choài mình lên bàn giờ tay huyền thuyên :

– Cậu đi, cậu vương phải nó, nó kêu meo to, cậu tức thì cậu đá chứ sao. Nó mà không chạy nhanh thì một suýt nữa, cậu giẫm chết nó. Cậu đá nó bắn ra tường kia kìa, rồi cậu còn cố chạy lại để đá nữa nhưng nó nhanh, nó chạy qua cửa sổ mất, cậu vớ không kịp. Trời ơi ! con trông thấy con sợ quá !

Rồi cười một cách hóm hỉnh :

– Giá người khác đá như thế, thì con Quận nó đã bắt đền đấy. Nó muốn khóc mà không dám khóc cơ. Cậu trông lúc ấy dữ lắm cơ. Con sợ run lên ấy.

Bữa cơm ấy thật là buồn như chấu cấn. Thăng Quốc, con Quận thấy mẹ buồn cũng cứ len lét nhìn nhau.

Phương đã rõ rằng chồng biết chuyện rồi, nhưng biết như thế, biết bằng bức thư nặc danh hay biết bằng lời đồn đãi của thiên hạ ? Biết rõ hết hay chỉ mới biết một phần sự thực ?

Chín giờ, lát nữa đây, Giáo về, nàng sẽ biết Giao biết những gì.

Chà ! Sống trong sự chờ đợi khắc khoải như thế này ! Ồ, sao nó không chín giờ phẳng ngay đi. Thà ngã ngũ, thà tan vỡ, chứ bồn chồn như thế này...

Thì ra cái khắc ghê khiếp cho tên tội phạm không phải là cái khắc tuyên án tử hình, cũng không phải cái khắc của lưỡi dao rơi xuống. Cái ghê khiếp là cái thời gian nó xa cách hai cái khắc ấy.

Phương bật dậy ở trên cái ghế khi nghe tiếng đồng hồ. Nhưng chao ôi ! Mới có tám giờ. Còn những một giờ đồng hồ nữa kia. Con Quận, thằng Quốc ngồi buồn nên ngủ gật cả, Phương sai vú em bế chúng nó lên gác, rồi theo lên. À, nếu có phải chờ cái phút ấy thì nàng sẽ chờ ở trong buồng các con nàng. Nàng đặt tay lên má chúng rồi khóc thầm cho cái sự biết của chồng nàng chỉ là cái biết phong thanh theo thiên hạ. Như thế thì nàng có thể cãi được. À có lẽ từ đây không khí của gia đình sẽ nặng nề và vợ chồng ở với nhau sẽ không có sự tin tưởng nữa,

nhưng thà thế, còn hơn là nàng bị phải xa hai con.

Nghĩ thế nàng ôm chầm lấy Thăng Quốc hôn lấy hôn để. Nó đang gần sắp ngủ bị làm rộn, gắt ngay :

– Ô, mợ làm gì thế ạ

Rồi nó lấy tay đẩy nàng ra. Nàng trông ngay ở trong sự nó đẩy nàng ra một điểm chẳng lành.

– Kia con, sao con lại hất hủi mợ thế ?

Nàng nói với nó như người có tội đã biết tội mình. Nó dụi mắt :

– Mợ đấy à ? Thế mợ ngủ với con đi.

Nàng nằm xuống cạnh nó, ôm lấy nó, nhưng vừa nằm được vài phút, nàng thấy bút rút, lại nhồm dậy.

Gần chín giờ, Phương đang ngồi nhìn hai con và nghĩ miên man, bỗng chồm dậy. Một ý tưởng nguy hiểm vút thoảng qua óc nàng. Nàng nghĩ đến quyển truyện có bức thư bí mật. Biết đâu chồng nàng trong lúc nghỉ ngơi đã lục tìm ở trong quyển truyện ấy rồi, và đã khám phá được bức thư ấy. Và đã xuống...

Vút, nàng tưởng chừng như hóa dại. Nàng ôm chầm lấy đầu hai con, hôn vội, rồi chạy về buồng ngủ là chỗ nàng đã để quyển sách ấy dưới một chồng sách.

Nàng giở vội quyển sách, nàng nhìn lên những trang, nàng nhìn lên những chữ để lục tìm xem có dấu vết gì chứng tỏ rằng chồng nàng đã đọc được bức thư ấy chưa ? Nàng nhìn những nét gạch ở dưới các chữ, nàng thấy hơi to và hơi rõ, nàng đã lấy làm lo.

Chồng nàng nếu giở quyển sách thấy có những nét gạch kỳ lạ như thể tất là nghi, tất là phải dò dẫm đọc. Nhưng may, Lễ lại khôn khéo viết từ dưới đọc ngược lên, chắc là chồng nàng không đọc ngay được. Ô, giả Lễ mà viết từ trên đọc xuôi xuống thì nếu chồng nàng xem đến tất là đã đọc được ra rồi. Và với một cái tang chứng hiển nhiên như thế, nàng còn chối cãi làm sao cho được.

Nàng bỗng thấy mừng, mừng lạ lùng. Rồi thì đang trong lúc nguy nan như thế, sống như trong vạc dầu như thế, nàng thì bâng khuâng tự hỏi không biết Lễ đã học được ở đâu cái cách viết thư như thế.

Thật là kỳ lạ cho khối óc con người và cũng oái oăm và cũng ngoắt-ngóe thay cho trái tim của họ!

Phương nghĩ thế rồi dùng tưởng tượng sục tìm trong đời Lễ để truy nguyên đến cái chỗ lại làm nhỏ mọn như thế và quên phăng ngay cái ghê gớm to lớn nó đang chờ mình.

Trời sinh cho loài người cái sự thay đổi ấy ở cả trong cái tình cảm và xác thịt để chúng có cơ hội nghỉ ngơi chứ cứ nghĩ riết vào một vấn đề gì, hay bám chặt lấy cảm giác nào, thì con người ta sống làm sao cho được.

Phương nghĩ miên man rồi nghĩ đến cách phải xé quyền sách ấy đi, dù sao thì nó cũng là một tang chứng ghê gớm để buộc tội mình. Nhưng tìm được cách tiêu hủy quyền sách ấy đi không để lại một dấu vết nào ở trong cái nhà mà nàng nhìn đâu cũng tưởng tượng thấy những con mắt nó nhìn mình, khó lắm thay!

Nàng sục tìm một lát, rồi nàng vùng nghĩ đến cái cầu xí máy. Nàng sung sướng đi vào xé nhỏ những trang có bức thư bí mật ném xuống. Nàng chưa kịp giặt nước cho nó kéo tuột những mảnh giấy nhỏ ấy đi xuống tìm đất thì đã nghe tiếng xe hơi hăm ở cửa. Nàng hoảng hốt : nếu chồng nàng nhìn thấy những mảnh giấy xé vụn này ?

Nàng giặt vội giặt vàng cái hăm nước rồi nàng chạy ra. Nhưng vừa ra tới cửa, nàng lại nghĩ đến chỗ nước rất có thể để sót nhiều mẫu, nàng lại vội vàng quay lại.

Thì nước đã để sót nhiều mảnh thực. Nàng vội vàng cầm cái chậu sứ nhỏ ra chỗ bàn rửa mặt mở cái vòi nước. Chà ! Sao cái vòi nước hôm nay chảy chậm thế?

Nàng bưng chậu nước đổ vội đồ vàng rồi đi ra. Trong lúc vội vàng, áo nàng vướng phải cái dầm cửa kéo nàng lại. Nàng rụng rời nghĩ đến sự mình chưa cởi áo ngoài, và tí nữa đây, chồng nàng rất có thể hỏi duyên cớ tại sao nàng chưa cởi áo.

Nàng vừa chạy ra buông con, vừa cởi áo. Nếu bấy giờ chồng nàng có gặp nàng thì phải gặp nàng ở đấy. Chúng nó sẽ che chở cho nàng, và sẽ đem đến cho nàng đủ can đảm để chiến đấu. Và biết đâu chồng nàng chả vì trông thấy chúng mà nghĩ thương nàng và tha thứ cho nàng.

PHẦN THỨ SÁU

Hú vía ! Nàng vừa mới cởi áo nằm ghe xuống cạnh con Quận chùng nửa phút thì chồng nàng vào. Một linh-khiếu báo cho nàng biết nàng phải giả vờ ngủ để dò xét tình hình, để xem cái thái độ của chồng nàng nó thế nào !

Giao vào tới giữa buồng nhìn hai cái giường nhỏ, rồi thở dài, rồi cúi đầu nghĩ ngợi một khắc. Thật lúc ấy chàng là tượng hình của đau đớn. Trong cái vai cúi xuống, trong cái cổ cứng cứng, trong

cả cái thân hình vạm vỡ ấy bị vắn bởi những tư tưởng đen tối, như phủ một cái gì xé lòng.

Phương ti hí con mắt nhìn ra, vút thấy muốn chạy đến quỳ xuống để tạ tội với chồng, với người đã yêu mình trong bao năm bằng một mối tình lúc nào cũng chu đáo.

Nhưng không được. Biết đâu chồng nàng chỉ mới nghi ngờ và chưa biết rõ sự thực ? Lúc ấy nàng hy vọng như thế.

Giao đặt tay che mặt, nghĩ một lát, rồi buông tay thở dài, rồi tiến lên. Chà, Giao đi mới nặng nề khó nhọc làm sao ! Nàng có cái cảm tưởng như một quả lu nó lăn đến, chứ không phải một con người đang đi.

Trong các sự xô dịch chật vật ấy, nàng

có cái cảm tưởng như Giao đã chuyển cả những khối gì ghê gớm và đau xót theo sau.

Giao đến cạnh nàng, rồi sẽ để tay lên vai nàng :

– Mợ ngủ đấy à? Mợ dậy, tôi có một việc quan hệ muốn nói với mợ.

Phương vờ mê ngủ, xoay mình nằm ngay lây tay chồng kéo để vào ngực. Giao từ từ rút tay lại :

– Mợ dậy đi, tôi cần nói chuyện với mợ.

Giọng nói như muốn khóc khiến Phương tán loạn cả lòng ruột.

Nàng làm như mơ màng vùng dậy :

– Cậu đã về đấy à ? Tôi nằm với con chợp đi lúc nào không biết.

Giao chờ cho Phương vấn tóc xong rồi mới bảo :

– Mẹ xuống dưới nhà, tôi có chuyện muốn nói với mẹ.

Rồi khi Phương xỏ chân vào dép :

– Mẹ hôn các con đi.

Phương mở to hai mắt để đánh một cái dấu hỏi. Mặt Giao liền trở nên khắc khổ. Chàng trở tay:

– Thì tôi bảo mẹ hôn con đi, mẹ cứ nghe tôi.

Phương bị thôi miên bởi cái nhìn đầy sát khí. Nàng cúi xuống hôn hai con rồi đi ra, Giao theo sau.

Đến cửa, Giao dừng lại rút chiếc chìa khóa ở phía trong đem ra phía ngoài, xoay hai vòng khóa kỹ lại rồi đút chìa khóa vào túi theo vợ xuống. Trong cái cử chỉ ấy, Phương rút nhận thấy một cái gì quyết liệt, nó làm cho lòng nàng như muốn khóc lên.

Vào tới buồng giấy, Giao cũng cài chốt lại, rồi đi đóng các cửa sổ. Lúc này là lúc nàng không thể không nói được nữa : vì nàng có cái phận sự không được cho người ta nghi cơ mà :

– Kìa, cậu làm cái gì mà kỳ lạ thế ?
Cậu muốn nói...

Giao mặt lạnh như tiền, ngắt lời :

– Một lát nữa rồi mợ sẽ biết.

Phương ngồi xuống chiếc ghế đá ở trước bàn giấy.

Giao cứ khoanh tay đi đi lại lại. Gian buồng đóng kín cửa thật là im lặng như tờ, cái thứ im lặng của chì sôi nó rót lửa vào mạch máu người ta, mà người ta lại không có quyền kêu, không có quyền giẫy giụa.

Giao đang đi bỗng quay lại, rồi giọng nói như găm lên, như làm vỡ tan cái im lặng của gian buồng ra từng mảnh, mặc dầu chàng đã cố nghĩ rằng để khỏi nói to, và chàng đã cố đè cái tức khí để cố ôn tồn :

– Hôm qua, mợ đi đâu đấy ?

Phương lúc này mới ngừng đầu lên nhìn chồng :

– Tôi lại chị Tham Bích, chứ đi đâu. Ô hay, sao cậu lại hỏi như thế ? Xưa nay tôi...

Giao giờ tay xua xua:

– Xưa kia khác, bây giờ khác. Mẹ nên nhớ thế. Mà tôi hỏi mẹ câu nào, mẹ chỉ nên trả lời thôi. Và mẹ nên biết trước khi tôi hỏi mẹ, tôi đã nghĩ chín lắm rồi, tôi đã nghĩ đến hai con, đến cái tình của chúng ta trong bao nhiêu năm trời. Tôi sợ dĩ phải... nói chuyện với mẹ hôm nay là vì tôi không thể làm khác. Trong bao nhiêu năm, tôi đối với mẹ thật nhã nhặn, mẹ đừng buộc tôi phải phũ phàng. Thế hôm qua lúc tôi đi rồi, mẹ xuống chơi chị Tham Bích có phải không ?

– Tôi xuống chơi chị Tham Bích và mấy người bạn nữa.

Giao cười gằn:

– Tôi không ngờ tôi đã đi yêu đương, yêu đương một cách tha thiết một người

nói dối một cách trơn tru và dễ dàng như mợ.

Nói xong Giao móc túi ném một bức thư ra:

– Mợ đọc bức thư này đi.

Phương nghĩ đến hai con, nghĩ đến sự chia lìa. Cố can đảm, nàng không đọc bức thư vội :

– Từ ngày cậu sắm ô tô cho tôi, họ ghen ghét về chỗ không được bằng tôi, đã nói xấu gì tôi với cậu có phải không ? Tôi tưởng cậu nên tin ở lòng tôi mà đừng nên nghe họ nói nhảm mới là phải.

Giao nhếch mép, rồi nhìn về bằng một cái nhìn nó xĩa vào mặt Phương như những lưỡi dao :

– Thì tôi bảo mợ đọc bức thư ấy, mợ hãy cứ đọc đi.

Nói xong, Giao như không chống đỡ nổi với sự đau đớn và tức giận nó cứ cấn xé tâm hồn và thân thể mình, liền ngồi vệt ngay xuống ghế :

– Tôi bảo mợ cái gì thì mợ hãy cứ nên nghe tôi, chúng ta còn nhiều thì giờ để nói chuyện với nhau.

Phương mở bức thư. Thì là một bức thư đánh máy. Chẳng cần đọc thì nàng cũng đã biết trong thư nói gì và nàng đã biết bức thư này do bàn tay ai tạo ra rồi. Trước khi ném mắt lên những chữ, nàng ngừng lại, thu những nghị lực cuối cùng :

– Tôi chưa biết trong bức thư này nói những gì, nhưng tưởng những bức thư nặc danh, với cái tính người như cậu, đọc nó đã là một sự quá đáng, sao cậu còn buộc tôi phải đọc nữa làm gì.

Giao không nén nổi lòng nữa, chồm ngay dậy, đập tay xuống bàn rồi nghiêng răng ken két:

– Thì mày hãy cứ đọc đi, mày cứ đọc đi rồi mày xem những điều người ta nói ở trong có đúng không ?

Rồi mệt quá do cái sự chuyển nhiều sức ấy, Giao lại ngồi vật xuống ghế :

– Thì tao yêu thương mày một cách thiết tha trong bao nhiêu năm nay để lại hái lấy cái nhục nhã của ngày nay !

Phương thấy cái thái độ của chồng như thế, vội vàng mở bức thư. Cái giọng đều giả ở trong ấy làm cho nàng thương Giao đến quặn đau ruột, và ta có thể nói lúc ấy nàng quên hẳn cái địa vị nguy hiểm của nàng.

Một người thấy anh hiền lành mà bị

cắm sừng một cách đau xót như thế nên làm phúc bảo cho anh biết. Anh cứ theo vợ anh xuống phố chùa Vua trước cửa chùa Đế Thiên Đế Thích, tây gọi là Gustave Dumoutier, số nhà 32, thì anh sẽ thấy vợ anh với ai. Vợ anh với sù Lẽ là người đã dụ anh đi Saigon làm việc cho y để y ở nhà tha hồ mà hú hí với vợ của anh.

Chẳng qua thấy thiên hạ họ cười chê anh lắm thì bảo cho anh biết. Anh không tin cứ đi theo vợ anh thì sẽ biết bức thư này nói thật hay nói dối.

Phương xem dứt bức thư vội vàng vò nát ném ngay xuống đất.

– Những đứa khốn nạn nó viết những bức thư khốn nạn đến như thế này mà cậu cũng tin ư?

Giao cười gằn :

– Thế hôm qua mợ đi đâu ?

– Tôi đi xuống nhà chị Tham Bích chứ còn đi đâu ?

Đang ngồi ngả ở ghế, Giao bật dậy như lò xo :

– Chị Tham Bích, mặc áo tím “Ca-rô” thắt ca-vát huyết dụ, đi giày “dôn” có phải không ?

Phương nghe chồng tả đúng y phục của Lễ, choáng váng chưa biết nói sao thì Giao đã vớ chiếc bàn thảm ném vào giữa người nàng.

– Đồ khốn nạn! Mà bảo người ta khốn nạn mà chính mà khốn nạn, dối trá một cách dễ dãi hơn ai hết. Mà cãi nữa đi. Hôm qua tao ở trong tường chùa Vua nhìn rõ cả rồi. Hai giờ hơn mà đến, rồi mà cho người đi gọi nó. Nó mãi năm

giờ mới đến, Rồi gần bảy giờ mày mới ra, mày lại đi đường ngõ Ô cầu Dền. Mày còn chối nữa thôi ?

Câu hỏi ấy theo liền ngay một cái chặn giấy trúng vào giữa ngực Phương kêu cái “ự”.

Phương ôm ngực nhăn mặt, nhưng lặng thinh. Sự lặng thinh ấy làm cho Giao tưởng chừng như phát điên. Chàng vớ lấy con dao rọc giấy giơ lên. Phương chẳng chút sợ hãi và cũng không né mình để tránh. Nàng chỉ sẽ nhắm mắt. Rồi mở mắt:

– Kìa cậu. Có phải em có tội thì cậu cứ giết em đi em không oán cậu đâu... em đáng chết lắm rồi.

Cái cử chỉ “cam chịu” ấy làm vui ngay cơn giận đang cuộn cuộn trong tâm hồn

Giao. Chàng buông con dao, rồi nghiêng
răng :

– Tao không thèm giết mày. Nếu tao
giết mày, tao giết ngày hôm qua rồi. Mấy
lần, tao định xông vào đập cửa bắn chết,
chết cả chúng mày, nhưng vì nghĩ đến
con, nghĩ làm như thế thì tai tiếng cả
một đời chúng nó, tao lại thôi.

Phương bám ngay lấy cái tình cảm
ấy và một linh khiêu báo cho nàng biết
nếu phút này mà nàng không làm được
cho mềm lòng chồng thì thôi hết, một
người như Giao không bao giờ làm cái gì
nửa chừng cả :

– Nếu có phải cậu nghĩ thương con
thì cậu thương chúng nó cho trót... Cậu
tha thứ cho em đi. Em đã đau đớn nhiều
rồi, hối hận nhiều lắm rồi.

Nhìn thấy mặt Giao vẫn cứ rần như đá và lửa của con mắt vẫn cứ bùng bùng bốc sát khí chẳng một phút lung lay, nàng hoảng sợ nghĩ đến sự chia lìa vĩnh viễn với các con, nàng hấp tấp nói, nói bằng cái giọng thất vọng của con người biết rằng nói không ăn thua mà cũng vẫn cứ nói :

– Em nói thật đấy, em nói thật đấy, cậu phải thương em, cậu phải vì các con mà thương em, em trót lỗi lầm một lần, từ nay em thề... em nói thật đấy, em nói thật đấy...

Cơn giận của Giao đang nóng sôi bỗng chuyển thành lạnh giá như băng, cái thứ băng giá nó giết mà không cho giãy giụa. Chàng bật lên cười khanh khách :

– Mày nói thật ! Mày nói thật ! Tao còn làm sao tin được mày.

Những tiếng cười giòn tan, trong đó rên lên cả một khối đau nó thu hình về để ôm kín lấy cái đau của mình, vang lên như những tiếng thép chạm nhau. Phương biết rằng hết, hết rồi. Cả thân thể đổ xuống như một đồng thịt, đổ xuống như ruột cái cây bị chặt tự gốc : nang rên rĩ:

– Cậu không tha cho em thật ư ? Cậu không tha cho em thật ư ?

Giao sẽ lắc đầu. Giọng nói đang găm một giận dữ, bỗng bình thản như không :

– Không, không khi nào.

Cái bình thản ấy Phương thấy sợ hơn tất cả, bởi vì nó báo một cái gì đã

tàn, nó đến sau một cái gì đã chết, nó đóng cái khuôn vuông vắn cho một cái gì đã quyết định. Cái bình thân ấy như quất như vục vào lòng người mẹ, nó kéo dậy ở đáy cái sức phản động cuối cùng. Đang rũ xuống như con gà bị cắt tiết, nàng vùng dậy chìa cổ cho Giao :

– Nếu thế thì cậu giết em đi, em cũng không thể nào xa con được đâu.

Giao nhìn nàng trong một khắc rồi ngồi xuống ghế và giơ tay :

– Mẹ ngồi xuống đi. Thôi. Những trò hề ấy quá cho chúng ta rồi. Bây giờ tôi khuyên mẹ chỉ nên bình tĩnh mà nghe tôi. Và xin mẹ nhớ kỹ cho một điều rằng : Không bao giờ tôi có thể sống chung với những kẻ phản bội đã giày xéo lên danh dự nhà tôi.

Thấy Phương chưa ngồi, Giao lại ôn tồn:

– Dù sao đi chăng nữa thì chúng ta cũng là những con người có... giáo dục. Và dù thế nào thì chúng ta cũng đã yêu nhau! A, tôi yêu vợ, chứ nói làm gì đến sự vợ yêu tôi, vợ có yêu tôi bao giờ đâu, nếu yêu đã chả thế. Vợ ngồi xuống đi. Ít nhất thì chúng ta cũng đã có hai con với nhau. Dù chúng ta muốn hay không muốn thì những hành vi của chúng ta cũng ảnh hưởng đến đời chúng nó.

Liếc nhìn cái ảnh hai con đặt ở trên bàn :

– Ấy chính vì tôi nghĩ thế mà chiều hôm nay đã mấy lần tôi rút súng, đến đấy... mà tôi lại phải quay đi. Giết vợ và thằng Lễ thì dễ lắm rồi. Nhưng, cái vết nhơ nó bắn lên đầu các con chúng ta.

Bao giờ gột rửa được.

Giơ bàn tay lên trời xua xua:

– À, không ! Cái gì chứ cái ấy thì không, quyết không ! Chỉ có những đứa khốn nạn nó mới không nghĩ một cách xa xôi đến tương lai của những người thân yêu. Tôi, tôi tuy là thằng chồng bị phản bội, thằng chồng ma bùn, ma đất để cho vợ căm sừng, nhưng tôi, tôi là người cha biết thương con.

Những lời nói thống thiết của Giao làm cho Phương nao lên, nàng òa khóc to.

Phương nao lên, nàng òa khóc to.

– Cậu đã thương con như thế, tại làm sao cậu lại không tha thứ cho em. Em nói thật đấy, em đau xót và hối hận nhiều lắm rồi.

Giao cầm cái bút chì gỗ xuống bàn để tỏ sự bực bội.

– Kia mợ, mợ khê chú, còn khóc làm gì nữa. Ở đời chỉ có kẻ khốn nạn nó mới giải quyết việc đời bằng nước mắt. Kia mợ, đừng khóc nữa, âm nhà lên, rồi chúng nó biết, chả ra thế nào. Tôi vì nghĩ rằng làm âm ỹ lên, có thể đau lòng cho các con, nên buổi tối tôi phải lánh mặt đi. Chú tôi không thể dụng mợ một phút nào trong cái nhà này nữa. Đây này, một người mẹ đốn mặt như mợ, mợ thử tự xét mình xem, có phải mợ không xứng đáng ở gần các con không ? Chúng nó học gì ở mợ, noi cái gương gì ở mợ ? Và một khi mợ đã không yêu tôi, không thương con, tôi để quyền tự do cho mợ lập lại cuộc đời. Mợ yêu người ta, mợ lấy người ta đi, tôi sẽ tìm hết cách... dễ dàng để cho cái sở thích của mợ được thực hiện. Tôi chỉ

yêu cầu mợ một điều : Đừng có làm cái gì để có thể tổn thương đến cái hồn thơ ngây của con chúng ta, để chúng nó phải đau đớn về sau. À, chứ không !...

Vừa nói, Giao vừa đắm thành thành xuống bàn :

– Mợ cũng tan xác rồi, thằng phản bạn cũng đã tan xác rồi. Có lẽ tôi ma bần, ma đất, không làm được cho mợ yêu, nhưng tôi chưa phải là hạng người để cho người ta khinh mình. Tôi nghĩ thương các con là hết, thương cái đời của chúng nó về sau là hết. À, chúng ta có thể bị nhục, nhưng đừng để cho cái nhục nhả trùm lấp lên đầu chúng nó.

Chạm đến cái thương tâm, chàng òa lên khóc, Phương lết ở dưới sàn bỏ lại năm chân Giao :

– Em biết cái tội của em đối với cậu, đối với con to lắm rồi. Nhưng sao thì sao, cậu cũng nên tha thứ cho em, đừng bắt mẹ con em phải chia lìa nhau.

Giao lấy chân sẽ hất vợ ra :

– Mơ ngồi lên tử tế, cái phút này không phải là cái phút làm trò tình cảm được nữa. Cái phút này là cái phút của những người còn có lương tâm phải biết quyết định, tìm cái quyết định sạch sẽ nhất. Mơ ngồi lại đi.

– Thôi em ngồi đây cũng được rồi.

Giao dận chân xuống sàn để tỏ sự bức tức :

– Không !

Rồi vụt dịu giọng :

– Kìa tôi đã bảo mợ. À, có lẽ mợ là một người mẹ hư, một người vợ đều, nhưng lúc này, mợ hãy nên xử ra một con người biết điều và phải chăng thì tôi mới có thể phải chăng và biết điều với mợ được. À như thế này tôi cũng là biết điều lắm với mợ rồi đấy.

Phương ngược lên với những cái nhìn cầu khẩn:

– Thế bây giờ cậu định cho em như thế nào ?

Giao đứng dậy xốc nách vợ lôi về ghế :

– Mợ cứ ngồi tử tế đi, rồi tôi sẽ nói. Tôi chỉ nhớ có hai điều, chúng ta đã ăn ở với nhau trong sáu bảy năm trời và chúng ta có cái bốn phận đừng để điều gì cho tai tiếng đến con. Không thể ở được với

nhau nữa, nhưng tôi, tôi có cái bốn phận phải dễ dàng để cho mẹ có thể mưu một tương lai theo ước vọng của lòng mẹ. Và tôi chỉ yêu cầu mẹ phải tìm hết cách để bảo vệ cái tâm hồn ngây thơ và trong trắng của con chúng ta. Đừng cho chúng nó phải đau đớn về sau.

Phương vội vàng chấp tay, và lại òa khóc:

– Thế thì cậu tha thứ cho em đi, chúng nó biết đâu.

Giao sẽ từ từ lắc đầu, lại cái từ từ của thép nó lạnh lùng giáng xuống:

– Không, cái nhà này không có thể có sự dơ bẩn ở trong; tôi, tôi không thể sống với sự phản bội, các con không thể sống với sự nhục nhã. Tôi không muốn cho mẹ từ nay mớ đến chúng nó nữa. Mẹ dơ bẩn nhiều lắm rồi.

Lòng người mẹ như căng :

– Nhưng dù sao thì em cũng vẫn là mẹ của chúng nó.

Giao buông xuống những lời rạch ròi và lạnh như băng :

– Nhưng sự phản bội của mợ đã tước cái quyền ấy ở trước mắt tôi, trong lòng chúng nó, và, cả ở trong lòng mợ nữa rồi. À ! Nếu mợ không nghe tôi thì tôi buộc lòng phải tàn nhẫn, và mợ nên nhớ, cái thứ tàn nhẫn của một con người đã có tử tế và phải chăng là một cái gì.....

Phương biết không thể kêu nài nữa :

– Thôi em hiểu rồi, cậu định thế nào em cũng xin cúi đầu vâng theo để chuộc lại một chút tội lỗi với con và với cậu. Dù thế nào thì em cũng xứng đáng với cái

tội của em, em không dám kêu ca, oán thán gì đâu.

Giao cúi đầu ngẫm nghĩ một lúc lâu, rồi ngừng đầu dậy, mắt ràn rụa những nước mắt :

– Dù sao thì chúng ta cũng đã là vợ chồng, và thứ nhất là chúng ta đã có con với nhau. Không phải tôi đã không nghĩ đến sự tha thứ cho mợ đâu, nhưng tôi xét không thể được, vì nhiều lẽ, chắc mợ cũng đã hiểu và đừng buộc tôi phải nói ra. Lúc này thì tôi có tức giận tàn nhẫn với mợ thật, bây giờ thì thật lòng tôi không giận hờn gì nữa, và bình thản như không. Tôi đã cân nhắc rất kỹ càng những điều quyết định, vậy mợ nên nghe tôi. Mợ nên nghe tôi, bởi vì không những tôi nghĩ cho các con, cho tôi, tôi đã nghĩ cả cho phần mợ nữa. Tôi có lẽ vì nhiều điều kém cỏi

không làm được cho vợ yêu, và trung thành với tôi, nhưng tôi cũng không đến nỗi là con người không có thủy có chung đâu. Tương lai là thuộc về trời, ta không có quyền biết đến. Nhưng thật là tôi cầu mong cho vợ có một tương lai tốt đẹp. Biết đâu là vợ lấy người ta không được sung sướng và như ý như ở với tôi.

Phương giơ tay và mở miệng toan nói thì Giao vội gạt đi:

– Vợ để yên tôi nói hết đã. Nếu tôi không nói lúc này thì có lẽ không bao giờ tôi còn nói được nữa. Và lúc này là lúc nên nói cho hết, nói một lần thôi, và dứt khoát tất cả. Tôi với vợ thì không bao giờ có thể nhìn được mặt nhau nữa, trừ chúng ta có là giống chó. Trước khi tôi nói cho vợ biết những điều tôi quyết định về vợ, tôi đã nhớ đến cái tình nghĩa cũ của chúng ta và tôi đặt cái tương

lai của con chúng ta lên trên tất cả.

Phương toan nói thì Giao đã lại gạt đi nữa :

– Thì tôi đã bảo mẹ để yên cho tôi nói. Rồi sau mẹ nói. Chúng ta nhất quyết là phải bỏ nhau. Nhưng vì có con cái, ta phải tính sự ly dị với nhau một cách rất êm đềm để cho khỏi thương tổn đến tâm hồn của chúng nó. Kiện cáo âm ỹ lên chỉ đau lòng mẹ mà thôi. Và dù có thế nào thì chỉ chúng ta là có tội, chứ chúng nó có tội gì.

Phương lại òa khóc :

– Không, không, dù thế nào thì em cũng không bỏ cái nhà này được. Em xa chúng nó thì em chết mất.

Giao lại giơ tay :

– Này mợ, đừng khóc nữa. Và đừng buộc tôi phải nói những lời tàn tệ. Đây này, tôi tính thế này cho mợ này. Hai chúng ta cùng làm đơn ra tòa xin bỏ nhau. Đôi bên đã thuận thục thì không khó khăn gì cả, rất êm đềm và chẳng ai biết đến. Đây là về phương diện pháp luật. Còn đây này, về phương diện tài lợi. Dù thế nào thì chúng ta cũng đã là... vợ chồng. Bao nhiêu tư trang của mợ, mợ giữ lấy cả. Bao nhiêu thứ tôi đã sắm cho mợ, tôi biếu hết. Lúc mợ lấy tôi, mợ đem về một nghìn rưỡi, tôi xin trả mợ và tôi xin biếu thêm mợ một vạn nữa là cái công của mợ thu va thu vén trong bảy năm trời.

Phương nhồm đít dậy toan nói thì Giao giậm chân và nghiêng rằng:

– Kìa, tôi đã bảo mợ mà, để yên cho

tôi nói. Đàn bà các mợ tầm thường như thế...

Rồi chép miệng:

– Thôi, còn biết nói thế nào. Nếu không có các con thì tôi đã chia cho mợ một nửa. Nhưng tôi có cái bốn phận phải nghĩ đến cái ngày mai của chúng nó. Còn đây này, phương diện tình cảm. Tôi chỉ xin mợ một điều, mợ nên coi chúng nó... tôi dựa vào cái tình mẫu tử tối cao mà xin mợ: Mợ đừng tìm cách để gặp mặt chúng nó. Bởi nếu chúng nó gặp mợ trong khi chúng ta không cùng ở được với nhau thì chỉ gọi những cái đau lòng vô ích cho chúng nó mà thôi. Nói điều này thì không phải là để trách mợ, lòng tôi thực bình thản như không rồi. Mợ thế cũng là đã có tội đối với chúng nó.

Phương hai tay ôm mặt rồi rên rĩ :

– Em biết, em biết em có tội với chúng nó nhiều lắm.

– À ! Nếu mẹ đã biết thế, và nếu mẹ thật còn có một lòng thương chúng nó, thì trong những cái đau đớn đến cho đời chúng nó, mẹ nên quên mình đi và chọn cho chúng nó cái đau đớn ít nhất. À! Tôi không nói đó là chuộc tội. Tôi dựa vào tấm lòng làm mẹ còn sót ở trong mẹ mà xin với mẹ như thế, xin với mẹ đừng làm gì để gọi lên những chấm đen trong cái tâm hồn còn trong trắng của chúng nó. Cha mẹ mà phải lìa tan thì cái đời của chúng nó đã là khổ lắm rồi.

Giao nói đến đây xúc động quá không cầm nổi nước mắt. Phương lại túm ngay lấy cái phút lòng sôi nổi ấy :

– Thế sao cậu không có thương em như thương chúng nó ? Em dù sao cũng còn đại dột, chỉ như con cậu thôi, thật cậu không tha thứ cho em ư ?

Giao rút mùi soa lau nước mắt :

– Tôi đã nói đến thế mà mợ còn nghĩ đến tha thứ thì thật mợ không còn biết xa gần gì cả, thậm nào... không, tôi không thể tha cho mợ được. Tôi có cái bốn phận từ nay phải rèn chúng nó trong khuôn khổ gay go và khó khăn của nghĩa vụ của tôi. Chứ không thể để cho chúng nó noi cái gương mợ được. Mợ chỉ sống thấp hèn và ích kỷ lắm. Tôi sẽ không bao giờ để cho chúng nó sống như thế, vì sống như thế thì rồi thế nào cũng sẽ có cái cảnh đau khổ và nhục nhã như tôi với mợ ngày hôm nay.

Rồi băng khuâng nhìn lên chiếc ảnh của hai vợ chồng chụp hồi mới lấy nhau :

– Tôi không có thể tha thứ cho mẹ có lẽ vì cả mẹ nữa. Chắc vì lẽ gì mẹ hiểu, và xin mẹ đừng buộc tôi phải nói ra.

– Em hiểu, em hiểu, cậu khinh em ấy ư ? Vâng thì cậu khinh. Đã có tội, em cam tâm sống với sự khinh bỉ ấy, miễn sao cho em được gần con em.

Giao cười gần:

– Mẹ nhầm to. Tôi đã nói thế mà mẹ vẫn chưa hiểu ư ? Việc đời không bao giờ thập toàn cả, cho nên trong hai con đường, ta phải biết chọn lấy một. Đàn bà các mẹ tâm thường lắm, muốn được tất cả để rồi mà chẳng được cái gì. Thôi những chuyện tình cảm xếp lại, bởi nếu còn, tôi đã không phải nói những điều

như tôi vừa nói với mẹ. Đấy, những điều tôi quyết định về mẹ như thế, mẹ có bằng lòng không ?

– Cậu xử với em như thế là quá rộng rãi lắm rồi. Cậu không giết em thì em cũng đã biết là nhờ cái ân huệ của các con em che chở cho em rồi. Sao em lại không bằng lòng, trong khi cậu đã không...

Giao ngắt lời ngay :

– Thôi, thế bây giờ chúng ta không còn gì để nói với nhau nữa. À quên, tôi còn xin mẹ một điều. Tôi dựa vào cái lòng của tôi ăn ở với mẹ trong bảy tám năm nay mà xin mẹ cái điều này. Mờ mờ sáng mai thì xin mẹ đi ngay đi, và mẹ đừng tìm cách gặp chúng nó nữa. Những sự khóc lóc của chúng nó chỉ càng thêm náo lòng chúng ta, náo lòng tôi, tôi thú thật thế. Mẹ đừng gặp chúng nó nữa. Rồi

tôi sẽ kiểm cách nói với chúng nó. Mẹ ở đâu, các đồ đạc tôi sẽ sai người đem đến cho mẹ.

Và mở ngăn kéo :

– Đây là số tiền tôi đã hứa cho mẹ đây. Mẹ cầm lấy.

Phương hất cái gói :

– Thôi để cho các con. Đời em còn dùng gì đến tiền nữa ! Nếu em có bị đuổi khỏi cái nhà này thì từ nay em cũng chỉ ở vậy để chuộc cái tội của em đối với cậu và các con thôi. Em không chết được đâu, bởi em xét em còn hèn lắm.

Giao cười gằn, rồi xua xua tay :

– Tôi đã bảo với mẹ, tương lai là thuộc về trời. Là người, ta chỉ biết làm hết cái bổn phận của người mà thôi. Và

bây giờ, tương lai của mợ, tôi không có quyền biết đến nữa.

Nói xong, Giao đứng dậy mở cửa đi ra.

Phương tưởng chừng như đứt ruột – à thì sự đầu gối tay ấp trong gần mười năm trời phải đâu là sự người ta có thể phũ bụi như phũ bụi ở áo. Phương càng không thể phũ ngay được vì Phương biết Giao quyết định như thế là Giao đau đớn ghê lắm và Giao vẫn yêu mình. Nghĩ thế, nàng bàng hoàng chạy theo níu lấy :

– Thế chúng ta bỏ nhau thật ư ? Thế cậu không tha thứ cho em thật ư ? Trời ơi ! Các con tôi đâu ! Các con xuống xin cho mẹ đi. Mợ xa các con làm sao cho được ! Trời ơi !

Giao vội vàng lấy tay bịt mồm Phương:

– Kia, tôi đã nói thế mà. Mẹ không biết điều tí nào cả. Mẹ định buộc tôi phải phũ phàng với mẹ hay sao đây ? Kia, mẹ bù lu bù loa như thế, đây tớ chúng nó biết rồi đến tai các con thì có phải bao nhiêu công trình của tôi định để giấu kín cho chúng nó khỏi đau đớn, uống cả. À ! Bây giờ mẹ khóc... Thôi, tôi không muốn nói nữa. Mai, mẹ nên đi thật sớm, đừng để cho chúng nó trông thấy. Mẹ đi rồi tôi sẽ có cách nói với chúng nó.

– Cậu bảo em chết có phải không ?

– Tôi nói gì là việc tôi. Tương lai của chúng nó là việc tôi, mà tương lai của mẹ bây giờ là việc của mẹ. Này này, tôi bảo cho mẹ biết, nếu sau này mà mẹ tìm cách gặp chúng nó, thì tôi thế sẽ nói hết cho chúng nó biết cái tội ác của mẹ và vì lẽ làm sao tôi đuổi mẹ khỏi cái nhà này, để cho chúng nó thóa mạ cái kỷ niệm của

mợ suốt đời, rồi tự chúng nó, chúng nó sẽ phải xa mợ.

Phương cuống cuống :

– Lạy cậu, xin cậu đừng tàn ác thế.

– À! Nếu mợ nghe tôi thì dù thế nào tôi cũng tìm cách để cho chúng nó nghĩ đến mợ một cách đẹp đẽ. Tôi là một thằng chồng có vợ ngoại tình, nhưng dù sao tôi cũng là người có danh dự, tôi lấy cái danh dự tôi mà bảo đảm cho mợ.

Rồi cúi sát vào tận mặt Phương:

– Và đây này, cái lẽ tại làm sao tôi muốn cho mợ đi sớm, đừng để cho tôi trông thấy mặt, đừng buộc tôi phải tàn nhẫn, là... vì... tôi xót ruột lắm, mợ đã hiểu chưa ?

– Em hiểu, em hiểu rồi. Thôi xin cậu

ban cho em một cái ân huệ cuối cùng, mờ mờ sáng mai đây, và có lẽ ngay từ bây giờ, em sẽ xin đi ngay. Không bao giờ để cho cậu và các con gặp mặt nữa. Và xin cậu cũng không cần phải xin tòa lý dị... Em thề từ nay không bao giờ gần một người đàn ông nào, không bao giờ em lấy chồng.

Giao chắc chắc lưỡi:

– Tôi đã bảo tương lai là thuộc về Trời, mẹ đừng nói chuyện tương lai với tôi, chúng ta... nhớ là không còn dây liên lạc gì với nhau nữa. Nào bây giờ mẹ muốn xin gì tôi, mẹ nói đi. Nếu không phương hại đến danh dự của gia đình tôi và tương lai của các con, tôi xin chiều mẹ.

Phương ngập ngừng

– Em xin phép cậu cho em vào hôn chúng nó một lần cuối cùng nữa. Một lần nữa thôi.

Giao gạt phắt ngay:

– Vô ích, lúc này mợ đã hôn chúng nó rồi. Vô ích ! Đã vĩnh viễn xa nhau thì hôn một lần nữa, cũng chẳng ích gì. Và tôi không muốn tàn ác với mợ đâu. Dù sao thì mợ cũng là người mẹ. Tôi không muốn cho mợ gặp mặt chúng nó là vì tôi biết thế nào mợ cũng bù lu bù loa để rồi uổng công tôi.

– Không, em thế không.

– À, đàn bà các mợ tôi biết. Các mợ thuận xữ việc đời theo tiếng gọi thấp hèn của tình cảm, chứ bao giờ các mợ biết cố chết bám lấy cái đại nghĩa hay một lý tưởng gì đâu, Không, không.

– Em thể không khóc. Em không hôn nữa, em chỉ nhìn mặt chúng nó một lần thôi.

– Vô ích. À, cần gì phải như thế. Hình ảnh của chúng nó là ở trong lòng mẹ, cần gì phải nhìn đâu. Và bây giờ chúng nó đang ngủ, không ai có thể vì một lẽ gì làm mất giấc ngủ của chúng. Thôi, tôi chúc cho mẹ may mắn.

Giao nói xong, lão đảo đi về phía buồng con.

✱

Giao đi rồi, Phương ngồi bệt ngay xuống bàn, tâm hồn như bị chìm vào trong một cái vực tối om mà không hồn như bị chìm vào trong một cái vực tối om mà không bao giờ có thể thoát ra được.

Nàng gục ngay xuống, tưởng chừng sẽ chết đi tại đây không bao giờ dậy được nữa. Bây giờ nàng mới hiểu thế nào là sự tan vỡ của một cuộc đời, sự tan hoang của một cõi lòng, và nàng càng hiểu những câu chồng nàng nói với nàng : “Không, tôi không thể tha cho mợ được, vì chúng nó mà không thể tha cho mợ được. Tôi có cái bốn phận từ nay phải rên chúng nó trong con đường gay go và khó khăn của nghĩa vụ cũng như tôi. Chứ không thể để cho chúng theo cái gương mợ được. Mợ chỉ sống vì mình và mợ ích kỷ lắm. Tôi sẽ không bao giờ để cho chúng nó sống như thế, vì sống như thế thì rồi thế nào cũng sẽ có cái cảnh đau khổ và nhục nhã của ngày hôm nay”.

A, bây giờ, nàng mới hiểu tội lỗi đưa người ta đến đây, đến cái ghê khiếp nhất là sự tối om của lòng và sự rã rời của hồn.

Nàng chẳng chút oán trách chồng và bây giờ nàng mới thấy chồng nàng đã cao hơn nàng và Lễ nhiều quá. Lễ với nàng chỉ sống lẫn lộn với sự ích kỷ, với những sở thích riêng, chứ Giao đã biết sống cho bốn phận, chỉ sống cho cái bốn phận thiêng liêng mà Thượng đế đã đem dặt chàng vào.

Xưa kia, nàng là con bé đại dột, nàng có phân biệt đâu được như thế. Chứ giờ tội lỗi đã đem đến cho nàng đau đớn, đau đớn giác ngộ cho nàng, nàng đã hiểu, nhưng đã muộn quá rồi. Bao nhiêu người đã bị đau khổ vì nàng, mà có lẽ người đau khổ nhất là chồng nàng.

Không, không, nàng đã hiểu thì nàng không thể sống như trước được nữa.Ồ nếu thế thì nàng sẽ thấy khinh nàng biết đến chừng nào. Đã có lần nàng nghĩ đến sự tự tử, nàng nghĩ đến khẩu súng lục

của chồng nàng để ở trong ngăn kéo.

Nhưng không, không, nàng không thể chết như thế. Cái chết của nàng sẽ làm phiền lụy cho chồng nàng và thứ nhất làm nhục cho con nàng. Và một khi đã phạm tội, nàng phải sống để ăn năn, để chịu cái trừng phạt dĩ nhiên mà Trời dành cho tội ác. Ít nhất thì nàng cũng phải bắt chước chồng nàng, phải biết thương con một cách xa rộng và chu đáo. Nàng phải lê cái đời sầu thảm của nàng trong hồi hận, nàng phải sống, bởi vì sự yên vui của con nàng cần đến sự sống tối tăm của nàng.

Không một phút nào nàng nghĩ đến sự làm lại cuộc đời, và nàng rùng mình nghĩ đến cuộc nhân duyên của mình với Lễ. À, không, không, cái gì chứ cái ấy thì không. Nàng không thể lấy Lễ !

Lấy Lễ để cho các con nàng bị đau đớn bị nhục nhã, không, không thể. Lấy Lễ thì nàng phải ở Hà Nội, và cái tin ấy sẽ đến tai các con nàng. Một ngày kia, các con nàng sẽ trông thấy nàng thuộc vào tay một người không phải là bố nó. À không, quyết là không, Giao vì con mà phải nén lòng mà không giết nàng, giết Lễ, vì con mà chồng nàng phải nuốt hận không dám nghĩ đến sự trả thù !

Giao đã đau xót đến chừng nào, uất ức đến chừng nào. Nhưng đau xót và uất ức mà Giao vẫn làm đầy đủ bốn phận của người cha. Là người mẹ tội lỗi, nàng càng phải bắt chước Giao, thôi thì đành là nàng phải hy sinh đời sống còn lại của nàng cho sự yên vui của đời con nàng, cho đời chúng nó khỏi bị tủi, cho tâm hồn chúng nó khỏi phải có những cái

chấm đen như lời chồng nàng nói. Nghĩ thế, nàng thấy lòng đỡ giá buốt, và hồn nàng đã nặng trĩu bỗng như vơi đi được một cái gì khắc khoải. Nàng với cánh cửa, rồi nàng đứng dậy, rồi nàng nhìn gian buồng mà chồng nàng đã cặm cụi làm việc cho con, đã mưu toan ở đấy bao nhiêu điều cho tương lai của các con. Nàng nhìn chiếc ghế chồng nàng đã ngồi, rồi thì hình như nàng nhìn thấy hai con mắt của Giao bớt đi giận dữ, bớt đi lo âu vì đã nhìn rõ thấy cái ý định của nàng.

Cứ thấy thế, mà nàng như có cái cảm tưởng đã được tha thứ. À, thì nàng đã phạm tội với chồng nàng, tại làm sao nàng lại không tìm sự chuộc bằng cách làm theo ý muốn của chồng nàng trong cái ý định tránh cho đời con những tủ nhục ? Nàng đã phạm tội với con nàng nhiều lắm, tại làm sao nàng lại không hy

sinh những ngày thừa của nàng để cho đời chúng nó được yên, lòng chúng nó được ấm ? Không, nàng đã sống ích kỷ nhiều quá rồi. Nàng đã gây ra bao nhiêu tan vỡ, bây giờ nàng có cái bốn phận nếu không hàn rịt được lại thì cũng đừng làm cho nó vỡ thêm ra.

Nàng đã sống cho nàng nhiều lắm rồi, bây giờ nàng phải biết sống cho người khác, thứ nhất nàng đã phạm tội với những người ấy.

Nàng đã chỉ nghĩ đến cái vui của mình, cái thích của mình, bây giờ là lúc nàng phải biết nghĩ đến cái vui thích của người khác.

✱

Nàng ngồi vào bàn lấy giấy viết cho chồng bức thư:

Thưa cậu,

Tội em đáng chết, nhưng vì thương con mà cậu đã tha. Chẳng những tha mà cậu còn xử đại lượng với em nhiều quá. Nhưng em xét em không xứng đáng với sự đại lượng ấy. Bao nhiêu đồ nữ trang và tiền bạc cậu cho em, em xin để cả lại để cho các con. Em chỉ mang đi theo những thứ gì của thầy mẹ em cho em khi bước chân về đây.

Em đã khốn nạn như thế này, chắc em nói gì cậu cũng không tin em nữa, nhưng thời gian rồi đây sẽ chứng thực cho lời nói của em. Em không lấy ai cả đâu. Bây giờ đến cái lúc mà em phải ăn năn cái tội ác của mình, và phải cư xử làm sao để chuộc tội đối với con em. Em sẽ sống những ngày tàn của em trong một chỗ xa vắng và tối tăm để không cho ai còn biết, còn nhớ đến cái tên em nữa. Em không chết đâu, bởi

chết của em sẽ làm phiền cho cậu và lụy đến đời các con. Cậu cứ nên tin rằng không bao giờ em dám để cho con em trông thấy mặt em và cũng không bao giờ em dám nhìn mặt cậu.

Nếu cậu xét cần phải xin ly dị thì xin cậu cho em biết, em sẽ đến khai ở tòa theo ý muốn cậu. Và nếu có thể được thì đây em kèm theo đây một tờ thú tội để cậu tùy tiện đem dùng, chứ thật ra, sự gặp cậu bây giờ thật là một cực hình ghê gớm cho đời em.

Em không lấy ai đâu. À em đã có tội với các con em nhiều rồi, đời nào em để cho chúng nó phải chịu đau cái nhục ấy, khi sống sờ sờ, nó phải nhìn mẹ nó ở với một người khác không phải là cậu, và em hy vọng rằng em có thể chuộc được chút ít tội lỗi đối với cậu bằng cách làm theo ý muốn của cậu, trong sự che chở cho cái

tâm hồn của các con khỏi bị vẩn đục.

Không biết cậu sẽ nói với chúng nó thế nào trong khi sáng dậy chúng nó không thấy em.

Nhưng thôi, cậu... cứ nói rằng em về quê thăm nhà, rồi ít bữa, cậu bảo với chúng nó rằng em chết rồi. Tuy sống, nhưng em sẽ là chết đối với chúng nó, cứ sống trong cái chết để cho chúng nó còn có thể nghĩ về em một cách thương xót và đừng để cho đời chúng nó phải xấu hổ vì em về sau.

Thôi bây giờ, em xin lay cậu tha thứ cho em, và xin cậu rằng từ nay em chỉ sống trong tối tăm, trong quên lãng của người đời để mong chuộc được cái tội của em đối với cậu trong muôn một.

Kính lay cậu

PHƯƠNG

Viết xong bức thư cho chồng, Phương lại viết một bức thư cho Lễ:

Anh Lễ,

Chồng em đã biết cả chuyện, và buổi chiều sở dĩ chồng em không xông vào bắn chết cả anh, cả em là vì nghĩ thương con, nghĩ rằng cái chết của chúng ta có ảnh hưởng xấu cho đời các con em. Chồng em không muốn cho các con em phải xấu hổ về sự ngoại tình, về cái hạnh kiểm xấu của mẹ chúng nó.

À, chồng em đã xử ra một người cao cả, biết thế nào là bốn phận, mà chúng ta chỉ là những kẻ thấp hèn chỉ biết sống cho khoái lạc riêng. Vì thế cho nên chồng em đuổi em ra khỏi nhà mà em không hề dám oán thán. Và cái đức tính của chồng em đã khiến cho em phải xấu hổ cho em và cả cho anh nữa.

Thật là em không ân hận gì, và nếu có ân hận chỉ là ân hận về chỗ sống cạnh một người chồng cao đẹp như thế mà em không biết kính thờ, mà em đi phản bội.

Em viết bức thư này cho anh là để cho anh đừng có tơ tưởng gì đến em, em sẽ sống trong tối tăm để cho các con em tưởng là em đã chết rồi. Và chỉ còn cách ấy mới có thể để cho chúng đừng nguyên rủa em, để cho chúng khỏi vẫn đục vì em.

Anh đừng tơ tưởng đến em nữa. Và tiện đây, em khuyên anh nên trở về với gia đình, đừng sống một cuộc đời ích kỷ cho những sở thích của riêng mình như trước nữa. Vợ anh và các con anh không có tội gì mà phải chịu sự chênh mảng của anh. Có tội, chỉ là chúng ta, những kẻ ươn hèn đã vin vào hai chữ ái tình để làm đau đớn những kẻ thân yêu.

PHƯƠNG

TÁI BÚT. Nếu chẳng may mà một ngày kia, anh tìm được chỗ em ở, anh đến thì em cũng không tiếp anh đâu. Anh nên nhớ thế. Và đã đưa đời em đến tội lỗi xin anh để yên cho em trong ăn năn.

✱

Phương viết xong hai bức thư thì vừa ba giờ đêm.

Nàng vội vàng lên buồng xếp quần áo vào trong chiếc va-li. Vừa xếp nàng vừa khóc, khóc những giọt máu mắt cho cái đời làm vợ và thứ nhất của cái đời làm mẹ.

Một lần lục đồng quần áo, nhìn thấy những chiếc quần áo bé-bé xinh-xinh của các con nàng, nàng lại khóc rữ lên. Và mấy lần, nàng thấy bủn rủn chân tay

phải ngồi xếp xuống nghỉ bên tủ áo. Bao nhiêu quần áo sang trọng nàng không đem một tí gì đi. Nàng chỉ lấy những thứ thường dùng. Bốn giờ thì nàng xếp xong, nàng với chiếc ảnh của chồng và các con để vào với đồng quần áo rồi xách va-li ra đi.

Từ phòng ngủ, nàng phải đi qua phòng ngủ của các con, nàng dừng lại lắng tai nghe, hy vọng nghe thấy tiếng thở của các con nàng, nhưng không, nàng chỉ nghe độc thấy tiếng thốn thức của chồng nàng. Nàng cúi sát mặt vào khe cửa :

– Thôi lạy cậu tha tội cho em, em đi đây !

Nói xong, nàng chạy vội xuống cầu thang. Và khi ra tới đường, nàng quay lại nhìn tòa nhà, rồi nàng òa khóc.

Bốn năm qua.

Và Phương đã qua được bốn năm sóng gió của lòng: Bây giờ, nàng không còn là người thiếu phụ sang trọng, nhí nhảnh và vui vẻ như trước nữa. Mặt nàng tuy vẫn còn đẹp, một cái đẹp đắm người, nhưng cái buồn ghê gớm đi qua đã để lại những dấu vết của nó lại đấy.

Cuộc đời “tự đem chôn sống” của nàng đã biến nước da hồng hào ra trắng xanh. Và vì đã lâu nàng không đánh phấn cùng ra ngoài trời nên đã mịn nó lại càng mịn, đã xanh nó lại càng xanh, Quần áo bây giờ tuy nhiên nàng không dùng tơ lụa nữa. Toàn một thứ vải.

Bây giờ thì không bao giờ nàng nghỉ tay, nàng làm việc suốt ngày để độ nhật và cũng là để khỏi phải nghĩ đến những điều đen tối,

Bây giờ thì không khi nào nàng bước chân đi đến đâu trong lúc ban ngày. Họa chẳng vài lần trong những lúc đêm khu-ya, nàng đi bách bộ ở những con đường vắng để hô hấp không khí cần cho sức khỏe.

Trông nàng bây giờ, người ta tưởng nàng là một quả phụ điểm cái tâm trạng muôn năm bằng cái vẻ mặt rầu rầu, bằng cái màu đen tối om tù đầu đến chân cho người ta không thể ngờ bốn năm về trước đây nàng đã là cái bà tân thời đặc biệt cầm lái ô-tô lượn khắp Hà Nội.

Ở đây, người ta không biết tông tích nàng, người ta không biết cả đến tên

nàng, người ta chỉ trông quần áo mà gọi, người ta gọi nàng là “bà áo đen”.

Không bao giờ nàng tiếp một người lạ. Có khi cả ngày nàng không nói, hay chỉ nói một vài lời cần thiết vì sự sống với con sen bé con, ngày nay nó đã là con nuôi của nàng.

Bao nhiêu công việc về sự khâu vá, bao nhiêu công việc cần thiết cho sự sống cần phải ra ngoài đều một tay con bé con nuôi đi ra, chứ nàng thì chỉ suốt ngày ở trong nhà.

*

Lúc ở nhà chồng ra, nàng thuê cái gian nhà nhỏ ở trong cái ngõ Tô Hoàng sâu thẳm ăn ra phố Bạch Mai. Rồi thì ở luôn đấy cho đến ngày nay. Và bây giờ thì nàng đã tậu được cái nhà ấy rồi.

Ở được một tháng, nàng thấy nếu không có công việc gì làm thì cái buồn sẽ giết chết nàng. Mặc dầu vừa đồ vàng và tiền mặt, nàng có hơn ba nghìn, nhưng ngồi ăn không thì núi cũng lở. Nàng đã nhất định rằng cuộc đời nàng từ nay là không có bám víu đến ai thì nàng phải tìm cách sinh sống. Nghĩ đến các con, nàng nghĩ luôn ngay đến cái máy khâu mà nàng vẫn dùng để may quần áo cho chúng nó. Vả tài nghệ của nàng, trong sự mưu sinh chỉ còn là sự may vá, chứ nàng còn biết gì nữa. Sự buôn bán thì nàng không dám tính đến rồi, bởi buôn bán thì nàng phải chường mặt ra ngoài, mà nàng thì không thể để cho người quen trông thấy, thứ nhất là các con nàng, và chồng nàng.

Nàng liền mua một cái máy khâu, khâu khăn mặt và quần áo trẻ con bán

buôn cho các hiệu, vừa là để sinh nhai, và vừa là để cho có việc đỡ buồn.

Vì đường kim mũi chỉ khéo và vì thông minh, có óc sáng kiến, nàng đã chế ra lắm thứ quần áo rất đặc dụng ở Hà Nội. Nhờ thế mà mỗi tháng nàng kiếm được năm bảy chục và có khi một trăm.

Vì ăn tiêu ít, nên đẻ ra, lại sẵn vốn mua được vải lụa nhiều nên rẻ, trong ít lâu, nàng đã dành dụm được một món tiền lãi khá to. Nàng bỏ thêm ít vốn ra tậu chiếc nhà này hơn một nghìn, và nàng đã nguyện sẽ ở trong ấy cho tới chết. Nàng tự coi sự “đem chôn sống mình” trong cái tuổi trẻ trung như thế này là để tạ tội với chồng con và cũng là để bảo toàn cho cái danh dự của họ về sau, mà đã một lần nàng làm cho ô uế.

Cái lo nhất của nàng là vì sự sống cần

thiết thường ngày, nàng phải bước chân ra ngoài, nhưng may, nàng lại muốn được một con bé con lanh lợi. Lúc con Thảo đến ở với nàng, nó mới có mười ba.

Lúc ấy, nó còn là một con bé dơ bẩn và khờ dại. Nhưng bây giờ thì nó đã ra phết một cô con gái đảm đang và lịch sự có duyên.

Nàng thấy nó ngoan và mến mình, nàng đem lòng thương. Nàng hỏi tông tích nó thì đại loại nó cũng kể cho nàng nghe cái lịch sử của trăm nghìn đứa con nhà nghèo và côai cút, vì đói lòng phải từ bỏ đồng ruộng lên Hà Nội để kiếm ăn, rồi sự kiếm ăn đưa nó đến phố Mới, rồi từ phố Mới nó đến nhà nàng.

Nghe nó kể sự bi thảm của cái nghèo, thứ nhất cái nghèo của những đứa bé con, nàng nảo lòng, nàng nhận nó làm

con nuôi, nàng bảo nó gọi nàng bằng mẹ và nàng gọi nó bằng con. Để cho có thể gọi cái tiếng con mà lòng nàng đầy chứa và không biết gọi vào đâu.

Nàng may mặc lành lặn cho nó, nàng dạy nó học, nàng săn sóc nó như con. Gọi là để phụng sự gián tiếp các con nàng ở nó. Và cũng là để ru ngủ cái tình mẫu tử đang sôi nổi ở trong nàng.

Bây giờ thì nó đã thông quốc ngữ, đã biết chút ít chữ Pháp, đã thạo công việc buôn bán, đã giỏi may vá thêu thùa, đã ăn mặc gọn ra một tiểu thư.

Và thứ nhất nó coi nàng như mẹ đẻ nó thật. Đời nàng nhờ nó mà cũng đỡ buồn tủi. Ấy thế rồi một hôm mưa dầm gió bắc, nàng thấy lòng buồn khổ quá, và nó cũng thương yêu mình quá, nàng liền

đem tâm sự kể thật hết với nó. Rồi thì hai mẹ con ôm nhau khóc.

Rồi thì từ đấy, nàng thấy nó săn sóc và chăm chút màng hơn lên.

Rồi thì mỗi khi nó đem hàng lên phố hay hoặc đi mua bán gì, thế nào nó cũng tạt qua phố Quan Thánh để đem tin tức về cho nàng. Nó tả những điều mà nó đã trông thấy ở đấy, nó tả những thứ mà nó đã trông thấy ở đấy, nó tả hình dáng thằng Quốc, con Quận, thứ nhất nó tả đúng những cử chỉ của hai đứa trong khi nó trông thấy. Và muốn biết rõ hơn những việc đã xảy ra ở trong nhà, nó đã tìm cách đánh bạn được với cô Bình là cô khâu mà Giao đã mượn để may vá và thêu thùa ở trong nhà.

Khi nó đem được cái tin ấy về cho Phương, Phương ôm lấy nó khóc nức nở. Nhờ thế mà Phương biết được nhiều chuyện nàng muốn biết.

Giao vẫn ở vậy không lấy vợ, và cũng không bao giờ đi chơi đêm. Suốt ngày, Giao trông nom săn sóc các con như một người “vú đực”.

Thằng Quốc đã đỗ bằng Sơ học yếu lược, và vào đội “Sói con”. Chúa nhật nào nó cũng đi họp bạn. Và đùa lắm, và khỏe lắm, và hóm lắm. Và hét thì phải biết vỡ nhà khiến Giao vẫn gọi là cái còi tàu hỏa. Con Quận cũng đã học lớp tư ở hàng Cót. Hay hát, hay nhảy dây, và thứ nhất hay vôi vĩnh cữu, động một tí là ngủ nhè.

Và còn điều này nó làm cho trái tim

nàng phải đập rộn ràng mặc dầu hình như nó đã đứng trong mấy năm nay.

Giao vẫn để nguyên các ảnh của nàng ở trong nhà và khi nào thằng Quốc, con Quận nhớ mẹ hỏi thì chàng vẫn nói dối là “mợ đau ngực phải về quê dưỡng bệnh, khi nào khỏi thì mợ ra”.

Chúng nó thì hỏi luôn và cứ đòi về quê thăm luôn.

Từ trước tới nay đã nhiều lần nàng tìm cách nhìn tận mặt các con cho đỡ nhớ, nhưng vì nàng không thể đi trong lúc ban ngày, mà chỉ đi trong lúc ban đêm nên không lần nào nàng được nhìn rõ mặt. Có một lần cách đây hai năm, vì nàng nhớ quá, nàng đánh bạo nấp ở một gốc cây ở đầu phố hàng Đậu để nhìn tận mặt chúng nó lúc đi học về, nhưng một suýt nữa, nàng bị Giao cùng đi đón

học, về với chúng nó nhận ra, nên nàng không dám mạo muội đi ban ngày nữa.

Giao nhận ra nàng thì sẽ giận nàng và còn khinh nàng đến thể nào nữa. Vì thế chỉ vào khoảng bảy tám giờ nàng mới dám đi lên đứng nấp ở phía hàng rào sắt nhìn vào, nhưng vì lúc ấy chúng nó ít ra sân chơi nên nàng không nhìn được rõ cho lắm. Chỉ lâu lâu nàng nghe thấy tiếng nói của chúng nó từ trong nhà âm ra mà thôi.

Mỗi lần được nghe như thế thì nàng sung sướng lắm. Và về tới gian nhà ở trong ngõ, nàng lại thấy nó đỡ lạnh.

✱

Từ ngày ly biệt, không tháng nào là nàng không may áo, khâu mùi- soa gửi

lên cho các con, và có bạn nàng thêu cả mùi-soa gửi cho Giao nữa. Nàng toàn gửi bằng nhà dây thép nàng để tên người gửi giả, và nàng phải vào tận Hà Đông để gửi.

Lần đầu, nàng gửi đi rồi, nàng hồi hộp chờ vì sợ bị từ chối nhưng đến lần sau vào gửi, nàng không bị trả lại, nàng mới mừng, rồi thì cứ đều đều, nàng gửi tất cả những thứ mà nàng xét cần dùng cho con và cho chồng. Mãi bây giờ, vì con nuôi nàng làm quen được với cô Bình, nàng mới biết rằng những bưu kiện nàng gửi đến đều được nhận một cách hân hoan và bao giờ Giao cũng nói :

– Đấy mợ nhớ các con, mợ gửi cho các con đấy.

Một dịp để cho các con nàng reo mừng và cũng là dịp để cho chúng nó

nhớ nàng mà đòi về quê thăm.

Nhưng lần nào cũng như lần nào, Giao cũng đều nói một câu thoái thác giống như nhau :

– Bây giờ mẹ còn ốm, bao giờ mẹ khỏe cậu sẽ đưa các con về đón mẹ ra. Chứ nếu bây giờ các con về bệnh mẹ chưa khỏi, mẹ thấy các con, mẹ đùa với các con, mẹ lại ốm thêm.

✱

Sau khi nàng tậu nhà được ba tháng nghĩa là cách đây hơn một năm, không biết vì một tình cờ gì, Lễ biết được chỗ ở của nàng rồi thì một buổi tối, trong khi hai mẹ con đang là áo để mai đem lên giao cho các hàng, thì Lễ đến gõ cửa. Nghe tiếng gõ cửa, Phương buông bàn là

chạy tọt vào gian trong. Ở trong buồng, nàng nghe rõ ràng tiếng Thảo :

– Không, ông nhầm đấy, không có ai như thế ở đây.

Và tiếng Lễ gặng nài:

– Không, có mà, tôi biết, tôi hỏi có chút việc rất cần mà tôi chỉ hỏi tí thôi,

Lại tiếng Thảo quyết liệt :

– Thì tôi đã bảo không mà, ông này cứ rắc rối mãi.

Rồi thì tiếng Lễ nói to :

– Không, cô phải cho tôi vào !

Cùng một lúc với tiếng kẹt cửa, với tiếng hốt hoảng của Thảo :

– Ô hay, cái ông này kỳ quái chữa !
Xông vào nhà người ta .

Nàng còn đang bối rối chưa biết tính ra sao thì Lễ đã xông thẳng vào nhà trong, ôm chầm lấy nàng :

– Em, sao em lại thế ? Sao em lại chôn sống đời em như thế này ? Em không thương anh, em không thương em ư ?

Phút hoang mang đã qua, nàng cương-quyết đẩy Lễ ra :

– Ô hay! Tôi đã bảo anh thế, tôi đã viết thư cho anh thế, mà anh còn đến thì thật anh không còn biết thương nhau một tí nào ! Thật đúng như lời nhà tôi nói, chúng ta chỉ là một bọn ích kỷ thấp hèn.

– Nhưng chúng ta đã yêu nhau, đã biết yêu nhau.

– Nhưng chúng ta đã là những kẻ có tội và khốn nạn. Dù thế nào thì ta cũng

không thể chối cãi được tội lỗi và sự khốn nạn của chúng ta. Anh thì làm khổ vợ con là những người đã thương yêu anh, mà tôi thì đã làm cho chồng con phải nhục nhã và đau xót suốt cả một đời. Thôi, anh đi ra đi. Bao nhiêu cái về trước đối với tôi đã chết cả rồi. Tôi, tôi bây giờ chỉ còn sống cho sự hối hận, sống trong tâm tối và quên lãng để cho chồng con tôi khỏi phải nhục nhã và đau xót thêm về sự sống của tôi.

Lẽ đang yêu, đời nào chịu như thế :

– Thôi thì dù sao, sự cũng đã đành rồi, những điều đã xảy ra cũng đã xảy ra rồi. Đã yêu nhau ta cũng nên tính đến sự chu toàn cho nhau.

Rồi tiến lại gần :

– Em nên chu toàn cho anh. Không

được sống gần em thì anh khổ lắm ! Và cứ tưởng tượng vì anh mà em phải tan nát cả gia đình, tan nát cả cuộc đời, anh sống thế nào được. Bây giờ, anh có cái bốn phen phải xây đắp một gia đình khác cho em, lập lại một cuộc đời đẹp đẽ cho em.

Lại giờ tay toan nắm tay Phương:

– Em bằng lòng đi. Em bằng lòng đi. Chúng ta hãy còn trẻ, chúng ta vẫn có thể sung sướng, chúng ta vẫn có quyền được nghĩ đến hạnh phúc.

Phương lùi, bực bõ :

– Kìa anh... tôi đã bảo những cái đã chết là đã chết. Anh đừng thế nữa mà... buộc tôi phải tàn nhẫn. Người ta không thể xây đắp được cái gì đẹp đẽ bằng những cái gì đã vỡ. Giữa anh và tôi, mọi

thứ liên lạc đều chết cả rồi. Chúng ta không còn gì để nói với nhau nữa. Bây giờ, tôi chỉ cầu xin anh để cho tôi yên thân. Nếu quả lòng anh còn có mỹ cảm đối với tôi thì anh lấy làm bằng lòng tôi trong điều đó. Đời tôi chỉ còn có điều đó là thiết tha thôi.

Thấy một vẻ cương quyết rành rành ở trên nét mặt và trong lời nói của Phương, Lễ lòng thấy bóp lại :

– Thế em lại đi hối hận về cái điều chúng ta đã yêu nhau ư ? Em đã hối hận cái điều nó đã đem cho đời anh bao nhiêu ánh sáng và đời em dù thế nào thì cũng có bao nhiêu phút vui từng bừng ư ?

Phương ngồi xuống chiếc ghế mây để ở cạnh tường, lặng thinh. Lễ ngờ rằng lòng nàng đã xuôi xuôi, lại sốt sắng nói :

– Dù thế nào thì chúng ta cũng đã yêu nhau, yêu nhau tuyệt đối, và chúng ta cũng đã tìm thấy ở nhau nhiều lẽ sống sôi nổi. Đời chúng ta còn có thể có nghĩa khi chúng ta dựa vào những lẽ sống sôi nổi ấy. Dù thế nào thì anh cũng đã yêu em như không một người đàn ông nào có thể yêu.

Rồi chỉ tay vào ngực Phương:

– Mà em thì ngay bây giờ và bất cứ bao giờ, em cũng không thể quên anh và trách gì anh bởi vì dù thế nào em cũng đã được yêu như không bao giờ một người đàn bà ở trên trái đất đã được yêu. Chúng ta đã khổ vì nhau, đau đớn cho nhau nhiều rồi, bao nhiêu cực nhọc đã đi qua trên đời chúng ta rồi, chúng ta đã hy sinh cho đời chúng ta nhiều rồi, bây giờ chúng ta có quyền được hưởng

ở cạnh nhau một phút vui, một phút yên tĩnh thôi.

Thấy Phương vẫn lặng im, Lễ nghiêng rãnh rồi nắm tay phải đập mạnh vào tay trái như cái điều sắp nói nó khó nói và nó khổ sở cho lòng chàng quá :

– Em có biết anh đã làm gì cho em không ? Em có biết anh đã hy sinh gì cho em sau hơn một năm đi lục tìm em hết các nơi mà không thấy em không? Anh đã đi Saigon, đi Lào, đi tất cả những nơi mà anh ngờ rằng em có thể ở đấy. Rồi khi không thấy em, anh đã làm gì không ? Anh đã phải đến cái nhà mà anh biết sự khinh bỉ đã chờ anh ở đấy, anh đã khóc nói với anh Giao những điều mà nếu một người không yêu không có thể nói, anh đã làm cho một người chồng đang thù, đang ghét anh phải thương anh. Anh

đến để làm gì ? Để được biết chỗ ở của em. Rồi đến khi anh Giao bảo là không biết, anh đã hét, đã khóc lóc vang nhà, đã buộc cho anh ấy cái tội giết em. Và có một lúc anh đã muốn giết anh Giao để trả thù cho em. Phải, anh đã điên, anh đã rồ, anh cư xử như một thằng hèn mạt, anh đã ăn ở như một người khốn nạn, nhưng anh đã yêu, anh đã yêu nhiều lắm. Anh yêu đến nỗi một người bạn đã bị anh lừa dối...

Lẽ hét to :

– Một người chồng đã bị anh ngoại tình với vợ phải thương anh mà thể với anh rằng không biết chỗ... của em đâu cả. Em đã hiểu chưa, em đã hiểu anh yêu em thế nào chưa ? Anh đã bóp chết cái tự ái vì em, anh đã đi lên cái phí khách làm trai cho em, anh đã xông pha bao

nhiều cản trở ở ngoài đời và ở trong lòng anh cho em.

Nói xong, Lễ quỳ xuống rồi ết lại gân:

– Bây giờ anh có quyền đòi hỏi ở em một chút cảm động, anh có quyền buộc em phải thương anh, phải lấy anh.

Thấy Lễ lại gân, Phương đứng ngay dậy :

– Nếu anh không... lặng yên thì chúng ta không thể nói chuyện với nhau được nữa. Tôi sẽ cảm động, nếu tôi còn là người tình nhân. Nhưng bây giờ tôi không còn là người tình nhân nữa, mà tôi chỉ còn là một người mẹ phải hy sinh những ngày còn lại để mua sự yên vui cho đời các con.

Lặng im một khắc :

– Mà tôi lại còn là một người vợ phải sống cho sự cô quạnh, với sự cô quạnh để chuộc lại tội với chồng.

Lẽ đang thất vọng, cúi gục bống vùng đứng dậy trong một thất vọng, thất vọng hơn :

– Thế ra từ trước kia đến giờ, không bao giờ em yêu anh cả ư?

Phương đặt tay lên ngực rồi nhắm mắt, nhưng chỉ một tích tắc, nàng lại mở mắt ngay :

– Khi đời chúng ta đã không còn gì liên lạc với nhau, thì những câu hỏi đều là vô ích. Bất tất phải trả lời. Bây giờ anh nên ra khỏi đây, và chúng ta từ nay không còn gì để nói với nhau nữa. Đây là câu... trả lời cuối cùng của tôi.

Nói xong, Phương quay mình toan

đi ra nhà ngoài thì Lễ cuống cuống, vội chạy ra chặn cửa :

– Không, không thể thế. Nếu thế thì anh sẽ chết ở đây. Không, không, dù thế nào thì em cũng phải nghe anh đã. Hay là em... Sợ sự..., thì anh sẽ xin tòa ly dị với nó để lấy em, để gây cho em một địa vị xứng đáng với cái địa vị em đã mất. Ngay bây giờ, anh sẽ về làm đơn tòa. Hay em muốn thế nào ? Em nói đi. Em muốn gì, anh cũng xin nghe tất cả. Hay chúng ta đem nhau đi một xứ xa lạ chẳng ai có thể biết, để riêng sống cho nhau, anh riêng sống cho em, em riêng sống cho anh. Em nói đi, em muốn thế nào, anh cũng bằng lòng. Anh chỉ biết một điều, nếu xa em thì anh phải chết. Em không biết anh sống trong hai năm trời nay như một thằng điên, như một thằng dại, như một thằng khổ nhất trong thiên hạ đấy

ư ? Em có biết anh đã làm gì để báo thù “con mẹ” Phán Vinh không ? Anh đã tát cho nó hai lần, anh đã mưu mô với người ta rủ nó chung phần để hại nó cho nợ phải bán hết nhà cửa. Bây giờ nó đã nghèo như một con ăn mày, và khổ như một con chó. Em muốn gì, nói đi, nói đi. Phương nhìn Lễ bằng một cái nhìn dài rồi chậm rãi:

– Anh còn có những ý tưởng ấy thì tôi không có thể nói gì với anh cả. Và cũng không muốn nói gì với anh nữa.

Lễ cầm tóc giật lấy, giật để :

– Thôi thế thì anh xin không có những ý tưởng ấy vậy, em nói với anh đi, em nói đi. Em muốn cho anh chết có phải không ? Thôi thì em không thương em thì em cũng thương anh vậy, thương anh là người yêu em, yêu như không ai

có thể yêu ở trên trần thế này. Và khổ thì cũng chưa ai khổ sở bằng.

Phương lùi về ngồi xuống ghế :

– Bây giờ, trong cảnh chúng ta, những lời nói đều là vô ích, những lý lẽ cũng là vô ích nữa. Người ta, anh thử nghĩ coi, có sống đâu bằng lời nói, và có bao giờ xây dựng cuộc đời bằng những lý lẽ do lời nói đem lại. Chúng ta đều sống theo đà lòng của chúng ta. Bây giờ cái đà lòng của tôi đã không chảy về phía anh, thì anh nói gì tôi cũng không thể nghe được. Đã không muốn nghe thì không thể theo. Như thế thì không nghe còn hơn. Bây giờ, tôi chỉ muốn cho anh biết tôi tội lỗi đã nhiều rồi, đã phụ chồng, phụ con nhiều rồi, lòng tôi nhủ tôi phải ăn ở lại để chuộc tội của tôi. Thôi thì tôi đã làm cho chồng con tôi đau khổ, nhưng tôi vẫn có thể làm cái đau khổ ấy

không to lớn thêm ra. Tôi bây giờ sống mà là chết, sống cho sự quên lãng, sống để cho người ta quên tôi, quên những đau xót mà tôi đã gây ra cho đời người ta. Bây giờ, tôi phải dồn hết nghị lực để sống cho cái chỗ vẫn có thể ấy thôi, Tôi không thể chết ngay đi được, có lẽ vì tôi hèn nhát. Nhưng mà cũng có lẽ vì tôi xét không thể chết. Cái chết của tôi sẽ nhắc nhở nhiều và khiêu gọi ra nhiều thứ mà người ta cần phải cố quên đi để vui. Anh cứ bảo anh thương yêu tôi mà không bao giờ anh biết làm theo ý tôi, theo cái điều cầu mong thiết tha của lòng tôi. Tôi với anh là hạng ích kỷ chỉ biết thương yêu một cách thấp kém quá. Tôi thì tôi đã biết vượt lên sự ích kỷ thấp hèn ấy rồi, mà anh thì vẫn còn lẩn quẩn ở đấy.

Lễ mở to mắt:

– Thế là em muốn nói thế nào ?

– Thế nghĩa là tôi muốn bảo anh ra khỏi cái nhà này và quên tôi đi.

– Thế nghĩa là em đuổi tôi ?

Nói xong, Lễ òa khóc, rồi ù té chạy ra.

✱

Thảo chạy vào thấy Phương ngồi thẩn ra, mặt ủ rầu rầu, vội vàng ôm lấy :

– Mợ... mợ....

Nàng giơ tay lên bịt miệng Thảo :

– Người này ra đi thế này thì thế nào cũng còn lại. Mợ thì không muốn bao giờ gặp mặt người ta và suốt đời không bao giờ gặp nhau, nhưng người ta biết nhà mình ở đây, người ta cứ đến làm rộn,

biết làm thế nào !

Thảo sốt sắng:

– Lần sau, con sẽ đuổi thẳng tay. Lần này vì bất ngờ.

Phương nhếch một nụ cười chua chát nó như có ý bảo: “Con đã hiểu đâu cái sức mạnh của tình yêu nó khiến cho người ta liều lĩnh được, quên cả tội ác được, quên cả những người thân yêu nữa”.

– Người ta đã biết nhà mình ở đây... hay con chịu khó tìm xem ở cái ngõ nào một gian nhà kín đáo.

Bất giác Thảo nhìn chung quanh gian nhà, nơi mà nàng đã được sống những ngày ấm cúng, nơi mà từ một địa vị hèn thấp nghèo nàn, nàng đã được cất nhắc lên cái địa vị của một đứa con được yêu

chiều và sung sướng, rồi thốt ra :

– Ô, nhà này của nhà ta. Đi rồi thì làm thế nào ?

– Thì cho thuê lại chứ có làm sao ! Để cho người ta đến đây... lười thôi, mợ khổ lắm. Mà chắc người ta thế nào cũng đến. Con không thể cản được đâu. Dù người ta đã làm cho mợ phạm vào tội ác, làm cho mợ tan cửa nát nhà, nhưng người ta cũng đã quý mợ lắm.

Rồi thở dài:

– Và người ta cũng khổ lắm. Mợ, thì mợ phải sống một cuộc đời như thế này, sống cho tới chết. Mợ chỉ có thể sống thế này mới chuộc được lại những tội lỗi của mợ thôi. Giữa người ta với mợ, không có thể có một dây liên lạc nào nữa. Mợ đã gieo rắc nhiều đau xót rồi. Bây giờ là

cái lúc mẹ phải thu lấy những ác quả. Mà chính bây giờ mẹ thấy sống như thế này tuy nó buồn khổ, nhưng... thế mới là sống. Mẹ thấy lòng vui vợi được đi nhiều thắc mắc. Người ta, con ạ, rồi sau này con lớn lên con sẽ biết, bất cứ ở cảnh ngộ nào và bất cứ đã phạm vào những tội ác to lớn đến đâu cũng có thể tìm được một con đường sáng để thoát ra, tìm được một lối ăn ở cho nó phải, để chuộc lại tội mình. Mẹ, tội mẹ xưa kia to lắm, mẹ đã phụ chồng, phụ con nhiều lắm rồi. Mẹ còn sống ngày nào, mẹ phải tu tỉnh lại. Có như thế thì mẹ mới không thấy bị lương tâm cắn rứt. Người ta ai cũng có thể lầm, vì ngu tối mà lầm, vì hư hỏng mà lầm, vì ích kỷ mà lầm, nhưng trời cũng cho ta một tấm lòng để biết ăn ở lại. Mẹ không thể gặp mặt người ta nữa và cũng không thể để cho người ta gặp mặt. Con xem có nơi nào kín đáo thì thuê lấy một gian

nhà ở các ngoại ô ấy. Và nếu từ nay cho đến ngày ấy mà người ta có đến đây thì phải quyết liệt mới được. Gặp nhau chỉ thêm phiền cho mẹ và khổ cho người ta, chẳng ích gì.

✱

Như lời Phương phỏng đoán, tờ mờ sáng hôm sau. Thảo vừa mở cửa để quét thì đã thấy Lễ đứng sừng sững ở đấy. Tuy đã có lời Phương dặn, nhưng biết rằng mẹ mình cũng đã yêu người ta và thứ nhất thấy cái vẻ mặt thâm sâu của Lễ nó chứng tỏ cái tình yêu tuyệt đối, nàng không nỡ thẳng tay như nàng đã nói với mẹ :

–Ồ hay, cái ông này! Đứng cửa nhà người ta định làm cái gì đây ? Ông không

sợ hàng phố hàng xá người ta nói ư ?

Lễ chắp tay vái ngay nó:

– Thôi em, em làm ơn vào nói với mợ, tôi chỉ xin gặp mợ một lần nữa thôi, rồi thì tôi thể, từ nay không bao giờ còn lại đây nữa. Tôi thể có trời đất, em làm ơn vào nói hộ tôi.

Nói xong thì nước mắt Lễ trào ra, chan chứa xuống hai má.

Thảo thấy thế ái ngại:

– Ông không biết ông làm khổ mợ tôi lắm hay sao ? Mợ tôi là người... lớn, nếu có thể gặp nữa thì đã cho ông gặp rồi, mợ tôi đã nói với ông như thế mà ông không hiểu à ? Thôi ông về đi, ông đừng làm khổ mợ tôi nữa.

Lễ như điên, nói lấy nói để :

– Không, tôi biết, tôi đã hiểu rồi, tôi đến đây định nói với mợ mấy câu để cho mợ yên lòng chứ tôi không còn dám mơ tưởng gì nữa cả. Hôm qua mợ muốn thế nào tôi xin nghe, tôi thể không còn dám rắc rối gì.

Rồi nhìn lên gian nhà:

– Mợ không thể ở đây được, ở đây ẩm thấp, chật hẹp thế này thì rồi đến ốm chết mất. Và như thế thì đời còn có gì vui mà sống được nữa.

Thảo sốt sắng trả lời ngay :

– Mợ tôi đã bảo mợ tôi không cần vui để sống cơ mà!

Lễ òa khóc to :

– Tôi hiểu, tôi hiểu thế lắm, tôi muốn tính cho mợ cách để ở những gian nhà

rộng hơn, mát mẻ hơn, và vợ không phải làm cái gì nữa.

Thào thấy Lễ khóc sợ xung quanh có người để ý, vội vàng đập cái chổi xuống đất:

– Ô hay, ông muốn người ta bàn tán về vợ tôi hay sao ? Vợ tôi đã bảo, vợ tôi không cần gì cơ mà! Ông đi đi.

Chẳng những Lễ không đi, Lễ lại thừa một lúc Thào vô ý, hất tay Thào ra chạy tuột vào trong nhà.

Phương thấy Lễ vào, giậm chân xuống đất :

– Thế thì anh là người không biết điều thật ! Tôi đã nói thế mà anh còn đến đây quấy rối tôi thì anh tệ quá thật. Ô, anh bảo yêu nhau ! Yêu nhau đâu có phải ở cái chỗ chỉ muốn gần nhau ấy !

Lễ cúi đầu để cho cơn thịnh nộ qua đi :

– Không, tôi hiểu rồi, tôi đã hiểu những lời em nói với tôi rồi, tôi đã hiểu cái ý định của em rồi. Tôi xin theo, và từ nay thì không bao giờ tôi đến đây nữa.

Tôi thề trên cái tình không bao giờ mất của chúng ta rằng tôi xin giữ lời hứa, xin em bình tĩnh mà nghe tôi.

Thấy Lễ ôn tồn được ở trong lời nói và trong cử chỉ, Phương biết Lễ đã tự chủ được và đã có một ý định, sau một đêm nghĩ ngợi, liền bỏ ghế cho Lễ ngồi:

– Đã thế thì anh còn đến đây làm gì nữa ?

Lễ móc túi lấy ra hai gói bạc để trên bàn:

– Tôi xin nghe em, chúng ta sẽ vĩnh viễn xa nhau. Nhưng thấy em phải vất vả và ở một cái nhà nhỏ hẹp như thế này, tôi chịu làm sao được! Tôi xin dâng em, em cầm đi... Người ta sống thế này thế nào được, còn lúc ốm đau, còn bao nhiêu bất ngờ... Lạy em, em cầm đi, em đã biết tôi, thà tôi chết chứ không bao giờ tôi dám có một ý nghĩ khinh nhờn đối với em. Em muốn cho tôi xa em mà đỡ khổ thì em cầm đi. Tưởng tượng vì sự chúng ta yêu nhau mà đời em phải tan tác, mà em phải sống... eo hẹp như thế này, thì tôi yên lành làm sao được. Lạy em, em cầm đi, tôi thề từ rầy không dám đến quấy rầy em nữa.

Phương nhìn Lễ, rồi chậm rãi :

– Sự sống ngày nay là tự tôi bằng lòng như thế, bởi có như thế thì tôi thấy nó mới có một cái nghĩa. Cái nghĩa ấy ở

đâu, tôi cũng không cần nói cho anh biết nữa. Tôi với anh, rồi đây không bao giờ còn liên lạc với nhau. Nhưng đây này, vì anh đã thắc mắc về tôi, tôi nói để anh yên lòng : Tôi không nghèo đâu, tôi cũng có chút ít tiền nong để bảo đảm tương lai, để phòng ngừa những lúc ốm đau, và nhờ về sự may vá, tôi đã tậu được cái nhà này. Với lại anh tính, ở trong cảnh tôi, nếu không làm cái gì cho nó quên thì sống làm sao được. Lúc xa nhau, Giao đã xử với tôi một cách đại lượng lắm. Giao đã nghĩ đến cái tương lai vật chất của tôi. Giao đã để cả tư trang cho tôi, Giao lại cho tôi một vạn đồng bạc, Giao lại cho tôi cả chiếc ô-tô, nhưng tôi, tôi không thể nhận được, cũng như tôi không thể nhận được số tiền của anh cho tôi ngày hôm nay mà tôi biết là... do một tấm lòng tốt... Thôi, tôi cảm ơn anh, cũng như tôi đã cảm ơn Giao. Tôi đã sống một cuộc đời

lầm lẫn và lười biếng nhiều lắm rồi. Có thể, thì mới có những sự đổ vỡ ghê gớm, những sự nhục nhã ê chề, và mới có ngày hôm nay chứ. Thôi anh cầm lấy, và anh cứ yên lòng. Tôi có thể này thì tôi mới thấy sự sống của tôi ngày nay có nghĩa và những cái mà chồng tôi đã làm cho tôi và con tôi xưa kia là có giá. Kìa, kìa, anh không cần phải vật nài nữa, đến thế mà anh còn vật nài, thì anh không hiểu sâu xa cái lòng tôi trong lúc này. Người ta có những điều nghĩ do cảnh ngộ gây nên, anh thì anh không thể biết được.

Lễ nhìn Phương bằng một cái nhìn vô cùng buồn thảm:

– Tôi, tôi cũng đã biết, nếu không biết thì không khi nào tôi lại bằng lòng một sự xa nhau. Như em nói, cái đà lòng của em đã không chảy về phía tôi nữa, tôi đành cúi đầu. Cái tôi muốn là những tư

tưởng thầm kín của tim em. Nay em đã đem những tư tưởng ấy sống cho những cái khác, tôi xin chiều ý, nhưng em cũng thương tôi mà để cho tôi sống được yên. Tưởng tượng xưa kia em sống như thế mà bây giờ như thế này...

Phương thờ dài :

– Thế nghĩa là anh chưa hiểu. Dùng tưởng tượng mà ước đoán cuộc đời người khác với lại lẫn mình vào ngay cái cuộc sống ấy, là hai thứ khác nhau.

Rồi như bực bõ :

– Tôi đã bảo với anh, tôi sống một cuộc đời cần lao như thế này thì tôi mới sống có nghĩa, mà như thế thì tôi mới còn nên sống. Thôi, có phải thật anh quý tôi theo hết cái nghĩa cao cả của chữ ấy thì anh cầm về đi. Và nếu thật là anh

thương tôi, muốn cho cái đời tội lỗi của tôi có chỗ để tha thứ, muốn cho linh hồn tôi sau này lúc chết đi được yên tĩnh thì chúng ta gặp nhau lần này là lần chót.

Lễ nhắm mắt:

– Vâng, thì em muốn thế nào tôi cũng xin vâng mà. Bây giờ cũng như bao giờ, tôi chỉ biết cúi đầu trước những ý định của em thôi.

– Thế thì cảm ơn anh.

Rồi sau một lát ngẫm nghĩ:

– Anh có thể lấy danh dự mà thề với tôi ?

Thấy Lễ lưỡng lự, nàng lại nói :

– Điều... gì thì bảo tôi không có thể tin ở anh, nhưng danh dự của anh thì tôi tin lắm, nếu những người như chúng ta

mà còn có thể nói đến danh dự, anh thể đi cho tôi yên lòng. Và tôi nói để anh biết : nếu tôi sống khác thì tôi phải chết đấy.

Nghe lời nói quyết liệt của Phương. Lễ đã hiểu rõ cái phận mình rồi. Không làm sao được, chàng đành giơ tay :

– Tôi xin thề !

Lúc ấy nước mắt Phương mới trào ra, trào ra do một nguồn cảm mà nàng không thể tự chủ ;

– Thôi, bây giờ thì chúng ta không còn gì để nói với nhau nữa. Anh về đi. Chúng ta gặp nhau trong những trường hợp mà chúng ta bị buộc bởi những bốn phận, mà chúng ta lại đi mê muội không nghĩ đến những bốn phận ấy. Thì cái đau xót lẽ tất nhiên phải là cái kết quả cho đời chúng ta rồi, còn gì ! Nhưng, chúng

ta hãy cố ăn ở cho nhẹ tội, thì sau này biết đây Trời không thương chúng ta. Thôi, anh về đi, và nhớ đừng có nói địa chỉ của em cho ai biết đấy. Cố quên em đi.

*

Cái điều lo nhất của Phương là người ta nói đến mình, rồi những lời nói ấy đến tai chồng con lại nhắc nhở cho họ những đau đớn, nêu lên những nhục nhã. Nàng chỉ muốn cho người ta quên mình, để yên cho mình trong bóng tối.

Nhưng với một cái đời sống như thế, bằng những lẽ sống ấy, thì ngày tháng chảy nặng như chì. Phương cho nó còn lọc ở trong bao nhục nhã và đau xót. Thêm vào đấy những hối hận do cái ý nghĩ vì mình lầm lẫn để gây nên bao tan vỡ.

Không có một phút nào, nàng tiếc cái Bông lai tiên cảnh mà Lễ có thể gây nên cho nàng, bởi sự thành tựu của cái Bông lai ấy phải xây trên sự nhơ nhuốc của đầu các con nàng và để ở trong lòng chúng một vết thương không bao giờ hàn.

Nàng làm việc như một cái máy : làm việc để cho quên, để trấn áp những thốn thức của lòng, để dè những quần quai của hồn.

Nhiều lúc Thảo thấy nàng làm việc nhiều quá, Thảo tìm cách để cho nàng nghỉ tay. Nhưng khi nghỉ tay, thấy mắt nàng cứ thần thờ lo nghĩ, chính Thảo lại phải kiếm việc đưa cho nàng làm. Nàng làm do một thói quen, chứ không tìm thấy ở trong cái thống khoái của sự làm việc.

Chỉ trừ khi nào nàng cắt và may những quần áo cho thằng Quốc và con Quận.

Nhờ Thảo quen biết cô Bình, mà nàng biết được các con nàng thiếu những thứ gì, và thích những thứ gì. Rồi do đó, nàng may, may thật nhiều, thật đẹp.

Vừa may, nàng vừa hình dung đến cái nét mặt vui vẻ của chúng khi nhận được những quần áo ấy, nàng thấy sướng rộn lên. Nhưng nàng sướng không lâu. Những khuôn mặt vui sướng của con nàng lại làm nổi dậy ở trong lòng nàng một phản động lực ghê khiếp.

Cái ý nghĩ nàng phải vĩnh viễn xa các con nàng, đưa nàng từ thế giới ánh sáng tưng bừng đến chỗ cùng thẳm của địa ngục.

À, nếu nàng ăn ở phải đạo, có phải cuộc đời nàng không phải buồn tẻ và đau xót như thế này không ? Có phải nàng không phải sống những ngày dài đằng đẳng, không có bình minh mà chỉ có những hoàng hôn thôi không ? Có phải bây giờ, nàng đã được chúng ấp ủ, được sống trong cái nhìn ấm áp, bằng những tiếng cười ròn rã của chúng không ?

A, chỉ vì nàng nghĩ sai lầm có một phút chỉ vì có một phút nàng đã để cho cái khoái cảm lôi đi mà bây giờ...

*

Nàng giật mình nghĩ đến con nàng, đến những điều con nàng nghĩ về nàng. Nàng lo, lo quặn ruột một khi nghĩ đến sự Giao vì tình thế phải lấy vợ.

À, các con nàng sẽ nghĩ sao về sự ấy ? Người vợ của Giao sẽ đối xử với con nàng ra sao ? Bây giờ, Giao vì buồn khổ, ghét đàn bà, nhưng Giao còn trẻ, cái buồn khổ rồi quên đi. Biết đâu Giao lại chẳng nghĩ đến sự tìm duyên mới để cho khuây khỏa.

Tin ở tấm lòng thương con, và cái tính tình cương cường và chung thủy của Giao, nàng biết không đời nào Giao để cho vợ mới hành hạ được con mình, nhưng người ta chỉ ghẻ lạnh thôi thì các con nàng cũng đã khổ rồi. Mà nếu người ta yêu các con nàng nữa thì cái yêu ấy đâu bằng cái yêu của mẹ chúng nó yêu chúng nó. Và chính cái yêu ấy phải chẳng lại cũng là một điều chua xót, bởi nó nhắc nhở một cái gì quý báu mà chúng đã mất: mẹ chúng nó.

Có một lần Thảo về nói cho nàng

biết con Quận lên sỏi. À, nàng thật đã sống những ngày thê thảm, đầy lo sợ. À, những lúc này, tại làm sao nàng lại không được ở cạnh con nàng ?

Chà, thật không lúc nào bằng lúc này, nàng hình dung thấy tất cả các chỗ ghê khiếp của cái tội ác của nàng. Lúc ấy nó biến thành ra một cái dùi lửa xoáy vào da thịt, vào tâm hồn nàng.

Từ cái hôm ấy thì không có đêm nào là nàng không lên lượn quanh nhà như một con ăn trộm. Nàng trông vào cái gian buồng mà con nàng đang nằm, nàng nhìn lên ngọn đèn nó đang chiếu xuống chiếc giường nho nhỏ xinh xinh của con nàng.

Nàng tưởng tượng bây giờ đây, con nàng đang rên rỉ. À, nếu có nàng ở cạnh, có phải con nàng cũng được an ủi biết

bao nhiêu không ?

Nàng ở bên hàng rào sắt nhìn vào, nhìn sự đi lại của các gia nhân để ước đoán bệnh tình của con nàng.

Và khổ chưa, trong những đêm ấy, biết bao lần, nàng nhìn thấy Giao đang đứng chống tay ở cửa sổ nhìn ra ngoài trời đen tối.

Hồn của Giao lúc ấy chắc là đen tối hơn cái đen tối nó đang vây bọc quanh nhà. Và có lẽ lúc ấy, Giao đang thả hồn về những kỷ niệm cũ.

Giao đã nhìn thấy gì ? Chàng chỉ nhìn thấy sự ngoại tình của nàng nó đã gây ra sự tan vỡ của ngày nay, để cho một mình Giao phải thức trông con. Cái việc ấy chính là cái việc của nàng, cái việc của người mẹ là nàng.

Khủng khiếp cho nàng nữa là nàng nghe rõ ràng thấy tiếng con Quận khóc, rồi Giao quay vào, rồi một lát ô-tô ra, rồi ô-tô đưa một ông đốc-tờ vào.

Giá không có Thảo đứng cạnh đẩy cổ ngăn thì có lẽ nàng đã xông vào. Muốn thế nào thì thế, nhưng nàng hãy được nhìn thấy mặt con nàng trong khi ốm đau đã. Hôm qua, cô Bình chẳng đã bảo với Thảo rằng con Quận sốt dữ lắm, có nhiều khi mê đi đấy hay sao ?

Thảo can ngăn, rồi Thảo xốc nàng lên xe. Lúc ấy, nàng còn có nghị lực gì nữa, nàng chỉ còn như một cái xác, nàng chỉ còn biết nghe theo một cái nghị lực mạnh mẽ và tỉnh táo hơn nàng.

Nàng về, rồi nàng khóc, khóc những dòng nước mắt thảm thiết nhất của đời người mẹ, Thảo biết rằng can ngăn cũng

vô ích nên cũng cứ để yên. Khóc lúc này chẳng cũng là một an ủi hay sao ?

Sáng hôm sau là Thảo đi sớm, Thảo biết chẳng còn điều gì làm cho mẹ nuôi đỡ đau hơn là đem những tin tức về. Tám giờ, lúc Thảo quay về thì nàng vẫn nằm im trên giường, hai mắt mở nhìn lên trần.

Thảo chạy đến ôm chầm ngay lấy:

– Mẹ ơi, em đỡ rồi. Ngày hôm qua sốt quá, cậu gọi đốc-tờ, đốc-tờ tiêm cho em một phát thì em đã đỡ rồi, em đã tỉnh rồi. Sáng hôm nay, tờ mờ sáng, em đã biết đòi uống sữa rồi.

Nàng mừng như một tên tử tù được án tha. À, nếu con nàng mà chết thì nàng sẽ phải hối hận đến thế nào !

Và Giao sẽ phải đau đớn đến thế nào!
Giao sẽ nguyên rửa nàng đến tận tủy.

Lúc ấy, nàng hình dung ngay thấy sự đau đớn của Giao, càng hình dung thấy vì nàng biết dù thế nào thì Giao vẫn còn yêu nàng, và là một người cha yêu con, thế nào Giao cũng bị quặn quại về sự chúng bị thiếu mẹ, thứ nhất là thiếu mẹ trong những lúc đau ốm này. À, bây giờ nàng mới hiểu, dù thế nào thì các con nàng cũng sẽ không được hoàn toàn sung sướng.

Cha mẹ – bất cứ vì một lẽ gì – bị chia lìa thì các con thế nào cũng bị đau xót. Mà sự nàng chôn sống đời nàng đây cũng không tránh cho con nàng sự đau xót ấy. Nếu nó có hiệu lực thì nó chỉ có ở chỗ làm giảm đi một ít tai tiếng mà thôi.

Một ý nghĩ vùng đến với nàng. Nàng tung chăn ngồi dậy.

Thảo thấy thế sợ hãi :

– Mợ định làm gì đấy ? Mợ còn mệt lắm cơ mà. Mợ nghỉ nữa đi.

– Không, mợ không mệt đâu. Mợ chẳng định làm gì cả. Con lấy nước cho mợ rửa mặt đi.

Lúc Thảo bung chậu nước từ dưới bếp lên thì đã thấy nàng đang ngồi thêu. Hồi ấy, nàng đang rút một chiếc bàn ăn, định xong là gửi cho Giao, như nàng vẫn đã gửi bao nhiêu thứ cần dùng ở trong nhà. Những đồ dùng ở trong nhà thì nàng đã biết, xưa nay bao giờ cũng đánh dấu bằng một chữ P và một chữ G quấn lấy nhau.

Nhưng từ trước đến nay, bao nhiêu lần nàng gửi, nàng đều không dám theo như thế nữa : đời nàng với Giao thế là tan vỡ rồi, không còn dây liên lạc gì nữa rồi. Nếu còn thì chỉ là còn ở những đứa con mà một bốn phận bắt buộc, hay Giao đã lấy cái tư cách người cha bắt buộc nàng không được gán cũng thế. Nàng ngồi dậy, rồi nàng cả quyết theo một chữ G quấn vào với chữ P. Nàng theo thế cũng chẳng biết để làm gì.

À, tái hợp, không ? Giao không đời nào bằng lòng một sự như thế. Và nàng thì cũng không bao giờ bằng lòng một sự như thế. Còn mặt mũi nào.

Thảo thấy nàng theo chẳng hiểu gì, bảo ngay:

– Thì mợ chờ chốc nữa hãy theo có được không? Mợ hãy rửa mặt đi.

Phương cứ thêu, như biết nếu mình không thừa lúc này mà thêu đi thì không bao giờ có can đảm thêu nữa.

Thảo thấy mẹ nuôi lặng thinh thì không dám giục đi rửa mặt nữa, nhưng cô bỗng sức nhớ ra :

– A, xưa nay mẹ gửi các thứ cho cậu con và các em, mẹ không thêu gì cơ mà? Sao lần này mẹ lại thêu ?

Phương dừng kim, ngược mắt lên nhìn Thảo một khắc, rồi lại cúi xuống, tay thoăn thoắt chạy trên vải. Thấy chữ G và chữ P quấn nhau đã phác hình trên vải, Thảo ngây thơ chẳng hiểu :

– À, con biết rồi, mẹ thêu tên mẹ và tên cậu con, thế mà con tưởng mẹ làm cái gì!

Phương cứ lặng thinh không nói.

Thảo cũng đứng im nhìn.

Khi Phương thêu xong, nàng sẽ ghé vào tai con nuôi:

– À này, hôm nay mợ gửi bức khăn bàn này lại, con khéo khéo hỏi cô Bình xem cậu con nhìn thấy hai chữ thêu này, cái cảm giác của cậu con như thế nào nhé!

*

Từ lúc gửi tấm khăn bàn đi, Phương hồi hộp chờ cái tin Giao sẽ nhận nó ra sao, và sẽ có những cử chỉ như thế nào khi trông thấy hai chữ thêu ở đấy.

Thảo đã làm quá được sự mong ước của nàng. Thảo đã nói thế nào để cho Bình bằng lòng cho mình đến làm giúp

Bình trong bốn ngày để cho chóng xong những công việc khâu vá trong nhà.

Vì thế, mà Phương được biết rõ thêm những tình hình ở trong nhà, và vì thế mà Thảo tả rõ được tất cả những cử chỉ cùng nét mặt của Giao khi thấy chiếc khăn bàn ấy.

Phương bắt Thảo nói đi nói lại mãi, nói một cách kỹ càng từng li từng tí mà rồi thì nàng lại cứ muốn cho kỹ càng thêm.

– Con phải nói rõ, nói thật rõ tất cả cho mẹ biết, nói đừng để sót một tí gì.

– Thế này này nhé: Lúc ấy con với cô Bình đang ngồi rút dưa ở trước hiên trước phòng khách. Em Quốc thì đang chơi bi ở đây này, em Quận thì đang ngồi trên lòng cậu con này. Hôm ấy là hôm

em con bắt đầu ăn giả bữa này. Cậu con luôn luôn bế và đi đâu một tí cũng tự mình dắt đi này. Cậu con và em Quận đang ngồi nhìn anh Quốc bắn bi này. Ô-tô đỗ thì em Quốc ngừng ngay lại, hỏi cậu con :

– À, nó đã về rồi.

Rồi em con chạy ra tận cổng đón. Còn em Quận thì hỏi cậu con :

– Không biết lần này mẹ gửi gì cho con nhỉ? Không biết có đồ chơi không nhỉ ?

Cậu con chưa kịp trả lời thì em con lại quay lại đặt tay lên má cậu con, hỏi một cách khắc khoải:

– À này, cậu này ! Sao Quận ốm thế mà mẹ không ra với Quận nhỉ, cậu nhỉ?

Con trông thấy rõ ràng mặt cậu con tái đi. Con Bình thì nó vô tình nó không để ý, chứ con thì để ý hết. Cậu con nghe nó hỏi thế thì liền quay đi, cậu con quay đi để chùi nước mắt đấy.

Cậu con quay đi thì em con lấy tay kéo cổ cậu con lại, hỏi dồn :

– Sao thế nhỉ, cậu nhỉ ? Thế mẹ không biết rằng con ốm à hở cậu ?

Cậu con vừa lấy cánh tay áo quạt nước mắt, vừa trả lời:

– Mẹ con biết đấy chứ. Cậu đã gửi thư cho mẹ con biết đấy chứ. Nhưng vì mẹ cũng ốm như con thì ra thăm con làm sao được. Đi gió máy thì lại ốm thêm ra.

– Thế con khỏi, cậu đã viết thư cho mẹ con chưa ?

– Viết rồi, viết rồi, viết ngay từ ngày hôm qua là ngày ông đốc cho con ra khỏi buồng cơ chứ.

– Thế chắc mợ mừng lắm đấy nhỉ, nhỉ, cậu nhỉ.

Phương nghe Thảo nhắc đến đấy, liền gục đầu xuống bàn, òa khóc. Thì ra các con nàng không một phút nào không nhớ đến nàng. Mà Giao thì không nỡ giết cái hình ảnh của nàng trong tấm lòng yêu đương của con nàng. Đã bao năm nay, các con nàng sống với sự nói dối ấy, vui được nhờ sự nói dối ấy, còn nhớ đến nàng do sự nói dối ấy.

À, bây giờ nàng lại càng hiểu rõ, với tấm lòng của kẻ làm cha như thế mà Giao buộc lòng phải đuổi nàng đi là Giao khổ sở đến chừng nào. Và tội ác của nàng là một thứ mà người ta không thể tha thứ

được. Ấy thế mà Giao cũng đã tha thứ cho một phần rồi đấy. Giao đã không nỡ phá cái thần tượng của người mẹ ở trong tâm hồn các con.

Thảo thấy mẹ nuôi khóc, cũng òa khóc :

– Kìa mợ, thế mợ không muốn nghe nữa ư ? Nay, con quên hết cả rồi bây giờ này.

Vì sợ Thảo quên, Phương ngừng đầu dậy:

– À, thế rồi thế nào nữa?

– Thế rồi, thế rồi. À, à...

– Thôi mợ nín rồi, con nín đi, nhớ cho kỹ.

– À, thế rồi cậu con hỏi em con :

– “Thế con có thương mẹ không ?”

Em con mở to hai mắt:

– “Sao lại không thương. Cậu chỉ hỏi kỳ ? Cậu cũng thương mẹ, khóc đấy có phải không ?”

Cậu con gật đầu.

– “Thế độ bao giờ thì mẹ khỏi như con nhỉ, cậu nhỉ. Có phải bao giờ bay đi hết thì mẹ khỏi như con phải không ?”

– “Mẹ người lớn, ốm khác chứ có ốm như con đâu. Cậu cũng không biết bao giờ mẹ khỏi”.

– “Thế bao giờ mẹ khỏi thì mẹ ra ngay với con có phải không cậu ?”

– “Ừ, thì hẳn thế. Con nhớ mẹ lắm hay sao ?”

– “Nhớ chứ lý. Nhà không có mợ, buồn buồn là ấy”.

Vừa lúc ấy thì em Quốc rước cái hòm đồ con với mợ đóng vào. Thấy cái thùng to mà em con cứ cùng khiêng với bác tài, cậu con mắng ngay:

– “Sao bác không vác một mình, để em khiêng như thế, lỗ nặng, nó dễ tuột tay rơi vào chân nó có phải rầy rà không ?”

– “Bẩm ông, cậu con cứ đòi khiêng đấy ạ”.

Em Quận con trông thấy cái hòm là nhẩy ngay từ lòng cậu con xuống, chạy ra

– “À, mợ gửi đồ cho Quận !”

Cậu con sai lấy đồ mở ngay ở đấy.

Em Quận thấy con búp-bê to tướng con mua ở Gô-đa thì reo ngay

– “À, mợ biết Quận ốm, mợ gửi cho Quận cái đẹp này để cho Quận chóng khỏi đây”.

Còn em Quốc thì trông thấy cái trái phá thì hét ngay:

– “À, mợ gửi cho tao khẩu thần công này là để bắn chết con búp-bê của mày đấy”.

Em Quận ôm chầm lấy con búp-bê rồi tát ngay em Quốc. Em Quốc giờ quả dấm toan đánh thì cậu con vội vàng nắm lấy tay :

– “Ô hay ! Thế con không biết em nó vừa ốm khỏi hay sao ? Phải nhịn nó chứ”.

– “Nhưng nó đánh con”.

– “Thì tại con dọa bắn con búp-bê của nó. Thôi, bắn thử đi cho cậu xem”.

Lúc ấy thì con để ý kỹ lắm, chờ xem cậu con trông thấy thì cậu con nghĩ thế nào ! Cái khăn ăn sắp đằng mép có thêu ra ngoài nên cậu con trông thấy ngay, mà con ở xa con cũng trông thấy ngay, vì chữ đỏ thêu lên vải trắng thì nó nổi bật ngay lên.

– Cậu con cầm chiếc khăn ăn ở tay bác tài, rồi con thấy cậu con nhìn mãi vào hai chữ ấy. Rồi khi cậu con nhìn chán, cậu con lấy tay mân mê mãi. Con trông thấy rõ ràng mặt cậu con lúc ấy thần ra, và hình như cậu con nghĩ gì ghê lắm. Đến em Quận con vỗ vai cậu con, hỏi cậu con hai lần mà cậu con không biết.

Thảo nói đến đây, rụt rè :

– Có lẽ cậu con nghĩ về mộ đấy, mộ
ạ.

Phương giật nảy mình, rồi nhìn
chằm chằm vào Thảo, rồi nước mắt nàng
lại trào ra :

– Không phải đâu ! Mộ đã là người
chết đối với cậu con rồi. Và nếu cậu con
có còn nhớ đến mộ thì cũng chỉ là để
nguyên rửa mà thôi.

– Không đâu, mộ ạ. Con trông mặt
cậu con lúc ấy không ác một tí nào. Lòng
mày không cau một tí nào cả. Có lẽ cậu
con chỉ hơi buồn mà thôi.

– Hơi à ? Nhiều lắm chứ! Như thế,
người đá cũng phải buồn. Thứ nhất là
trông thấy em Quận, em Quốc của con
như thế. Mộ thật là một người đã giết
cậu con. Con nên biết cậu con buồn hơn
mộ nhé.

Thảo ngập ngừng:

– Nhưng chắc là cậu con còn...
thương mẹ nhiều lắm.

– Có lẽ, nhưng mẹ chỉ mong cho cậu
con ghét được mẹ thôi. Cậu con mà còn
thương mẹ thì cậu con thù mẹ ghê lắm.
Mà như thế thì cậu con còn khổ mãi.

Lại òa khóc :

– Mẹ chỉ mong cậu con ghét được
mẹ để quên phắt ngày đi thôi. Dù thế
nào thì mẹ cũng không muốn cho cậu
khổ. À, thế rồi sau thế nào ?

Thảo ngồi gần lại Phương, rồi sẽ nói
vào tai :

– Cậu con hỏi em Quốc một câu lạ
quá, mẹ ạ. Con chắc cậu không còn giận
mẹ nữa đâu. Hay có giận thì cũng chỉ
giận hơi thôi, mẹ ạ.

Phương đang thồn thức, nín ngay, ngược mắt nhìn vào môi Thảo:

– Cậu con mân mê chán, nghĩ chán, rồi cậu con gọi anh Quốc lại, giờ hai thứ ấy cho xem.

– “Đố con biết mợ con thêu những chữ gì đây này?”

Rõ ràng con nhận thấy lúc cậu con hỏi em con như thế thì mắt cậu con vui vui, chứ chẳng buồn tí nào.

– Chắc không ?

– Con chắc lắm chứ. Con lại không biết thế nào là vui với buồn à.

Em Quốc nghe cậu con hỏi thế thì đập ngay vào tay cậu con, rồi cười chúm chím :

– “Tên cậu, tên mợ, chứ lại còn phải hỏi. Con biết thừa rồi, trước mợ toàn thêu như thế”.

Rồi hình như em con cũng nhớ ra điều gì:

– “À, đã lâu nợ không thêu, sao bây giờ mợ lại thêu như thế nhỉ, cậu nhỉ?”

Em Quận con, lúc ấy cũng ôm con búp-bê chạy lại nhìn vào hai chữ mà tay cậu con đang vuốt ve, rồi em con cúi xuống đặt một cái hôn lên đấy :

– “Mợ thêu đẹp lắm nhỉ, cậu nhỉ!”

Phương rùng mình như cái hôn đến chạm vào da thịt mình. Thảo thấy mẹ nuôi thế, ngừng không nói, vì tưởng Phương không để ý nghe, nhưng Phương đã lại giục.

– Em hôn xong, lại ngẩng đầu lên hỏi :

– “À cậu, thế sao mợ ốm, mợ còn thèm được nhỉ, cậu nhỉ ? Mà Quận ốm thì Quận chẳng làm được cái gì cả”.

Lúc này thì thật là cậu con mới buồn và cậu con ập úng mãi mới nói được:

– À, mợ đau ngực, chứ có đau tay đâu. Một dạo mợ không thèm có lẽ... có lẽ tại mợ... quên không nhớ đến cậu.

Cậu con vừa nói thế thì liền bị cả em Quận, em Quốc con đánh vào tay:

– “Cậu chỉ nói nhảm thôi nào. Bao giờ mợ con không nhớ đến cậu”.

Rồi em Quận con lại dí khẩu súng trái phá vào ngực cậu con :

– “Rồi... rồi mẹ ra đây, con mách mẹ cho cậu”.

PHẦN THỨ BẢY

Một buổi chiều, Thảo hấp tấp đi về, thở không được:

– Mẹ ơi ! Cả nhà về quê cả rồi.

Nghe đến đấy, Phương hoảng hồn nghĩ đến cái buồn ghê gớm của Giao nó khiến cho Giao không thể ở Hà Nội được nữa. Thì vừa may, Thảo đã nói tiếp:

– Cụ ở nhà quê, thấy nói ốm nặng.

Thật ra thì Phương không thấy thắc

mắc về sự ốm đau của mẹ chồng bằng sự các con nàng sẽ hỏi Giao những điều về nàng, và những điều mà họ hàng sẽ hỏi Giao trong khi mẹ chồng ốm không có nàng ở Về điều thứ nhất thì nàng yên tĩnh được ngay. Trong bốn năm nay, hẳn các con nàng đã về quê và đây Giao đã tìm được cơ nói tránh là nàng không dưỡng bệnh ở đây, nhưng là ở một bãi bể nào. Đến như điều thứ hai! À, nàng đã nhìn hết cái khổ của Giao, khi phải đối đáp với mọi người và biết đâu chẳng vì thế mà rồi các con nàng biết sự thực.

Ồ ! Nếu các con nàng biết sự thực ?

Thì Giao sẽ đau xót đến đâu. Bao nhiêu công phu nói dối để che đậy trong bốn năm trời đều uổng cả. Cứ nghĩ thế, cứ nghĩ đến cái đau ghê gớm của Giao khi thấy hồn con bị vắn đục, nàng kính người cha, rồi nàng thấy bồi hồi thương

cảm đối với người chồng. Nàng đề mọi nỗi thắc mắc của lòng, chỉ độc nghĩ đến cái đau ghê gớm của Giao. Rồi nghĩ đến cái “sen” nhận khăn ăn mà Thảo đã tả kỹ lại cho nàng, nàng đánh bạo viết cho Giao một bức thư, viết bằng tất cả sự hối quá của lòng :

Thưa cậu,

Em là một người có tội, không còn được là dâu nhà ta nữa. Nhưng cái việc đuổi em ra khỏi nhà theo với cái tội của em là một lẽ khác, mà em vẫn tự nhận là đứa con dâu tội lỗi của nhà ta lại là một lẽ khác, một lẽ của lòng em, nhờ sự hối quá đã đưa nó được lên trên tội lỗi. Em vẫn coi em là con của mẹ dù là một đứa con tội lỗi có bốn phận, và chẳng những có cái bốn phận, thấy thắc mắc và lo lắng về cái sức khỏe của mẹ trong khi mẹ ốm. Em tự coi mẹ như thế, bởi vì em nghĩ rằng

giá em là con gái của mẹ thì em phạm tội thế chứ em phạm tội nặng nữa em vẫn có quyền được ở bên cạnh mẹ trong lúc này. Em, em không có cái quyền ấy, chỉ bởi tại em là một người vợ khốn nạn của cậu. Nhưng em vẫn thờ mẹ bằng tấm lòng của đứa con gái, thì em có quyền xin với cậu chuyển đạt những lời thăm hỏi thành kính của em lên với mẹ, và xin cậu nói với mẹ giùm em rằng: từ đây, từ cái chỗ tối tăm mà em cố sống cho loài người quên em, để em giữ trọn cái điều mà cậu muốn làm cho các con về sau, em vẫn cầu nguyện với trời cho mẹ chóng lành mạnh. Và xin mẹ tha thứ hết đi cho em, bởi em chỉ là một người vợ hư hỏng của cậu, một người mẹ đồn kiếp của các con, chứ bao giờ em cũng vẫn là đứa con gái thành kính của mẹ.

Cậu không thể tha cho em, các con nó không thể tha cho em, nhưng em chắc mẹ

lấy cái tình làm mẹ đùm bọc và che chở thì có thể tha cho em được, tha cho đứa con, thứ nhất là đứa con ấy đã hối quá, đã cố hết sức ăn ở để cho nhẹ bớt tội ác của mình, để xóa nhòa những cái hận do ảnh hưởng của tội ác gây nên.

Em lay mẹ cầu xin tha cho em, tha cho đứa con khốn nạn đã phải sống trong cái khốn nạn của cuộc đời gây ra bởi tội ác.

Thôi bây giờ tuy em bắt tù, nhưng cái bắt tù ấy cũng vẫn không thể xóa đi sự em là mẹ của các con mà chỉ mới tước đi của em cái quyền được gần chúng nó.

Và không bao giờ là lấp đi được ở trong lòng em sự nhớ thương đến chúng nó. Cậu đã là cha, một người cha mẫu mực và giàu lòng thương, vậy xin cậu nghĩ tình người mẹ, thứ nhất là người mẹ

đã hối quá, hôn chúng nó cho em mỗi đứa một cái, chỉ một cái thôi, em đâu dám có quyền xin nhiều.

Từ đây thì em không dám thư từ để lại gọi lên ở lòng cậu những kỷ niệm đau xót và dơ bẩn. Và xin cậu tin cho rằng từ nay cho đến chết em không bao giờ dám ló đầu ra với loài người để làm uổng cái công cậu che chở cho cái linh hồn trong trẻo của các con.

Em là người vợ đáng sỉ vả của cậu. Nhưng dù sao em cũng là mẹ của các con và con của mẹ, xin cậu mở lòng trời bể mà nhận cho em hai điều đó thì em sẽ được vui sướng trong chốn cô quạnh và tối tăm này.

PHƯƠNG

Bốn ngày sau, Phương cho Thảo đi dò tin thì Thảo lại về nói cho biết mẹ chồng nàng đã chết rồi.

Nghĩ đến câu nghĩa tử là nghĩa tận, và sự họ hàng làng nước sẽ “giày vò” Giao về sự thiếu mặt nàng ở đấy, nàng đã đánh bạo toan về, nhưng nghĩ đi nghĩ lại, nàng lại thôi.

Không phải vì nàng sợ Giao sẽ đuổi nàng – Sự này không bao giờ nàng nghĩ tới – nàng chỉ nghĩ đến sự khổ não mà nàng sẽ gây ra cho Giao. Trong trường hợp này, Giao đã đau nhiều rồi, nàng không thể gọi lên cho Giao những cái đau khác. Giao đã không xin tòa ly dị nàng và cứ để yên tình thế như thế là vì Giao không muốn đụng đến một cái nhọt nó đã làm cho mình đau. Giao cũng như nàng, chỉ cầu cho có được sự quên lãng. Giao quên lãng để sống cho các con, mà

nàng cũng quên lãng để sống trong tối tăm cho các con. Thì thôi, nàng phải biết tước đi cái phần phải của nàng – người ta ở trong trường hợp nào chẳng có cái phải của nó – để chỉ sống cho sự yên tĩnh của Giao, nghĩa là của các con mình. Tuy thế, nhưng nàng không thể không được mà không viết cho Giao một bức thư nữa:

Thưa cậu,

Được tin mẹ mất, mà em không thể về làm cái phận sự cuối cùng đối với mẹ, em mới nhận thấy tất cả cái ảnh hưởng ghê khiếp và to lớn do tội ác của em gây nên.

Nó đã chuốc cho em sự khinh bỉ của cậu để cho em phải sống cô quạnh như ngày nay, nó đã tước của em cái quyền làm mẹ, có con không được nhìn, nhớ con không được đến, và luôn luôn phải sống

nơm nớp với sự nguyên rủa sẽ có của chúng ! Bây giờ nó lại đoạt của em cái bốn phận làm con, khiến cho mẹ già lúc chết đã nguyên rủa em ở trên môi, nguyên rủa về sự em đã gây ra tan vỡ cho đời con của mẹ, cho đời cháu của mẹ.

Em có tội, mẹ nguyên rủa em, em xin quỳ xuống để nhận, nhận với tất cả tấm lòng ăn năn, thành kính của đứa con. Mẹ nguyên rủa em, nhưng mẹ vẫn không cất đi được của em cái quyền khóc mẹ, trời cũng không mà cả đến cậu nữa, cả đến sự cậu đuổi em ra khỏi nhà nữa.

Em càng khóc mẹ bằng những giọt nước mắt tha thiết, bởi vì em là đứa con có tội. Và đã là mẹ, thứ nhất là người mẹ tội lỗi, em đã đo lường được tấm lòng của người mẹ khi nghĩ đến sự khổ não của con mình.

Ở chốn tối tăm này, em sẽ để tang mẹ cho tới chết, để cái tang muôn năm ở trong lòng, để cho tới khi sự buồn khổ đưa em về âm phủ, gặp mẹ, mẹ sẽ tha thứ cho em.

Có lẽ ở trên trần thế thì mẹ thấy con, thấy cháu mẹ không tha thứ cho em đâu. Nhưng xuống dưới âm ti và có lẽ ở đấy, người ta đã không còn sống bằng thất tình lục dục, mẹ sẽ tha thứ cho em, bởi vì mẹ biết rằng em đã phải trả nợ mấy tháng cuồng dại của em bằng cả một đời xuân trẻ.

Rồi mẹ đã biết rằng em đau xót và hối quá nhiều lắm rồi.

Cậu ơi, xin cậu đừng buồn gì, khi cậu nghĩ đến rằng ở nơi xa xôi và tăm tối, còn một đứa con bất hiếu để tang mẹ, và lấy hồn theo cậu trên con đường đưa mẹ tới nơi yên nghỉ cuối cùng. Em chắc trong

dịp này, sẽ có nhiều người hỏi đến em, họ sẽ lại gọi lên ở cậu bao nhiêu kỷ niệm dơ bẩn, bao nhiêu xót xa của lòng. Nhưng thôi, cậu đừng căm hờn em nữa. Trời đã thay cậu mà hình phạt em rồi, và em thấy them thuồng cái cảnh được nằm trong quan tài thì cậu sẽ biết sự trừng phạt Trời dành cho em nó ghê gớm đến thế nào.

Các con nó khóc bà. Nhưng nếu mà nó khóc được em. Nhưng Trời ơi ! Cậu căm hờn em, nhưng cậu lấy lòng của người cha mà che chở cho cái tình của người mẹ, đừng để chúng nó phải khóc em khác những giọt nước mắt chúng nó phải khóc bà nhé. Đừng để cho chúng nó phải khóc em bằng những giọt nước mắt của căm hờn nhé.

Như thế thì từ đây em sẽ thờ cậu như không ai thờ một ông thần ở trên trái đất này.

Em là người vợ hư hỏng của cậu, nhưng em cũng là người mẹ chết lửng, người con khổ sở đấy, cậu ạ. Cậu khinh em, cậu thù em, cậu ghét em, nhưng xin cậu hãy thương em, thương người mẹ ở trong em, người con ở trong em.

Nay kính,

PHƯƠNG

Gửi bức thư đi là Phương bảo Thảo đi mua vải mặc đồ tang cho mình, cho cả Thảo nữa. Rồi nàng cũng lập bàn thờ, cũng cúng lễ. Rồi từ đấy, ngày nào nàng cũng sai con lên phố hàng Cót nghe tin tức.

Rủi cho nàng, vì Giao đi vắng và mọi người nhà về hết, chỉ để một người lại coi nhà, nên Bình cũng nghỉ đi làm,

thành ra Thảo cứ lẻo đẻo đi, lại lẻo đẻo về, chẳng được một tin tức gì.

Nửa tháng kéo dài như thế, mà Giao và các con cũng vẫn chưa thấy ra. Giao bận công việc như thế mà không ra, ý hẳn ở quê có xảy ra việc gì.

Cứ nghĩ thế, Phương càng nóng ruột, càng giục con đi, có ngày đi tới hai lần.

Rồi thì một hôm, Thảo không làm sao được, phải đánh bạo vào hỏi người coi nhà, rồi được người coi nhà cho biết sau hôm đưa ma về, Giao bị cảm, ốm liệt cho đến bây giờ, và bệnh tình đã trầm trọng lắm rồi, có khi Giao mê đi.

Thảo chẳng còn hồn vía, bỏ phăng ngay người coi nhà giữa câu chuyện quay ra để về báo cho mẹ biết.

Nghe cái tin ấy, Phương không còn lưỡng lự. Giao làm ma xong đã hơn hai mươi hôm nay mà chưa ra, chắc là bệnh tình trầm trọng lắm.

Phương nghĩ đến gia đình của Giao chỉ có một người chị quê mùa, mà họ hàng thì toàn những người ngu tối, không biết gì.

Nàng nghĩ đến cái ốm của Giao trong bọn người ít thông minh và kinh nghiệm ấy.

Nàng nghĩ đến cái cảnh bơ vơ của các con nàng, trong khi cha chúng ốm mà công việc chung quanh thì thì bừa bộn.

Nàng chẳng lưỡng lự nữa. Thân nàng là cái thân bỏ đi, tha hồ mặc cho ai giày

đạp. Nhưng ít nhất thì nàng phải ích cho cái gia đình mà nàng đã gây ra sự tan vỡ ở đây. Ít nhất, nàng phải ích cho cái người mà nàng đã giày đạp lên trái tim.

Ít nhất là mẹ, nàng cũng phải ích cho các con nàng trong những lúc cần phải giúp ích.

Tư tưởng của nàng chỉ xoay chuyển trong một loáng. Nàng không được nghĩ gì tất cả, ngoài cái công việc cấp bách như lửa cháy.

Ai muốn làm gì thì làm, ai muốn nghĩ gì về nàng thì nghĩ. Miễn là Giao được khỏi bệnh và các con nàng khỏi nheo nhóc trong lúc này và về sau.

Nàng bảo ngay Thảo :

– Thôi, con thu xếp ngay để về nhà quê.

Thảo mở to mắt, nhưng Thảo không nói cái điều mà chính lòng Thảo nghĩ :

– Nhưng về cả thì ai trông nhà, hờ mợ ? Lỡ có ăn trộm, nó lấy hết.

– Chẳng ai trông thì thôi, khóa nó lại, mất thì thôi, cần gì.

– Thì con cũng về ư, hờ mợ ?

Nàng gắt :

– Thì con về còn cùng thế nào nữa. Con về lỡ mợ có việc phải cần đến con.

Phương lên phố thuê một chiếc xe ô-tô, chẳng kể đắt rẻ. Ngồi trên xe, nàng luôn luôn giục tài xế :

– Bác làm ơn mau lên hộ tôi bác, tôi có việc cần lắm.

Lúc ấy thì nàng không còn nghĩ gì đến việc gì khác. Điều dị nghị của thiên hạ, sự đối đãi của họ hàng, của chị chồng, sự Giao sẽ nghĩ làm sao về nàng, nàng đều không kể đến, nàng chỉ nghĩ đến cái bệnh tình trầm trọng của Giao. Và nếu nhờ Giao có mệnh hệ nào thì các con nàng sẽ ra làm sao, thứ nhất là khi chúng mất một người cha như Giao ? Vì thế cho nên khi trông thấy cổng làng, nàng mừng lắm, nàng mừng thật.

Vừa may cho nàng, trong khi nàng đang hỏi dò mấy người làng về bệnh tình của Giao để liệu xem tình hình mà khu xử thì người tài xế của Giao đi ra. Người tài xế này là người tài xế cũ làm với Giao đã lâu năm, nên nhận được nàng ngay. Nàng cũng chẳng để ý đến cái câu hỏi kinh ngạc của y:

– Bây giờ bà mới về ư ?

Nàng cũng chẳng trả lời, hỏi ngay:

– Bệnh tình ông thế nào ?

– Ông con nặng lắm. Lúc mê lúc tỉnh. Uống thuốc chẳng thấy giảm một tí nào. Lại chỉ có phần tăng.

Rồi y òa khóc :

– Nếu cơn sốt không lui mà cứ thế này thì ông con nguy mất, bà ơi !

Câu « bà ơi » thốt ra như một trách móc. Phương cũng chẳng để ý đến câu trách móc ấy :

– Thế đầu đuôi ốm đau ra thế nào ?

– Ông con, hôm ba ngày cụ thì cảm, cũng tưởng qua loa, ai ngờ cứ nặng mãi, ông con cứ yếu dần đi. Mấy hôm gần đây

thì kịch liệt lắm. Có khi mê đi đến mấy giờ đồng hồ.

– Thế dùng thuốc ta hay thuốc tây ?

– Bà tính ở đây xa thế này, ai mà gọi đốc-tờ được. Và hôm đầu, ông con cũng nghĩ tưởng chả hề chi, nên cũng chỉ uống thuốc ta xì xăng.

– Thế thầy thuốc họ bảo là bệnh gì ?

– Họ bảo là trúng phong nhập lý, họ bảo là cảm vào gan, ô gì gì, ai đâu mà biết, một trăm ông thầy ấy.

Đến lượt Phương trách bác tài :

– Thế bác ở với ông lâu năm, sao bác không bảo gọi đốc-tờ ở Hà Nội về xem cho ông, có phải biết rõ là bệnh gì không?

– Ấy đã mấy lần con bảo, nhưng con

có quyền gì. Và ai nghe con. Người ta thử hết ông thầy này đến ông thầy khác. Bà không về mà liệu định thì không khéo ông con nguy mất!

Rồi hốt nhiên, y nhìn Phương bằng một cái nhìn đầy ý nghĩa, rồi thốt ra :

– Nhưng mà...

Phương cũng chẳng cần để ý đến chỗ “nhưng mà” của y, ngắt ngay :

– Thôi bây giờ bác đưa tôi về, rồi tôi liệu. À, thế nào cô, cậu, thế nào ?

– Thưa bà cô, cậu... cô con thì còn bé đã biết gì. Chỉ có cậu con, lâu lâu vào đầu giường ông con, nhìn ông con thêm thiếp thì cậu con khóc vang nhà lên.

Ruột Phương nóng cứ như lửa đốt. Từ cổng làng vào tới trong nhà có ba

trăm thước mà nàng tưởng chừng đi không bao giờ đến nơi.

Gần đến cổng, nàng lại quay lại hỏi bác tài :

– À, thế nào bà Chánh (chị của Giao) còn đấy không ?

– Thưa, bà ấy suốt ngày ở đấy. Thôi bây giờ thì nhất ông bà ấy. Con bảo để đưa ông con ra Hà Nội chữa, hay gọi đốc-tò về không hiểu sao nhất định ông bà ấy lại không nghe.

*

Phương biết rằng thế nào nàng cũng gặp sự khó khăn cản trở ở hai vợ chồng ông Chánh nên nàng đã nghĩ kế ngay. Nàng phải cư xử không ra con người tội

lỗi mới được. Vả nàng đã biết tính Giao, không đời nào Giao nói thật hết chuyện mình với anh chị.

Thoạt vào, trông thấy ông Chánh đứng ở cổng, nàng đã cau mày, hỏi một cách rất xẵng :

– Tại sao nhà tôi mệt nặng, ông lại không đánh giấy cho tôi biết ?

Ông Chánh cũng như mọi người, chỉ biết mù mờ việc này, và một điều họ biết rất rõ là hai người chưa ly dị với nhau, nên bị tấn công thì ấp úng :

– Thì tôi biết thím ở đâu ?

Phương bước đi thì ông Chánh đã tìm được cách phản công:

– Tôi tưởng khi bà mất mợ không về, thì lúc cậu ấy ốm cũng chẳng phải cần cho mợ biết.

Phương quay ngay lại, đồng dặc :

– Bà mất, tôi không về là vì một lẽ khác, nhưng khi nhà tôi ốm, người ta phải cho tôi biết là một lẽ khác. Tôi với nhà tôi thì dù thế nào, đứng trước pháp luật, tôi cũng vẫn có quyền và có... trách nhiệm.

Nàng nói đến đấy thì ở trên phía gác có tiếng trẻ rú lên, rồi thấy Quốc và Quận, như hai con ngựa, lồng xuống ôm chầm lấy nàng:

– Mẹ!

– Mẹ!

– Mẹ đã về đấy ư ?

Nàng ôm lấy chúng, hôn những cái hôn sung sướng của đời người, nhưng nàng biết không phải là lúc giảng giải với

chúng và cũng không phải là lúc để lộ những tình cảm. Hãy làm thế nào cho được việc để cứu lấy Giao.

Nàng hôn xong rồi hỏi :

– Cậu mệt nằm đầu, đưa mợ vào.

Hai đứa, mỗi đứa nắm một tay nàng, dắt đi.

Trông thấy Giao gầy đét nằm dài trên ván, bất giác, nàng mũi lòng ; nàng quỳ ngay xuống đầu giường, rồi òa lên khóc. Nhưng lúc ấy Giao đang sốt mê, chẳng biết gì.

Qua cái khóc tình cảm, nàng mới nhìn lên mặt Giao và hỏi bệnh tình mọi người thì nàng ngờ ngay là bệnh sốt rét thương hàn. Nàng giật mình, nghĩ ngay đến bà Ích Cát. Nàng biết nếu để ở đây thì nguy cho tính mệnh của Giao, liền

quay sang bảo với bà Chánh, lúc ấy đã đến đây :

– Tôi xem tình hình này thì nhà tôi mắc chứng thương hàn, phải đưa nhà tôi lên Hà Nội chữa chứ ở đây thì nguy mất.

Bà Chánh phản đối ngay :

– Ở nhà quê, dễ xưa nay không có đốc tờ thì người ta chết cả ! Với lại cái ông lang này ông ấy cắt, đã đỡ.

Phương đặt tay lên trán Giao :

– Sốt mê như thế này, đỡ gì!

Rồi vì nóng ruột :

– Không, phải đưa ngay nhà tôi lên Hà Nội mới được.

Giọng gay gắt và như ra lệnh của Phương tạo ngay lên ở trong nhà bà Chánh một phản động lực:

– Không có phép. Mợ ở đâu về, đưa cậu ấy đi như thế, không được. Hôm bà mất đi, mợ đã không về rồi.

Phương quắc mắt, quay ngay lại :

– Hôm bà mất đi, tôi không về, tôi có trái là chỉ trái với nhà tôi và linh hồn bà thôi chứ đối với luật pháp, thì ai ngăn tôi, không cho tôi đem nhà tôi ra Hà Nội chữa, thì sẽ bị luật pháp trừng phạt. Và cũng không cần viện đến pháp luật, tôi với nhà tôi chưa ly dị thì ở cái nhà này là quyền tôi, không ai có thể cản trở được.

Nói xong, nàng sức nghĩ đến hai con đứng đấy :

– Các con ra ngoài kia đi.

Rồi nàng đồng dặn bảo người bếp già đứng đấy :

– Mày ra gọi bác tài và chúng nó vào đây tao bảo !

Vẻ đông dặc của nàng làm cho bọn gia nhân sợ, bởi chúng toàn là đầy tớ cũ. Vả lại tuy bốn năm nay, nàng không ở nhà, nhưng chúng vẫn nghe thấy Giao nói rằng mợ đi dưỡng bệnh. Tuy chúng ngờ ngợ chẳng tin, nhưng chúng cũng vẫn coi nàng như chủ.

Bọn gia nhân và bác tài kéo vào.

– Bác tài đánh xe ra, để một cái chặn bông vào rồi vực ông ra xe để chở đi Hà Nội ông mệt thế này mà để ở đây là nghĩa lý gì ? Chúng mày phải biết thương ông mày. Nếu ông mày lỡ có mệnh hệ nào, thì kẻ nào cản trở không cho ông mày đi, sẽ lòi thối với tao.

Giọng cả quyết của nàng làm cho bà

Chánh phải lui và ông Chánh phải đấu dịu.

Hai người chỉ mơ hồ rằng có sự xích mích xảy ra giữa vợ chồng Giao, chứ hai người cũng chẳng biết rõ là sự xích mích thế nào ! Hai người chỉ biết xưa nay Giao quý vợ lắm. Nếu lỡ Giao khỏi rồi bệnh vợ, hay Giao có mệnh hệ nào thì lòi thôi.

Ông Chánh vội đàn giải :

– Thì mợ xe cậu đi lên nhà thương Hà Nội thì xe, nhưng chỗ chị em với nhau, hà tất mợ phải to tiếng như thế! Cái gì bảo nhau cho ổn, chúng tôi cũng chỉ mong cho cậu khỏi chứ còn mong gì hơn nữa!

Phương thấy họ đã bằng lòng rồi, thấy cần phải ngọt ngào :

– Tôi chỉ nghĩ đến sự nhà tôi bây giờ

bệnh nặng cần phải cấp tốc chạy chữa ngay, tôi không thể nghĩ đến những việc khác. Xin bác biết cho thế. Nếu bây giờ hai bác bằng lòng thì mời hai bác cùng lên Hà Nội với tôi. Tôi với nhà tôi là vợ chồng, còn nhà tôi với hai bác là anh em thì vẫn là anh em. Là vợ, tôi có cái bổn phận phải lo cho nhà tôi hơn hai bác.

*

Phương ngồi chờ đầu Giao cho xe khởi lắ, thấy mặt Giao gầy vò và cứ mệt li bì mà lòng thấy xót như muối. Giá nàng không ăn ở trái đạo để Giao phải cùng nàng chia rẽ những lúc này, nàng đã biết cách chạy chữa cho Giao, đầu Giao có bị bệnh nặng thế này. Và nàng cũng lại biết Giao sở dĩ ốm nặng là vì buồn quá, không đủ sức để chống đỡ

với bệnh, chứ Giao xưa nay vốn là người khỏe lắm. Nàng nhìn Giao, nhìn hai mắt nhắm nghiền, nhìn làn má hõm, rồi tự hỏi một câu ghê rợn :

– Nếu Giao không qua khỏi ?

Cứ hỏi thế, mà nàng thấy trời đất tối tăm. Thốt nhiên hai hàng nước mắt trào ra, rồi nàng cúi xuống mặt Giao khóc nức nở. Thấy Giao cứ mê li bì, nàng sợ Giao không qua khỏi, nhưng nàng cũng lại lo nếu lúc này Giao tỉnh.

Giao tỉnh, rồi Giao nhận được nàng ? Nàng biết, nếu Giao nhận được nàng thì thế nào Giao cũng đuôi nàng xuống xe. Giao không thể nào cùng ở một xe với nàng.

Ồ ! Nếu thế thì thôi thôi biết bao nhiêu ! Cái thân nàng thì đành là không kể rồi.

Giao muốn xử thế nào với nàng cũng là đáng cái tội của nàng rồi, nhưng còn bệnh của Giao, còn các con nàng, lòng của các con nàng. Nếu Giao tỉnh như thế, Giao xử như thế, thì đành là nàng phải theo rồi, bởi cái muốn của người ốm lúc này, không thể cưỡng được ! Người ốm sẽ uất lên. Nhưng nếu theo thì sẽ xảy ra bao nhiêu ngang trái. Mà nàng thì nàng cần phải đưa Giao đến nhà thương đặt vào tay một ông thầy thuốc danh tiếng.

Lòng nàng lúc ấy thật là ngổn ngang trăm mối, toàn là những mối lo sợ hãi hùng. Nàng chỉ cầu mong một cách thiết tha sao cho xe chóng đến, để bệnh Giao chóng được chữa chạy. Nhưng mỗi khi xe đi nhanh, chính nàng lại phải bảo người tài xế đi chậm lại, vì sợ lắc mạnh thì Giao mệt.

Lòng nàng lúc ấy thật là chia xẻ bởi

những cảm giác tương phản mà đang nào, ở phía nào, nàng cũng chỉ nhìn thấy những cái chẳng lành, chẳng lành cho Giao thôi, chứ thật ra thì thân nàng lúc ấy nàng không nghĩ đến nữa. Nếu Giao tỉnh đuối nàng xuống lúc này thì ai chữa chạy cho Giao, bệnh có thể nguy. Mà nàng thì không thể không xuống được. Có cái phút lo sợ này, mà bao nhiêu cảm giác nàng đều đã sống nó một cách cùng cực, mà mỗi một tí việc xảy ra quan hệ to lớn đến một mạng người, sự nhanh hay chậm của một bánh xe ảnh hưởng đến một đời sống, nàng mới càng nhận thấy rằng nàng đã gieo hành vi của đời nàng một cách nhẹ nhàng quá. Và có thể, nàng mới phải chịu cái cảnh buồn rầu cô quạnh của ngày nay.

Đến đây, một ý nghĩ nóng cháy xen ngay vào :

– Giao đã làm gì để cũng phải chịu cái cảnh bị ai và thảm khốc này ?

Câu hỏi ấy làm cho tim nàng tưởng chừng như vỡ ra. Giao chẳng làm gì cả, hay Giao chỉ làm toàn những điều phải ?

Bất giác, nàng cúi xuống hôn Giao, cúi xuống hôn cái hôn yêu đương và kính cẩn như nàng chưa từng hôn Giao bao giờ ! Chưa từng hôn ai bao giờ !

Phải chăng cái hôn ấy có một sức điện mãnh liệt nó đã làm thức tỉnh Giao. Giao tựa mình, rồi ú ớ nói mấy tiếng.

Nàng mừng rộn lên, mừng ở chỗ bệnh Giao chưa đến chỗ nguy quá. Nhưng liền đó, nàng cũng lo thất ruột. Nếu Giao tỉnh, Giao trông thấy nàng, rồi đuổi nàng xuống ? Nàng lại còn lo nếu Giao trông thấy nàng mà cảm động, để cho bệnh lại tăng lên.

Nhưng may, Giao ú ở mấy tiếng, rồi Giao lại nằm im. Nàng quay sang bảo Thảo lúc đang ngồi đỡ chân cho Giao

– Hay cậu mày khát nước. Thử lấy nước tao cho cậu mày uống xem nào !

Thảo rót nước ở bình “thermos” ra một cái ấm chuyên nhỏ, Phương đỡ lấy đặt vào môi Giao. Giao uống, uống liền mấy ngụm.

Chà! Phương thấy mừng rộn lên. Đời nàng dễ chưa từng có khi nào mừng đến như thế ! Nhưng vừa mừng đấy thì nàng cũng đã lại lo ngay, đời nàng dễ cũng chưa từng lúc nào lo như thế.

Nhưng Giao uống xong lại nằm thêm thiếp. Nàng bảo Thảo lúc ấy đang khắc khoải nhìn nàng và nhìn Giao :

– Bệnh của cậu con cũng không đến nỗi nào.

Rồi nàng hỏi cái câu hỏi nó làm cho nàng rợn gáy:

– Nhưng sao cứ mê, không tỉnh nhỉ?

Nàng cầu mong cho Giao tỉnh. A, nếu Giao tỉnh lúc ấy thì nàng sẽ sung sướng biết đến chừng nào !

Nhưng nếu Giao tỉnh để mà cảm động cho bệnh tăng, để mà nhận thấy nàng, rồi đuổi nàng ? Thì trời ơi ! Nàng sẽ lại khổ biết mấy ! Thật mà nàng mong mà không dám mong, không mong mà rất mong. Đầu nàng lúc ấy thật là vẩn lên biết bao nhiêu ý tưởng mâu thuẫn, mà cái ý tưởng nào cũng có cái đức cản xe nàng.

Thảo đặt tay lên ngực Giao :

– Cậu con vẫn thở đều và đã cựa dậy, chắc không sao đâu, mẹ ạ.

Rồi Thảo vội nói cái câu mà Phương chưa từng nghĩ đến :

– Nếu sau này cậu con khỏi ?

Câu ấy đưa theo một cái nhìn. Phương nhận ngay thấy cái nhìn ấy muốn nói gì.

Thảo đã ở cạnh Phương, biết cái cảnh hồi hận và đau xót của nàng, mong có sự đoàn tụ về mai sau, mà rồi sự khỏi bệnh của Giao sẽ đưa đến. Không biết nó có đưa đến không, nhưng, với cái hồn ngây thơ và giản dị của tuổi trẻ. Thảo thiết tha mong như thế.

Mà một khi tuổi trẻ đã thiết tha mong, thì nó tưởng chừng như đã thực hiện rồi.

Phương nhìn cái nhìn của nó, đã hiểu ngay, rồi lắc đầu.

Vốn biết cái tính quyết liệt của Giao, nàng không bao giờ dám mong một sự như thế. Ở Giao, nàng không dám mong; ở nàng, nàng không thể mong, bởi nàng biết cái tội của nàng to lắm, nàng càng biết bởi vì nàng đã sống những phút mà người ta phải dùng đến tận độ những bản năng của mình. Nàng thở dài, rồi với chiếc khăn mặt lau mặt cho Giao, trong khi Thảo rút mùi-soa lau nước mắt cho nàng :

– Mẹ đừng lo, mẹ đừng khóc nữa, cậu con không sao đâu !

Phương nấc lên:

– Nếu cậu mày có làm sao thì thật là mẹ giết cậu mày. À, khi cậu con nằm

nhà thương thì con chịu khó ở đấy trông nom cho cậu con nhé.

Thảo trách yêu nàng một câu :

– Đó là bốn phận của con, mẹ lại còn phải dặn.

– Đó là bốn phận của con, mẹ lại còn phải dặn.

Rồi vùng hỏi:

– Thế mẹ không ở đấy trông coi cho cậu con à?

– Có chứ, nhưng...

Nói đến đấy, nàng lặng thinh. Thảo không hiểu, lại khắc khoải hỏi, hỏi theo cái lòng khắc khoải mong muốn của mình:

– Nhưng làm sao hả mẹ ?

Phương thở dài, nhìn con bằng một cái nhìn dài :

– Nhưng mẹ chỉ có thể ở gần cậu con trong khi cậu con còn mê man thôi, chứ khi cậu con tỉnh rồi, chắc cậu con không bằng lòng đâu, mà mẹ cũng không dám như thế.

Thảo sốt sắng hỏi ngay :

– Tại làm sao mẹ lại không dám, tại làm sao cậu con lại không bằng lòng ?

Tự hỏi để tự trả lời :

– Cậu con bằng lòng mê đi chứ lì. Cậu con tuy thế mà vẫn còn yêu mẹ lắm chứ, nhớ mẹ lắm chứ. Có lẽ vì thế mà cậu con ốm đấy. Mẹ không bằng lòng thì có lẽ cậu con giận đấy.

Phương lắc đầu:

– Có phải đâu thế. Cậu con xa mẹ đã bốn năm nay rồi cơ mà. Cậu con ốm vì cậu con cảm, chứ có phải đâu vì nhớ mẹ.

Nói xong, nàng nhìn ra ngoài trời, rồi lại nói thêm :

– Có lẽ vì cậu con buồn thì có.

Thảo nhìn Phương, rồi cầm bàn tay Giao đặt lên bàn tay mẹ nuôi:

– Nhưng mẹ bảo cậu con có nhớ mẹ không nào ?

Phương còn ngập ngừng thì Thảo đã lại hỏi cái câu nó làm cho Phương nao ruột :

– Thế mẹ bảo cậu con có còn yêu mẹ nữa không nào ?

Đối với Thảo là người đã sống với nàng những phút thân mật, nàng thấy

nàng có thể nói thật. Chẳng những nàng thấy có thể nói, nàng lại thấy cần phải có một người để nàng cởi mở tâm hồn :

– Mợ biết dù thế nào và bao giờ cậu cũng vẫn còn yêu mợ. Những người như cậu mà có phải là người đổi lòng được đâu. Chỉ tại mợ hư. Nhưng không biết cậu mà có tha thứ cho mợ không ?

Thảo nghiêng mình về phía Phương, rồi cúi đầu vào vai nàng. Vừa cúi vừa hôn :

– Sao cậu con không tha ? Con chắc là cậu con tha thứ, bởi vì cậu con yêu mợ và nhớ mợ cơ mà.

Rồi ngừng đầu lên với đôi mắt sáng ngời:

– Thế nào cậu con cũng tha thứ. Dù đến thế nào thì một khi mợ đã sống với

cậu con như thế, sống những năm... gì như thế, và trung thành như thế, thì cậu con phải tha thứ cho mẹ chứ.

– Nhưng cậu mà biết đâu.

– À, tại làm sao không biết ? Rồi cũng phải biết chứ! Lâu rồi cũng phải biết chứ ! Con cho nếu cậu mẹ không về với nhau thì cậu mẹ không bao giờ sống cả, các em con cũng không bao giờ sống cả, Con chắc cậu con đã là người thương các em con như thế, thì tất cậu con cũng đã hiểu như thế. Vì thế cho nên cậu con mới không lấy vợ khác, chứ không thì cậu con đã lấy rồi.

Thấy vẻ mặt của Phương tối sầm, Thảo lại vội vàng nói:

– Chắc cậu con cũng mong mẹ về lắm, chắc cậu con cũng còn yêu mẹ và nhớ mẹ lắm.

Phương ghen ngào:

– Điều ấy thì dù thế nào mẹ cũng vẫn tin chắc như thế.

– Thế tại sao mẹ lại còn phải tránh cậu con ? Cậu con tỉnh, trông thấy mẹ lại mừng rú lên ấy à !

– Mẹ chưa có thể cho cậu nhìn thấy mặt được, sợ cậu bị xúc cảm mạnh quá mà... bệnh tăng.

Rồi nhìn vào mặt Giao, ngập ngừng:

– Và mẹ cũng không thích như thế. Thôi đành cứ ở xa nhau như thế này mà thương mà nhớ nhau còn hơn gần mà để cho nhau phải nghĩ ngợi.

Thảo nói ngay cái câu thơ ngày nó đi thẳng vào lòng người và nói mới đúng với tâm lý làm sao:

– Ô, mợ nói kỳ, thương nhau, nhớ nhau, lại xa nhau là cái lý gì ? Thương nhau, nhớ nhau thì phải gần nhau cho không thương, không nhớ nữa chứ ! Thế mợ không thương, không nhớ cậu con nữa à ?

– Tại làm sao không ? Nhưng mợ không có cái quyền ấy nữa.

*

Thoạt mới trông thấy cổng nhà thương, Phương tưởng như mình đã tới được cửa giải thoát. Sung sướng nàng cúi xuống hôn Giao. Thôi thì dù thế nào, nàng cũng có thể chắc chắn cho tính mệnh của Giao rồi. Và dù cuộc thế có xoay chuyển ra sao thì cũng là số hệ chứ không phải là nàng đã không can-đảm

làm hết cái phận sự của mình.

Tuấn, người thầy thuốc giám đốc cái nhà thương tư ấy, xưa kia vốn là bạn với vợ chồng Phương và đã nghe mong manh sự chia rẽ của hai người ở miêng mọi người chứ không phải ở Giao, – bởi ai hỏi Giao về Phương, chàng cũng trả lời : “Nhà tôi nó về quê”. – Thấy Phương xe Giao lại, bảo ngay:

– Sao lúc mới mệ ở nhà quê, chị không cho gọi tôi ngay ?

Phương không thể nói sự thực:

– Tôi cũng tưởng là qua loa thôi, ai ngờ đâu...

Trong khi Tuấn xem bệnh cho Giao, Phương khắc khoải đứng nhìn. Thấy mặt Tuấn có vẻ nghiêm trọng, nàng đã sợ. Đang đứng, hai chân nàng bỗng run

lên, nàng vội ngồi ngay xuống chiếc ghế.

Ôi ! Nếu Giao có mệnh hệ nào ! Bao nhiêu viễn tượng ghê sợ đến vây bọc lấy thần trí nàng. Rồi thì sự hối hận lại kéo lên mi mắt những giọt lệ nóng hổi. Rồi thì không thể cầm được lòng, nàng nấc lên.

Tuấn đang xem bệnh, quay lại :

– Ấy, chị đừng làm rộn.

Phương vội vàng lau nước mắt :

– Anh cố hộ tôi nhé !

Tuấn lại cúi xuống nghe, không trả lời. Lúc ấy thì cả đời Phương như treo lên những cử chỉ của Tuấn. Và nàng khắc khoải chờ cái phút định đoạt của Tuấn. Thì cái phút ấy đã đến :

– May quá, giá để chậm vài ngày nữa thì khó long lắm. Bệnh tuy nặng, nhưng cũng còn chút ít hy vọng.

Phương đứng phắt ngay dậy :

– Thế ư anh?

Thấy vẻ mừng của Phương, Tuấn nhường cảm động:

– Vâng. Tôi xin hết sức, chị đừng có quá lo.

– Nhưng nhà tôi đau gì thế, hử anh ?

– Đau màng phổi. May mà biết sớm, để chậm độ vài bốn hôm nữa thì chịu. Nhưng thế này, khỏi được cũng còn lâu lắm. Ấy là anh ấy tạng khỏe, chứ người yếu thì đã lòi thối rồi.

Phương mừng như chính thân mình được thoát chết:

– Anh tính ở nhà quê ngu dốt thì còn ai biết nữa!

Cái nhìn kinh ngạc của Tuấn nó như hỏi : “Thế chị đâu ?” Làm cho Phương biết mình lỡ lời, nàng vội vàng chữa :

– Không hiểu tại sao tôi cũng mê lú, không nghĩ đến sự mời anh về ngay.

– A, giá mới chớm ồm, gọi tôi về, thì không đến nỗi thế này. Trong ngực anh ấy bây giờ có mủ, ngày mai tôi phải tìm cách bơm ra.

Nghe nói trong người Giao có mủ, Phương mặt bỗng tái mét, run lên, không nói được nữa, Tuấn vội vàng an ủi :

– Không, không phải là lao. Và đau như thế này, để lâu thường là có mủ ra nước ở phổi. Trích ra cho hết thì lại thôi, vết thương nó liền rồi sau chẳng sao cả.

Phương vịn hai tay như để van lơn :

– Thôi trăm sự nhờ anh đấy. Lỡ nhà tôi mà có mệnh hệ nào...

Phương nói đến đấy, lặng im, thành ra Tuấn chỉ hiểu câu ấy theo cái lẽ thông thường như trăm nghìn câu gia nhân người ốm nói với chàng, chứ không hiểu hết cái nghĩa nghiêm trọng nằm ở trong tình cảnh éo le của vợ chồng Phương, Tuấn có biết đâu.

– Không, chị cứ yên tâm, cái bốn phận của tôi phải thế, bất cứ là ai.

Rồi quay nhìn gian buồng :

– Chị chắc là ở đây trông anh, để tôi bảo họ mắc màn đệm vào cái giường nhỏ kia cho chị nằm.

Phương bối rối:

– Tôi vì còn bận... các cháu, để tôi bảo con bé con nuôi nó ở đây.

Tuấn nhìn Thảo ngập ngừng :

– Bệnh anh ấy trầm trọng lắm, phải có chị ở đây để những lúc đêm hôm, chú trẻ con nó mê ăn, mê ngủ, lỡ một cái.

Phương vội vàng chữa:

– À, tôi nói là về sau chứ, bây giờ thế nào tôi chả phải ở luôn đây với nhà tôi. Nhưng anh xem chắc chắn là không sao chứ ?

– Với chị, tôi tưởng có thể nói thực. Bệnh anh ấy thì nặng lắm rồi đấy, nếu tôi tiêm thuốc tối nay không tỉnh thì khó. Nhưng tôi cứ làm hết sức người, còn kết quả là ở Trời.

Vừa lúc ấy, người khan hộ đem các thứ thuốc và đồ dùng lại.

Phương hồi hộp đứng nhìn từng cử chỉ của Tuấn, nhìn chất thuốc bị hút vào cái kim, nhìn cái kim cắm vào bắp đùi đã nheo của Giao. Nàng sức nghĩ đến những bắp thịt rắn chắc của thuở nào, nàng vội vàng quay đi, không dám nhìn nữa. Tuấn tiêm xong, quay lại dặn Phương :

– Ban ngày bắt tất chị phải ở đây, để cho người nhà nó gác cũng được. Nếu có phải bận cháu thì chị cứ về đi, rồi chiều thì chị đến.

– Thôi không, tôi nói thế chứ các cháu nó đã lớn, cũng không cần lắm.

Tuấn tiêm cho Giao, ra được một lúc thì bà Chánh dắt thằng Quốc và con Quận đến. Đến là bà nói ngay :

– Trời ơi, bao nhiêu là đồ đạc, thành ra lâu quá.

Phương trở người ốm, giờ tay bảo là im, rồi rón rén đi vội về phía các con :

– Cậu con không sao đâu. May mà mợ về kịp !

Thằng Quốc, con Quận ghì chặt lấy nàng:

– Tại mợ ốm, đi vắng lâu, cậu mới thế đấy. Mợ ở nhà thì mợ đưa cậu ra nhà thương ngay, có sao đâu.

Rồi sực nghĩ đến cái bệnh tình của mẹ mà Giao đã nói trong bốn năm nay.

– À, thế mợ, mợ còn đau ngực không ?

Phương hôn lên má các con :

– Không, không, bây giờ mợ khỏi tất cả rồi.

Chúng nó mừng rỡ :

– Thế bây giờ mẹ ở nhà luôn với chúng con chứ?

Phương vụt có cái cảm tưởng như có một bàn tay lùa vào bụng mình, lôi hết cả ruột gan ra. Nàng ngập ngừng mãi mới nói được :

– Ừ... ừ... mẹ chả ở nhà với các con thì mẹ đi đâu ?

Liền lúc đó thì Giao cựa mình, rồi ú ớ. Phương cho ngay tiếng ú ớ ấy là một sự phản đối. Rồi thì nổi bâng hoàng làm cho nàng quên rằng Giao đang mê. Nàng vội vàng buông con chạy lại, chấp tay cúi xuống, khẽ nói với Giao :

– Thôi lạy cậu, cậu thương con mà tha cho em. Thôi lạy cậu.

Giao vẫn nằm yên, thở khò khè. Lúc ấy nàng mới vụt nhận ra sự thực. Lòng nàng bỗng mừng rộn lên, nàng cho là sự cử động ấy bởi công hiệu của thuốc gây nên. Nàng quay lại vẫy các con :

– Cậu không sao đâu. Cậu không sao đâu,

Thằng Quốc, con Quận chạy lại. Chúng nó hôn lên tay Giao, rồi chúng nó hôn cả bàn tay nàng, lúc ấy đặt cạnh bàn tay Giao:

– Thế mẹ cũng khỏi rồi thực ư? Thế mẹ ở luôn với chúng con, không ra bề nữa thực ư ?

Phương gật đầu. Con Quận mừng rú, rúc đầu vào ngực nàng:

– Ủ, thế thì vui lắm, mẹ vắng nhà, buồn buồn thế nào ấy. Cậu cũng buồn

buồn thế nào ấy.

Thằng Quốc nói như một người lớn:

– Cậu ốm thì mẹ vui thế nào được. Mà chỉ được cái thích vui thôi.

Câu ấy do bao nhiêu biến chuyển nhiệm màu của tư tưởng, lời Phương về với những kỷ niệm cũ, vụt hóa thành một lời trách mắng nghiêm khắc đối với những hành vi nhẹ dạ của nàng xưa kia.

Người mẹ tưởng chừng như xé lòng. Nàng nắm lấy tay con, nói với con mà tưởng chừng như nói với Giao:

– Thôi, nó còn nhỏ dại đột biết gì, con đừng trách nó.

Nói xong, nàng lại trào nước mắt. Lúc này thằng Quốc đã lớn, đã có mùi-soa như một người lớn. Nó rút mùi-soa ra lau mặt cho mẹ:

– Thôi, ông Đốc đã nói thế, cậu có làm sao đâu mà mợ phải khóc ? Mợ khóc thì cũng không khỏi ngay được cơ mà. Mợ vừa ốm khỏi dậy, mẹ đừng khóc. Mợ khóc mà nó ốm nữa thì khốn cả đấy.

Rồi lại cúi xuống, đặt một cái hôn vào tay cha :

– Cậu khỏi mà thấy mẹ cũng khỏi thì chắc là cậu mừng lắm.

Phương trầm ngâm một lát, run sợ nghĩ đến lúc Giao khỏi mà mình lại phải buộc lòng xa Giao. Nhưng nàng cũng vẫn hỏi, hỏi không biết để làm gì, hỏi vì một sức mạnh bí mật của lòng buộc nàng phải hỏi :

– Thế vắng mợ, cậu buồn lắm phải không ?

– Buồn lắm. Buồn lắm. Cậu ngồi đâu cứ ngồi một chỗ, chả cựa cựa. Lắm khi con thấy cậu khóc nữa. Con hỏi cậu thì cậu cứ bảo là không phải, nhưng con biết là cậu khóc vì thương mẹ.

Nói xong, nó đặt tay lên ngực Phương, vuốt vuốt:

– Thế mẹ không đau gì trong này nữa chứ ?

Phương lắc đầu:

– Không, không, mẹ khỏi hết cả rồi. Thế cậu nhớ mẹ lắm có phải không ?

Thằng Quốc nhìn mẹ, kinh ngạc:

– Mẹ chỉ hỏi kỳ! Cậu chả nhớ mẹ thì nhớ ai ?

Phương cúi đầu xuống, rồi lại ngừng đầu lên :

– Thì đành rồi. Nhưng sao con biết chứ ? Con thấy thế nào mà con biết được chứ ?

Thằng Quốc chẳng ngấm nghĩ :

– Con chẳng cần phải thấy thế nào, con cũng biết. Con cứ trông cậu là con biết.

Phương không dám hỏi rõ kỹ càng nữa. Nhưng nó nghĩ nghĩ một lát, rồi nói, nói mãi:

– Con biết, bởi vì nhiều khi con thấy cậu vừa ngủ, cậu vừa gọi mẹ, cậu lại cứ ôm chặt lấy con. A, Có một lần, con vào buồng giấy bắt được cậu con đang hôn cái ảnh mẹ, cậu thấy con, cậu òa khóc. Con hỏi thì cậu bảo cậu nhớ mẹ và cậu lo mẹ chết. Con cũng khóc, con Quận nó cũng khóc. Chúng con nhất định

bắt cậu phải đưa đến mộ, sau vì con với con Quận đi học, cậu bảo không thể bỏ học mà đi được, để cậu đi thăm mộ một mình. Cậu đi, đi lâu lắm, đến đêm mới về cơ. Cậu về, cậu bảo mộ đỡ rồi. Cậu đem vô khối là quà về cho các con. Có phải mộ gửi cho các con phải không, mộ?

Phương nghiêng rằng để khỏi kêu trời, nàng đã hiểu tất cả những nỗi đau xót của người cha và người chồng. Nàng cúi xuống, đặt một cái hôn dài lên trán Giao, trong khi thằng Quốc hỏi :

– Mộ cũng nhớ cậu lắm có phải không ?

Nàng chưa kịp trả lời thì con Quận cũng lại hỏi:

– Mộ nhớ nhiều lắm, có phải không mộ ?

Phương nảo ruột mà gặt đầu:

– Có, mợ nhớ nhiều lắm chứ !

Con Quận đặt tay lên má mẹ :

– Thế mợ nhớ mợ có khóc không hở mợ ? Mợ có khóc nhiều không hở mợ ?

Phương ôm chầm lấy nó, nức lên, không trả lời.

Bà Chánh đứng đấy nghe mẹ con nói chuyện, chẳng hiểu gì, hay bà chỉ hiểu theo một lối khác, nhưng Thảo thì hiểu cả. Thảo vội vàng lại gần :

– Thôi mợ, mợ đừng khóc nữa, để cho cậu con nằm. Mợ khóc làm gì, thôi lạy mợ, mợ đừng khóc nữa ! Mợ khóc thì con cũng khóc đây này.

Ba mẹ con đang lú đú thì bà Chánh đã giục :

– Thôi, liệu về nhà để cho trẻ nó ăn cơm đi chứ, sáng đi hấp tấp, chúng nó chưa kịp ăn.

Về nhà ! Hai chữ ấy như một miếng chương nảo ném vào bát nước. Thần trí của Phương vùng rối loạn. Rồi thì những câu hỏi ném vào, lạnh giá như băng :

“Nàng có thể về nhà không ?

Nàng không về thì các con nàng sẽ nghĩ thế nào ?

Bà Chánh sẽ nghĩ thế nào ?

Gia nhân, đầy tớ sẽ nghĩ thế nào ?

Mà về, thì khi Giao khởi lại phải đi, thì lúc ấy mọi người lại nghĩ thế nào ?”

Cái mọi người nghĩ, nàng không cần. Nhưng nàng phải cần đến điều nghĩ của các con nàng. Lúc ấy, tuy sự thực người

ta vẫn có thể giấu, nhưng một nghi ngờ đã tiêm nhập vào đầu các con nàng rồi. Mà như thế thì bao nhiêu công trình của Giao, của nàng, bao nhiêu đau đớn nàng đã cam đều sẽ uổng phí cả.

Nàng ngập ngừng chưa biết tính làm sao thì thằng Quốc, con Quận nghe nói đến “về nhà” đã mừng reo lên :

– Ủ, phải đấy, về nhà đi. Mẹ về, con sẽ cho mẹ xem nhiều cái cơ. Cây liễu lúc mẹ đi còn nhỏ tí, bây giờ đã lớn tướng, xùm xèo cả sân.

Thốt nhiên, Phương trả lời :

– Mẹ biết rồi.

Thằng Quốc sừng sốt 9

– Mẹ ở tận ngoài bể, sao mẹ biết được ?

Phương bối rối nhưng không lâu :

– À cậu viết thư cho mẹ biết chứ ?

– Thế à ? Thế cậu có viết thư cho mẹ biết rằng Quốc nuôi con sáo, Quốc dạy nó gọi mẹ được không ?

Điều này thì thật quả Phương không biết. Thảo chẳng nói gì với nàng, nhưng nàng cũng phải nói xuôi:

– Có, cậu có viết thư cho mẹ biết.

Nàng vừa toan lấy có phải ở đây trông nom Giao, để khước sự về nhà thì nhân khám bệnh đi qua, Tuấn lại tạt vào :

– Kìa chị chưa về ư ? Ban ngày không cần chị phải ở đây. Tối chị đến là được rồi. Chị về nghỉ đi, không mệt.

Thôi, thế là Phương không còn tìm có gì mà thoái thác được nữa. Đành !

Nàng hãy làm những cái cấp bách, rồi mặc trời muốn xoay chuyển ra sao thì xoay.

Nàng biết rằng một khi nàng về nhà như thế thì sau này Giao khỏi, nàng buộc lòng phải bước chân ra đi, sẽ xảy ra bao chuyện lồi thối. Nhưng nàng không thể làm khác. Biết làm thế nào !

Gia dĩ bây giờ Giao đi vắng, nàng có cái bốn phận phải trông nom các con. Nếu nàng không có đấy, lỡ xảy ra việc gì thì bao nhiêu mưu cơ cũng là uổng phí. Nàng cũng phải nghĩ như Giao. Bao giờ sự an toàn của các con nàng cũng phải đặt lên đầu mọi sự.

Nàng quay sang Thảo :

– Thôi, thế mợ về nhà. Con với bác Tuấn ở đây coi cậu cho cẩn thận, lỡ có

việc gì thì phải cho gọi mẹ ngay. Chiều thì mẹ đến.

Thảo hôn hờ :

– Vàng, mẹ với các em cứ về đi, mẹ đừng lo, con khắc trông coi cậu cẩn thận.

Thằng Quốc con Quận thấy mẹ mình và Thảo xưng hô như thế, liền trở Thảo hỏi Phương :

– Nó là ai mà mẹ lại gọi nó bằng con ? Mà nó lại gọi mẹ bằng mẹ ?

Phương đặt tay lên vai Thảo, nhớ lại những năm cô quạnh mà mẹ chỉ có một con, con chỉ có một mẹ :

– Mẹ ở đây không có ai hầu hạ, mẹ nuôi nó làm con nuôi. Nó tử tế với mẹ lắm. Nó yêu thương mẹ lắm. Các con cũng nên yêu thương nó. Từ giờ các con

gọi nó bằng chị chứ đừng gọi bằng nó nữa.

Con Quận không chịu :

– Ô, thế Quận lại phải làm em nó cơ à ? Quận tưởng Quận chỉ phải làm em độc có anh Quốc thôi chứ ?

Thằng Quốc phải chăng hơn:

– Mày chỉ láo thôi nào. Mợ bảo gì thì phải nghe chứ ! Mợ muốn cái gì thì phải theo mợ chứ ! Xưa nay cậu dặn mày thế, mày không nhớ à ?

Quận muốn khóc, mà Phương cảm động cũng muốn khóc. Nhưng bao giờ sự cảm động của trẻ con cũng chóng hơn người lớn

– Ừ, thì thôi, Quận gọi bằng chị vậy. Một tí gì anh Quốc cũng cứ quắc mắt lên.

Phương vuốt tóc con gái :

– Anh nó bảo phải đấy, con nên nghe. Cái tính nó nói thì hùng hồ thế, cũng như cậu. Chứ bụng dạ anh nó có gì đâu mà con đã phịu mặt ra.

Phương nói xong có cái cảm tưởng như mình đã nói với mình.

Nàng quay lại xoắn gối tử tế cho Giao. Rồi tần ngần đứng nhìn Giao, nhìn vào nét mặt hốc hác của Giao như để ước lượng sức thuốc đã đánh đuổi được bệnh đến đâu rồi.

Thấy da mặt vẫn vàng khè như buổi sáng, ruột nàng lại thấy thắt lại.

Nàng quay bảo Thảo :

– Hay thôi, con đưa các em về nhà trông coi các em, mợ ở đây với cậu, chứ

không lỗ một cái.

Thằng Quốc, con Quận đời nào bằng lòng:

– Không. Không. Mẹ về cơ. Em không về với chị Thảo đâu. Ông Đốc-tờ đã bảo cậu không việc gì mà. Mẹ không phải ở đây mà.

Rồi con Quận chỉ lên giường bệnh :

– Cậu ngủ đấy thôi.

Nhìn thấy vẻ mặt phụng phịu của chúng, Phương đè được lòng thắc mắc.

– Ủ, thôi thế để mẹ về.

*

Xe ô-tô đi đến đầu phố thì lòng Phương đã nao nao. Bao nhiêu cảnh

ấm cúng của gia đình trong bao năm lại như vụt đứng dừng cả dậy. Rồi tới khi xe ngoẹo vào sân sỏi, mắt nàng bỗng hoa lên. Rồi thì chân nàng run lên không bước xuống được nữa.

Thằng Quốc, con Quận xuống đã lâu, chưa thấy nàng xuống, vội mở cửa nhìn vào :

– Kia, mẹ làm gì mà chưa xuống đấy?

Nàng buột lòng phải nói dối

– Các con ngồi lên chân mẹ, tê cả chân.

Thoắt, hai đứa nhảy lên như con mèo. Đứa đấm, đứa xoa chân, rồi đứa dắt tay, đứa kéo áo lôi nàng xuống.

Nàng bâng khuâng đứng cạnh xe nhìn tòa nhà, nhìn tòa nhà mà nàng biết

rằng nàng sẽ không được ở đấy lâu, rồi thở dài, tuy nói với con mà như nói với mình:

– Vẫn không khác gì, các con nhỉ!

Thằng Quốc, con Quận sốt sắng trả lời ngay :

– Không, không khác gì cả. Cái gì mợ bày cậu vẫn để y nguyên. Hôm nọ anh bếp để lại mấy cái đôn hoa ra chỗ khác, bảo để rộng lối đi cho chúng con chơi, bị cậu mắng mãi. Cậu bảo mợ đã bày như thế, thì phải để yên thế. Chả khác tí gì cả, mợ ạ,

Phải, nhà cửa chẳng khác cái gì cả, nhưng tình cảnh đã khác xưa biết là bao ! Lòng người đã khác xưa biết là bao !

Bao nhiêu tan vỡ đã đi qua đây !

Bao nhiêu đau đớn âm thầm đã đi qua đây !

Bao nhiêu đau đớn âm thầm đã đi qua đây !

Bao nhiêu nước mắt đã dội lên đây !

Bao nhiêu im lặng sôi lên những máu đã trùn vào đây.

Chúng đã làm doãng bao nhiêu sợi lòng, rời rã bao nhiêu bàn tay. Ấy thế mà, trông vẫn chẳng khác, chẳng khác một tí nào! Vẫn tường hoa, mái ngói, vẫn cây cảnh, bể xây.

À! Phương đã hiểu rồi, cái mà người ta cần phải giữ nguyên vẹn cho nhau, không phải là cái bề ngoài trông thấy mà là cái gì thâm kín, tiềm ở đáy lòng.

Cả những thế giới tình cảm đã sôi

lên như dầu sôi, rồi đổ lật xuống đấy, ấy thế mà ở đây vẫn chẳng có gì thay đổi. Mà kia, ngoài đường, xe vẫn chạy, người vẫn đi, Hà Nội vẫn bình thản trong cái guồng điên đảo của nó, có cái gì thay đổi đâu !

Bây giờ, Phương mới nhận thấy những cái dây liên lạc vô hình nó thắt những trái tim, nó trói những cuộc đời, mà hạnh phúc là phải tìm cách bôi dầu mỡ cho nó kiên cố, cho nó buộc chặt được mãi mãi ! Thì đã muộn rồi ! Muộn lắm lắm rồi!

Nàng lại cảm thấm thía một cách ghê sợ rằng : những cái gì đã vỡ không thể hàn, những cái gì đã đứt không thể nối. Thứ nhất cái vỡ ấy là cái vỡ của tâm hồn, cái đứt ấy là cái đứt của lòng tim !

Nàng nhắm mắt không dám nhìn

đến cái thiên đường mà mấy hôm nữa nàng phải rời bỏ. Nhưng đến khi nàng mở mắt nhìn đến hai con đang hôn hờ xoắn xoe ở chung quanh, lòng người mẹ — và có lẽ cả lòng người vợ nữa — bỗng không thể cầm được mà nổi lên một ước nguyện :

“Giá Giao tha cho nàng ?

Giá Giao quên hết đi cho nàng ?”

Thì quyết không bao giờ nàng để lỡ dở nữa, nàng sẽ dùng hết cả thì giờ và sức lòng để giữ nguyên cái tình trạng này và bồi đắp thêm vào cho tươi đẹp ra là khác.

Nhưng với cái tính của Giao, nàng biết không bao giờ có sự ấy, mặc dầu vắng nàng thì Giao thương hơn, yêu hơn và còn tiếc là khác !

Nhưng yêu, thương và tiếc, với đem cái nhục nhã, phản bội về nhà mình lại là vấn đề khác nữa.

Là con người danh dự, đời nào Giao có thể sống chung với sự dơ bẩn. Mà nàng xét mình thì tự thấy dơ bẩn nhiều lắm rồi !

Nàng nhìn tòa nhà, nhìn các con, nhìn khu vườn mà nàng đã sống ở đây với các con những phút ấm cúng, nhìn hàng hiên mà nàng đã sống với chồng bao nhiêu phút yên tĩnh, nàng bang khuâng nghĩ đến những cái gì quý giá xưa kia đã ở tay mình, chỉ vì mình không biết gìn giữ nên nó rơi đi, vỡ tan tành, không bao giờ lành lại được nữa !

Nó đã vỡ thì bởi nàng không biết nó là quý giá.

Một phút lăm nghĩ đã gây ra bao nhiêu là cảnh thảm sầu cho nàng, và cho bao người...

Chỉ vì nàng đã dại dột bỏ mối bắt bóng! Chỉ vì nàng đã không biết đề cái khoái cảm của một phút điên cuồng mà nàng đã bị những tiếng và những chữ của loài người mê hoặc !

Nàng đã giấy xéo lên bao nhiêu bốn phận thiêng liêng thì nay nàng phải chịu lấy cái quả báo.

Hai con nàng nắm tay nàng lôi đi, nhưng chân nàng thấy nặng như chì, bước không nổi. Nàng phải van lơn với chúng :

– Để mẹ nhìn ngoài này đã nào.

Miệng nàng nói thế, nhưng nàng có nhìn thấy gì đâu!

Hay nàng chỉ nhìn thấy cái ngày Giao khỏi mà nàng phải rời cái nhà này không bao giờ trở lại nữa !

Thốt nhiên, nàng có một cái ý nghĩ độc ác...: hay Giao cứ ốm nằm ở nhà thương không bao giờ khỏi cả.

Cái ý nghĩ ấy thoáng qua, thì nàng bỗng rùng mình. Nàng không ngờ nàng quái gở đến thế, đểu giả đến thế, khốn nạn đến thế!

À, nàng đã hiểu rồi, hiểu con đường nó đưa nàng đến phản bội rồi.

Nàng đã sống một cách ích kỷ quá. Nàng đã không được như Giao chỉ biết sống cho người, cho những người thân yêu. Thốt nhiên nàng quỳ ngay xuống thêm hè để xin lỗi thâm với người ốm đang nằm ở bệnh viện kia.

Thằng Quốc, con Quận thấy thế hoảng sợ:

– Ô kìa, mẹ làm sao thế ? Mẹ còn ốm nữa đấy à!

Nàng vội vàng đứng phắt dậy.

– Không, không, mẹ không làm sao cả. Mẹ khỏi hẳn rồi.

Thằng Quốc nhảy cẫng đi trước. Con Quận dắt Phương đi sau. Thằng Quốc trở lung tung:

– Đấy, mẹ xem, từ ngày mẹ ốm đến giờ, cậu chả sắm cái gì cả. Không có mấy người lại nữa, mẹ ạ.

Rồi nó trở vào cửa phòng :

– Cậu chả đãi tiệc ai bao giờ đâu, mẹ ạ.

Con Quận ngược mắt lên nhìn và giặt tay mẹ :

– Ăn cơm có một mình ba bố con, cậu bảo buồn buồn là ấy, mẹ ạ.

Phương nhìn gian phòng khách. Phương nhìn gian phòng ăn. Thật là chẳng có cái gì đổi thay. Lúc nàng đi như thế nào, để chúng như thế nào, thì nay vẫn nguyên y thế.

Có cái dạo này Giao về nhà quê ốm, người gác nhà không năng lau chùi thì nó phủ một làn bụi mỏng, thế thôi.

Làn bụi mỏng phủ lên đồ vật ? Nhìn nó, nàng như nhìn thấy cái làn sắt rỉ nó đã phủ lên tâm hồn nàng, nó đã bọc kín lấy trái tim của Giao. Phải rồi, những gian buồng này chẳng khác gì, nhưng cái không khí ở đây đã thay đổi biết bao. Mà

cái cần cho sự sống vui vẻ, đâu có phải đồ vật của những gian buồng, mà chính là cái không khí người ta đã tạo nên ở đây.

Tội ác của nàng đã tạo nên ở đây cái không khí gì ? Nàng đi, nàng đã để gì lại đây ?

Để gì lại đây, cho những người suốt đời buộc phải sống ở đây ?

Trời ơi, những người ấy chỉ cầu để cho cái quên đến với mình, trùm lên đời mình.

Người mà đã chỉ còn mong được quên lãng ? Cứ nghĩ thế mà nàng thấy phát sốt phát rét. Nàng hình dung ngay đến cái không khí của gian nhà ở ngõ Tô Hoàng kia.

Hỡi ơi ! Ai mà có thể nói lại cái không khí ở đây !

Ai mà có thể nói lại cái không khí ở đây !

Nhưng do một trực giác mãnh liệt của kẻ đã được đau đớn của tội ác giác ngộ, Phương hình dung thấy tất cả, hình dung luôn được cái cảnh đau xót mà nàng đã gây ra ở đây, tưởng tượng luôn được cái khối đen dày đặc mà nàng đã đem ném vào tâm hồn Giao. Chao ôi ! Bước chân vào đây, nàng mới thấy nó sùng sùng làm sao !

Tòa nhà này do tình yêu tạo nên nó, sự bày biện trang hoàng của nó là để làm cho bằng lòng một người. Nàng! Nhưng nàng đã làm gì để trả ơn tấm lòng của con người đã nghĩ đến nàng một cách thiết tha như thế ?

Nàng đã đem nhục nhã vào đây, đau đớn vào đây, sầu khổ vào đây. Tòa nhà này không còn là cái tổ ấm áp như lòng Giao mong ước nữa !

Mà nó chỉ còn là cái đích chế riều của mọi người, của cả cái tỉnh Hà Nội này.

*

Bất giác nàng lấy tay che mặt, rồi nàng ngồi bệt ngay xuống. Đầu gối như long xương bánh chè, nàng không tài nào đứng vững nữa. Nhưng vừa ngồi xuống thì nàng lại sức nghĩ đến sự sợ hãi của con nàng lúc này, nàng lại vội gượng gao đứng dậy.

Người bếp già thập thò ở cửa như trước kia, như trước kia lúc nó chờ

những mệnh lệnh của nàng.

À! Dù thế nào thì nàng cũng không có quyền yếu đuối... Ai có thể nghi, nhưng các con nàng thì không! Nàng lấy tay vẩy nó vào. Cũng là để trấn tĩnh :

– Bác liệu làm cơm cho các em ăn chứ, không đói rồi.

Người bếp già vẫn chấp tay xoắn xoe như trước:

– Bẩm thưa bà, bà xơi gì ạ ?

– Gì cũng được.

Nhưng vừa nói xong thì nàng lại hối. Hối vì đã không có cái giọng đài các của thuở xưa để cho người bếp có thể nghi.

Sống bốn năm nay trong sự giản dị, trong sự thanh đạm, trong sự thân mật với con gái nuôi, nàng đã quên hết những

kiểu cách của giàu sang. Nàng đã không còn những thói quen trưởng giả nữa rồi.

Sống bằng “long”, nàng chỉ nói và chỉ làm những cái mà lòng nàng bảo làm. Nhưng về đây thì nàng không thể xuề xòa như thế.

Do cái xuề xòa ấy, người ta sẽ dị nghị về nàng, những sự dị nghị ấy sẽ đến tai con nàng, nàng vội vàng chữa:

– Các em nó đói lắm rồi, liệu làm cái gì mau mau cho chúng nó ăn.

Bác bếp vừa quay ra thì các con nàng đã nắm tay nàng lôi đi :

– Lên gác đi mợ đi. Ô, mợ quên rằng mỗi khi về, mợ phải thay áo cho các con chứ ? Mợ quên rồi à ?

Phải, nàng quên, nàng quên tất cả,

nàng chỉ còn nhớ rằng nàng có một người chồng đang đau xót vì nàng và những đứa con đang mong ngóng nàng về, thế thôi. Chứ những tiểu tiết nó dính vào đấy, nàng còn lòng đâu để nhớ nữa.

Mà nhớ để làm gì, một khi nàng biết không bao giờ nàng có thể trở lại đây nữa. Mà cái bốn phận buộc nàng phải làm thế nào cho người ta không nói đến nàng nữa, không nhớ đến nàng nữa.

À ! Nếu Giao không ốm ! Nếu không vì một tấm lòng lo cho tính mạng của Giao mà nàng liều lĩnh, thì nàng sẽ vĩnh viễn ở trong bóng tối, sống trong quên lãng, chứ có bao giờ nàng lộ mặt tới đây !

Nàng bước lên thang gác, nhớ lại cái đêm mà nàng đã chệnh choạng chạy xuống như một kẻ mất hồn. Phải rồi, cái bực hơi sút một tí đây, cái bực mà hôm

ấy nàng đã ngã ở đây. Cái dầm nó dầm vào tay nàng, mãi hai hôm sau nàng mới nghĩ đến sự lấy nó.

Ồ ! Tại làm sao nàng còn dám bước vào đây để gây nên bao nhiêu vấn đề mà rồi Giao lại phải giải quyết.

Mà giải quyết bằng gì ? Giải quyết thế nào ? Làm sao cho các con nàng khỏi nghi, khỏi hỏi về nàng ?

Nàng giơ tay lên đầu, rảo cẳng bước lên, quên phăng rằng mình đang đi với hai con là những đứa nhỏ không thể bước dài được.

Con Quận bị nàng kéo đi, kêu ngay:

– Ô, mẹ đi thế, con ngã bây giờ.

Rồi nó lại nói bằng cái giọng nhõng nhẽo của thuở xưa, cơ hồ bốn năm trời

xa cách đối với nó chỉ là một phút, một phút nàng vắng nhà.

– Ô, cái mợ này đến hay !

Nói xong, nó nhìn sang anh nó một cách hóm hỉnh, sung sướng đã tìm được một cơ để mắng yêu mợ. Thằng Quốc đã là một người sắp lớn rồi, trợn ngay mắt:

– Từ rày không được nói thế nữa. Thế là hỗn.

Sự nhận xét của con trai làm cho Phương run sợ, run sợ ở chỗ nó không còn là bé con nữa, run sợ ở chỗ con mắt nó biết nhìn, cái tai nó biết xét. Càng run sợ ở chỗ nó có một cái mồm để hỏi, hỏi những điều mà cả Giao, cả nàng không muốn cho nó hỏi.

Mà điều này mới là quá khiếp chứ. Nó đã có một cái oai, đã ra phết người

lớn, đã có một cái nhìn chững chạc khiến người ta không thể không trả lời những điều nó hỏi.

Mà trả lời với nó thế nào, lúc Giao khởi, nàng không thể ở đây nữa.

Cứ nghĩ thế mà nàng tưởng chừng như phát điên.

Nàng lại bước vội để trấn áp cái rạo rực của gân cốt, để đè xuống cái nôn nao của lòng ruột.

May, lần này con Quận không hạch sách gì, nó cũng nhảy cẫng theo nàng. Vừa nhảy nó vừa cười:

– Mẹ ơi, đã có mấy lần con chạy thi với anh Quốc ở đây. Có một lần anh Quốc kém con cơ.

Chính Phương, Phương cũng không

biết đầu óc luân chuyển ra sao mà nàng lại có thể trả lời một cách ý nghĩa cho nó:

– Anh nó nhường con cho con thích, chứ bao giờ con chạy kịp được nó.

Thì ra lúc ấy chỉ có cái bản năng của người mẹ làm việc, chứ cái thông minh của con người còn đâu nữa.

Trông thấy những chiếc giường xinh xẻo của các con, lòng Phương lại thấy loạn lên. Ôi! Có phải số kiếp – À mà sao nàng còn dám nói đến số kiếp – sự phản bội của nàng đuổi nàng vĩnh viễn ra khỏi đây, thì tại sao nàng lại còn vào. Để rồi khi bước chân đi, trong hồn lại chết thêm một lần nữa.

Nhìn thấy chiếc giường vải đê vào giữa khoảng giường của hai con, nàng đã hiểu ngay. Nàng vội vã quay mặt đi,

không muốn nhìn đến cái chứng cứ của sự thiếu bốn phận làm mẹ để cho người khác phải thay, nhưng, trở trêu chưa là ông trời, cái ông trời muôn thuở đã đem đặt vào óc đứa trẻ những lời nói vắn tắt và sáng suốt nó buộc tội người ta chặt chẽ hơn là những bản án dài dằng dặc.

Thằng Quốc nắm tay kéo nàng lại :

– Từ khi mẹ đi vắng, đêm nào cậu cũng vào đây nằm với chúng con. Không bao giờ cậu nằm buông ngủ của mẹ nữa... Cậu bảo nằm thế nhớ mẹ lắm.

Con Quận châu ngay mở :

– Cậu nhớ mẹ, với lại cậu nằm đây để coi chúng mình chứ. Từ ngày mẹ đi vắng, cậu chả bằng lòng cho ai coi chúng mình cả. Mẹ ạ, sáng nào cậu cũng thổi vào tai con để đánh thức con. Mà sáng

nào cũng cứ thế là con quặp lấy cậu. Có khi con buồn ngủ con béo tai cậu nữa, mợ ạ.

Thật không còn đủ chữ để tả nỗi thẹn thùng và đau xót của Phương. Bây giờ nàng mới cảm thấm thía rằng từ trước đến nay, nàng sống ích kỷ như một con vật, chỉ sống cho cái khoái cảm của làn da và cho cái trẻ trung của xác thịt.

Những lời nói của con Quận đang khảo đả nàng chưa thôi thì thằng Quốc đã lại thêm vào :

– Nó là con gái, cậu mới gượng ghe thế, chứ với con là con trai thì không, cậu bảo phải mạnh mẽ. Sáu giờ mà con không dậy thì, “a-lê” cậu phát bốp vào đấy :

– Allez, lève-toi mon gars !

Cậu nói mãi câu tiếng tây thành ra

bây giờ con thuộc lòng. Cứ mỗi lần cậu nói thế là a-lê lập tức con nhảy vọt dậy con tập võ với cậu, rồi tập võ xong, con với cậu cùng vào buồng tắm. Có khi con với cậu vật nhau trong buồng tắm. À có lần cậu thua con cơ đấy.

Rồi nó cười ngay :

- Cậu giả thua thế để cho con thích. Chứ cậu ấy à ! Trâu cậu đâm cũng chết. Có phải cậu khỏe lắm phải không, hờ mợ ?

Phương không biết trả lời ra sao, chỉ gật đầu.

Rồi nàng liên tưởng đến những yếu đuối của Giao đối với mình.

Nàng nghĩ đến cái lòng Giao đã yêu mình. Tự đứng một làn hơi ấm mà tháng năm đã chôn vùi dưới bao nhiêu tầng

sâu của biến đổi, vụt kéo đến thối nhẹ vào tim nàng.

Nàng thấy bồi hồi, bồi hồi cái rạo rức của thuở nào, của cái thuở đầu xanh mà tội ác chưa đi qua, mà lòng còn trong trắng, mà lời nói lúc nào cũng có thể đi với việc làm.

Nhưng lúc thức dậy nó mới ghê khiếp làm sao ! Luật tạo hóa là thế. Cái sướng càng sướng thì cái đau càng đau, cái cao càng cao thì cái ngã càng mạnh.

Thằng Quốc cầm cái thành giường vải lay lay rồi nhìn mẹ một cách hóm hỉnh:

– Thôi, xếp cái giường này đi. Cậu không ngủ ở đây nữa. Mẹ về rồi.

Nàng tưởng chừng như câu ấy đốt sém mặt nàng. Lúc này thì nàng không

còn sức để gượng nữa. Nàng ngồi ngay xuống chiếc giường của con.

PHẦN THỨ TÁM

Mợ nhớ đi mau về nhé.

– Mợ nhớ mau về nhé. Quận chưa được ngủ với mợ đêm nào đấy.

Ngồi trên ô-tô, Phương còn văng vảng những lời dặn tha thiết của con. Rồi nàng bồi hồi nghĩ đến cái lúc nàng không thể về. Tưởng tượng đến những đôi mắt buồn rười rượi đứng cổng thăm thăm ngóng nàng, nàng rung mình.

Trí tưởng nàng lúc đó liền chạy ngay đến nhà thương, đến chiếc giường bệnh mà bây giờ đây, Giao đang thêm thiếp.

Tuy thế một câu hỏi cũng đến với nàng một cách khắc khoải không phải khắc khoải về cái phần xót xa mà nó sẽ đem đến cho nàng

Giao đã tỉnh chưa ?

Nàng cầu mong cho Giao tỉnh. Thôi thì đành, đành cái số mệnh của nàng. Chỉ cần sao cho Giao chóng tai qua nạn khỏi.

Vừa bước chân vào tới bệnh viện nàng đã thấy kẻ ra người vào tấp nập ở cửa buồng Giao. Chân nàng bỗng run lên không bước được nữa. Nàng đã ngờ có biến cố xảy ra. Nhưng không, ngay lúc đó, Tuấn đi ra với một bộ mặt tươi tỉnh.

Thấy nàng, Tuấn hớn hở bảo ngay :

– Anh đã tỉnh rồi, chị ạ. Tôi chắc là có thể chữa được, chị đừng lo. Chỉ phải cái yếu lắm, cần phải trông coi cẩn thận.

Nàng nghe Tuấn nói, cứ đứng há hốc mồm chẳng nói năng gì. Tuấn lại tưởng rằng nàng mừng :

– Ấy buổi sáng, tôi cũng hơi lo, vì thấy anh ấy mê man, nhưng bây giờ thì tôi đã vững dạ. Chị cứ yên tâm; chỉ trong vòng một tháng tôi sẽ làm cho anh ấy lành mạnh như thường.

Môi Phương mấp máy mấy lần mới nói được:

– Nhà tôi tỉnh, nhưng liệu có nhận được ra tôi không ?

Tuấn biết đâu, những điều bí mật ở trong, cười tủm tỉm:

– Đã tỉnh thì hẳn là phải nhận được ra chị chứ.

– Nhưng anh có lo... có cần phải tránh cho nhà tôi những xúc cảm mạnh không ?

– Hẳn là phải tránh chứ. Người ốm nào là chả cần phải tránh cho họ những xúc cảm mạnh.

Phương tưởng chừng ngã ngay xuống đấy; nhưng may, Tuấn đã có việc vội đi ngay, không kịp để ý đến sự biến sắc của nàng.

Thôi thế là nàng không còn có thể ở trong buồng Giao để trông coi Giao nữa ! Chờ đến cái ngày Giao lành mạnh nàng lại không còn thể ở cái nhà hàng Côt để ấp ủ với các con nữa!

Thốt nhiên nàng mong muốn cho

Giao cứ ở mãi mãi tại đây. Lòng người thường có những điều nghĩ ghê khiếp ấy. Những cái điều nghĩ ghê khiếp ấy vừa chạy qua óc nàng thì nàng lại rửa sả nàng ngay. Và rồi thì nàng không hiểu sao nàng lại có thể có những ý tưởng kỳ quái như thế trong khi nàng thiết tha mong cho Giao khỏi, và nàng chẳng còn dám nghĩ đến sự ích kỷ của mình, và nàng đang đẩy những ý muốn hy sinh.

Việc này khiến cho nàng nhận thấy cả cái chân trời tối om mà cũng có lúc sáng ngời là tâm hồn một người.

Nàng rón rén lại gõ cửa. Thảo đi ra. Thảo cũng vui mừng hơn hở:

– Cậu con tỉnh rồi. Ông Đốc lại vừa tiêm thuốc cho cậu con nữa. Cậu con đã giơ tay bắt tay ông Đốc được, nhưng cậu con cũng vẫn còn mệt lắm.

Đang nói, bỗng Thảo im bật, Thảo đã nhận thấy vẻ mặt băn khoăn của mẹ nuôi.

Phương ném mắt vào trong gian phòng rồi hỏi :

– Bây giờ cậu con đang...

Thảo ngắt lời ngay :

– Bác Tuất đang cho cậu con tu sữa.

Phương lùi phắt ngay lại :

– Nếu thế mợ không thể vào trong ấy được.

Thảo hiểu ngay:

– Cậu con tỉnh từ lúc bốn giờ. Con cho mời ông Đốc ngay. Cậu con thấy con lạ cậu con cứ nhìn con trừng trừng, nhưng cậu con cũng không hỏi con là ai.

– Nếu cậu con có hỏi, thì con bảo con là nữ khán hộ, ông Tuấn cắt lên để trông nom cậu nhé.

– Vâng.

- Thế con không cần phải về nhà nữa, cứ ở luôn đây trông coi cho cậu nhé.

– Vâng.

– Vào, hể thấy bác Tuất đã cho cậu uống sữa xong thì bấm bác ấy ra đây nhé...

– Vâng.

– À, cậu đỡ nhiều lắm rồi chứ.

– Vẫn ho, vẫn thế, nhưng cậu con tỉnh rồi. Tỉnh rồi tức là đỡ chú gì.

Bác Tuất đi ra cung kính :

– Bấm bà cho gọi con, ông con tỉnh

rồi. Kia sao bà không vào, ông con nhận được bà chắc là ông con mừng lắm.

– Thế ông chưa hỏi gì về tôi chứ ?

– Thưa không. Con mừng quá, nên cũng quên chưa kịp nói cho ông con biết.

– À, thế thì đừng nói gì nhé. Nhớ đấy nhé. Dặn cả mọi người thế nữa nhé.

Rồi Phương thấy cần phải bịa ra một cái cớ :

– Đây này, lúc này, ông Đốc dặn tôi rằng yếu tim và yếu ngực, cần phải tránh cho ông những xúc cảm mạnh. Tôi với ông xa nhau đã bốn năm, vì tới yếu ông không muốn cho tôi biết tin ông mệt. Nếu thấy tôi ông lại hỏi lời thôi thì... sợ có điều ngại cho sức khỏe của ông. Vậy tôi dặn thì phải nhớ, nhớ đừng có nói cho ông biết sự có mặt tôi ở đây. Nếu nói

mà có lỗi ra sự gì, thì trách nhiệm ở bác đấy. Và nếu giữ kín thì tôi sẽ thưởng cho. Nhớ lấy, nghe không ?

– Bà đã dặn thì khi nào con còn dám trái lời. Con ở với ông bà bao nhiêu năm, có bao giờ dám trái ý ông bà một điều gì đâu.

Tuy lời nói của bác Tuất là những lời rất lễ phép, nhưng Phương nhìn mắt bác thì cũng thấy bao nhiêu nghi kỵ ở trong. Nhưng nghi kỵ thì cần gì, miễn sao cái cấp bách phải tính đến trước để cho một chẳng may gì có thể xảy đến cho Giao.

Ai nghĩ về nàng làm sao, ai khinh nàng, nàng không cần nghĩ đến nữa.

Đối với gia nhân thì nàng có thể nói thể, và lấy cái oai quyền bà chủ, dù là bà chủ đã xa nhà bốn năm nay – mà buộc họ phải giữ kín. Nhưng đối với Tuấn, nàng không thể nói thể. Mà nói sự thực thì nhục nhã biết bao. Mà thế nào thì cũng phải bảo Tuấn phải giữ kín, bởi để cho Giao phải nghĩ ngợi trong lúc này, thì thật là một điều tối nguy hiểm.

Thôi thì nhục cũng đành nuốt, cái nhục tự nàng gây ra cho nàng cơ mà. Đã có tội thì phải cặn đảm chịu lấy trừng phạt.

Nàng gõ cửa vào phòng giấy trong khi Tuấn đang tra sách để biết rõ thêm cách chữa cho Giao. Thấy nàng, Tuấn tươi cười:

– Tôi đang kê cứu về bệnh của anh ấy đấy. Chị có thể tin trong không đây một

tháng nữa thì tôi đã có thể làm cho anh ấy đứng dậy được như thường. Mới chị ngồi. Độ này chị xanh và gầy chứ không được như mấy năm trước. Trong người chị có thấy làm sao không? Hay để hôm nào tới khám cho chị.

Phương ngồi xuống ghế nhìn Tuấn đăm đăm mà chẳng biết bắt đầu ra làm sao.

Thấy cái cung cách ấy, Tuấn biết ngay là Phương muốn nói với mình một điều gì quan trọng. Chắc chị muốn nhờ tôi việc gì ? Phương ấp úng mãi.

– Vâng... vâng... tôi muốn nhờ anh một việc.

Rồi vùng hỏi:

– Tôi có thể tin ở... như... lương... à, tôi có thể tin anh được không?

Tuấn đổi từ sắc mặt vui vẻ sang nghiêm trang:

– Chị muốn nói gì xin chị cứ nói, chị có thể tin ở danh dự và lương tâm của người thầy thuốc.

– Tôi... tôi cần phải nói cho anh biết cái cố. Có phải lúc này anh bảo phải cần tránh cho nhà tôi những xúc cảm mạnh có phải không?

– Phải, cần lắm lắm.

– Chả cần phải nói cho anh biết cái cố... tôi với nhà tôi xa nhau đã bốn năm nay. Tôi muốn lúc anh vào chữa bệnh cho nhà tôi, anh đừng nói cho nhà tôi biết sự tôi có mặt tại đây.

Tuấn chẳng lưỡng lự:

– Chị dặn thế, tôi xin nghe. Tôi cũng

chẳng đi tìm cái cớ tại làm sao. Tôi chỉ cần tìm những cách để phòng sao có lợi cho sức khỏe của người ốm thôi. Và tôi cũng không cần biết cái bí mật của đời anh chị.

– Cám ơn anh.

– Bốn phận và danh dự nhà nghề buộc chúng tôi phải kín đáo như những cái mồ, xin chị cứ tin như thế.

– Tôi hiểu rồi. Bây giờ tôi, tôi muốn ở đây trông nom cho nhà tôi, nhưng tôi đã không thể ở trong buồng. Vậy anh làm ơn cho tôi mượn cái giường để tôi đợi ở phòng đợi.

Tuấn lưỡng lự một khắc :

– Tôi với anh tuy thế cũng là bạn thân. Hôm nọ, tôi về đưa ma cụ không thấy chị, tôi cũng đã lấy làm lạ. Nhưng

thôi, không cần nói đến chuyện ấy. Chị nằm ở buồng đợi mà không nằm ở trong buồng anh ấy, thì sợ... thiên hạ họ có dị nghị gì chẳng. Vậy cạnh buồng anh ấy có một chiếc buồng không, chưa có bệnh nhân nằm, chị có thể ở đấy. Và chị muốn ở trông coi thì trông coi chứ tôi tưởng bây giờ anh ấy đã tỉnh thì sự chị ở đêm ở đây cũng không cần lắm nữa.

– Không, có như thế thì tôi mới yên lòng.

✱

Mấy lần, đang đêm Thảo sang buồng bảo nàng về nhưng nàng không nghe.

– Cậu con không sao, mợ ở đây cũng vô ích. Mợ ở đây có vào ngồi trong ấy trông cậu con đâu mà cần. Con với bác

Tuất thay phiên nhau được rồi. Có gì thì con gọi ông đốc. Có mợ ở đây, dầu xảy ra việc gì mợ cũng không giúp ích gì được nữa cơ mà.

– Đành thế, nhưng về thì mợ không yên tâm. Bây giờ, cậu con ngủ hay thức ?

– Cậu con đang thêm thiếp ngủ.

– Cậu con ngủ có say không ?

– Say gì đấy, cậu con cứ chập chờn thế thôi.

– Mợ muốn vào trông mặt cậu, liệu cậu có biết không ?

– Lỡ cậu con dậy. Nhưng được, không sao, mợ ở sau lưng con, có gì mợ ẩn thì cậu con cũng không biết được. Cậu con đã ngồi dậy được đâu. Và hình như cậu còn cũng không nhìn rõ mấy.

– Thế à ? Thế bệnh cậu còn nặng lắm ư ?

– Thì mợ tính mới tiêm được vài phát thuốc. Tỉnh thế cũng là may lắm lắm rồi.

– À, thế cậu con đã hỏi con chưa ?

– Chưa, nhưng con đã nói rồi, nói còn là người ông Đốc cắt lên canh. Cậu con chỉ nhìn con mà chẳng nói gì.

– Thế à ? Thế mợ đi sau, con vào nhé. Con nhớ phải khéo đừng để cho cậu biết nhé. Lỡ một cái thì khốn đấy.

Thảo đi trước, Phương nấp vào sau lưng đi theo Thảo vào. Nhìn thấy Giao sắc mặt đã đỡ xám, trống ngực Phương đập rộn ràng.

Giao lúc ấy đang nằm thêm thiếp, tay để ra ngoài chăn. Thấy thế, Phương

quên cả sự khôn ngoan, tiến lên cầm bàn tay Giao bỏ xuôi xuống rồi kéo chân phủ lên.

Liền lúc ấy thì Giao của mình, Phương sợ hãi ngồi thụp ngay xuống. May giường nhà thương cao, Phương trốn, Giao không trông thấy,

Giao mở mắt thấy Thảo thì mấp máy môi.

Thảo nhắc cái bong bóng nước đá ở ngực Giao rồi hỏi :

– Cậu muốn uống nước để con lấy.

Một tiếng rên từ trong cổ Giao đưa ra mỏng mèò như một sợi tơ:

– Vâng.

Nghe cái tiếng nói mà trong bốn năm nay chưa từng được nghe, Phương thấy

nao lên. Rồi tới khi thấy chiếc giường lò xo cọt kẹt, nàng bỗng sợ run, nàng chỉ sợ Giao trông thấy. Nàng vội vàng bò về phía chân giường để trốn. Nếu nhất đán Giao nhồm dậy trông thấy nàng thì vì xúc cảm mà bệnh của Giao tăng thì làm thế nào ! Nàng liền nghĩ ngay đến những đoạn sách tả những sự xúc cảm có thể giết người. Nhưng may chiếc giường cọt kẹt, rồi chiếc giường lại im ngay.

Thảo cho Giao uống nước xong, liền lùi lại đứng về phía chân giường để cho Phương trốn.

Phương còn run, nắm chặt lấy cổ chân con gái nuôi.

Nàng định chờ lúc nào Giao ngủ. Thảo ra hiệu thì nàng lại lùi ra.

Trên giường, tiếng Giao lại nổi lên.

Lần này to và rõ ràng hơn lần trước :

– Người nhà tôi đâu mà...

Thảo tiến ngay lên :

– Người ta trông coi không cẩn thận bằng con, nên ông đốc cắt con lên. Cậu cứ yên tâm ngủ đi, đừng có băn khoăn gì cả. Ngủ được nhiều thì khỏi đấy, ông đốc bảo thế. Thôi cậu nhắm mắt ngủ đi. Để con tắt đèn cho cậu ngủ nhé, để cái đèn con ở bàn kia là đủ rồi,

Phương hiểu, nên khi tắt đèn là nàng lom khom đi ra. Nhưng phần vì bối rối, phần vì không thuộc đường, nàng lúnh quính mãi không tìm được tới phía cửa. Thảo thấy thế, đành hắng lên mấy tiếng để che lấp tiếng giày của nàng đi lại phía cửa.

Sang tới buồng bên, Phương ôm ngực thở :

– Trời ơi ! Một suất nữa ! Cậu mày có nhận thấy gì không ?

– Chắc là không. Cậu con còn yếu lắm, đã nhận được thấy gì.

Phương như sực nhớ ra :

– À, con nhớ đừng có gọi cậu con bằng cậu mà cậu con nghi, con nên gọi bằng ông, nghe chưa.

– Vâng. À, con cũng quên khuấy đi mất đấy.

– Thôi, con chịu khó trông coi cậu thay mợ nghe không ? Mợ không đời nào quên ơn con đâu.

Phương ứa nước mắt. Thảo vội vàng ngả đầu vào ngực nàng :

– Đó là cái bốn phận của con, sao mẹ nói thế. Con chỉ mong sao cho mẹ sau này được đoàn tụ thôi. Có thể...

Phương giơ tay bịt miệng con :

– Điều ấy, thì mẹ không dám mong. Bởi mong cũng không được. Con chưa biết tính cậu con.

Thảo òa khóc :

– Thế mẹ khổ suốt đời ư ?

Phương kéo đầu con ép vào ngực mình :

– Ấy đừng khóc, lỗi cậu con nghe tiếng. Mẹ khổ là tại mẹ, chứ mẹ còn trách ai được. Thôi con, bây giờ gần sáng rồi mẹ về nhà nhé.

Rồi muốn an ủi con :

– Hãy cứ trông coi cho cậu con lành mạnh. Những chuyện ấy không nói đến nữa. Chờ khi nào cậu con thật là khỏi rồi, lúc ấy mợ con ta lại sẽ đi. Đời mợ phải như thế thì mới an toàn được.

Thảo vội nhớ ra :

– À, mợ, mợ thử về nhà ta xem có xảy ra việc gì không ? Đi vắng lâu thế là con lo lắm.

– Ô mất hết thôi. Mợ đã mất những cái khác to bằng mười, ít đồ đạc ấy kể gì.

Tuy nói thế, nhưng vì phải nghĩ đến mưu sinh của ngày mai, nghĩa là cái ngày mà Giao khỏi về, buộc nàng không thể ở hàng Cót được nữa, nàng cũng thuê xe về ngõ Tô Hoàng khi ở nhà thương ra.

Gia dĩ lúc ấy mới vào khoảng bốn giờ, các con nàng cũng chưa dậy, nàng không

muốn làm mất giấc ngủ của chúng, bởi nàng biết trong khi nàng đang khao khát thế này, nàng không thể không lật chúng dậy mà hôn và hỏi chuyện.

Lúc ấy, thành phố Hà Nội đã bắt đầu dậy, các hàng bánh tây đã bắt đầu rao. Phương đỗ xe ở đường nhìn vào ngõ Tô Hoàng heo hút, lòng se lại. Nàng tưởng tượng tới cuộc đời của nàng rồi đây cứ sẽ tối mù mù và hẹp hòi như cái ngõ ấy.

Về đến nhà, nàng không còn có sức để mở khóa, Mấy lần, nàng tra chìa mà lóng ngóng tra ra ngoài.

Khi cửa mở, một làn gió lạnh hút theo vào khiến nàng phải rợn gáy.

Nàng chẳng khép cửa, cũng chẳng bật đèn, ngồi ngay xuống chiếc ghế ngựa.

Nàng tưởng chừng không bao giờ nàng đứng dậy để đi được nữa.

Gian buồn đã tối, mà tâm hồn nàng lại còn tối hơn.

Nghĩ đến cuộc đời tẻ lạnh, thiếu những tiếng cười của thằng Quốc, con Quận, nàng thấy muốn chết, chết ngay.

À, giá gian ấy là âm ty địa phủ, giá người ta có thể chết mà đừng làm lòi thối rắc rối đến người khác, thì nàng sẽ cho ngay cái chết là một sự sung sướng nhất ở trên đời.

À, giá nàng có thể cứ ngồi đây mà rû xương ra không phải đi đến đâu nữa cả thì trời ơi, vui vẻ biết là bao.

Trong khi nàng đang bị chìm đắm trong những ý nghĩ sầu thảm ấy thì bỗng

ở cửa có tiếng người nói bằng một giọng kinh ngạc :

– Ô, cái nhà mặc đồ “đen” đi vắng, sao cửa lại mở tung thế này. Ô hay trộm nó vào.

Phương bừng tỉnh :

– Không, tôi đây mà, tôi về đây mà.

Tiếng người hàng xóm vui vẻ :

– À, bà, thế mà tôi lại cứ tưởng trộm. Bà đi vắng khóa cửa, tôi sợ trộm cắp nó đến, cứ phải bảo cháu để ý trông coi. Lỡ một cái thì thật là mang tiếng to.

Phương bật đèn, nhưng Phương chỉ cảm ơn suông một tiếng, chứ Phương cũng không mời người ta vào chơi, vì Phương sợ đi lại lôi thôi về sau.

Phương cũng tự biết thế là mình

không lịch sự một tý nào nhưng làm sao được, cảnh nàng lúc này đâu còn có thể nghĩ đến những sự lịch sự hay không lịch sự. Nàng còn lòng dạ đâu !

Đèn bật lên, nhìn thấy đồ đạc ở trong buồng, nàng lại tưởng chừng như phát điên.

Trời ơi ! Cái kiếp nàng rồi sẽ bị giam hãm ở trong gian nhà hiu quạnh này cho đến suốt đời với biết bao nhiêu nhớ tiếc ở trong lòng ư ?

Khổ chưa ! Cực chưa ! Ở kia, ở phố hàng Cót kia, bao nhiêu cái tấm lòng đang chờ nàng. Thì ra bấy giờ nàng mới có cái tương đối, để so sánh, chứ trước kia cái cảnh sống riu rít, cảnh chồng con nàng cho là thường. À, vì cho là thường nên nàng mới không làm gì để giữ.

Chẳng những thế, nàng lại còn tìm hết cách để phá đi.

Ấy thế là nàng cũng chẳng nghĩ đến sự nhìn nhận xem đồ đạc có mất mát gì không, chẳng nghĩ đến sự tắt đèn nữa, nàng vội vã đi ra.

Nhưng nàng vừa đi được mấy bước thì người hàng xóm đang quét cửa lại gọi nàng giật lại :

– Kìa, bà đi đâu không tắt đèn có phải tốn điện không ?

Như dừ, như chín, nàng lết lại, tra khóa vào ổ rồi nói bằng cái giọng hết hơi của người đã chết:

– Cảm ơn bà.

Phương về tới hàng Cót thì trời vừa tảng sáng. Ấy thế mà trên gác đèn đã bật.

Nàng biết ngay rằng các con nàng đã dậy.
Mà cái cơ con nàng dậy sớm như thế, chỉ
là thắc thỏm chờ nàng,

Nghe tiếng nàng, chúng nó đã từ trên
gác âm âm chạy xuống

– Trời ơi, các con không ngủ ư ? Sao
mà dậy sớm thế ?

Con Quận cầm tay nàng úp lên mặt :

– Con nhớ mơ quá. Mấy lần động
cửa con lại cứ tưởng mơ về, con choàng
dậy hóa ra không phải mơ.

– Mơ còn phải ở nhà thương trông
cậu chứ. A cậu tỉnh rồi, gần khỏi rồi !

Hai đứa reo lên :

– Thế à ? Thế mơ đưa chúng con ra
thăm cậu đi.

Câu ấy làm cho ruột Phương cồn lên. Nàng nghĩ ngay đến sự một khi chúng gặp Giao thì sự nàng có mặt ở đây thế nào cũng bại lộ.

Nàng cần phải dặn chúng nó giữ kín, nhưng nói với chúng thế nào đây, để cho chúng tin, về cho chúng khỏi ngờ đến cái điều bí mật ghê gớm. Lại còn nói thế nào để cho sau đây nàng biến khỏi cái nhà này không để lại trong tâm hồn chúng những đốm đen.

Nàng biết, biết thế nào sau đây Giao khỏi, nàng cũng phải ra đi, ra đi mãi mãi. Nàng phải tìm cách gì để giữ nguyên vẹn cái vui vẻ cho đời chúng.

Giữ nguyên vẹn ? Thật là mỉa mai ! Một khi những đứa con đã thiếu mẹ thì làm sao cái vui vẻ của cuộc đời còn nguyên vẹn được ? Nhưng, như lời Giao

nói, trong các đau đớn, phải chọn cho chúng cái đau đớn ít nhất, phải hy sinh đi để chọn cho chúng cái đau đớn ít nhất.

Nàng lại còn lo một nỗi một khi Giao khỏi rồi, thì sự nàng về đây, thế nào Giao cũng biết. Và Giao sẽ nghĩ thế nào ? Giao sẽ giận nàng về sự đã phá tan cái công trình của Giao trong bao lâu, hay Giao sẽ tha thứ cho nàng, vì sự quá lo cho tính mệnh của Giao mà nhô đầu từ trong bóng tối ra ?

Lòng nàng lúc ấy thực là vẫn lên những cảm giác, thuần là những cảm giác đau đớn và sợ hãi, Đầu nàng thật là rợn lên những ý nghĩ, mà ý nghĩ nào cũng chỉ đem đau đớn và sợ hãi.

Nàng còn phân vân chưa biết nói với các con ra sao thì thằng Quốc lại giục :

– Chúng con lên gác mặc áo, rồi mẹ dắt chúng con lại thăm cậu nhé, mẹ nhé.

Nàng tìm kế hoãn binh

– Bây giờ cậu còn ngủ, để chín giờ hãy lại, các con cứ ăn sáng đi đã. Cậu đỡ rồi, cậu khỏi rồi mà. Các con đừng có lo nữa.

*

Bà Chánh ở trong nhà đi ra :

– Thế nào ? Đêm qua cậu thế nào hở mẹ ?

– Nhà em tỉnh rồi, chị ạ.

Mắt bà Chánh xoáy vào sống mũi nàng như một cái khoan :

– Thế cậu đã nhận được mẹ chưa ?

Phương bối rồi, rồi nàng nói dối :

– Nhận được rồi.

Phút này là phút nàng phải quyết định, và nàng phải làm thế nào thắng được bà Chánh, buộc bà phải giấu sự có mặt nàng ở đây không cho Giao biết.

Nàng quay lại các con :

– Các con lên gác đi, mợ cần bàn với bác một việc quan hệ.

Thằng Quốc, con Quận quay đi, còn quay lại :

– Mau mau lên nhé, mợ nhé.

Bà Chánh vừa ngồi xuống ghế thì nàng nói ngay, nói bằng cái giọng quả quyết của con người biết rằng mình nắm lẽ phải về mình, và bằng đôi mắt dữ dội của thất-vọng :

– Thưa bác, những việc trước ta chưa cần bàn đến, ta chẳng cần nói đến, cái cốt yếu là thế nào cho nhà em chóng khỏi có phải không ?

Bà Chánh nhìn nàng, ngờ vực :

– Đành rồi... nhưng mà...

Phương cương nghị ngắt lời ngay :

– Không có nhưng mà gì cả. Em chỉ hỏi chị một điều : Chị có mong cho nhà em chóng khỏi và chẳng xảy ra một việc gì dữ không nào ?

– À, thì hẳn thế

– À, nếu thế thì chị với em, chúng ta đừng nghĩ đến việc trước vội. Cái ngày nay, là nhà em bệnh nặng lắm, hơi một tí có thể nguy được. Vì em nghĩ thế, cho nên em phải về đây trông coi cho nhà em

và các cháu. Vậy em yêu cầu chị một điều, chị có vào thăm nhà em thì chị đừng có nói cho nhà em biết rằng em đã về. Để cho nhà em nghĩ lơì thôi thì nó sinh khó ra.

– Ô hay, tại làm sao lại phải giấu giếm như thế ? Tôi tưởng cậu ấy tỉnh, cậu ấy biết rằng mẹ đã về rồi chứ ?

– Không, em giấu không cho nhà em biết. Em không dàn mặt nhà em. Mọi việc chờ đến khi nhà em thật khỏi sẽ hay. Chị đừng có nghĩ lơì thôi về sự tại làm sao cả. Và em nói cho chị biết nếu chị không ưng cái điều em yêu cầu thì không còn chị em nữa. Và em sẽ có đủ cách mà pháp luật cho quyền em ngăn được không cho chị nói.

Dọa rồi. Phương lại đầu dụ :

– Nhưng em tin rằng, chị là người thương nhà em, quyết chẳng làm điều gì để cho bệnh nhà em tăng lên.

Rồi nhắm mắt như bị một tư tưởng đau xót làm căng dây thần kinh :

– Đây này, điều này thì khổ tâm lắm mà em phải nói ra, nói ra để chị rõ... nguyên ủy mà nghe lời em. Sự xích mích của em với nhà em ra thế nào, ta không cần biết vội. Ta chỉ biết một điều là em với nhà em tuy xa nhau, nhưng không có đơn kiện ly dị li diếc gì cả. Thế thì đứng trước pháp luật em vẫn là vợ nhà em, nghĩa là em có toàn quyền ở trong cái nhà này. Và nói đại, nếu nhà em có mệnh hệ nào thì em cũng có toàn quyền trông coi cái sản nghiệp của nhà em, chứ chưa đến phần anh chị đâu.

Những lời răn rỗi của Phương làm cho bà Chánh chột dạ.

– Ô hay, tại sao mợ lại nói thế ? Nào tôi làm gì. Thì mợ dặn thế nào thì tôi nghe thế.

Phương thấy bà Chánh đã bằng lòng liền ôn tồn:

– Ấy chỉ vì, em sợ chị không nghe, có hại cho sức khỏe của nhà em, nên em buộc lòng phải nói thế thôi. Chứ nào phải em có muốn gây sự gì với chị. Miễn tìm cách nào để cho nhà em chóng khỏi. Thầy thuốc nói nếu nhà em bị kích động thì bệnh có thể tăng, vì thế cho nên em muốn giấu sự em về đây để cho nhà em khỏi phải nghĩ ngợi lôi thôi, yên lòng mà tĩnh dưỡng. Chị đã hiểu chưa, hiểu rằng cần phải giấu chưa ?

– Thì sao tôi không hiểu. Thôi, mợ cứ yên tâm, tôi vào thăm cậu, tôi không nói gì đến sự mợ về đâu.

Sự cố gắng phấn đấu làm căng dây thần kinh nhiều quá, nay Phương đã được rồi, thì nó liền đổ ngay xuống.

Nàng ứa nước mắt:

– Em biết thế này là em không phải với chị lắm, nhưng tình thế bắt buộc như thế, xin chị tha lỗi cho. Em chỉ vì sức khỏe của nhà em mà phải như thế đấy thôi. Chứ lòng em bao giờ cũng kính trọng chị, xin chị biết thế cho.

*

Sự phấn đấu với bà Chánh đã làm cho nàng đau đớn, sự nói với các con lại

làm cho nàng đau đớn hơn, bởi mỗi một câu nói là một lưỡi dao nó rạch vào tấm lòng làm mẹ của nàng.

Nàng bắt đầu bằng một câu hỏi :

– Các con có thương cậu không nào?

Cả hai đều sửng sốt :

– Ô sao mẹ lại hỏi thế. Chẳng thương cậu thương mẹ thì thương ai ?

Phương cố nén sự cảm động:

– Thế các con có muốn cho cậu chóng khỏi không nào ?

Cả hai đồng thanh :

– Tại làm sao không ? Khỏi để cậu về cậu chơi với chúng con chứ.

Phương cố nghiêm sắc mặt :

– Thế thì mẹ dặn gì, các con phải nhớ, nghe không.

Cả hai ngừng mặt lên nhìn, không nói. Phương ngồi sát lại chúng nó, rồi nắm tay hai đứa :

– Mẹ đi dưỡng bệnh mẹ nghe thấy cậu mệt, mẹ mới vội vàng về.

Ngập ngừng :

– Cậu thì cậu thương mẹ lắm, cậu tưởng mẹ vẫn còn ốm, cậu không muốn cho mẹ phải đi lại vất vả, sợ bệnh mẹ nặng ra. Đấy các con xem, lúc bà mất cậu cũng không nói cho mẹ biết nữa là. Nay vì cậu mệt mà mẹ đã khỏi mẹ muốn về trông coi thang thuốc cho cậu và săn sóc các con. Nếu cậu biết mẹ về thì cậu hỏi lời thôi, mệt cậu ra, vậy khi nào các con vào thăm cậu, nhớ đừng có nói là mẹ đã

về nhé. Cậu ốm thêm ra là một...

Đến đây nàng nghẹn lời không nói được nữa. Nàng cố, cố mãi, nàng phải cố bởi vì nàng phải đem cái tình mẫu tử ra để lợi dụng các con :

– Nếu các con nói thì thế nào cậu cũng bắt mợ phải ra bờ bể dưỡng bệnh, không cho mợ ở đây với các con nữa.

Phương nói xong, òa khóc. Thăng Quốc, con Quận thấy nàng khóc cũng òa khóc. Nhưng nàng khóc vì một lẽ khác mà chúng nó khóc vì một lẽ khác

Chúng nó vừa khóc vừa vuốt má mẹ:

– Chúng con không nói với cậu đâu. Mợ ở đây với chúng con nhé.

Phương rút mùi-soa lau nước mắt cho chúng :

– Ủ, thế thì các con ngoan. Các con phải nhớ lấy nhé. Mẹ sẽ ở đây mãi với các con. Chờ cậu thật khỏe rồi sẽ nói. Lúc ấy cậu sẽ cho mẹ ở nhà chứ bây giờ mà nói thì làm mệt cậu ra, rồi bệnh nó tăng, các con đã hiểu chưa ?

Cả hai vẫn còn mếu máo:

– Chúng con hiểu rồi. Nhưng mẹ đừng đi đâu cơ. Không có mẹ, buồn lắm mẹ ạ !

Phương tưởng chừng đứt ruột :

– Không, mẹ không đi đâu cả. Các con không nói với cậu thì mẹ không phải đi đâu cả. Suốt ngày, mẹ sẽ ở nhà với các con. Cậu đã đỡ rồi, ông Đốc bảo tối nay mẹ không phải ra trông cậu nữa. Mẹ sẽ ở nhà ngủ với các con.

Hai đứa mừng reo lên :

– Thật nhé, mợ nhé.

Rồi thằng Quốc quay mình về phía buồng ngủ của Phương:

– À, thế thì tối nay bắt nó dọn cái giường lớn ở trong buồng cậu, chứ giường đây chật lắm, nằm chung thế nào được.

Và cúi đầu thân mật nói với con Quận :

– Tối nay mợ nằm giữa, tao nằm một bên, mày nằm một bên, nghe không. Nhưng nhớ, đừng có đập mợ đấy, nghe chưa.

Nghĩ đến cái giường mà nàng đã nằm cạnh Giao trong bao năm, nàng rùng mình. Càng rùng mình khi biết trong bốn năm nay, không bao giờ Giao nằm ở đấy. Chẳng những thế, Giao cũng

không muốn nhìn đến, bởi nó gọi cho Giao nhiều đau xót lắm.

Nàng vội vàng bảo các con :

– Thôi không cần phải vào nằm trong ấy, các con cứ nằm ở đây, ở giường các con, mẹ nằm ở cái giường cậu này này.

Con Quận phịu ngay mặt xuống, quay đi, không bằng lòng

– Nếu thế thì em không được ôm mẹ. Em muốn ôm mẹ cơ.

Còn thằng Quốc :

– Không, mẹ phải nằm trong kia cơ. Đã lâu lắm, con không nằm với mẹ.

Rồi thấy vẻ mặt khó chịu của Phương, nó đổi giọng :

– Ừ thôi, mẹ không bằng lòng thì thôi, nằm đây cũng được.

Con Quận không bằng lòng, cứ giầy nẩy. Buộc lòng, thằng Quốc phải gắt với nó :

– Mày định nằm với mợ để bú tí hay sao ? Lớn rồi, còn sờ vú gì nữa.

✱

Phương khế đẩy hai con

– Nhớ, vào đừng có nói gì nhé. Nói thì cậu đuổi mợ đi, không cho mợ ở với các con nữa đâu.

Câu ấy là do trong một lúc sợ hãi quá độ, Phương thốt ra như thế. Nhưng các con nàng lại hiểu vì lẽ khác.

Thằng Quốc tay đã cầm quả bàng, còn quay lại, xoa má nàng:

– Không, chúng con không nói đâu, chúng con nhớ lắm. Mẹ đừng lo.

Mẹ đừng lo ! Vì là mẹ, và vì là người có tội, Phương hiểu cả hai lẽ, hiểu cả cái lẽ con nàng sợ nàng lo phải xa chúng nó.

Chúng nó vào rồi, thì nàng khắc khoải ngồi chờ, nhưng ngồi không yên, chốc chốc nàng lại đứng dậy, chốc chốc nàng lại đến, dán tai vào cửa để nghe ngóng động tĩnh ở trong.

Thảo, vì biết nàng hồi hộp chờ ở ngoài, nên không cho thằng Quốc và con Quận ở trong ấy lâu. Vả thấy thuốc đã dặn không được làm mệt người ốm.

Mười lăm phút sau thì Thảo dắt chúng nó ra. Thằng Quốc thấy Phương, reo ngay lên :

– A, cậu đã khỏi rồi, mợ ạ. Cậu đã nói chuyện được với con rồi mợ ạ.

Phương vội vàng bịt miệng nó :

– Con nói sẽ chú, không cậu nghe tiếng,

Thằng Quốc hạ giọng :

– Cậu nằm sắp, mợ ạ. Ừ ừ ! Trên lưng cậu nhiều ổng giác quá, máu đen đen là, mợ ạ. Trời ơi ! Máu ấy mà còn ở trong người thì chết, mợ ạ. Thảo nào, cậu ốm nặng.

Thảo bảo nó:

– Ấy, hôm qua cũng đã lấy ra nhiều máu rồi đấy. Máu cú tím bầm.

Phương kéo chúng nó lại phía giường:

– Thế cậu có nói gì với các con không?

– Cậu không nói được, vì nằm ng-
hiêng, chị Thảo không cho cậu nói mấy,
vì sợ cậu mệt. Con hôn cậu, cậu chỉ sát
sát trán vào môi con thôi.

Con Quận giơ ngón tay, thân mật

– Cậu chả nói là gì. Cậu bảo về nhà
phải ngoan, đừng có ra đường lại ! Giá
mà cậu không giác thì cậu còn nói nhiều
nữa cơ đấy. Cậu còn dặn anh Quốc, ở
nhà không được đánh con nữa cơ đấy,
mợ ạ.

Thằng Quốc trợn mắt

– Tao có đánh mày bao giờ, mà mày
bảo cậu thế ?

Con Quận sợ hãi, cãi ngay :

– Cậu bảo thế, chứ có phải em bảo
thế đâu.

Phương chỉ tay về phía ruộng:

– Các con nói khẽ chứ, không cậu nghe tiếng ; các con không nhớ lời mẹ dặn gì à ?

Thằng Quốc thì ào :

– Nhưng nó cứ vu cho con, mợ ạ.

Phương vuốt đầu nó :

– Con không đánh em bao giờ thì sao cậu lại nói thế ? Cậu nói thế tức là có.

Thằng Quốc cãi ngay :

– À, thì lúc nó láo, kể gì.

– Thế thì từ giờ con đừng đánh em nữa, cậu dặn là phải, con còn cãi gì nữa. Cậu dặn đừng ra đường đùa, vì sợ kẹp xe.

Thằng Quốc như vùng nghĩ ra:

– Cậu dặn, vì cậu không biết có mợ ở đây. Chứ cậu biết mợ về rồi thì cậu không dặn nữa.

Câu ấy gọi ra ở trong trí Phương bao nhiêu hình ảnh náo nùng. Nó gọi lên cái ý nghĩ xót xa rằng: đứa con cần phải có sự nâng niu của người mẹ. Mà người mẹ là để thay người kia trong lúc vắng mặt.

Rồi thì nàng bỗng thấy mừng, thấy một cái mừng từng bừng nổi lên trong chỗ xót xa của lòng nàng.

À, giá trước kia nàng không nghĩ kịp ngay đến bốn phận, ngay đến sự chuộc lỗi ? Giá lúc ràng bị Giao đuổi ra khỏi nhà, nàng xuống ngay nhà Lễ, rồi lấy Lễ ? Thì có phải lúc Giao ốm đau như thế này, ai đem Giao ra Hà Nội để chạy chữa ? Và rồi lỡ Giao có mệnh hệ nào, thì ai trông nom các con nàng ?

Nàng tưởng chừng như người chết hụt, nàng ôm ghì ngay lấy các con, hôn như mưa lên đầu, lên mặt. Rồi nàng cắn thẳng Quốc một cái đau điếng.

Thằng Quốc không hiểu nguyên do của những cái hôn ấy, của cái cắn ấy, nó thối vào tai nàng, rồi hỏi nàng một câu, khiến cho nàng tưởng chừng như bị cháy tai :

– Có phải mẹ thấy cậu khỏe, mẹ mừng phải không ?

Nàng trả lời nó như người say rượu

– Phải rồi, phải rồi.

Phải rồi, biết Giao đã đỡ, nàng mừng lắm. Nhưng nàng còn mừng về nhiều lẽ khác. Mừng nhất là đã không gây nên những bất hạnh ghê gớm của đời con nàng.

– À, cậu lại dặn, chiều vào thăm cậu, mợ ạ. Lúc ấy, con một suất nữa, con buột mồm...

Phương mở to hai mắt.

– ...nói đến mợ, nhưng con Quận nó nháy con ngay.

Phương ôm choàng lấy con gái, hôn :

– Thế cậu không nghi gì chứ ?

Con Quận cười tủm tỉm

– Anh ấy đã nói gì đâu mà cậu nghi.

✱

Lúc ra xe, thừa khi thẳng Quốc và con Quận đã lên rồi, Phương mới nán lại, xuống hỏi Thảo.

– Chúng nó hóm lăm, mợ ạ. Mợ dặn chúng nó thế nào, mà chúng nó chả nói gì cả. Thôi, mợ cứ yên tâm ăn ngủ đi, chứ con xem mợ gầy và xanh lăm rồi đấy.

– À, thế nào, lúc cậu mày tỉnh, cậu mày có hỏi ai đưa cậu mày ra đây không ? Và lúc ông Đốc Tuấn vào thăm bệnh cậu mày, ông ấy có bảo gì không ?

– Không, ông ấy chả nói gì cả. Cậu con hỏi bác Tuất, thì bác ấy bảo chính bác ấy bàn nhau với bác bếp đưa cậu ra, thế thôi.

– Thế lúc sáng, bà Chánh vào cũng không nói gì ư?

– Không, bà ấy chả nói gì cả.

– Thế con liệu có việc gì thì chống đỡ cho mợ nhé. Và luôn luôn dặn chúng nó phải kín đáo đấy nhé.

Xe chạy là thằng Quốc, con Quận đòi đi chơi ngay:

– Đứng về nhà vội, mợ ạ. Mợ đưa các con đi chơi Gò-đa và hàng Đào, hàng Ngang đã, mợ ạ. Đã lâu lắm, các con chưa được đi chơi với mợ, mợ ạ.

Trước lời năn nỉ khẩn khoản của các con, Phương không đành tâm từ chối, mặc dầu nàng rất sợ có người trông thấy mình. Nhưng vì thương con quá, muốn cho chúng nó vui, nàng liêu.

Xe chạy, nàng cứ lăm lét nhìn hai bên vỉa hè, chỉ sợ gặp những bộ mặt quen thuộc.

Cũng vì thế, cho nên khi xe đến Gò-đa, các con nàng đòi đỗ vào xem, nàng nhất định không nghe :

– Vào làm gì, hờ các con ? Cũng thế

thôi. Các con xem mãi rồi. Đồ chơi tháng tháng mợ gửi cho các con đấy, thiếu gì mà còn phải mua nữa ? Bây giờ về nhà, mẹ con hú hí, có phải thích hơn không nào. À, mợ muốn xem sách con, mợ xem các con mợ học giỏi đến đâu nào.

Thằng Quốc phô ngay :

– Ủi chà ! Con phi nhất thì nhì, con chẳng bao giờ kém ai cả. Cậu kèm như thế, kém làm sao được. Tối nào, trưa nào cậu cũng chờ cho con học thuộc, làm bài xong, cậu mới đi đâu mới đi cơ mà.

– Thế em Quận

– Nó cũng thế, nhưng nó thứ mười chứ không được đầu như con. Cậu bảo nó : hơi lười một tí.

– Thế trưa cậu con không ngủ trưa nữa à ?

– Không, độ này không bao giờ cậu con ngủ trưa cả. Cậu con ăn ngủ theo các con, bao giờ con ngủ thì cậu ngủ, bao giờ con thức thì cậu thức. Trước kia, lúc con Quận nó ốm, cậu thức cả đêm trông nó.

Phương buột mồm :

– Mẹ biết rồi, cậu thương các con lắm.

– Sao mẹ lại biết ? Mẹ đi vắng cơ mà, sao mẹ lại biết ?

Sự thăng Quốc hỏi như thế này, diễn lại là lần thứ hai. Lần này cũng như lần trước, Phương buộc lòng phải nói dối:

– Tại cậu con viết thư cho mẹ biết. Chứ không thì mẹ làm sao mà biết được.

– Thế à. Ừ ừ, hồi ấy cậu gây lắm. Và lo lắm. Giá có mẹ, mẹ nhỉ!

“Giá có mợ, mợ nhỉ!” Phương hoa mắt, khi nghe con nói câu ấy. Đời con nàng, rồi đây sẽ vĩnh viễn không có nàng rồi. Thì âu là nàng đi chơi với chúng nó một hôm, tha-hồ cho thiên-hạ nói, tha-hồ cho thiên-hạ làm phiền rộn. Hằng làm sao cho con nàng vui đã.

Xe đã quá nhà Gô-đa, nàng bắt đầu xuống:

– À, hay mợ hãy đưa các con đi ăn bánh rồi thì mợ đưa vào Gô-đa, các con thích thú đồ chơi gì thì mợ mua cho.

– Thế tối nay mợ đưa chúng con đi xem xi-nê nữa nhé. Về quê lâu quá, chưa được xem xi-nê, mợ ạ.

Gì mà Phương chả nhận lời, trong khi nàng biết rằng nàng chỉ có thể được ở với con nàng ít ngày nữa.

– Được rồi, tối mẹ đưa các con đi. Thế trước kia, cậu có hay đưa các con đi không ?

– Có, nhưng cậu chỉ đưa ban ngày chủ nhật và thứ năm thôi. Cậu sợ các con buồn ngủ.

Rồi nói bằng một giọng nũng nịu :

– Con muốn đi xem đêm một hôm cơ. Chúng nó bảo đi xem đêm thích lắm.

Phương dắt tay hai con đi xem khắp cửa hàng. Lòng nàng lúc ấy thật là sung sướng. Nhìn thấy hai con vui vẻ và kháu khỉnh, nàng quên đi trong một khắc cái cảnh éo le, nó đang chờ nàng trong ít ngày nữa đây. Nhiều lắm thì chỉ một tháng là cùng.

Thằng Quốc, con Quận đã lâu không được đi với mẹ, và bị hăm ở nhà quê gần

một tháng, nay ra đây như được sổ lồng. Chúng nó chạy tung tăng, và hỏi chuyện Phương luôn miệng.

Gặp cái gì, chúng nó đòi mua, Phương cũng mua cho. Và nàng còn ước lượng những thứ cần dùng để mua cho con nữa.

Khi hai mẹ con lễ mễ những gói ở trên gác đi xuống thì một sự tình cờ, chẳng ai muốn, Phương gặp bà Phán Vinh đi lên. Cái thang hẹp, muốn tránh cũng không tài nào tránh được.

Bà Phán Vinh trông thấy Phương thì tái ngay mặt lại. Nhưng sự bạo dạn của kẻ hèn bao giờ cũng biến thành sự xỏ xiên. Không lùi được, bà tiến ngay lại trước mặt Phương rồi làm bộ ngạc nhiên ;

– Gớm, chị đi đâu trong mấy năm thế ? Gớm, độ này trông khác quá, không tài nào nhận ra được nữa thôi. Dắt các con đi đâu đấy? Cắm cung ở đâu trong bốn năm, bây giờ mới thò mặt ra đấy ?

Phương nhìn thấy bà Phán Vinh thì máu sôi lên, làm cho nghẹn cổ, không tài nào nói được. Nàng chỉ dùng mắt ngó trâng.

Cái nhìn ấy có lẽ cũng như cái nhìn hồi nào, ý hằn là nó dữ dội lắm, cho nên nụ cười miễn cưỡng ở trên môi bà Phán Vinh rụng ngay. Và cái sự khinh bỉ của một con người đã đau đớn trong bao nhiêu năm, và cố tìm ở trong cái đau đớn ấy một con đường sáng để đi là một thứ gì không thể coi thường, nên mặt bà Phán Vinh bỗng xám đi. Đến khi bà Phán Vinh nhắc lại câu hỏi

– Cắm cung ở đâu trong bốn năm, bây giờ mới thò mặt ra thế ?

Nàng nhìn con, rồi cố nén sự tức giận :

– Tôi tưởng chị phải biết hơn ai hết, những ảnh hưởng của công việc chúng ta làm. Tôi đi sám hối đấy, chị ạ.

Bà Phán Vinh vờ đi như chẳng biết gì:

– Chị nói cái gì, tôi không hiểu ?

Phương mỉm cười một cách chua chát :

– Chị không hiểu thì hà tất còn phải nói với chị nữa. Thôi, để khi nào chị hiểu thì rồi chúng ta sẽ lại nói chuyện với nhau. Bây giờ tôi bận lắm. Tôi không có thể có nhiều thì giờ... để phí đi như chị được.

Nàng nói xong, dắt hai con bước xuống. Tự dưng bà Phán Vinh thấy cần phải tránh ra một bên. Không quay lại, nhưng Phương biết bà Phán Vinh đang hổ thẹn lắm, và bây giờ đây, bà đang chệnh choạng bước lên thang. Mà làm sao không chệnh choạng cho được, một khi thấy cái kết quả của công việc dơ bẩn mình làm, biến thành da, thành thịt, nhìn mình bằng những con mắt trách móc.

Thốt nhiên, Phương thấy thương hại cho những người ăn ở như bà Phán Vinh. Nàng cũng phạm tội, cũng bị sống trong cô đơn, buồn tẻ, nhưng cái khổ sở mà nàng cam chịu để cố chuộc tội lỗi của mình đã là một sức an ủi biết mấy, chứ bà Phán Vinh...

Nàng nhận thấy rằng bây giờ lòng nàng chán biết chừng nào. Xưa kia, trong lúc khổ sở quá, nàng chỉ mong ước sao gặp bà Phán Vinh để tát cho một cái, hay nhổ vào mặt. Thế mà bây giờ gặp đây, nàng cũng chẳng thấy giận mấy, mà lại còn thấy thương về chỗ là người, mà ăn ở đều giả hơn con vật.

Thằng Quốc thì đi xa được một quãng thì nói với nàng ngay

– À, bà Phán Vinh... trước kia, có một lần, lúc mợ đi rồi, bà ấy đến nhà, cậu đuổi bà ấy ra đấy, không biết bà ấy làm gì mà cậu giận lắm, cậu đã dặn chúng nó, nếu bà ấy có đến nữa thì không được cho bà ấy vào. Hôm ấy, con thấy mặt bà ấy đỏ ghê lắm. Hình như bà ấy khóc, hay làm sao ấy. Hay cậu đánh bà ấy, mợ ạ.

Thốt nhiên, Phương thấy cảm ơn người chồng đã báo thù cho mình. Nàng bảo ngay con :

– Chắc là cậu nói gì bà ấy thôi, chứ cậu thì đánh bà ấy làm sao được.

Phương tin chắc, với những tính người như Giao thì một khi biết sự thực, thế nào Giao cũng nói toạc cái sự thực ấy vào mặt bà Phán Vinh. Chắc là bà bị sỉ nhục nên đỏ mặt như thế.

– Lúc ấy con với con Quận chơi ở vườn. Con không biết cậu đã làm gì, nhưng lúc bà ấy ra rồi, cậu con tức, cậu con nói mãi : “Đồ khốn nạn ! Đồ khốn nạn !”

“Đồ khốn nạn !” Thăm nhắc lại câu nói của chồng hồi nào, Phương biết một phần câu ấy của chồng là để cho mình nữa ở trong cơn thịnh nộ.

Thì khốn nạn, nàng là khốn nạn hẳn rồi. Nhưng nàng khốn nạn mà tự biết mình là khốn nạn, cố ăn ở để khỏi ra người khốn nạn, chứ bà Phán Vinh khốn nạn mà không biết rằng mình khốn nạn thì thật là đáng thương biết mấy.

Vì xảy ra việc ấy, nên Phương muốn vui với các con mà không tài nào vui được nữa.

Và nàng biết có dắt chúng nó đi chơi nữa thì nàng buồn chỉ làm mất cái vui của chúng nó thôi.

– Mợ mỗi chân lấm rồi, hay về đi, chiều lại đi.

Con Quận lắc tay mẹ, nói ngay:

– Ủ phải đấy, mợ mới ốm khỏi, mợ mỗi chân, có phải không ? Thôi thế về đi, không mợ lại mệt, rồi cậu lại bắt mợ phải

ra bờ bể đấy. À mợ ơi ! Bờ bể có cái gì đẹp không ? Có đẹp bằng Hà Nội không?

Phương lúng túng, chưa biết trả lời ra sao thì thằng Quốc đã trả lời hộ nàng :

– Bờ bể chỉ có nước và cát, đẹp sao bằng Hà Nội được, mà chỉ hỏi dở thôi.

– Thế bờ bể của mợ cũng như bờ bể Sầm Sơn, Đồ Sơn, cậu đưa chúng mình ra ấy à ?

– Ừ thì cũng thế, chứ còn khác gì nữa ?

– Thế tại sao chúng mình ra đấy mà không gặp mợ ? Thế mợ không ở đấy à ?

Muốn cắt đứt câu chuyện Phương vội vàng nói xuôi :

– Không, mợ không ở đấy.

Rồi đánh trống lảng sang chuyện khác :

- À, thế chiều nay, các con lại đi thăm cậu nhé. Các con đem quần áo ra cho cậu thay nhé.

- Vâng.

Rồi nó lại trở về chuyện cũ :

- À, mợ ạ, con nhớ mợ quá, con đòi ra thăm mợ, cậu cứ không cho ra. Cậu cứ khát lần mãi. Tại sao cậu không muốn cho con ra thăm mợ thế, hờ mợ ?

- Tại cậu sợ các con phải nói chuyện với mợ, mợ mệt.

- Thế sao mợ không về thăm con ? Thế mợ không nhớ con với anh Quốc à, hờ mợ?

Lòng Phương như muốn khóc mà

phải gương nói:

– Nhớ lắm, nhớ lắm chứ, nhưng người ta không cho mợ về.

– Ai không cho mợ về ?

– Thầy thuốc chứ ai ! Cũng như ông Đốc Tuấn không muốn cho cậu biết mợ về, sợ cậu nói chuyện lời thôi thì cậu mệt ấy mà.

Rồi muốn cho chúng đừng hỏi lời thôi nữa, nàng dắt chúng vào hàng bánh gần đấy.

*

Giờ những trang sách của con, Phương thấy ngay rằng chúng đã được trông nom, săn sóc một cách cực kỳ chu đáo.

Thật đúng như lời Thảo đi hỏi thăm về, nói cho nàng biết, Giao để hết ngày giờ để sống cho các con. Nàng tin rằng từ đây cho đến già, không bao giờ Giao tục huyền. Và chẳng những thế, cũng không bao giờ Giao nghĩ đến việc ấy nữa.

Một người thương con như Giao, đời nào chịu để cho một người khác, không phải là mẹ chúng nó trông coi chúng nó. Đời nào Giao để cho các con phải đau xót về sự mình đem san sẻ yêu đương cho một kẻ khác. Cứ nghĩ thế mà nàng lại thấy xấu hổ. Cái tội ác của nàng mấy năm trước đây lại sống lại ở trong tư tưởng nàng nhưng lần này, nó sống lại mạnh mẽ hơn xưa.

Nàng hình dung lại thấy nàng bốn năm trước, lia chồng, lia con, lẫn lút đi san sẻ tình-yêu cho Lễ, rồi nàng giết

mình, không thể ngờ mình lại có thể như thế được.

Nàng không thể ngờ sao hồi đó nàng lại ngu dại đến không biết quý gia đình, quý người chồng, quý các con, là những thứ rất đáng quý, đi chạy theo những cái vui hèn thấp, để trước là thân mình lấm láp và rồi thì bao nhiêu người bị lụy về mình.

Thằng Quốc ngồi cạnh, thấy nàng giật mình đánh thót một cái thì sợ hãi, hỏi ngay :

– Mợ làm sao thế ? Mợ còn mệt hay sao ?

Nàng vội vàng nói dối :

– Không, mợ lạnh.

Thằng Quốc nhảy vội ra mặc áo, lấy

chiếc măng-tô, quàng lên vai cho nàng

– Bây giờ mà mợ đã lạnh, thế nghĩa là mợ còn mệt đấy. Con chẳng thấy rét một tí nào.

Không dám cãi lời thôi với con, Phương đành phải nói xuôi

– Ủ, có lẽ mợ còn hơi mệt.

Thằng Quốc vội vàng giật các sách vở bày bừa ở trên bàn, cất đi :

– Nếu thế thì mợ đi nằm đi.

Rồi cũng chẳng chờ Phương bằng lòng hay không bằng lòng, nó và con Quận kéo mẹ lại phía giường. Phương đành phải nằm xuống, rồi ôm con:

– Hai con cứ ngồi hai bên, thế là mợ thấy ấm rồi, mợ không thấy lạnh nữa.

Chúng nó sung sướng, hôn mẹ chùn chụt.

– Thế thì chúng con cứ ngồi mãi với mẹ, nghe không.

*

Đêm ấy, nàng đã sống lại những quá khứ êm đềm để mà phải se lòng nghĩ đến tương lai, cái tương lai tẻ lạnh, không chồng, không con, nó chờ nàng ở một gian nhà trống trải ở một cái ngõ tối tăm.

Đành rằng nàng tự ý chôn mình ở đây là vì một bốn phận, nhưng đã sống lại những cảnh riu rít với con, cái bốn phận ấy bây giờ hiện đến cho nàng mới ghê khiếp làm sao !

Tự nghĩ rằng : chỉ ít ngày nữa đây, Giao khỏi trở về thì mình phải vĩnh viễn xa các con, nàng muốn rằng những ngày

nàng còn được ở với chúng phải đem đến cho nàng hết cái phần thỏa mãn.

Nàng nén lòng, bảo người nhà:

– Tối nay, dọn cái giường ở trong buồng để tôi ngủ chung với các em.

Vì nhà nhiều buồng, nên người nhà không biết rõ là buồng nào, hỏi lại :

– Thưa bà buồng nào ạ ?

– Buồng tôi ấy.

Nàng nói xong, lão đảo muốn ngã. Trong cái nhà này, bây giờ còn cái gì là của nàng! Hay chúng chỉ là của nàng cho tới ngày Giao về đây. Đến như hai đứa con nàng đẻ rứt ruột cũng không còn là của nàng nữa. Tội lỗi đã tước đi của nàng nhiều quyền lợi, chúng tước cả đi của nàng cái quyền thiêng liêng và thiết tha nhất quyền làm mẹ.

Cứ nghĩ thế, nghĩ đến ngày mai, mà trông các con, nàng tưởng cháy lòng đi được.

Thằng Quốc, con Quận, trái lại, thấy nàng bảo người nhà như thế thì reo mừng:

– À, phải đấy. Mợ nằm giữa, chúng con nằm hai bên, chúng con gác mợ, nghe không ?

Nàng cố cười để cho các con được vui

– Nhưng gác nhẹ nhẹ thôi đấy nhé. Chú không bẹp bụng mợ đấy nhé.

Thằng Quốc chau môi, “ừ: một cái mới đáng yêu làm sao :

– Bẹp thế nào được ! Mợ chỉ nói... thế. Có con Quận nó sờ vú mợ, không

cho mợ ngủ thì có. Có nhiều khi nó quen tay, nó sờ vú cậu, cậu buồn, cậu hét là inh nhà.

Con Quận túm tím cười, sung sướng :

– Thì Quận còn bé. Thì cậu bảo cho Quận sờ vú để Quận đỡ nhớ mợ, Quận đừng sờ ư ?

Bữa cơm thịnh soạn, người bếp dọn lên lúc bảy giờ lại làm cho Phương nhớ đến cái đời sống rục rờ của hồi nào. Và đã lâu nay, nàng không quen sống nữa.

Đã lâu nay, nàng chỉ dùng sơ sài vài món dưa muối với con nuôi, nàng đã quen miệng, nay thấy mỡ màng nhiều quá, nàng ngấy không tài nào ăn được. Nàng càng không ăn được vì nàng phải sát ruột nghĩ đến những bữa cơm không

có cơn nằng ở chung quanh,

Thằng Quốc thấy thế cứ nói luôn miệng

– Ô kìa, mợ không gấp đi. Cái món nộm sứa này, cậu bảo mợ thích lắm cơ mà ?

Phương mở to mắt:

– Cậu bảo bao giờ ? Cậu bảo từ lâu cơ chứ !

– Bao giờ chúng nó làm nộm, cậu chả bao. Cậu con bảo mợ thích gà hầm hạt dẻ này, thích bồ câu quay bơ này. À, à, có phải mợ thích ăn chả cá lắm phải không ?

Thì ra các con nằng biết hết tất cả những món nằng thích, thì ra mỗi lần ăn tới những món ấy, chồng nằng đều

nhắc tới nàng. Thì ra người chồng ấy tuy khinh nàng, tuy đuổi nàng ra khỏi nhà, nhưng không thể không nhớ đến nàng.

Thì ra chỉ có người này mới có quyền nói và đã sống trọn câu văn của những cuốn tiểu thuyết nàng đọc : “Ái tình, một khi nó đã đem hình ảnh của một người đàn bà vào tim tôi, thì nó liền chôn chết ở đấy. Dù tôi muốn hay không, nó cũng không ra nữa. Tôi là hạng người chỉ có thể yêu một lần ở trong đời”.

Giao rửa sả tên nàng, khắc nhổ vào những kỷ niệm của nàng nhưng Giao vẫn không như nàng, không thể không yêu nàng. Giao dù muốn hay không cũng không thể làm khác.

Khổ chưa, trước kia vì nàng thấp kém lắm, cho nên nàng không hiểu một người như Giao, hiểu được mối tình sâu

xa của Giao để vui với nó, sướng với nó.

Ngày hôm nay, nàng hiểu thì tội lỗi đã chặn đường không cho nàng tới gần nữa rồi.

Nàng nhìn con, nhìn luôn thấy ở sau con một hình ảnh khác :

– Thế cậu đưa các con đi ăn chả cá bao giờ ? Từ khi mẹ còn ở nhà cơ chứ ?

– Ừ ừ, cậu mới đưa đi xong, đưa đi được mấy hôm thì mới về quê.

– Thế cậu bảo gì về mẹ ?

– Cậu bảo mẹ thích chả cá lắm, mẹ thích đập trứng vào, xào với bún, với cá. Hôm ấy, cậu cho chúng con ăn như thế, cậu cũng ăn như thế. Hôm ấy con Quận nó nhớ mẹ, nó khóc, cậu hẹn với nó đến mai sẽ đưa chúng con về thăm mẹ, ấy

thế mà cậu cũng chả đưa. Cậu cứ bảo mợ ốm, không thể đến quấy mợ được.

Rồi bâng khuâng :

– Bây giờ mợ khỏi rồi thì cậu lại ốm. Thế là không bao giờ được đi ăn chả cá có cả cậu cả mợ cả.

Lòng Phương nao lên, còn con Quận thì nói ngay:

– Ô, tại làm sao không ? Mấy hôm nữa, cậu sẽ khỏi thì bảo cậu đưa cả chúng mình và mợ đi chứ lý. Có phải không mợ ?

Phương nói, mà như cháy lưỡi:

– Phải rồi. Hay mai chúng con có muốn đi với mợ thì mợ đưa đi ?

Cả hai đứa đều lắc đầu :

– Không, để chờ cậu khỏi rồi cùng đi. Đi không có cậu không vui. Tối hôm nay, mợ cho chúng con đi “xi-nê-ma”.

Phương sợ nhất là gặp người quen, nhưng nghĩ rằng nàng đã chẳng có thể ở được với các con lâu thì âu hãy chiều chúng nó. Vả đời nàng thì rồi từ nay sẽ vĩnh viễn bị chôn vùi trong bóng tối, nàng còn cần chờ gì nữa.

– Ủ thế ăn xong, mợ đưa đi. Nhưng đi rạp nào mới được chứ ? Mợ đã lâu lắm, mợ không đi. Mợ chẳng biết nay họ chớp phim gì ?

Thằng Quốc nhảy ngay sang phòng khách, đem một tờ báo vào, đọc vanh vách. Nó thuộc hết các tên tài tử, biết hết cả giá trị của họ. Sau khi đọc tờ báo xong và sau khi đã phê bình những vai chính,

nó nói bằng cái giọng của một ông tướng truyền lệnh :

- Hôm nay đi xem ở rạp Bờ Hồ.
- Ừ thì đi rạp Bờ Hồ, nhưng chín rưỡi mới chớp cơ mà.
- Thì mợ dắt chúng con đi chơi. Rồi, chín giờ thì vào. Phim này hẳn phải đông, phải đến sớm không hết chỗ.

*

Phương dắt hai con đi loanh quanh các phố. Đến chín giờ, nàng cùng các con vào rạp chiếu bóng thì bỗng gặp Lễ đang đứng xem ảnh với hai con ở đấy. Nàng vừa toan lùi ra thì đã bị thằng Quốc kéo tay, nói to:

- Đấy, con bảo mợ có sai đâu, đông mà, phim này hay lắm mà. Mợ đưa tiền

đây cho con lấy vé, không mợ không chen được.

Lễ đang xem, quay đầu lại. Trông thấy Phương, chàng cúi đầu chào. Phương không chào trả lại. Lúc ấy, nàng đã như mê rồi, còn cử động làm sao được nữa!

Lễ thấy Phương không trả lời, biết cái tâm sự của nàng, quay đi, nhưng thằng Quốc không thấy mẹ đưa tiền thì lại giật tay :

– Đi mợ đưa tiền đi để con lấy. À, hay bác Lễ lấy hộ, mợ ạ,

Lễ nghe thằng Quốc nói thế, quay lại :

– Ủ, để bác lấy cho các cháu.

Tiếng Lễ làm cho Phương bừng tỉnh giấc mê ghê gớm, nàng sợ hãi, nói như rú :

– Không, không. Để mẹ lấy cũng được.

Nói xong, nàng cầm tay hai con đi rảo về phía buồng bán vé. Khi nàng lấy vé xong, quay lại thì đã chẳng thấy Lễ đâu. Nàng hiểu cái lẽ tại sao Lễ đã đi rồi, hiểu cái lẽ tại sao Lễ không muốn cho mình phải trông thấy mặt. Dù không muốn, nàng cũng phải nhận cho cái chỗ tế nhị của lòng Lễ, và cảm ơn vì cái cử chỉ ấy.

Thằng Quốc quay lại, không thấy bố con Lễ, thì bảo ngay :

– Ô, bác Lễ với thằng Kinh, thằng Định vào rồi ư ? Đã chớp đâu mà đã vào.

Phương lặng thinh thì thằng Quốc đã quay lại hỏi nàng :

– À, mẹ nhỉ, tại sao bác Lễ đã lâu lắm không lại nhà ta nhỉ ?

– Mợ biết đâu.

– Trước kia, mợ chưa ốm, bác ấy lại luôn cơ mà.

Cả tội ác của nàng sống lại ở trong câu nói ấy. Nàng còn biết trả lời làm sao được với nó. Nàng đánh trống lảng :

– Thôi đi vào đi, không người ta giành mất chỗ.

– Ô, chỗ có số, ai mà giành được. Vào trong ấy bây giờ làm gì hở mợ ?

Cả buổi chiều bóng hôm ấy, Phương chẳng nhìn thấy gì cả. Nàng chỉ nhìn thấy độc có cái hình ảnh của Lễ dặt hai con, dặt hai đứa con mà trên đầu chẳng chịu một vết nhơ, một cái nhục như hai con nàng.

Người đàn ông ngoại tình, không

sao, chứ người đàn bà ngoại tình, xã hội không bao giờ buông tha cả. À, à, nàng đã hiểu rồi, hiểu cái lẽ tại sao Giao yêu nàng mà phải buộc lòng đuổi nàng ra khỏi cửa, nhớ nàng héo ruột đi mà không thể gọi nàng về. Sự có mặt của nàng ở trong cái nhà ấy, gợi ra nhiều đau đớn và nhục nhã lắm.

Nàng đã hiểu nàng phải làm gì rồi. Chờ cho Giao khỏi, là nàng phải đi biệt, đi biệt tích. Nàng nao nao nghĩ đến cái chết, sung sướng nghĩ đến cái chết giải thoát.

✱

Lúc ở rạp hát ra, nàng ghen lời bảo hai con, nàng không muốn cho Giao còn có thể nghi ngờ gì về nàng :

– Nhớ, sáng mai vào thăm cậu, đừng có nói chuyện mợ đưa đi xem “xi-nê-ma” nhé.

Thằng Quốc trả lời một cách hóm hỉnh

– Ô, con đâu có dại thế. Nói đến đi xem “xi-nê-ma” thì cậu hỏi ai đưa đi, thế có phải lòi ra mợ không ? Mà mợ đã dặn không được nói mợ về, sợ cậu hỏi lòi thôi, cậu mệt cơ mà.

– Ủ, phải rồi, con mợ ngoan lắm, thông minh lắm. Nhưng cũng không được nói gặp bác Lễ và thằng Kinh, thằng Địch nhé.

Thằng Quốc nguyền Phươg một cái :

– Đã không nói đi “xi-nê-ma” thì còn nói gặp bác Lễ làm sao được? Thế lỡ cậu hỏi gặp ở đâu thì làm thế nào ?

Rồi trách yêu mẹ :

– Mẹ cứ phải dặn lời thôi.

Thấy đứa con hóm như thế mà mình không được cùng ở với nó, Phương tối cả mặt mày. Và nàng nhận thấy một cách thấm thía, khi người ta đã không bước trong con đường ngay, thì ôi thôi, bao nhiêu sự đề phòng cũng là chưa đủ. Chẳng những thế, người ta còn phải cúi mình xuống bao nhiêu sự nhượng bộ, hạ mình xuống hao nhiêu sự dối trá để che đậy những dối trá trước. Mà vị tất đã che đậy nổi.

Phương cúi xuống, hôn vào má con :

– Thì vì mẹ lo cho cậu, mẹ phải cẩn thận dặn các con như thế.

Thằng Quốc nói một cách kiêu hãnh:

– Mẹ không cần phải cần thận với con, con biết rồi. Mẹ có dặn thì mẹ dặn con Quận ấy. Nó chúa là hay bép xép.

Con Quận cãi ngay :

– Quận bép xép bao giờ ? Hôm nay, một suýt nữa anh Quốc nói với cậu, Quận còn phải nháy anh Quốc nữa là.

Thằng Quốc biết mình có lỗi, cười:

– À, tại tao...

Con Quận toan rồn nữa thì Phương đã ôm lấy chúng:

– Thôi, các con thương mẹ là hết.

Nàng nói xong, ứa nước mắt, nàng vội vàng phải quay đi để cho hai con không nhận thấy.

PHẦN THỨ CHÍN

Giao đã đỡ, đã đi lại được, mặc dầu còn yếu lắm. Thầy thuốc bảo chàng còn phải ở tĩnh dưỡng trong một tháng nữa, vì chàng còn gầy lắm, và phổi còn yếu lắm.

Từ khi chàng tỉnh táo thì chàng buộc người nhà phải đưa các con vào thăm chàng mỗi ngày hai lần. Lần nào, chàng cũng muốn giữ chúng nó thật lâu, nhưng Thảo sợ chàng mệt, và thứ nhất chúng nó ở lâu thì bố con tí tê trò chuyện, sự

Phương đến đây có bại lộ chẳng, nên cố hết sức khuyên can, lấy cái tư cách mình là người nhà thầy thuốc phải đến trông coi mà khuyên can.

Giao thấy Thảo trông coi cho mình một cách cực kỳ tận tâm, lại thấy hai con mình hình như quý mến và thân mật với Thảo lắm, nên nể. Vì thế, Thảo nói gì là nghe ngay. Mỗi lần, Thảo bảo Giao nên cho hai con về và nói ít chữ thì Giao đều bằng lòng ngay :

– Thôi, thế cô đã bảo thế thì hai con về đi, nhưng nhớ chiều vào thăm cậu nhé, chứ không thì cậu nhớ, cậu không ngủ được đâu.

Vừa nói, Giao vừa nhìn Thảo. Khi nói xong với hai con, Giao lại bảo Thảo :

– Xin phép cô cho chúng nó vào

thăm tôi chừng mười lăm phút thôi. Đủ thì giờ tôi hôn chúng nó, chúng nó hôn tôi thôi. Đấy cô xem, tôi ngoan lắm, tôi có dám trái lời cô bao giờ đâu.

Rồi tùm tùm cười :

– Đấy cô xem, dễ từ trước đến giờ, cô coi người ốm, chưa có người ốm nào ngoan như tôi đấy nhỉ.

Cái giọng ngọt ngào và thành thực của Giao làm cho Thảo muốn khóc. Nhưng nàng cố nén :

– Vì ông mà tôi phải như thế, chứ tôi rất muốn cho chúng nó ở đây với ông cho vui.

– À, tôi hiểu, tôi hiểu. Vì thế cho nên tôi vui vẻ vâng lời cô, có bao giờ dám cưỡng đâu. Thôi các con về đi, không cô giận.

Có một lần, trước khi chúng nó về, Giao bắt chúng nó hôn Thảo, rồi bảo :

– Tuy anh Tuấn anh ấy chữa cho tôi, nhưng giá không có sự tận tâm của cô đối với tôi thì tôi cũng khó sống lắm. Tôi, tôi biết lấy gì để trả ơn cô.

Thằng Quốc, con Quận biết cả chuyện, nghe thấy cha bảo hôn Thảo, thì chúng nó ôm chặt lấy, hôn mãi không buông.

Giao thấy thế, nao nao :

– Đến các con tôi, chúng nó cũng biết cái công ơn của cô đối với tôi. Có lẽ từ trước đến giờ, ngoài tôi ra, chúng nó chưa hôn ai một cách đậm đà như thế cả.

Con Quận cãi ngay :

– Cả mợ nữa chứ.

Mặt Giao tối sầm ngay lại, rồi ngập ngừng:

– À, thì lẽ dĩ nhiên.

– Thế tại sao cậu chỉ nói cậu thôi ?

– A, thì tại mợ các con không có ở đây.

Thảo sợ bại lộ, vội vàng đưa mắt cho con Quận :

– Ông chẳng cần phải cảm ơn tôi, đó là cái bốn phận khản hộ buộc tôi phải như thế.

Giao trầm ngâm một lát :

– Cô đã làm quá cái bốn phận của cô nhiều. Nếu cô mà không có một tấm lòng thương người rào rạt, thì không bao

giờ cô có thể đối với người ốm như thế.

Rồi nhìn lên trần :

– Lắm khi thấy cô săn sóc tới tôi chu đáo quá, tôi bâng khuâng tự hỏi cô phải là người thân thích ruột rà với tôi thì cô mới có thể đối với tôi như thế. Và điều này, tôi nói cô đừng giận nhé, lắm lúc tôi có cái cảm tưởng cô là em gái tôi hay là con tôi, cô mới có thể vất vả vì tôi như thế được.

Và trở con Quận :

– Chỉ có con bé này, sau này nó lớn lên, nó mới có thể đối xử với tôi như cô đã đối xử với tôi.

Thảo đặt tay lên vai con Quận, rồi lòng không muốn mà cứ phải nói :

– Thì tôi ít tuổi, cũng như con ông.

Thôi, ông đừng có nghĩ ngợi lôi thôi, ông cứ coi tôi là con ông, ông để yên cho tôi săn sóc cho ông chóng khỏi mà về. Chứ ông ở đây lâu, chúng nó buồn khổ lắm đấy.

Giao nhìn hai con, rồi nhìn Thảo :

– Tôi thật không lấy gì trả ơn cô được. Cô, một người như cô thật xứng đáng được hơn cái địa vị bây giờ. Tôi nói thế với tất cả một lòng thành thực, chứ không dám bảo có một ý nghĩ gì... ngạo mạn đâu. Tôi biết nghề gì cũng là nghề, miễn là mình làm đầy đủ cái bổn phận của mình, thế là danh giá rồi, vẻ vang rồi. Nhưng giá cô... cô có thể hy vọng một cái địa vị cao hơn, cô xứng đáng lắm. Tôi, tôi không đến nỗi... nghèo lắm. Trong đời cô, cô có muốn cái gì, cô thích cái gì, cô cứ nói thật với tôi, tôi có thể làm cho cô vừa lòng được, để trả ơn cô.

Thảo lắc đầu :

– Cái bốn phận của tôi buộc tôi thế thì tôi làm cho hết. Có phải tôi dám mong người ồm trả ơn lại tôi đâu.

Giao sốt sáng :

– Tôi biết thế lắm, tôi hiểu bụng cô lắm. Tôi hiểu cô là người có một tâm hồn cao quý, tôi thế nếu tôi có nói sai, trời đừng cho tôi khỏi nữa. Tuy cô không muốn ai trả ơn cô, nhưng cô có bốn phận thì tôi cũng có bốn phận. Tôi có cái bốn phận phải tìm hết cách – mặc dầu chỉ là cái bốn phận của một người đối với một người – vun đắp cho những cái cao đẹp càng ngày càng đẹp hơn. À giá cô có một địa vị cao hơn cái địa vị hiện tại, và cô có nhiều điều kiện để... ban phát thì có lẽ còn nhiều người được nhờ cô. Vậy điều này là điều tôi hỏi thật : Từ xưa tới nay,

cô có ước muốn điều gì không nào ? Và cô nên thực thà đối với tôi. Tôi có thể làm được gì cho cô nào ?

Cái giọng tha thiết của Giao làm cho Thảo rưng rưng nước mắt. Rồi nghĩ đến cảnh ngộ của mẹ nuôi, nghĩ đến những ơn huệ mà Phương đã làm cho mình, lòng Thảo bỗng lên, nàng muốn nói hết để mà chỉ yêu cầu một điều. Nhưng may, nàng cũng cố nén được, nàng chỉ thốt ra có một câu :

– Nếu... nếu... có phải ông thật thương tôi thì ông cho tôi... làm con nuôi ông.

Rồi cảm động quá, nàng ôm chầm lấy thằng Quốc, con Quận, và cũng là để trấn áp cái câu nói nóng rẫy ở trong cổ họng nàng mà nó chỉ những muốn bật ra :

– Tôi yêu chúng nó lắm, chúng nó kháu lắm.

Giao lưỡng lự :

– Tôi sợ tôi không xứng đáng được như thế.

Thảo òa khóc :

– Tôi cho xứng đáng là xứng đáng.

Rồi sợ bị từ chối, nàng cuống quýt :

– Sao ông bảo tôi yêu cầu điều gì, ông cũng bằng lòng ?

Giọng sốt sắng của Thảo làm cho Giao rộn rục, nhưng chàng vẫn lặng thinh chưa nói, Thảo lại vội vàng:

– Tôi thấy ông yêu các con ông lắm. Tôi tự nhủ tôi, giá tôi được ông yêu một phần trăm... như là ông đã yêu chúng

nó, thì tôi sung sướng biết mấy. Vì thế tôi mới dám cầu xin ông một điều... to tát như thế.

Giao vươn mình nắm tay Thảo kéo lại gần :

– Tôi chỉ sợ tôi không xứng đáng thôi. Nếu có phải cô thật muốn như thế thì còn gì sung sướng cho tôi bằng.

Nói xong, Giao hôn lên trán Thảo, rồi quay bảo hai con

– Các con hôn chị đi.

Thằng Quốc, con Quận ôm ghì lấy Thảo, hôn mãi rồi mới buông.

Giao tần ngần nhìn cái cảnh yêu đương ấy :

– Hai đứa nó quý cô thật.

Thằng Quốc cầm ngay tay Giao lắc lắc :

– Đã là con, sao cậu còn gọi bằng cô?

Giao mỉm cười:

– Chúng nó yêu con nhiều lắm.

Thằng Quốc đắc chí, gật gật đầu :

– Ừ có thể chứ, chị cũng phải gọi cậu bằng « cậu nghe không ?

Giao kéo cả ba lại sát bên giường, rồi quay bảo bác Tuất và bác tài đứng đấy :

– Các bác từ nay, phải coi cô như con tôi, như chúng nó nghe không ? Về bảo tất cả như thế.

Đặt tay lên vai Thảo :

– Thôi con ạ, tối nay con nên về nhà ngủ với các em một đêm cho chúng nó

vui, cậu đỡ rồi, không cần con phải săn sóc đến cậu nữa. Cậu nói thật, cậu nằm đây mà ở nhà không có ai trông coi chúng nó, cậu không yên lòng một chút nào.

Thảo sợ thằng Quốc, con Quận nó lơ miêng, vội nói ngay :

– Thưa cậu, đã có bà Chánh rồi. Thôi các em con lớn rồi, cậu không lo, cậu cứ nên tĩnh dưỡng cho chóng khỏi. Bao nhiêu ngày chả sao thì con quyết còn gần tháng nữa cũng chả sao.

Vì muốn chiều Thảo nên Giao buộc lòng phải nghe.

– Ủ, thôi tùy con, con muốn thế nào cậu cũng bằng lòng. Cậu chỉ sung sướng cảm ơn trời vì trận ốm này, mà cậu lại được thêm một đứa con thôi. À, nhưng này, cậu quên hỏi con về gia thế của con.

Hai cụ bây giờ làm gì ? Anh em con có đây không ? Liệu cậu muốn sau này con cùng về ở với cậu, các cụ có bằng lòng không ?

Thảo ngùi ngùi :

– Thấy mẹ con chết cả rồi, chết lâu rồi ; anh em con cũng chẳng còn ai cả. Con chỉ có một người mẹ nuôi thôi. Mẹ con thương con lắm, chắc mẹ con không bằng lòng như thế đâu. Vả mẹ con cũng chỉ có một mình, con không thể xa mẹ con được. Lâu lâu, con lại với cậu thôi.

Giao lại trầm ngâm nghĩ ngợi :

– Thế mẹ con nhiều tuổi hay ít ? Con phải đi làm thế này, chắc nhà con cũng không giàu. Hay cậu mời cả mẹ con lại ở đằng này với cậu cho vui.

Thảo sững rờn lên, nhưng phải nói:

– Không, không thể thế được. Mẹ con không đời nào bằng lòng đâu.

Giao không hiểu nỗi u ẩn của lòng Thảo, nghe cái giọng cấp bách của nàng, vội nói

– Ừ nếu thế thì thôi. Thế thì lâu lâu con lại cậu. Nhưng mẹ nuôi con có thương con không ? Cậu nhận con làm con, mẹ con có bằng lòng không ?

– Bằng lòng. Con bằng lòng cái gì là mẹ con bằng lòng. Mẹ con thương con lắm.

– Thế cậu khỏi, cậu muốn gặp mẹ con để nói cho cụ hiểu, có được không ?

– Mẹ con còn trẻ, cậu đừng gọi thế. Để con... về hỏi với mẹ con, hể mẹ con bằng lòng thì con dắt mẹ con lại. Nhưng chả cần phải thế, cậu ạ.

Giao vội xua tay :

– Ấy đừng. Để khi nào cậu khỏi, thì cậu sẽ lại thăm mẹ con. Con đừng có thế, mà không phải. Mẹ con có thể ngờ cậu khinh khi nọ kia.

✱

Phương chờ ở ngoài đã nóng lòng sốt ruột không thấy hai con ra, đang nghi là có sự gì xảy ra. Đến khi chúng nó ra, thấy mặt đứa nào cũng đỏ hoe, và mặt mày hình như cảm động lắm thì sự nghi ấy liền biến ngay thành sự thật.

Thôi đích rồi, trong khi nói chuyện, không giữ mồm giữ miệng, chúng nó đã nói buột ra cho Giao sự có mặt nàng ở đây rồi.

Vì thế, cho nên khi trông thấy chúng, nàng quên cả khôn ngoan, nàng chạy sầm ngay lại như vô lấy chúng nó :

– Cái gì thế hở các con ?

Thảo thấy nàng hỏi to quá, vội vàng khép ngay cánh cửa :

– Không có gì đâu mẹ ạ. À cô.

– ? ? ?

– Nhưng mà không việc gì, cậu con không biết gì.

Phương lúc ấy mới hoàn hồn, nhưng nàng gắt ngay với Thảo :

– Cái gì thì nói ngay cho nó rõ ràng, sao lại úp mở kỳ quái như thế ?

– Thừa mẹ, con chưa kịp thưa với mẹ, chứ con có dám úp mở gì đâu. Cậu con...

Phương biết mình mắng oan Thảo liền ngắt lời:

– Thế sao mà lâu thế ?

– Tại cậu con hỏi con một việc thành thử lâu quá, con vẫn biết mẹ nóng ruột chờ chứ có không đâu.

Phương hỏi như kêu cứu

– Việc gì? Cậu mà hỏi việc gì ?

Thảo kể tất cả đầu đuôi lại, Phương nghe xong sốt sắng bảo ngay :

– Thế chốc nữa con vào con thưa với cậu con rằng bằng lòng đến ở với cậu con nhé. Mẹ bằng lòng như thế, mẹ muốn như thế.

Thảo ôm chầm ngay lấy nàng, òa khóc :

– Thế còn mợ? Mợ ở một mình như thế thì buồn lắm, ai hầu mợ ?

Phương nhìn thẳng Quốc con Quận:

– Mợ không cần.

Rồi nàng cũng òa khóc :

– Tại mợ... thì bây giờ mợ phải chịu lấy cái cảnh cô quạnh ấy, mợ muốn cho con lại đằng cậu để trông coi cho cậu và các em con chứ mợ thì không cần.

Thảo thấy mẹ khóc vội vàng cúi xuống nói khẽ vào tai :

– Kìa mợ, mợ không sợ chúng nó biết à ?

Lúc ấy, Phương mới sức nhớ ra, nàng vội vàng lau nước mắt. Rồi quay lại nói với thằng Quốc, con Quận để cho chúng nó khỏi nghi:

– Mợ nhận nó làm con nuôi, mợ không kịp thừa với cậu, ai ngờ cậu cũng bằng lòng như thế. Nhưng các con nhớ đừng nói gì với cậu nhé, mợ dặn phải nhớ, nghe không.

Trông đến con mắt hoài nghi của thằng Quốc, nàng lại dặn thêm :

– Chờ lúc nào cậu khỏi rồi sẽ hay.

Thằng Quốc ngược mắt lên nhìn nàng :

– Cậu khỏi rồi thôi. Cậu đã nói chuyện mãi với chị Thảo rồi thôi.

Tuy còn đoạn sau nó chưa kịp nói ra nhưng Phương nhìn mắt nó cũng đã hiểu ngay :

– Cậu đã khỏi đâu, cậu mới đỡ thôi. Phải chờ cậu thật khỏi, mới có thể nói được.

– Ông Đốc bảo một tháng nữa thì cậu khỏi thật, cậu về nhà được. Thế hôm ấy mẹ vào mẹ nói với cậu nhé. Rồi mẹ cùng đón cậu về nhé. Có mẹ, có cậu mới vui cơ.

Rồi như nghe cái tiếng từ đâu ở trong lòng :

– À nhưng mà... giá mẹ vào ngay bây giờ thì có lẽ cậu vui cậu chóng khỏi đấy. Cậu nhớ mẹ lắm cơ mà.

Phương nghe con nói tưởng chừng như xé ruột, nhưng trong lúc này nàng không có quyền nghĩ đến sự đau đớn của mình:

– Cậu nhớ mẹ là một lẽ khác, mà cậu ốm là một lẽ khác. Để chờ cậu thật khỏi, rồi mẹ vào mẹ bảo với cậu rằng mẹ khỏi rồi có phải cậu thích hơn không nào.

Thôi đi về không sắp đến giờ ăn cơm rồi.
Nàng bảo hai con đi ra xe trước rồi đứng
lại dặn Thảo :

– Tối nay con liệu nói với cậu rằng
con đã về hỏi mẹ, mà mẹ đã bằng lòng
cho con đến ở với cậu. Có con ở bên
cạnh cậu và chúng nó thì mẹ dù có chết
hay thế nào nữa mẹ cũng không còn lo
nữa. Mẹ tin ở con lắm. Trong khi lỡ có
xảy ra việc gì còn có thể can đáng được
và có con trông coi chúng nó thì mẹ yên
lòng lắm rồi.

Thảo nắm tay mẹ nuôi:

– Hay... hay... mẹ cứ vào, con chắc
cậu con không còn giận mẹ nữa đâu. Cậu
con nghĩ đến các em con, chắc không nói
gì mẹ đâu.

Phương xua tay :

– Không, không, không thể được. Từ rày con đừng nói đến việc ấy. Vì nhiều lẽ mợ không thể thế được. Và cậu con thì không bao giờ tha thứ cho mợ đâu. Mợ biết, mợ biết lắm.

Thảo rụt rè :

– Không có đâu. Cậu con thương các em con lắm. Chắc không đời nào giận mợ lâu như thế.

Phương bực mình, gắt với con gái :

– Thì đã bảo đừng nói đến việc ấy nữa mà. Mợ lại không biết hơn con hay sao. Cậu con tuy bề ngoài nhân hậu và có vẻ dễ dàng như thế, nhưng một khi cậu con đã quyết định thì thôi hết, như dao chém đá, không còn nói năng gì được nữa.

Rồi sợ Thảo trong lúc bông bột có nói hở ra điều gì chẳng, nàng căn dặn :

– À, mà mợ dặn điều gì thì phải nhớ, không mợ không tha cho con đâu. Nhớ đừng có hở một tý gì cho cậu con biết thì mợ phải chết đấy. Con có muốn cho mợ chết không ?

Thảo lắc đầu :

– Không.

– Thế thì con càng phải giấu kín. Cậu con đã cấm không cho mợ được nhìn mặt chúng nó nữa, vì cậu con sợ tai tiếng và chúng nó hỏi lời thôi thì khổ lòng chúng nó ra. Nhưng vì cậu con ốm quá mà mợ không thể giữ được lời hứa. Bây giờ mợ còn đang lo hôm nào cậu con khỏi thì nói thế nào với chúng nó để chúng nó khỏi nghĩ lời thôi đây.

Thở dài:

– Cậu con nghĩ thế là phải, bây giờ mợ mới hiểu. Cậu con không muốn cho chúng nó phải có một người mẹ hư bị người ta chỉ trích đến. Thôi, chờ mấy hôm nữa cậu con khỏi, mợ liệu nói với chúng nó rồi mợ lại về ngõ Tô Hoàng.

Động đến chỗ thương tâm, Phương không tài nào cầm được nước mắt, và Thảo cũng không tài nào cầm được nước mắt. Thảo nắm chặt lấy tay Phương rồi nức nở :

– Thế mợ ở suốt đời đây ư? Thế chúng nó nhớ mợ thì làm thế nào ? Mợ không biết không có mợ thì chúng nó khổ lắm ư ?

Những câu ấy làm cho Phương tưởng chừng như phát điên. Nàng hất tay con gái ra :

– Con đừng nói đến chuyện ấy nữa. Mẹ không muốn nghe đâu. Mẹ dặn điều gì thì con phải nhớ, không có chết đâu.

Nói xong, nàng ù té chạy ra xe, như sợ bị đuổi theo.

Đuổi theo bởi cái gì, nàng cũng không biết, mà Thảo cũng không biết.

Lúc Thảo vào buồng thì thấy Giao men giường tập tễnh toan đi ra. Nàng hoảng sợ :

– Ô kìa, sao cậu đi như thế ? Cậu còn yếu thế.

Thảo toan đỡ cho Giao nằm xuống thì Giao sẽ hất tay nàng ra :

– Ai ở ngoài ấy hỏi gì con, mà con ở lâu thế ?

Thảo tái mặt, chối ngay:

– Không, có ai hỏi con đâu ? Con phải lên nhà thuốc lấy thuốc đây chứ ?

Giao nhìn xuống tay nàng :

– Thế con lấy thuốc thì thuốc đâu ?

Thảo bối rồi, nhưng nàng mất trí khôn không lâu :

– Người coi kho còn đi vắng, tí nữa người ta khắc đem lên. Thôi cậu nằm đi không mệt. Ông Đốc nói cậu cần phải tĩnh dưỡng lắm không mệt. Cậu đừng xông pha, lỡ phải lại thì khốn đấy. Thôi cậu nằm đi để con lấy nước đá chườm ngực cho cậu.

Giao thở dài, nằm xuống :

– Thế mà cậu cứ tưởng có ai hỏi con đấy. Cậu nghe rõ ràng có tiếng người.

– À, tiếng những người ở đây hỏi

thăm con về cậu. À, lúc ấy các em con nó cứ bảo con về ở với chúng nó.

Giao nhìn Thảo rồi chậm rãi :

– Giá con nói với mẹ nuôi con bằng lòng cho con về ở với cậu thì vui quá nhỉ. Cậu nói thật, có một mình cậu mà phải trông coi chúng nó, cậu lại nhiều việc phải đi luôn, thật là phiền phức mà cậu e ngại lắm rồi trong khi cậu đi vắng xảy ra việc gì thì thật là hối không bao giờ hết. Con có nói với mẹ con về ở với cậu đi. Nếu mẹ con có túng thì để cậu dâng bà một món tiền to rồi thời thường con đi lại thăm hỏi. Chắc các em con cần đến con hơn là bà.

– Nhưng mẹ con chỉ có một mình, nhưng thôi, cậu cứ để yên rồi con về con hỏi. Mẹ con bằng lòng biết đâu.

Giao sừng sừng :

– Nếu mẹ con bằng lòng thì con bằng lòng chứ.

– Vâng con bằng lòng. Xa chúng nó thì con cũng nhớ chúng nó lắm.

Rồi vụt một cái, Thảo liền hỏi đề dò la ý tứ của Giao đối với Phương

– À, thế cậu, mẹ con đâu mà từ hôm ấy con không thấy lại ?

Mặt Giao đương xanh rờn, bỗng đổi ra trắng bệch :

– Mẹ con chết đã từ bốn năm nay rồi.

Thảo làm ra vẻ kinh ngạc :

– Ô, thế sao con hỏi chúng nó, chúng nó bảo mẹ ốm đi nằm dưỡng bệnh ngoài

bãi bể cơ mà ? Sao cậu lại bảo chết ?

Giao vội vàng nói chữa :

– Thì mắc cái bệnh ấy, sống cũng là chết. Thà cứ bảo là chết, thế còn hơn.

– Mợ con mắc bệnh gì thế ?

– Bệnh hủi.

– Thế, bao giờ người ta cho về ?

– Cậu cứ phải nói dối chúng nó nhưng rồi một ngày kia ...

– Một ngày kia cậu phải bảo chúng nó rằng mợ con mất chứ gì ?

Giao sẽ gật đầu rồi nhắm mắt. Rồi không biết từ đâu, hai hàng nước mắt cứ trào ra.

Thảo hiểu nguyên nhân của những giọt nước mắt ấy, vội vàng lấy khăn mặt

lau cho Giao rồi bảo :

– Cậu còn yếu lắm, cậu đừng buồn. Buồn lỡ một cái... Cậu phải nghĩ đến chúng nó chứ.

Giao thở dài, lặng thinh.

Từ đấy, Thảo nhận thấy Giao ít ngủ, và lúc nào thức, thì chàng cứ dăm dăm nhìn lên trần như sục tìm những quá khứ nào ! Rồi không hiểu sao lâu lâu lại nhìn về phía cửa.

Hôm sau, lúc Phương dắt thằng Quốc và con Quận lại thăm thì Thảo nói hết cả sự tình cho Phương biết. Phương sợ hãi :

– Thế cậu con đã nghi rồi à? Thế ra nếu hôm qua mợ không đi nhanh thì cậu con mở cửa ra, trông thấy à ?

Thảo gặt đầu. Phương hoảng sợ :

– Nếu thế thì từ lần sau mợ không thể ở trong buồng này được nữa. Mợ chỉ đưa chúng nó đến buồng đợi ở ngoài kia thôi. Con nhớ đấy nhé, lỡ một cái thì khốn đấy nhé. Hễ chúng nó, hay ai có hở mồm, hở miệng thì con liệu chống chế, nghe không. Đêm qua mợ đã nghĩ kỹ rồi, mợ lại sắp phải đi. Mà mợ đã nghĩ được cách nói với chúng nó để chúng nó khỏi nghi rồi.

– ? ? ?

– Mợ sẽ bảo với chúng nó : mợ chưa khỏi bệnh, vì nghe thấy cậu ốm, mợ phải về thể thôi ; mợ về thì cậu giận lắm, nay cậu khỏi thì mợ phải đi chữa cho khỏi hẳn. Mợ sẽ dặn chúng nó không được nói với cậu, vì cậu sẽ giận mợ.

Thảo ngùi ngùi :

– Như thế thì chúng nó buồn khổ lắm !

Phương thở dài, cái thở dài nó xé ruột gan:

– Nếu không thế thì biết làm thế nào?

Phương vừa nói đến đây thì trong buồng có tiếng thằng Quốc hét gọi Thảo, tiếng giày động, rồi cánh cửa thông với buồng Giao bỗng mở. Rồi khuôn mặt hốc hác của Giao hiện ra. Rồi thằng Quốc cũng chạy bổ ra :

– Không phải con nói đâu ! Không phải con nói đâu!

Phương lúc ấy còn nghe thấy gì nữa. Thoáng trông thấy Giao là nàng ù té chạy.

Thằng Quốc vừa toan đuổi theo thì

Giao nằm nó lại. Trong lúc hốt hoảng, nó không nghĩ đến bệnh trạng của bố, nó hất tay Giao ra để chạy. Vừa chạy, nó vừa gọi :

– Mợ! Mợ!

Con Quận khóc không còn nước mắt :

– Cậu gọi mợ lại đi ! Cậu bảo mợ lại đi ! Kìa ! Mợ đi rồi! Mợ khỏi bệnh rồi mà! Mợ không ốm nữa đâu mà ! Mợ bảo với con thế mà!

Giao cứ trở mắt nhìn theo, lặng thinh. Thấy Giao lặng thinh, nó nóng ruột, cũng chạy đi.

Thấy nó chạy, Giao liền ra hiệu cho Thảo :

– Con giữ nó lại đi.

Thảo giơ tay ra bắt con Quận thì nó liền cắn ngay vào tay Thảo. Đau quá, Thảo phải buông. Nhưng buông để mà chạy theo.

✱

Mười lăm phút sau thì Thảo dắt được chúng nó về. Cả ba đều mặt đỏ gay và nước mắt ràn rụa.

Trông thấy cha, là thằng Quốc chạy lại đâm thùm thụp :

– Bắt đèn cậu đấy ! Mợ đi mất rồi !
Mợ không về nữa đâu !

Tiếng nói náo nùng của nó làm cho mọi người loạn cả lòng lên. Giao cứ đứng ngây cho nó đâm, chẳng còn biết nói thế nào.

Vừa đấm, nó vừa hét :

– Cậu tìm mợ về đi ! Cậu đi tìm mợ về ngay đi !

Ấy thế mà miệng nói, tay nó kéo Giao đi.

Thấy Giao loạng choạng theo nó, Thảo lúc ấy mới sức nhận ra, Thảo vội vàng chạy lại đỡ Giao và hét thẳng Quốc :

– Ấy chết, em ! Cậu mệt.

Thằng Quốc lúc ấy cũng mới sức nhớ ra, nó vội vàng buông tay Giao. Nhưng buông để rồi mà bùng mặt khóc

– Mợ đi mất rồi. Làm thế nào bây giờ?

Thảo sợ sự kinh động có hại cho sức khỏe của Giao, vội vàng can :

– Các em nín đi, không cậu mệt nặng bây giờ ! Để cậu khỏi, rồi cậu khắc đi gọi mợ về cho. Nín đi, các em nín đi. Chị bảo phải nghe, không được khóc nữa nào.

Nàng dìu Giao vào giường. Giao nằm thêm thiếp trên giường, không nói. Thằng Quốc và con Quận khóc thút thít ở hai bên, Thảo đỡ thế nào, nó cũng không nín. Một lúc lâu, Giao mở mắt rồi quơ tay ra, đặt lên đầu chúng nó :

– Các con nín đi, rồi cậu khỏi, cậu đi bảo mợ về cho.

Hai đứa mừng rỡ, nín ngay :

– Thật nhé, cậu đừng nói dối nhé !

Giao muốn cho chúng nó nín :

– Thật mà.

– Thế cậu không nói dối như trước

nhé. Trước cậu cứ hẹn, rồi cậu không đi gọi mợ về. Bây giờ mợ khỏi rồi mà. Mợ về ở với chúng con, con không thấy mợ ốm nữa mà.

Giao gượng ngồi ngay dậy :

– Thế mợ về ở với các con từ bao giờ, mà cậu không biết ?

Thằng Quốc ngập ngừng, thì Thảo biết không thể giấu được nữa, và giấu bây giờ cũng chẳng ích gì, liền bảo nó:

– Thì có thế nào, cậu hỏi cứ nói thực ra.

Thằng Quốc lại thút thít :

– Mợ không dám cho cậu biết, vì mợ sợ cậu giận về chỗ cậu không cho mợ về mà mợ dám về. Nhưng mợ khỏi rồi, mợ mới dám về, mợ nghe cậu ốm nên mợ

về, cậu đừng có giận mẹ nhé, cậu đừng có mắng mẹ nhé !

Giao lau nước mắt cho con :

– Thế mẹ về từ bao giờ ?

Thằng Quốc lại nhìn Thảo :

– Mẹ về... mẹ về... với chị Thảo ấy.

Rồi òa khóc to :

– Cậu cứ hỏi chị Thảo ấy.

Giao vụt hiểu hết tất cả. Chàng quay sang nhìn Thảo một cách nghiêm khắc, nhưng nghĩ đến cái công Thảo đã săn sóc tới mình, chàng không nổi nặng lời:

– À, thế ra cô không phải là nữ khán hộ ở đây ! Sao cô lại nói dối tôi như thế ?

Thảo quỳ xuống bên giường:

– Thôi, lạy cậu, cậu tha cho con và mợ con.

Giao vôi vàng kéo Thảo dậy, rồi đưa mắt ra hiệu cho nàng.

Thảo hiểu cái đưa mắt ấy nó có ý bảo đừng nói gì để thằng Quốc, con Quận biết:

– Mợ con nghe cậu ốm, nên mợ con cứ về, mẹ con bây giờ khỏi rồi. Cậu đừng giận mợ con nữa.

Giao lặng thinh một lát, rồi vẫy bác Tuất :

– Thôi, bác đưa cô cậu về đi.

Thằng Quốc, con Quận giấy này, không nghe :

– Không, em không về đâu. Không có mợ ở nhà, buồn lắm. Chúng em ở đây

với cậu cơ...

Giao không biết làm thế nào, liền đưa mắt cầu cứu Thảo.

Thảo kéo tay Thăng Quốc, cho ngời lên lòng :

– Đây là nhà thương, các em ở thế nào được. Và phải cần để cho cậu nghỉ chứ. Các em không sợ cậu ốm nặng à ?

– Nhưng về nhà với ai ?

Câu ấy liền gieo vào lòng Giao một hoang mang. Chàng vội vàng bảo Thảo :

– Thôi, con đưa chúng nó về đi. Rồi trưa, con lại đây cậu hỏi.

*

Thảo rút rè bước vào. Thấy cái vẻ sợ hãi của nàng, Giao bảo ngay :

– Thôi, con đừng sợ. Dù sao thì con cũng là con cậu, và con đã sẵn sóc cậu một cách cực kỳ chu đáo. Nhưng con phải nói thật, cậu cấm không được nói dối. Mẹ có ở nhà không ?

– Thừa cậu không.

– Thế mẹ con ở đâu ?

Thảo ngập ngừng không dám nói, thì Giao đã lại nghiêm sắc mặt :

– Nếu thật con là con cậu thì đừng có nói dối.

– Mẹ con ở ngõ Tô Hoàng.

Giao lặng thinh một lúc lâu.

– Thế mẹ con về đây từ bao giờ ?

– Mợ con nghe cậu ốm, mợ con về tận quê đón cậu ra.

– Hồi ấy, cậu ốm nặng lắm, có phải không ?

– Vâng. Các bác ấy không bằng lòng cho đem cậu ra chữa thuốc tây, mợ con phải... xô xát các bác ấy, mới đem cậu ra được.

– Thế tại sao mà mợ biết cậu ốm ?

– Thì ngày nào mợ chả sai con lên... gò ở trên cậu. Có gì thì cô Bình cô ấy nói hết cho con biết..

Giao lúc ấy mới sực nhớ ra :

– A, thôi cậu nhớ rồi, có phải con đã lại khâu ở nhà cậu mấy ngày với cô Bình không ?

Thảo gật đầu:

– Thảo nào, cậu cứ ngỡ ngợ. Thế các em bây giờ ở nhà, chúng nó làm gì ?

Thảo ứa nước mắt :

– Chúng nó cứ khóc đòi mợ, chúng nó cứ búa lấy con, không cho đi đâu. Con phải dỗ chúng nó mãi, mới đi được.

Giao ngân ngữ một lát :

– Thôi thế con về với chúng đi.

– Nhưng đây ai trông cậu ?

– Cậu không cần, cần chúng nó hơn.

Thảo lại quỳ xuống, chấp tay :

– Nếu thế thì xin cậu tha cho mợ con đi. Mợ con đã ăn năn hối hận trong hơn bốn năm nay rồi. Chúng nó không có mợ con thì chúng nó khổ lắm.

Giao kéo Thảo dậy :

– Con đừng nói đến chuyện ấy. Cậu mệt lắm để cậu nghỉ. Thôi con về đi, cậu bảo cái gì, con cứ nghe cậu...

*

Tuy Giao nói thế, nhưng khi Thảo quay ra, chàng không thể không gọi lại để hỏi về Phương, Thảo kể hết, không giấu giếm một mảy may,

Giao nghe .xong, liền gặng hỏi nàng:

– Con không nói dối đấy chứ ?

Thảo chỉ ngón tay ra phía cửa sổ :

– Con nói dối thì trời giết con. Và còn đấy, cậu thử hỏi những người chung quanh xem.

Giao lặng thinh giờ lâu, rồi lại hỏi.

Chàng không thể không hỏi lại cái chỗ xót xa nhất của lòng chàng :

– Thế thật một năm sau, người ta đến mộ con đuổi người ta ra và không nhận tiền của người ta chứ ?

– Không ! Con đã thế : nếu con nói dối thì trời giết con mà.

– Thế người ta đến tất cả mấy lần ?

– Hai lần, hôm trước và hôm sau. Hôm sau là để mang tiền lại.

– Thế con có biết bao nhiêu tiền không ?

– Con không biết, con chỉ biết có những cuộn giấy « xăng » đầy cả bàn. Người ta bảo: người ta dâng mộ con để mộ con khỏi lo về sau, mộ con không bằng lòng... gì với người ta nữa thì thôi.

Nhưng mẹ con nhất quyết gạt đi không lấy. À, có phải cậu cho mẹ con tiền, mẹ con không lấy phải không ?

– Phải, cậu cho mẹ một vạn và ô-tô, kim cương nữa thì cũng độ hơn một vạn nữa. Nhưng mẹ con cũng để lại, không lấy.

Thảo sốt sắng, nói ngay :

– Đấy, cậu xem, mẹ con biết lỗi của mẹ con rồi, cậu tha cho mẹ con đi. Từ ngày ấy, mẹ con chả đi đến đâu cả, chỉ thỉnh thoảng tối tối, mẹ con bảo dắt lên hàng Cót thôi. Hôm em Quận con lên sỏi, mẹ con với con đứng mãi ở đường cho đến gần sáng. Mẹ con khổ lắm rồi, cậu tha cho mẹ con đi.

Giao xua tay :

– Thôi con đừng nói đến việc ấy nữa.

Cái gì đã chết là đã chết. Con còn trẻ, biết gì những công việc của người lớn. Con có thương các em con, muốn ở với cậu thì ở, mà không bằng lòng thì về ở với mẹ con, cậu cũng không nói gì đâu.

Nói xong, Giao nhìn chăm chăm vào Thảo như để đón chờ những cử chỉ. Thảo sốt sắng nói ngay :

– Cậu với mẹ thì bây giờ đối với con cũng thế, nhưng bây giờ cậu mệt và các em con phải cần đến con thì con hãy ở với cậu. Bao giờ cậu khỏe, thì con lại về với mẹ con. Chứ để mẹ con ở một mình thui thủi như thế thì con thương lắm.

Nói xong, Thảo lại rũ lên khóc. Giao phải dỗ, nhưng dỗ bằng một giọng gay gắt :

– Ô kìa, cậu đã bảo cậu mệt. Thôi, con nín đi, Thôi, con về với chúng nó đi. Chiều dắt chúng nó lại đây.

*

Ba đưa vào buồng Giao với bộ mặt tiu nghỉu. Giao trông thấy thế, bất nhẫn. Chàng vẫy con Quận lại. Con Quận không lại, phịu ngay mặt xuống

– Cậu đã không bảo mợ về rồi.

Thảo sợ Giao nghĩ miên man, hại cho sức khỏe, vội vàng kéo tay con Quận lại

– Ấy chết, em đừng nói thế, mợ sợ cậu, mợ đi đấy chứ, có phải tại cậu đâu. Em lạy cậu đi. Để bao giờ cậu khỏi cậu sẽ cho gọi mợ về.

Con Quận phải chờ Thảo đẩy mới lại.

Sau khi Giao hôn nó, và bảo nó hôn, nó giao hẹn :

– Thế cậu phải cho gọi mợ về thật cơ.

Muốn được nó hôn, Giao phải buộc lòng gật đầu. Thằng Quốc liền lúc ấy cũng lại gần :

– Thế sao cậu không cho gọi mợ về ngay đi ? Mợ khỏi rồi mà!

Chính Giao phải buộc lòng nói dối để cho yên lòng các con :

– Mợ thấy cậu ốm thì mợ buộc lòng nói dối thế thôi, chứ mợ chưa khỏi thực đâu.

– Không, mợ khỏi rồi. Mợ ốm, sao mợ đi lại thế được, mợ không nằm như

cậu. Nằm như cậu mới là ốm chứ ?

Giao không biết nói làm sao :

– À, nhiều thứ ốm chứ. Có thứ ốm mà vẫn đi lại được chứ !

Giao cố hết sức để làm cho chúng nó vui, nhưng với tấm lòng nhớ mẹ, chúng nó vui làm sao được.

Thấy cái mặt lúc nào cũng như đưa ma của chúng, Giao xao xuyên cả lòng, vì thế cho nên lúc gần tối, Thảo đưa chúng nó về, đã ra tới cửa, chàng thở dài rồi gọi giật lại :

– Con về chờ lúc nào chúng nó ngủ, lại đây cậu bảo cái này.

– Đêm, có lẽ con không đi được đâu, chúng nó chắc là thao thức, không ngủ được đâu. Con phải ở nhà dỗ chúng nó chứ.

– Không, chỉ lại một chốc thôi mà.
Cậu bảo con cái này thôi mà. Ô-tô đi,
ô-tô về, một loáng thôi mà.

*

Lúc gần chín giờ, Thảo lại thì Giao
đưa cho Thảo một bức thư :

– Con đưa cái này xuống cho mẹ
con.

Thảo, tay cầm bức thư mà mắt thì
nhìn vào Giao, ngập ngừng toan nói mà
lại không nói.

Giao hiểu.

– Con cứ đưa bức thư này xuống cho
mẹ con, rồi con sẽ biết. Thôi, con đi ngay
đi. Rồi mẹ con... thế nào, về đây nói cho
cậu biết.

Phương đang rên rĩ, nghe thấy Thảo gọi, vùng dậy, chạy ra mở cửa. Dưới ánh đèn, Thảo nhận thấy mắt mẹ nuôi sưng vù, vội vã nói ngay :

– Cậu con gửi thư cho mẹ đây này.

Phương sợ hãi nhìn bức thư, rồi than ngay :

– Đấy mẹ biết mà, thế nào chúng nó cũng hờ hững, hờ miệng cho cậu biết mà. Cậu giận mẹ lắm có phải không ? Mẹ đã biết cậu viết gì ở trong bức thư này rồi.

Nói xong, Phương òa khóc.

Thảo sốt sắng bảo ngay :

– Không, cậu con không giận mẹ đâu. Mẹ thử mở ra xem cậu con bảo gì mà. Mẹ chạy rồi, chúng nó bắt đền cậu

ghê lắm, khóc ghê lắm. Mợ mở ra xem cậu có nói gì.

Phương run bắn người lên khi mở bức thư. Bức thư chỉ có mấy chữ :

Mợ,

Các con ở nhà thì chúng nó cần mợ, mà tôi ở nhà thương thì cần con Thảo. Thôi, quá khứ đã chết không nói đến nữa. Bây giờ, ta chỉ nên nghĩ đến hiện tại và tương lai. Mợ nên về nhà trông coi các con và chờ tôi khỏi, tôi sẽ về nói chuyện với mợ.

GIAO

Phương đọc xong bức thư, òa lên khóc. Nàng không ngờ bức thư ấy lại là bức thư tha thứ. Vừa khóc, nàng vừa đọc lại, chỉ sợ mình lầm cái nghĩa ở trong.

Đọc xong lần này, nàng ngẩng lên nhìn Thảo :

– Cậu mày tha cho mẹ thật rồi à ?

Thảo vội cầm lấy bức thư và đọc vội :

– Thật rồi, mẹ ơi!

Rồi Thảo cuống quýt :

– Thôi thế mẹ về ngay đi, không cậu con giận, không chúng nó mong lắm. Chúng nó khóc hết nước mắt. Chúng nó bây giờ thấy mẹ về thì mừng phải biết nhé. Thôi mẹ về đi. Về mau đi.

Phương cũng cuống cuống:

– Thế à ? Chúng nó nhớ mẹ lắm phải không ? Thế mẹ về nhà thì con lại nhà thương có phải không ?

Thảo mở cửa vào thì Giao hãy còn thức, Giao hỏi ngay :

– Mợ con đâu ? Mợ con không đến đây à ?

– Cậu có bảo mợ con đến đây đâu mà mẹ con dám đến ? Cậu bảo mợ con về nhà cơ mà ?

– Thế mợ về nhà rồi chứ ?

– Mợ bảo xe đặt con ở đây rồi mợ về nhà. Cậu muốn gặp mợ để con gọi nhé.

Giao vội vàng xua tay :

– Không, không, không. Và nhớ dặn mợ đừng có đến đây. Chờ khi nào cậu khỏi cậu về nhà, lúc ấy sẽ gặp nhau. Chứ bây giờ cấm lại. Cậu không muốn trông thấy mặt mợ vội.

Thảo nhìn Giao bằng con mắt cầu khẩn :

– Cậu đã tha, sao cậu không tha hẳn cho mẹ con ?

Giao giơ tay ra hiệu cho Thảo, bắt im.

✱

Từ hôm trước, cả nhà đã rục rịch. Sáng hôm sau thì Giao về. Mặt ai cũng hớn hở, mà hớn hở nhất là thằng Quốc và con Quận. Duy một mình Phương là buồn. Nàng buồn phải trông thấy mặt Giao, nàng buồn vì sự gặp mặt ấy lại gợi ra nhiều nỗi đau đớn, thứ nhất những nỗi đau đớn cho Giao.

Thảo thấy nàng buồn cứ xúi thằng

Quốc con Quận ra hỏi chuyện nàng để cho nàng vui.

Nhưng lúc ấy vì bị cuốn hút bởi nhiều ý nghĩa đen tối, nàng không thể nào gượng vui được với chúng nó. Và nàng trả lời chúng nó bằng những câu nhát gừng, khiến chúng nó phải sửng sốt :

– Kìa mợ làm sao thế ? Ô hay! Chốc nữa cậu khỏi cậu về, mợ làm sao thế ? Sao mợ cứ buồn ? Mợ không muốn cho cậu khỏi ư ?

Nàng vội vàng cả cười

– Ô hay, sao các con hỏi dở thế !

Rồi nàng ôm choàng lấy chúng nó :

– Mợ mừng quá đấy mà !

– À, có thể chứ ! Mẹ đừng lo, có chúng con, cậu không dám mắng mẹ đâu. Với lại bây giờ mẹ khỏi rồi, cậu còn mắng gì nữa.

Chúng nó rủ nàng đi đón Giao. Mà Thảo cũng rủ nàng đi đón Giao. Nhưng nàng không chịu:

– Mẹ phải ở nhà bảo chúng nó sắm sửa để đón cậu chứ. Tính cậu con cẩn thận về nhà mà thấy bữa bọn là cậu con không bằng lòng tí nào.

Rồi nhìn đồng hồ :

– Thôi, tám giờ rồi, các con đi đi.

*

Chín giờ mười lăm, Giao ngồi trên xe ngáp ngừng không muốn bước xuống.

Chàng cũng ngại cái phút gặp gỡ đầu tiên, vì nó gợi cho chàng nhiều kỷ niệm chua xót.

Nhưng chàng ngập ngừng cũng không được lâu. Thằng Quốc con Quận, đã kéo tuột chàng xuống.

Vừa kéo, chúng nó vừa hò reo :

– Mợ ơi ! Cậu đã về đây này ! Cậu đã về đây này !

Chúng nó vừa dìu Giao vào sân, vừa nói bô bô. Cũng vẫn không thấy Phương ra. Thằng Quốc lấy làm lạ, càng hét to :

– Ô hay, mợ đâu không ra đón cậu ?

Giao thì đồ chừng là nàng then, ngồi ở trên gác không dám xuống. Thằng Quốc, con Quận gọi mãi không thấy mẹ thừa, liền bỏ tay bố, bỏ đi tìm. Ba phút

sau thì chúng nó mặt mũi ngơ ngác, hốt hơ hốt hải chạy xuống :

– Ô hay ! Mợ đâu rồi? Mợ đâu rồi ?
Mợ đâu hờ chúng mày ?

Gia nhân đều một giọng:

– Kìa, mợ vừa mới xếp hoa ở trong phòng khách.

Thảo linh cảm ngay một biến cố gì vừa xảy ra. Giao cũng linh cảm thấy thế. Cả hai bố con cùng chạy vào phòng khách,

Giao trông thấy chiếc phong bì để trên bàn trước. Chàng run lấy bấy mở vội ra.

Bức thư cũng chỉ có mấy chữ :

Thưa anh,

Anh rộng lượng tha thứ cho em, nhưng em không thể tha thứ cho em được. Thôi bây giờ anh đã lành mạnh, anh ở lại trông nom các con. Chứ em thì không còn mặt mũi nào dám nhìn thấy mặt anh nữa đâu. Cứ nghĩ rằng sự hối hận của em trong bốn năm nay đã làm được cho anh tha tội cho em thì khổ sở đến thế nào em cũng chịu được. Thôi, bây giờ anh cứ nói với các con rằng em chết rồi, thế là xong,

Kính lạy anh,

PHUÔNG

Giao xem xong bức thư, mặt tái nhợt, nắm ngay lấy tay con nuôi :

– Mợ con ở đâu, đưa cậu đi ?

Thằng Quốc và con Quận vừa khóc vừa mếu :

– Con đi với. Tại cậu đấy! Tại mợ sợ cậu mắng, mợ đi đấy! Bắt đền cậu đấy. Cậu phải đi gọi ngay mợ về cho con đi.

Giao còn bụng dạ nào mà trả lời chúng nó nữa. Chàng bế ngay lấy con Quận :

– Ừ thì đi. Cậu đưa cả đi, Được rồi, nín đi. Cậu đi gọi thì mợ về ngay bây giờ đấy mà, đừng khóc nữa.

Ra tới xe, chàng bảo người tài xế xuống rồi mở máy như bay. Thảo ngồi cạnh thấy thế sợ hãi:

– Ấy cậu vừa mới mệt khỏi, đừng nhanh quá, lỡ một cái...

Đến đầu ngõ Tô Hoàng, Giao muốn

cho tất cả các con cùng vào thì Thảo lại sẽ can :

– Kìa cậu, lỡ chúng nó biết chuyện. Đây, cái nhà ở cạnh cái ao có cửa sơn xanh đấy. Cậu cứ vào, con ở đây coi chúng nó.

Giao nhìn con hỏi một cách khắc khoải

– Không biết mợ mày có về đây không ?

Câu hỏi ấy làm cho Thảo rùng mình và làm cả cho Giao rùng mình. Hai bố con nhìn nhau im lặng.

Thảo phá cái im lặng ấy trước :

– Thì cậu hãy cứ vào xem nào.

Giao vào thấy cửa mở đã mừng.

Nhưng bước vào gian ngoài nhìn không thấy ai, chàng thót ruột lại. Rồi thì một tiếng khóc nhỏ như sợi tơ ở gian trong đưa ra lại làm cho chàng mừng rộn lên.

Biết Phương có nhà rồi, chàng không vào vội. Chàng quay nhìn khắp gian buồng. Cái vẻ đăm bạt của nó làm cho chàng ái ngại, càng ái ngại khi chàng đã được Thảo kể cho biết rõ đời sống của nàng trong bốn năm nay. Chàng nhìn cái máy, nhìn cái kéo đặt ở cạnh tủ, nhìn những chồng quần áo xếp ở trong tủ, rồi lòng chàng ngùi ngùi.

Ít nhất người đàn bà này cũng đã trải thập bội sự lầm lỡ một chốc của mình bằng bao nhiêu năm hiu quạnh và sầu khổ.

Và bây giờ đây, người đàn bà đang khóc cái tan vỡ của đời mình ở trong kia.

Và người đàn bà ấy, không dám nhìn mặt mình, chỉ vì xấu hổ với mình.

Nhưng các con người ấy ở ngoài kia, mình chỉ có thể tàn nhẫn với người vợ mà không có quyền được làm đau đớn người mẹ.

Và không có quyền làm nhục một người đã biết nhục, một người mà mình đã yêu, vẫn yêu.

*

Giao rón rén đi vào. Phương lúc ấy đang gục trên gối khóc, không nghe thấy gì cả.

Giao đến sát sau lưng mà nàng vẫn không biết.

Thấy thân thể của Phương bị « cuộn » lên, « xô » xuống vì tiếng khóc, Giao nao lòng. Chàng cúi xuống đặt một tay lên vai vợ :

– Thôi, mợ...

Phương vùng quay lại. Rồi khi thấy Giao, nàng lại nhồm dậy, toan chạy. Mau tay, Giao nắm được nàng :

– Thôi, em...

Phương òa lên khóc, rồi gục xuống bàn.

Giao để cho nàng khóc một lúc lâu mới lại đặt tay lên vai nàng:

– Thôi, em. Anh đã bảo thôi mà. Thôi nín đi, rồi đi về. Anh đã tha cho em rồi.

Anh thể không nghĩ gì đến những việc trước nữa đâu.

Nói xong. Giao ngồi xuống cạnh, quàng một tay ra sau lưng nàng :

– Thôi, đã bảo anh tha cho em rồi mà.

– Nhưng tội em to lắm, em không thể tha cho em được !

Phương nói xong gục đầu xuống ngực Giao :

– Thôi, anh cứ để mặc em ở đây, em về thì rồi lại gọi cho anh... bao nhiêu là chuyện đau đớn. Thôi, thế này cũng là yên rồi.

Giao sẽ vuốt tóc nàng :

– Thì anh đã bảo anh quên rồi mà! Không bao giờ anh nhớ lại nữa đâu mà !

Phương nói trong tiếng khóc :

– Nhưng... nhưng...

– Chẳng có nhưng gì cả. Anh đã nói tha cho em, thế là tha. Cuối cùng và tất cả. Thôi, lau mắt đi rồi về.

Vừa nói, Giao vừa đứng dậy kéo tay Phương :

– Thôi mau lên, không các con nó chờ ngoài kia kia.

*

Phương cũng đứng dậy, nhìn vào Giao :

– Anh vì các con, vì thương các con mà tha cho em. Nhưng lòng anh thì bao giờ quên được. Sự có mặt em ở nhà... sẽ nhắc nhở cho anh...

– Một khi anh đã thương con thì anh phải cố mà quên. Vả hạnh phúc của con phải cần đến sự hòa thuận của chúng ta, tại làm sao chúng ta lại không hòa thuận. Em đừng lo.

Phương lại khóc nức lên :

– Nhưng thế thì đau đớn cho anh biết mấy! Anh phải cố gắng biết mấy !

Rồi nàng đẩy Giao ra :

– Không, em không thể về được đâu,

Giao cúi đầu ngẫm nghĩ một lát rồi ngừng đầu lên. Chàng giơ tay chỉ khắp gian nhà:

– Em đã sống ở đây trong bốn năm vì con, cho con... và anh biết, nếu em không có lòng thương con, như anh thương thì em đã có thể sống một cảnh huy hoàng

khác, anh nói thế là em đủ hiểu. Thôi. chúng ta về.

– Nhưng em biết thương chúng nó thì đã muộn quá. Em bằng lòng sống như thế này chỉ là để chuộc tội với chúng nó... và với anh thôi.

Giao lại tiến gân, kéo tay nàng, bắt ngồi xuống cạnh :

– Không. Đời chúng ta ai cũng có lúc lầm lỗi. Nhưng một khi biết ăn năn hối quá thế là... đủ rồi. Mà biết đâu sự lầm lỗi của em chẳng tự anh gây ra. Trong khi xa em, anh đã nghĩ ra rồi. Có lẽ vì anh không biết yêu em, có lẽ vì anh không biết... đem đến cho em hạnh phúc, cho nên em mới thế.

Phương vội vàng quỳ xuống:

– Nếu anh nói thế thì em không bao

giờ dám nhìn thấy mặt anh nữa đâu. Tại em hư và cũng tại em hãy còn trẻ, dại dột, chứ anh thương yêu em đến như thế là cùng cực rồi. Đến khi em nghĩ ra, em nhận ra thì đã muộn. Thôi anh về với con đi, em chỉ có chết thì mới hết tội và mới tạ được bụng anh.

Giao cảm động òa khóc. Chàng toan nói, nhưng nước mắt kéo lên chẹn lấy họng không cho nói được.

– Kia cậu mợ mau lên, chúng nó chờ ngoài kia nóng ruột, muốn kéo vào đây bây giờ đây. Kia cậu mợ khéo không chúng nó biết.

Giao hốt hoảng:

– Thôi, thôi, mợ nín đi, không con chúng nó vào, chúng nó biết thì chả ra thế nào ! Thôi anh đã bảo anh tha thứ hết

cả cho rồi mà. Anh lấy danh dự thể, anh không nhớ gì nữa đâu. Hay anh chỉ nhớ một điều trong khi chúng ta xa nhau, em đã khổ trong bốn năm nay, mà anh cũng đã khô trong bốn năm nay. Thôi, nín đi rồi về mau lên, không lỡ chúng nó vào kia kia. Chúng nó mà biết chuyện thì chả ra thế nào cả. Cái công trình của chúng ta uống cả, sự đau khổ của chúng ta uống cả. Thôi, anh với em, chúng ta đừng nghĩ gì cả. Chỉ nghĩ thương chúng nó là hết.

HẾT

